

مرکز تحقیقات اسلامی

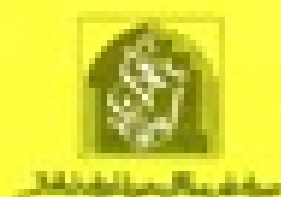
اصفهان

گامی

الرِّسَالَاتِ
عَلَيْهِمْ سَاسَاتِ

WWW. **Ghaemiyeh** .com
WWW. **Ghaemiyeh** .org
WWW. **Ghaemiyeh** .net
WWW. **Ghaemiyeh** .ir

شیخ الاسلام

کتاب شناسی

امام سجاد علیه السلام، صحیفه سجادیه و رساله حقوق

به کوشش

سلمان حبیبی و مختار شمس الدین مطلق

به مناسبت برگزاری همایش بین المللی امام سجاد علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابشناسي امام سجّاد عليه السلام ، صحيفه سجّاديه و رساله حقوق

نويسنده:

جمعي از نويسندگان

ناشر چاپي:

مجمع جهاني اهل بيت (عليهم السلام)

ناشر دييجيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌اي قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
کتابشناسی امام سجاد علیه السلام ، صحیفه سجادیه و رساله حقوق	۷
مشخصات کتاب	۷
اشاره	۷
فهرست مطالب	۱۳
سخن مجمع	۱۵
درآمد	۱۹
بخش اول: کتاب شناسی حضرت امام سجاد(علیه السلام)	۲۳
اشاره	۲۳
فصل اول: منابع فارسی و عربی	۲۵
فصل دوم : منابع به زبان های دیگر در مورد امام سجاد(علیه السلام)	۱۵۹
بخش دوم: کتابشناسی صحیفه سجادیه	۱۶۳
اشاره	۱۶۳
فصل اول: شروح و تعلیقات صحیفه سجادیه	۱۶۵
فصل دوم: ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه	۲۷۹
فصل سوم: ترجمه های غیرفارسی	۲۹۱
بخش سوم: کتابشناسی رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)	۳۰۱
اشاره	۳۰۱
فصل اول: شرح های رساله حقوق	۳۰۳
فصل دوم: ترجمه های فارسی رساله حقوق	۳۲۷
فصل سوم: رساله حقوق (ترجمه های غیرفارسی)	۳۳۵
بخش چهارم: نسخه های خطی	۳۳۹
اشاره	۳۳۹
نسخه های خطی (گزیده)	۳۴۱

۳۵۱	بخش پنجم: پایان نامه ها
۳۵۱	اشاره
۳۵۳	فصل اول: امام سجاده (علیه السلام)
۳۵۹	فصل دوم: صحیفه سجاده
۳۷۵	فصل سوم: رساله حقوق
۳۷۷	نمایه پدیدآورندگان
۴۳۳	نمایه عناوین (فارسی- عربی)
۴۸۰	نمایه عناوین پایان نامه ها
۴۹۱	درباره مرکز

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: کتابشناسی امام سجاد علیه السلام ، صحیفه سجادیه و رساله حقوق / سلمان حبیبی - مختار شمس الدینی مطلق

مشخصات نشر: تهران- مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام 1394

مشخصات ظاهری: 420 ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، 38 - 94 ق.

موضوع: امام سجاد علیه السلام

ص: 1

اشاره

کتابشناسی امام سجاده علیه السلام ، صحیفه سجادیه و رساله حقوق

سلمان حبیبی - مختار شمس الدینی مطلق

ص: 3

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 5

سخن مجمع 9

درآمد 13

بخش اول: کتاب شناسی حضرت امام سجاده(علیه السلام)

فصل اول: منابع فارسی و عربی 19

فصل دوم: منابع به زبان های دیگر در مورد امام سجاده(علیه السلام) 153

بخش دوم: کتابشناسی صحیفه سجاده

فصل اول: شروح و تعلیقات صحیفه سجاده 159

فصل دوم: ترجمه های فارسی صحیفه سجاده 273

فصل سوم: ترجمه های غیرفارسی 285

بخش سوم: کتابشناسی رساله حقوق امام سجاده(علیه السلام)

فصل اول: شرح های رساله حقوق 297

فصل دوم: ترجمه های فارسی رساله حقوق 321

فصل سوم: رساله حقوق (ترجمه های غیرفارسی) 329

بخش چهارم: نسخه های خطی

نسخه های خطی (گزیده) 335

ص: 7

بخش پنجم: پایان نامه ها

فصل اول: امام سجاد (علیه السلام) 347

فصل دوم: صحیفه سجادیه 353

فصل سوم: رساله حقوق 369

نمایه پدید آورندگان 371

نمایه عناوین (فارسی - عربی) 391

نمایه عناوین پایان نامه ها 415

ص: 8

«کار اساسی شما [مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)]... معرفی مکتب اهل بیت (علیهم السلام) است به دنیای اسلام. بلکه به سراسر عالم. چون امروز همه دنیا تشنه معنویت اند و این معنویت در اسلام هست و در اسلامی که در مکتب اهل بیت (علیهم السلام) معرفی می کند به نحو جامع و کاملی وجود دارد.»

(از بیانات مقام معظم رهبری، «مُد ظله العالی»، 1386/5/28)

مکتب اهل بیت (علیهم السلام) که تبلور اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) و متکی بر منبع وحیانی است، معارف ژرف و عمیقی دارد که از اتقان، استدلال و منطق قوی برخوردار می باشد و مطابق با فطرت سلیم انسان هاست؛ بر همین اساس است که حضرت امام رضا (علیه السلام)، فرمودند:

«إِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَا تَبْعُونَا» [شیخ صدوق (ره)، عیون اخبار ارضا ج 2: 275]. این مکتب غنی و نورانی در پرتو عنایات الهی و هدایت ائمه اطهار (علیهم السلام) و نیز مجاهدت هزاران عالم و فقیه، در طی قرون گذشته، بسط و گسترش یافته است.

پیرزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (قدّس سرّه) و تأسیس نظام اسلامی با تکیه بر قوانین اسلامی و با محوریت ولایت فقیه، افق های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جدیدی را برای انسان های آزاده به ویژه مسلمانان و پیروان و محبّان اهل بیت (علیهم السلام) گشود و توجه بسیاری از نخبگان و مستضعفان جهان را به خود معطوف کرد.

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، مولود این دگرگونی مبارک است که به ابتکار مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای «مُد ظله العالی» در سال 1369 شمسی / 1990 میلادی تأسیس شد و تاکنون خدمات شایانی را در تبلیغ معارف

قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) و حمایت از پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان انجام داده است.

معاونت امور فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) در راستای رسالت خود جهت ارتقای شناخت و آگاهی پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در موضوعات، سطوح، مخاطبان و عرصه های مختلف، در حوزه های تولید کتاب و مجلات به زبان های متعدد و سائر محصولات فرهنگی به فعالیت پرداخته است.

این اثر به مناسبت برگزاری همایش بین المللی حضرت امام سجاد (علیه السلام) که با همت مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) و همکاری و مشارکت برخی از مؤسسات فرهنگی و حاصل تلاش علمی و پژوهشی نویسندگان ارجمندی می باشد که پیرو فراخوان مقاله از داخل و خارج کشور به دبیرخانه علمی همایش ارسال شده و دارای ارزش علمی قابل قبول بوده اند.

برخود لازم می دانم از دبیرکل محترم مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) حجت الاسلام والمسلمین حاج آقای اختری (دام عزّه)، آیت الله دری نجف آبادی، نائب رئیس محترم شورای عالی و رئیس کمیته علمی، معاون محترم امور بین الملل، حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمد سالار، معاون محترم امور اجرایی جناب آقای مهندس مجد حکمت، ستاد برگزاری همایش به ویژه، اعضای محترم کمیته ی علمی، حضرات آیات و حجج الاسلام والمسلمین آقایان: سید محمدرضا حسینی جلالی، سید محسن حسینی امینی، محمدهادی یوسفی غروی، سید منذر حکیم، حمیدرضا مطهری، رمضان محمدی، سید محمدرضا آل ایوب، و دبیر علمی همایش عباس جعفری فراهانی تشکر نمایم. همچنین از نویسندگان و همکاران عزیزی که در پی گیری امور همایش، نگارش، ویرایش، تایپ، مقابله، تصحیح، آماده سازی، نشر و چاپ مجموعه آثار همایش تلاش کرده اند، تشکر می کنم و توفیق همگان را از خداوند متعال مسئلت می کنم.

همچنین از برادران گرامی آقایان: عبدالکریم کرمانی، محمدجواد خرسندی، هادی خوش آمدی، پرویز کاظمی، حسین صالحی، قاسم بغدادی (ابوزهراء)، مختار شمس الدینی مطلق، مرتضی قدیری، حسین صمدی، حسین مهدوی منش، جواد جعفری وسایر همکارانی که در برپایی هرچه با شکوه تر این همایش نقش داشته اند، تشکر و قدردانی می نمایم. معاونت امور فرهنگی مجمع در راستای تعمیق و پویایی آثار منتشره در حوزه ی معارف اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان، از دیدگاه ها و پیشنهادهای اساتید، فرهیختگان، صاحب نظران و پژوهش گران ارجمند استقبال می کند تا زمینه های بسط و گسترش هرچه بیشتر معارف اهل بیت (علیهم السلام) فراهم گردد.

به امید تعجیل در ظهور و فرج منجی عالم بشریت حضرت مهدی «عجل الله فرجه الشریف».

نجف لک زایی

معاون امور فرهنگی

ص: 11

میزان توجه دانشمندان و پژوهش گران به دانش اطلاع رسانی یکی از معیارهای توسعه فرهنگی در هر جامعه ای به شمار می رود. در جوامع پیشرفته، هر پژوهش گری پس از اشراف یافتن بر پژوهش هایی که پیش از او انجام گرفته است، می کوشد بر میراث علمی پیشینیان بیفزاید. در این راستا رجوع به کتاب شناسی های موضوعی، مشخص می کند که در چه زمینه هایی پژوهش لازم انجام گرفته یا در چه عرصه ای، پژوهش ها به تکرار و یکنواختی دچار شده و در چه موضوع هایی، پژوهش بایسته ای صورت نگرفته است. با در دسترس بودن مأخذ شناسی های تخصصی، از هدر رفتن زمان پیش گیری می شود و در کم ترین زمان، می توان به همه مأخذهای مرتبط با موضوع دست یافت. با فراهم بودن مأخذشناسی های جامع، مراکز آموزشی و پژوهشی فرصت می یابند، نارسایی های پژوهشی را به دقت شناسایی و برای جبران آن برنامه ریزی کنند. به طور کلی، ژرفایی و علمی بودن درون مایه ی پژوهش ها و پیشرفت فرآورده ها و دست آوردهای علمی و فرهنگی هر عصر، به ویژه در عصر انفجار و انباشت اطلاعات، به پیشرفت دانش اطلاع رسانی و مأخذ شناسی بستگی دارد.

پیامبر عظیم الشان اسلام (صلی الله علیه و آله) بارها و بارها امت خویش را توصیه فرمود: که من اجر و پاداشی برای رسالت خود نمی خواهم، بلکه فقط خواهان محبت و دوستی نسبت به اهل بیت (علیهم السلام) و خویشانم هستم و نیز مکرر می فرمود: هرکس آنان را خوشنود سازد مرا خوشنود ساخته و هرکس آنان را برنجاند مرا رنجانیده و هرکس به آنان محبت نماید به من محبت کرده و هرکس با آنان دشمنی ورزد با من دشمنی ورزیده است. لیکن به علت رخدادهایی که در صدر اسلام پدید آمد و حوادثی که پس از رحلت

وجود مبارک نبی اکرم (صلی الله علیه و آله) اتفاق افتاد با کمال تأسف توصیه های رهبری بزرگ اسلام در حق اهل بیت (علیهم السلام) خویش عملی نگرديد و خاندان عصمت و طهارت (علیهم السلام) مورد ظلم ها و حرمت شکنی ها و آزارها قرار گرفتند. اما در این بین بودند کسانی که سفارش های پیامبر عالی مقام خویش را به جان پذیرفتند خاندان و اهل بیت (علیهم السلام) او را به خوبی شناختند و آن گوهرهای تابناک را از جان خویش و فرزندان و همه هستی خود عزیزتر داشتند و برخی از اینان با عشق و علاقه وافر که نسبت به اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) ابراز می ورزیدند با تلاش علمی و معنوی خود در نشر و توسعه فرهنگ غنی اهل بیت (علیهم السلام) همت گماردند. دانشمندان شیعی و پیرو اهل بیت (علیهم السلام) در بلندای تاریخ اسلام همچون مشعلی فروزان عرصه های تاریخ زندگانی را برای جامعه انسانی روشن نموده و با هدایتگری خود نگهبانانی هوشیار برای مرزهای عقیده و ایمان بوده اند. آنان با الهام از تعالیم مکتب فقهی - کلامی - تفسیری و روایی اهل بیت (علیهم السلام) و زانو زدن در محضر آن امامان معصوم (علیهم السلام)، به خوبی توانستند اندیشه معارف و علوم خاندان پیامبر را توسعه بخشند. اکنون کتاب ها و آثار گوناگونی که از صدر اسلام تاکنون در اختیار ماست، میراث غنی فکری - فرهنگی مکتب شیعه را ترسیم و تدوین نموده است. که هریک به زوایایی از اقیانوس بی کران اندیشه و معارف اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) پرداخته و برخی با نگاه و قلمی نو تاریخ، فقه، تفسیر، کلام، شعر و ادبیات مذهب شیعه را در نگارشی نوین تدوین ساخته و در اختیار نسل کنونی فکر و فرهنگ و تمدن و... قرار داده اند.

این نوشتار با هدف آشنایی هر چه بیشتر اندیشمندان و محققان گرامی با زندگی و سیره و تعالیم اخلاقی، تربیتی، عرفانی، سیاسی، اجتماعی حضرت امام سجاد (علیه السلام)، این بزرگ مرد اسوه عبودیت و بندگی خدا در تاریخ بشریت، به توصیف اجمالی برگزیده ای از کتب و پایان نامه های مرتبط با آن حضرت، صحیفه سجادیه و رساله حقوق نگاشته شده است.

پیش از وارد شدن به مبحث اصلی کتاب، ذکر توضیحاتی پیرامون این مجموعه ضروری می نماید:

1. معرفی کتاب در این کتابشناسی به مفهوم تأیید نویسنده و محتوای آن نیست، و مسئولیت مطالب هر کتاب با نویسنده آن است.
2. کتاب هایی که فصل یا بخشی از آنها به موضوع حاضر مرتبط اند، در صورت اهمیت و پرداختن صفحه هایی قابل توجهی به آن، در اینجا توصیف شده اند.
3. در این مجموعه توصیف بیشتر یک کتاب، به الزاماً نشان دهنده ی اهمیت بیشتر آن کتاب نمی باشد، چرا که ممکن است کتابی در پنج سطر معرفی گردد، ولی معرف کتاب دیگر با همان حجم و اهمیت، در ده سطر نیز ممکن نباشد.
4. زبان، محیط و مبدا زمانی خاص و محدودی برای این کتابشناسی در نظر گرفته نشده است، ولی منتهای زمانی آن سال 1394 می باشد.
5. در این کتابشناسی کوشیده ایم تا حد امکان اثری جامع را به خوانندگان ارائه دهیم برای تحقق این هدف به پایگاه های اطلاعاتی کتابخانه ملی، خانه کتاب ایران، کتابخانه آستان قدس رضوی، پایگاه کتابخانه های ایران، کتابخانه مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات، مرکز سامان دهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی ... و کتاب هایی همچون الذریعه، تألیفات شیعه در شبه قاره هند، کتابشناخت صحیفه سجادیه تهیه شده توسط دارالقرآن امام حسین (علیه السلام)، بلیوجرافیا الإمام زین العابدین (علیه السلام) تألیف علی فرحان العلی و ... مراجعه شد. در عین حال شاید هنوز منابع سودمند دیگری وجود داشته باشد که به دست ما نرسیده است و امیدواریم در آینده با عنایات خداوند و کمک علاقه مندان و پژوهشگران به غنای منابع این مجموعه بیفزاییم.
6. اصل مهم در تهیه این کتابشناسی، معرفی و توصیف همه کتاب های موجود بوده است اما به علت عدم دسترسی به برخی از منابع امکان معرفی و توصیف آنها میسر نگردید و تنها به ارائه اطلاعات کتابشناختی این آثار اکتفا شده است.

7. این کتابشناسی به لحظ تنظیم، الفبایی است و کتاب ها بر اساس عنوان به ترتیب حروف الفبا معرفی شده اند.

این اثر بیش از 1000 منبع اطلاعاتی را در 36 زبان در قالب 5 بخش گردآوری نموده است. بخش نخست به کتابشناسی امام سجاد(علیه السلام) اختصاص داشته و برخی از مهم ترین کتاب ها درباره سیره و زندگانی آن امام همام به زبان های مختلف توصیف گردیده است. بخش دوم شامل کتابشناسی صحیفه سجادیه است که در سه فصل مجزا فراهم آمده است، در فصل اول آثار مرتبط با شروح و تعلیقات صحیفه سجادیه ذکر شده است. فصل دوم و سوم این بخش به ترتیب به ترجمه های فارسی و غیرفارسی صحیفه سجادیه پرداخته است. کتابشناسی شرح های رساله حقوق و ترجمه های فارسی و غیرفارسی رساله حقوق، موضوعات اصلی بخش سوم این اثر را تشکیل می دهند. همچنین بخش های چهارم و پنجم این اثر به ترتیب به معرفی نسخه های خطی و پایان نامه های مرتبط با امام سجاد(علیه السلام)، صحیفه سجادیه و رساله حقوق می پردازد. در پایان کتاب نمایه پدیدآورندگان، نمایه عناوین کتب به زبان های مختلف و نمایه پایان نامه ها آورده شده است.

بدیهی است در به ثمر رسیدن هر اثری افرادی تاثیرگذار باشند که تقدیر و تشکر از آنان به حکم وظیفه و اخلاق بر صاحبان اثر لازم خواهد بود. از راهنمایی های حجت الاسلام عباس جعفری فراهانی دبیر محترم شورای کتاب مجمع جهانی اهل بیت(علیهم السلام) و دبیر کمیته علمی همایش بین المللی امام سجاد(علیه السلام) سپاسگزاری می شود و از همه پژوهشگران محترم درخواست می شود در صورت مشاهده کاستی ها، با یادآوری مشفقانه و عالمانه خود، ما را در اصلاح و تکمیل آن یاری نمایند.

سلمان حبیبی - مختار شمس الدینی مطلق

بخش اول: کتاب شناسی حضرت امام سجاد (علیه السلام)

اشاره

فصل اول: منابع فارسی و عربی

فصل دوم: منابع به زبانهای دیگر

ص: 17

[آ]

1. آشنایی با حضرت امام سجاد(علیه السلام) برگرفته از منتهی الآمال [فارسی]

قمی، عباس، تهران، دریای معرفت، 1391، 191 ص.

کتاب حاضر با عنوان "امام سجاد(علیه السلام) را بیشتر بشناسیم: گزیده ای از کتاب منتهی الآمال" توسط انتشارات نور محبت در همین سال فیا گرفته است.

2. آشنایی با سیره و زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

حیدرزاده، عباس، قم انتشارات عصر آگاهی، 1391، 96 ص.

3. آفتاب سرخ غمگین: نگاهی نوبه زندگی و زمانه امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

سید، کمال، ترجمه: حسین سیدی، تهران، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، چاپ اول، 1377، 167 صفحه،
رقعی.

موضوع کتاب حاضر، شرح زندگی امام سجاد(علیه السلام) است. مطالب این کتاب در قالب داستان و با نثری روان نگاشته شده است.
در این اثر مولف، ذیل 41 فصل زندگی امام سجاد(علیه السلام) را از تولد تا زمان رحلت شرح و بررسی می کند.

4. آفتاب در زنجیر: مروری تحلیلی بر زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

روح افزا، سعید، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1390، چهار، 88 ص.

این کتاب شرح زندگی امام سجاد(علیه السلام) و تحلیلی بر زندگی ایشان است. مولف زندگی امام سجاد علیه السلام را در قالب داستان
به تصویر کشیده است.

ص: 19

5. آفتاب در سجده (روایت داستانی زندگی امام سجاد(علیه السلام)) [فارسی]

مصطفی پور، سمیه وزینب عطایی، اصفهان، سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، چاپ اول، 1386، 104 صفحه، وزیری.

این اثر جلد ششم از مجموعه چهارده خورشید و یک آفتاب است و موضوع آن روایت داستانی از زندگانی امام سجاد علیه السلام است. در این اثر 100 داستان از زندگانی امام زین العابدین علیه السلام گردآوری شده است.

6. آهو و شکارچی: قصه هایی از زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

ناصری، مسلم، نقاش: محمد حسین صلواتیان، مشهد، آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، چاپ اول، 1388، 24 صفحه، خشتی.

در این اثر 5 داستان از زندگانی امام سجاد علیه السلام ارائه شده است که عبارتند از: آهو و شکارچی، تنبیه، به مهربانی بهار، در انتظار میهمانی، دستان پربرکت.

7. آهوی غمگین: داستان هایی از زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

ملا محمدی، مجید، قم، مؤسسه بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1383، 88 صفحه، رقعی.

در کتاب حاضر، داستان هایی از زندگی حضرت امام سجاد(علیه السلام) برای گروه سنی "ج" و "د" فراهم آمده که عناوین برخی از آن ها بدین قرار است: خدا حافظی از ماه؛ مسافر غریب کاروان؛ ماه مهربان کعبه؛ دو مروارید درخشان؛ احترام به مادر.

8. آینه اجابت با زیور آل محمد(صلی الله علیه و آله) [فارسی - عربی]

دبیرخانه جشنواره صحیفه سجادیه (تدوین) قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1384، 96 صفحه، پالتویی.

کتابچه ی حاضر که از سوی دبیرخانه ی ستاد دومین جشنواره ی دوسالانه ی صحیفه ی سجادیه ی دانشگاهیان سراسر کشور به عنوان بخشی از منابع آزمون نهایی

رشته‌ی حفظ و مفاهیم تهیه گردیده، دربرگیرنده‌ی بخش‌هایی از نیایش‌های صحیفه‌ی سجادیه (متن عربی به همراه ترجمه‌ی فارسی) است. نورانیت در قیامت، لزوم میانه روی و تعادل، آداب همسایه داری و معیار عاقبت به خیری پاره‌ای از مباحث کتاب هستند.

[الف]

9. احوالات سیدالساجدین امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

سپهر، محمدتقی بن محمدعلی به کوشش، زین العابدین تقی اف، 379 صفحه، وزیری.

10. ادعیه الامام زین العابدین (علیه السلام) (2ج) [عربی]

قیومی اصفهانی، جواد، قم، دفتر انتشارات اسلامی؛ وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ اول، 1377، 851+883 صفحه، وزیری.

این کتاب، مجموعه‌ای شامل ادعیه صحیفه کامله و صحیفه‌های دیگری که به عنوان تکمیل بر آن نوشته شده و هم‌چنین در بردارنده ادعیه‌ای است که در آن مجموعه‌ها یافت نمی‌شود. مهم‌ترین ویژگی این مجموعه آن است که کلیه منابع و مصادر ادعیه با ذکر سند یا ارسال آنها در پایان کتاب به چاپ رسیده است. این اثر در سه فصل تنظیم شده است: فصل اول، نیایش‌ها و ادعیه امام سجاد (علیه السلام): در حمد و ستایش الهی، در مناجات امیدواران، زاهدان، در شب، کنار خانه خدا اعتراف و تضرع، اظهار فقر، طلب رحمت، مکارم اخلاق و... فصل دوم، رساله حقوق: حق خدای بزرگ، حق خودت، حق روزه، حق حج و... فصل سوم، فهرست‌ها: فهرست منابع و مآخذ، منابع رساله حقوق، فهرست مطالب و...

ص: 21

11. ارمغانی از آسمان: براساس داستانی از زندگانی امام سجاد(ع) [فارسی]

کتبی، سرور، نقاش: مجید قادری، تهران، انتشارات بعثت، چاپ دوم، 1373، 24 صفحه.

12. از زینت عبادت کنندگان امام سجاد(علیه السلام) برام بگو [فارسی]

خداخواه، صدیقه، تصویرگر مهشید شادمهر، تهران، قیوم، 1391، 8ص.: مصور(رنگی).

اثر حاضر، دفتر ششم از مجموعه «زیر چتر ولایت» است و به معرفی امام سجاد(علیه السلام) اختصاص یافته است. در این اثر به صورت ساده و روان، مهم ترین حوادث دوران حیات آن حضرت جهت آشنایی کودکان(گروه سنی: ب، ج) آمده است. در ابتدای اثر نیز، مهم ترین اطلاعات زندگی حضرت، اعم از نام، لقب، کنیه، نام پدر و مادر، تاریخ و محل ولادت و... ذکر شده است.

13. از ژرفای حج: پیام امام سجاد(علیه السلام) به «شبلی» در باب فلسفه حج [فارسی]

مظاهری، علی اکبر، قم، انتشارات دارالحديث، چاپ اول، 1375، 53 صفحه، رقی.

میرزاخانی، حسین، [تهران]، انتشارات و تبلیغات فرهنگ انقلاب اسلامی، [بی تا]، 78 صفحه.

نوشته حاضر شرح مختصر یکی از دعاهای امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجادیه در باره مرزداران می باشد. که نویسنده در این کتاب فراهانی از کلام گهربار امام زین العابدین علیه السلام راجع به مرزداران و سپاهیان اسلام را، نقل و به شرح و تفسیر آن پرداخته است گرچه این جملات بصورت دعا از امام سجاد علیه السلام

بیان شده است اما در لابلای این کلمات گهربار امام سجاد(علیه السلام)، تمام فنون رزمی و نظامی و آنچه که یک رزمنده اسلامی باید داشته باشد تبیین شده است. این کتاب با مقدمه ای از حضرت امام خمینی(ره) با انتخاب مؤلف آغاز شده است از مقدمه چنین برداشت می شود: ما هر چه داریم از برکت دعا و نیایش است آنها که می گویند بجای اینکه دعا بخوانیم قرآن را بخوانیم نه به دعا و نه به قرآنش عقیده دارند و نیز فرازهایی از فرمایشات امام امت راجع به دعا و اهتمام بر آن با مسائل دیگر بر زینت کتاب می افزاید. در پایان کتاب نیز چکیده ای از مطالب و شرح مختصری از زندگانی حضرت امام سجاد علیه السلام ارائه شده است. عنوان روی جلد کتاب «با امام سجاد (علیه السلام) از محراب تا سنگر» می باشد.

15. از انسان چه می خواهند؟(گفتار حضرت امام زین العابدین(علیه السلام)) [فارسی]

انصاریان، حسین، [بی جا]، 1348ش، 49 صفحه، جیبی.

شرح سخنانی از امام سجاد(علیه السلام) در مورد وظایف انسان ها در دنیا و حساب و کتاب اعمال در آخرت است. در این کتاب نخست توصیفی از دین اسلام و احکام نورانی آن به عمل آمده و عمل به واجبات و ترک محرمات از ضروری ترین احکام اسلام برشمرده شده است. سپس به تبیین مسأله امامت و اثبات امامت ائمه دوازده گانه از منظر روایی پرداخته شده و عمل به دستورات این رهبران الهی نیز امری ضروری در دین اسلام شمرده شده است. آنگاه به اثبات امامت امام سجاد(علیه السلام) و وصیت امام حسین(علیه السلام) به این امر اشاره نموده و اوصافی از عبادت و اخلاق امام چهارم(علیه السلام) مورد شرح و بررسی قرار می گیرد. در قسمت اصلی کتاب شرح سخنانی از امام سجاد(علیه السلام) است که در آن وظائف انسان در طول روز تبیین شده و انواع طلبکاران افراد معرفی و نوع طلب آن ها بیان می گردد. در این روایت تشریح شده است که در بیست و چهار ساعت که بر انسان می گذرد وی با هشت طلبکار جدی روبروست. خداوند متعال که طلبش از انسان عمل به واجبات و ترک محرمات است. پیامبر اسلام(صلی الله علیه و آله)

ص:23

که طلبش از ما عمل به سنت نبوی است. اهل وعیال انسان که طلب آن ها کسب روزی حلال است. نفس اماره انسان همواره از وی افتادن در شهوات مختلف را طلب می کند. شیطان رجیم که همواره از انسان ها نافرمانی خداوند متعال و افتادن در دام معاصی و گناهان را خواستار است. رقیب و عتید دو فرشته همراه همیشگی انسان که از او عمل صالح و آلوده نشدن به گناهان را تمنا می نمایند. ملک الموت که همواره از انسان روح او را طلب کرده و خواستار قبض روح اوست و زمین که هر روز طالب بدن و کالبد جسمانی انسان ها است که روزی در درون او جای گیرد. نگارنده در راستای شرح طلب این هشت طلبکار به بحث درباره ایمان، نماز، روزه، حج و عمل به فرائض دینی پرداخته و برخی از مسائل اخلاقی، تربیتی و اعتقادی در جهت دادن طلب به این طلبکاران را شرح و بررسی می نماید.

16. اسالیب الاصلاحات الاجتماعیه عند الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

جلالی، محمد محسن، لبنان، العتبه الحسینیه المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراثیل سجاده الاوئلی، 1436ق. 376ص، وزیری،

این کتاب به معرفی شیوه های امام زین العابدین علیه السلام در دوره امامت خود در راستای اصلاحات اجتماعی می پردازد و از سه فصل تشکیل شده است. نویسنده در فصل اول به زندگانی امام سجاد علیه السلام، شهادت، انحرافات فرهنگی در عصر امام سجاد علیه السلام، سیره زمامداران اموی می پردازد. فصل دوم به گفتارهای امام سجاد علیه السلام برای اصلاح جامعه شامل پند و اندرز، دعوت به فضایل اخلاقی، دعوت به زهد و تقوا، آگاهی سازی، دعوت به ولایت و امامت اهل بیت علیهم السلام، تشویق به علم آموزی و ... اشاره می نماید. در فصل سوم روشهای عملی و تربیتی امام سجاد برای اصلاح امور اجتماع مانند کمک به فقرا و مساکین، محبت به خانواده و ... ذکر شده است.

17. اسرار حج از امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

شهرستانی، عبدالامیر، تهران، انتشارات منیر، 1391، 32صفحه.

قانع، سعید، تهران، انتشارات چلچله، چاپ اول، 1386، 16 صفحه، پالتویی.

کتابچه حاضر که ویژه کودکان است. به شرح زندگی امام سجاد (علیه السلام)، خصایل و حوادث دوران حیات ایشان، وصیت های آن حضرت به فرزندش تا چگونگی شهادت ایشان اختصاص یافته است. امام سجاد (علیه السلام) در روز پنجم شعبان سال 38 هجری در شهر مدینه متولد شد. اولین مصیبتی که در دوران کودکی برای امام رخ داد، مرگ مادرش، شهربانو، بود که از تب زایمان حاصل شد. امام حسین (علیه السلام) پس از مرگ شهربانو از یکی از کنیزان بانقوا خواست که پرستاری امام زین العابدین (علیه السلام) را برعهده بگیرد. از جمله ویژگی های اخلاقی آن حضرت، عبادت های بسیار بود، به همین دلیل در تاریخ اسلام به او لقب زین العابدین و سید الساجدین داده شده است. وی در دوره ی امویان - که هدفشان دور کردن مسلمانان از آگاهی علمی بود - پرچم را برافراشت و جوانان را برای آزادی از بند جهالت فراخواند. آن حضرت سرانجام به دست «ولید بن عبدالملک» مسموم گردید و به شهادت رسید.

19. اسوه کامل: بررسی مقاطع زندگی و ابعاد نورانی وجود اقدس حضرت زین العابدین و سید الساجدین علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

دعایی، سیدمحمد محسن، تهران، انتشارات اطلاعات، چاپ اول، 1380، 564 صفحه.

در این کتاب زندگانی و ابعاد امامت و شخصیت امام سجاد(علیه السلام) به ویژه رهبری مسلمانان بعد از عاشورا و بررسی سیره اخلاقی، عبادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آن حضرت به تصویر کشیده شده است.

نویسنده ابتدا به صورت مختصر به جریان ولادت امام سجاد(علیه السلام) و معرفی مادر آن حضرت پرداخته و ضمن بیان القاب و کنیه های ایشان به دوران کودکی و نوجوانی ایشان اشاره نموده و همسران و فرزندان آن امام(علیه السلام) را نیز معرفی نموده است. آنگاه به اثبات امامت امام چهارم و ادله و نصوص مربوط به آن و همچنین معجزات آن

حضرت مبنی بر اثبات امامت خویش می پردازد و داستان کربلا و خروج امام حسین (علیه السلام) از مدینه به مکه و پس از آن به کربلا و همراهی کردن امام سجاد (علیه السلام) با پدر گرامی خویش را بیان می کند و علت عارض شدن بیماری بر امام سجاد (علیه السلام) و وضعیت ایشان در واقعه روز عاشورا و جریان اسیری را شرح می نماید. سپس رهبری نهضت حسینی توسط امام سجاد (علیه السلام) و افشاگری های آن حضرت در کوفه و شام و زنده نگاه داشتن یاد و خاطره کربلا و رسوا نمودن یزید و دستگاه اموی توسط آن امام را تبیین نموده و فرازهایی از خطبه تاریخی ایشان در کوفه و شام را بیان می نماید. در ادامه نگارنده به مقطع زمانی حضور امام سجاد (علیه السلام) در مدینه تا پایان عمر شریف آن امام پرداخته و برنامه های ایشان در طول دوران امامت به ویژه تقیه او نسبت بر ظلم دستگاه حکومت اموی را توصیف کرده و ابعاد گوناگون شخصیت آن امام را تشریح می کند.

نویسنده از بعد فردی امام سجاد (علیه السلام) را دارای کمالاتی بی انتها وصف کرده و گوشه هایی از احاطه ایشان به علم غیب، زهد و عبادت بی نظیر ایشان، بجای آوردن حج به صورت متعدد، ساده زیستی، کیفیت سیر و سلوک معنوی و سایر حالات و ویژگی های فردی امام سجاد (علیه السلام) نگریسته و مدیریت نهضت فرهنگی اسلام توسط آن حضرت را به وسیله دعا و مناجات های عارفانه ایشان با خداوند در صحیفه سجاده را بررسی نموده و تفسیری از مفاد کتاب رساله الحقوق آن امام که در آن به انواع حقوق اشاره شده است ارائه نموده است. وی برخی از سخنان حکمت آمیز امام سجاد (علیه السلام) را گزینش کرده و نقل می نماید و پس از آن نیز از بعد اجتماعی تصویری کامل از شخصیت و فضایل آن حضرت مطرح می نماید و گسترش انفاق و رسیدگی به فقرا و آزاد کردن بردگان توسط آن حضرت و مبارزات سیاسی ایشان علیه دستگاه ظالم اموی و توجه ایشان به ابعاد اقتصادی جامعه اسلامی را نیز به تصویر می کشد. در پایان به جریان شهادت امام سجاد (علیه السلام) و کیفیت آن اشاره شده است.

20. اسوه نیایش: برگزیده ای از سیره ی امام سجاد(علیه السلام) برگرفته از کتاب چهارده آینه خورشید [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، قم: بهار دله، 1392، 46 صفحه، پالتویی.

کتاب حاضر برگزیده ای از سیره امام سجاد (علیه السلام) با رویکرد به سه عنصر اساسی حدیث، سیره و کرامات می باشد.

21. اسوه ی نیایش: (سیره ی امام زین العابدین(علیه السلام)) [فارسی]

تدوین و تنظیم معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش، تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی و تربیت بدنی، موسسه فرهنگی منادی تربیت، 1393.

22. اشعار فرزددق در مدح امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

افراسیابی (نهاوندی)، علی، تهران، مرکز نشر غیاث، [بی تا]، 127 صفحه.

عنوان روی جلد: قصیده فرزددق در مدح علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)

23. اعتراض آتشین: خطبه حضرت سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

غیاثی کرمانی، محمدرضا، قم، انتشارات حضور، چاپ اول، 1381، 80 صفحه، رقعی.

در این کتاب خطبه امام سجاد (علیه السلام) و ترجمه فارسی آن ذکر گردیده همچنین مضمون خطبه به زبان شعر از الهی قمشه ای به طبع رسیده است. از دیگر مطالب کتاب شرح ماجرای ورود اهل بیت علیهم السلام به خرابه شام، نیز توصیف خطبه مورد نظر در کتاب "مقتل الحسین" نوشته خوارزمی است.

24. اعلام الهدایه: الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

گروه نویسندگان مجمع جهانی اهل البیت(علیه السلام)، قم، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1422ق، 228 صفحه، وزیری.

ص: 27

پژوهشی است تاریخی - کلامی درباره زندگانی و بیان شخصیت علمی و سیاسی امام چهارم شیعیان حضرت سجاد(علیه السلام) که با قلمی روان و با رعایت اختصار، نگارش یافته و ضمن معرفی امامت امام سجاد(علیه السلام) به پرسش هایی درباره آن امام پاسخ داده است.

نویسندگان کتاب، تلاش کرده اند تا اثری جامع درباره امام سجاد(علیه السلام) فراهم آورند و شخصیت و جایگاه معنوی و میراث فرهنگی و علمی آن امام همام را به پویندگان علم و دانش و به کسانی که در پی شناخت آن امام هستند عرضه کنند.

کتاب در پنج باب تدوین شده و هر بابی دارای چند فصل و عنوان است. در باب نخست با نگاه اجمالی به زندگانی امام سجاد و بیان بازتاب شخصیت وی در نگاه دیگران و نمودهای شخصیت آن حضرت همانند حلم و سخاوت، همزیستی با فقرا، صدقه دادن، زهد، انابه و رفتار خانوادگی گزارش شده است. باب دوم، به گزارش و تحلیل حیات معنوی و سیاسی - اجتماعی امام سجاد(علیه السلام) اختصاص یافته و در آن، دوران کودکی و مراحل حیات ایشان از کودکی تا امامت و دوران امامت وی بررسی شده است. در همین بخش، اوضاع سیاسی در زمان مرگ معاویه، نصوص مربوط به امامت امام سجاد، حضور امام در عاشورای امام سجاد(علیه السلام) و برخوردش با یزید در مجلس وی و بازگشت امام از کربلا به مدینه و فعالیت هایش در مدینه پس از ماجرای شهادت امام حسین و سرانجام شهادت آن حضرت، گزارش و تحلیل شده است. در باب چهارم، با نگاهی به نقش و رسالت اهل بیت(علیه السلام) در تداوم حیات اسلام و وقوع انحراف هایی که در میان امت اسلامی واقع شده، آغاز می شود و دوران امام سجاد از نگاه یادشده تحلیل و مبارزات فکری و اجتماعی و علمی امام تبیین می شود، و نیز شماری از ویژگی های عبادی در نماز و حج و روزه و دعا تشریح می گردد. فصل پنجم کتاب، در میراث فرهنگی و علمی امام سجاد درباره قرآن، حدیث، اعتقادات، فقه، و احتجاجات است و افزون بر آن، به تبیین رساله حقوق امام و صحیفه سجادی و هم چنین مدرسه امام سجاد(علیه السلام) و تربیت و آموزش شاگردان

پرداخته است. یادآور می گردد اثر فوق با این عنوان به فارسی ترجمه و منتشر شده است:

25. الامام الرابع: الامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

گروه نویسندگان، ترجمه محمد عبدالمنعم خاقانی، قم، مؤسسه در راه حق، 1370، 40 صفحه. رقعی.

مندرجات: مولده؛ خصائصه الخلقیه؛ مکانته العظیمه؛ الامام یوقظ المسلمین؛ فی بلاد الشام؛ الامام فی مسجد الشام؛ الامام العلیل؛ الامام السجاد و ولایه عصره؛ الامام و تربیه المسلمین؛ الصحیفه السجادیه؛ کتب أحد العلماء بهذا الصدد یقول؛ و نحن نستعرض هنا بعض ادعیه الصحیفه السجادیه؛ رساله الحقوق؛ نقل فی مایلی القسم الاعظم منها؛ القصیده الكامله للفرزدق.

26. امام چهارم (علیه السلام) پاسدار انقلاب خونین کربلا [فارسی]

حسنی، علی اکبر، قم، انتشارات نسل جوان، 1336، 213 صفحه، جیبی.

در این کتاب سعی شده است به تبیین ابعاد مختلف شخصیت امام سجاد (علیه السلام) پرداخته شده و حضور پر رنگ آن حضرت در وقایع عاشورا و پس از آن و هدایت گری همه جانبه امت اسلام با وجود دشواری های فراوان عصر حیات آن امام به تصویر کشیده شود. نویسنده معتقد است پایان کار دشوار امام حسین (علیه السلام) آغاز کار بسیار دشوارتر امام سجاد (علیه السلام) بوده است زیرا آن حضرت می بایست رسالت بزرگ عاشورا را به دوش بکشد و آن را به نسل های بعدی منتقل کند. وی ابتدا به داستان ولادت امام سجاد (علیه السلام) و دوران طفولیت آن حضرت و داستان هایی در این زمینه اشاره نموده آنگاه حرکت امام سجاد (علیه السلام) با امام حسین (علیه السلام) در کاروان کربلا و جریان اسارت آن حضرت را شرح نموده و حکمت بیمار شدن ایشان در کربلا را بیان می نماید. وی جهاد امام سجاد (علیه السلام) را در اسارت آن امام و افشاگری و شجاعت بی نظیر ایشان در مجلس یزید دانسته و معتقد است که پس از جریان اسارت نیز آن امام از مبارزه تبلیغاتی جهت تبیین ابعاد کربلا و عاشورا دست نکشید و پیروزی بزرگتری نسبت به

پیروزی شهادت امام حسین در افشاگری ماهیت یزید و ایراد خطبه های سهمگین در طول دوران اسارت بدست آورد و توانست احساسات مردم را تحریک کند و تأثیر گذار باشد. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به مسئولیت رهبری امت اسلام پس از واقعه عاشورا توسط امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و دشواری های دوران امامت ایشان را منعکس نموده است. وی استعمار فکری مسلمانان توسط امویان و ایجاد محیطی پر از رعب و وحشت و دشمنی شدید آن ها با اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) را از ویژگی های عصر زندگی امام سجاد(علیه السلام) توصیف کرده و هدایت مخفیانه جنبش های شیعی توسط آن حضرت و موضع گیری های خاص سیاسی ایشان را تبیین نموده است. در بخش دیگر از این نوشتار نویسنده به اهداف امام سجاد(علیه السلام) در صدور دعاها و متعده اشاره کرده و تأثیر دعاها صادره از ایشان در سازندگی فکری و روحی مسلمانان را بررسی کرده و فهرستی از دعاها و صحیفه سجاده ارائه نموده است. معجزات علمی امام سجاد(علیه السلام)، اخلاق و روش علمی ایشان در بیان مسایل در ضمن چند داستان از زندگی آن حضرت، وظایف و حقوق انسان ها از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) در رساله حقوق ایشان، گزیده ای از سخنان حکمت آمیز امام(علیه السلام)، معرفی برخی از شاگردان ایشان و فرزندان امام و بلاخره جریان شهادت ایشان از دیگر مندرجات این کتاب به شمار می آید.

27. الامام زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

موسوی مقرم، سید عبدالرزاق، نجف، مکتبه الحیدریه، 1374ق، وزیری، 436 صفحه، چاپ دیگر: بیروت، مؤسسه الوفاء، 1404ق - 1984م، 448 صفحه، قم، دارالشبستری للمطبوعات، 436 صفحه، وزیری.

28. الامام زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

گروه نویسندگان، چاپ سوم، تهران، مؤسسه البلاغ، 1371، جیبی، 93 صفحه. (این کتاب به فارسی ترجمه شده است).

29. الامام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

گروه نویسندگان، قم، مؤسسه الامام الحسين (عليه السلام)، 1371 - 1413ق، 26 صفحه، رقعی،

30. الامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

شاكر العشي، اسحق، بيروت، دارالبلاغه، 1412ق.

31. امام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

اميدوار، اميد، قم، انتشارات شفق، 1357، 32 صفحه، جیبی (از سری سیری در تاريخ).

32. امام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

ارفع، سيد كاظم، تهران، مؤسسه فيض كاشاني، 1370، 78 صفحه، رقعی (از سری سیره عملی اهلیت - 6). عنوان دیگر: حضرت امام سجاد (عليه السلام)، تهران، انتشارات تربت، چاپ اول، 1380، 57 صفحه، وزیری.

33. امام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

وحیدی صدر، مهدی؛ تصویرگر فرشته منعمی، قم، مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، چاپ دوم، 1385، 12 صفحه، خشتی. (مجموعه فانوس؛ 6)

34. امام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

قدیانی، عباس، تهران، انتشارات دنیای هنر، چاپ اول، 1381، 16 صفحه، مصور، خشتی.

35. امام زين العابدين (عليه السلام) [فارسی]

تهیه و تدوین انتشارات تک تاج، تهران، تک تاج، 1393.

کتاب حاضر برگرفته از سه کتاب "جلاء العیون" تألیف محمدباقر مجلسی و "منتهی الآمال" تألیف عباس قمی و "کشف الغمه" تألیف محدث اربلی است و به زندگانی امام زین العابدین علیه السلام می پردازد.

36. امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

گردآوری شده در نشر نور محبت، تهران، انتشارات نور محبت، 1393، 138ص.

37. امام زین العابدین (علیه السلام): برای دبستانی ها [فارسی]

فتاحی، حسین، ویراستار: مهدی حجوانی، تهران، قدیانی، کتابهای بنفشه، چاپ چهارم، 1387، 24 صفحه، رقعی.

38. الامام زین العابدین (علیه السلام) حوار مع یزید [عربی]

الشروقانی، عبدالله، [بی جا]، مدبولی الصغیر، [بی تا]، 73 صفحه.

39. الامام زین العابدین (علیه السلام) صاحب الصحیفه الربانیه و حامل الآلام المضییئه [عربی]

مدرسی، سیدهادی، بیروت، دارالقاری للطباعه والنشر، الطبعة الاولى، 1425ق، 256ص، وزیری.

40. الإمام زین العابدین (علیه السلام) العقائد - الداعیه - الانسان [عربی]

صغیر، محمد حسین علی، بیروت، موسسه العارف للمطبوعات، چاپ دوم، 2002 م، 383 صفحه، وزیری.

تحلیل و بررسی وقایع زندگی و تبیین آموزه های رفتار و گفتار امام سجاد (علیه السلام) است. نویسنده نخست نگاهی دارد به رهبری و مشکلات زندگی امام سجاد (علیه السلام) و رفتارهای دقیق و حساب شده آن امام در برابر این ناملایمات. در فصل اول درباره ویژگی های سیاسی عصر زندگانی امام سجاد (علیه السلام) پرداخته شده و دوران حیات آن امام را دورانی پر از خفقان و سخت گیری علیه شیعیان توصیف نموده که حاکمانی

از بنی امیه در این عصر حکمرانی می کردند. نویسندگان به رهبری سیاسی اجتماعی امام سجاد (علیه السلام) در این عصر اشاره کرده و هدایت جنبش های شیعی و مقابله ایشان با تعصبات قبیله ای و اسراف و موضع گیری های خاص سیاسی آن حضرت با طاغوت های زمان خویش را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. وی سپس با استفاده از صحیفه سجادیه امام (علیه السلام) و نیز رساله حقوق وی گوشه هایی از رفتارها و اندیشه های امام سجاد (علیه السلام) را پیرامون بسیاری از موضوعات و احکام دینی بیان داشته است. مرجعیت اهل بیت (علیه السلام)، رسالت رسول خدا (صلی الله علیه و آله)، معاد، مکارم اخلاق، نیکی به پدر و مادر، قرآن کریم، ماه رمضان، حقوق انسان از نگاه امام (علیه السلام)، حقوق جوارح انسان، حقوق دولت و نظام، حقوق خویشاوندان، حقوق اجتماعی و حقوق مالی و قضایی، حقوق اخلاقی از جمله این موضوعات هستند. در پایان کتاب نیز تطبیقی بین مباحث حقوقی مطرح شده در رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) و مفاد اعلامیه حقوق بشر سازمان ملل متحد صورت گرفته و انواع حقوق فردی و اجتماعی مورد تأکید آن امام بویژه حقوق زنان تبیین شده است.

چاپ دیگر: بیروت، الغدیر، چاپ اول، 1419 هـ - ق، 313 صفحه، وزیری.

41. الامام زین العابدین علی بن الحسین رضی الله عنهما [عربی]

القاضی، سعد، قاهره، دار غریب للطباعة والنشر والتوزیع، 2001 م، 63 صفحه، وزیری.

42. الامام زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) دوره الثقافی والسیاسی [عربی]

آصفی، محمد مهدی، نجف، مطبعه مجمع اهل البيت علیهم السلام، 1434 ق.، 2 جلد.

43. الامام زین العابدین عنقود مرصع [عربی]

کتانی، سلیمان، بیروت، دارالهادی، 1428 ق، 276 صفحه، وزیری.

در این اثر ضمن بیان گوشه هایی از زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) سعی شده است، ابعاد شخصیت علمی و معنوی آن حضرت مورد بحث و بررسی قرار گیرد و به توصیف معرفی کتاب ارزشمند صحیفه سجادیه و رساله الحقوق پرداخته شود. نویسنده در سه بخش به تدوین کتاب پرداخته است. نخست به ولادت امام سجاد (علیه السلام) و معرفی خاندان آن امام و اوضاع زمان ایشان اشاره کرده و سپس ابعادی از تقوی و روح عبادی در آن حضرت و سایر سجایای اخلاقی وی را از همان کودکی به تصویر کشیده است. در قسمت بعدی کتاب به شکل گیری واقعه کربلا و مقدماتی که منجر به این حادثه غمبار شده است اشاره کرده و حرکت کاروان امام حسین (علیه السلام) از مدینه به مکه و پس از آن به کربلا را توصیف نموده و جریان اسیری خاندان امام حسین (علیه السلام) به ویژه حضرت زینب (س) و امام زین العابدین (علیه السلام) در کوفه و شام را ذکر می نماید.

محتوای نوشتار ساختاری ادبی و تاریخی بوده که در قالب برخی از اصطلاحات، اشعار و جملات نغز به توصیف شخصیت امام سجاد علیه السلام و خاندان شریف آن حضرت به ویژه پدر گرامیشان می پردازد. در همین راستار نویسنده به ابعادی از امامت و ولایت امام سجاد علیه السلام اشاره کرده و وظایف ما را در قبال امامت و ولایت اهل بیت (علیه السلام) بسیار حساس و جدی ارزیابی کرده است و آن را تنها راه رسیدن به کمال و طی طریق در صراط مستقیم عنوان نموده است. وی همچنین به دور شدن مردم از اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و آله) پس از رحلت ایشان اشاره کرده و ظلم آنان را در حق ائمه (علیه السلام) را گناهی نابخشودنی دانسته و وقوع جنگ هایی مانند صفین، نهروان، جمل و پس از آن واقعه عاشورا را از جمله این ظلم ها در حق اهل بیت (علیه السلام) دانسته است. وی به ایجاد جوّ اختناق علیه اهل بیت (علیه السلام) و شیعیان در زمان معاویه و پس از آن در عصر یزید اشاره کرده و خیانت کوفیان در حق امام حسین (علیه السلام) را تحلیل می نماید. وی ضمن توصیف برخی از وقایع مربوط به کربلا و قبل و بعد از آن، شهادت امام حسین (علیه السلام) را مایه هدایت امت دانسته و حضور پر رنگ امام

سجاد(علیه السلام) در واقعه عاشورا و پس از آن را به تصویر می کشد و آن را امامی به ظاهر کوچک ولی با عظمت در واقعه ای بزرگ خوانده که رهبری کاروان اسیران پس از شهادت امام حسین(علیه السلام) را به عهده گرفته و رسالت نیمه تمام امام حسین(علیه السلام) را به همراه حضرت زینب کبری تکمیل کرده است. در قسمت سوم کتاب نویسندگان به توصیف دو کتاب ارزشمند به جای مانده از امام سجاد(علیه السلام) به نام صحیفه سجادیه و رساله الحقوق پرداخته و از بعد معانی و بیان و ادبیات عرب به بیان محتوای این دو کتاب پرداخته است. نویسندگان صحیفه سجادیه را اوج عرفان و معرفت به درگاه الهی ارزیابی کرده و رساله حقوق، آن حضرت را نیز منشور اخلاق و اجتماع و بیان انواع حقوق الهی، حقوق مردم و حقوق سایر موجودات و این دو اثر ارزشمند را مجموعه از سیر و سلوک معنوی، اخلاقی و اجتماعی معرفی می کند که نشان دهنده شخصیت همه جانبه سیاسی، اجتماعی، اخلاقی، عبادی، عرفانی و انسانی امام سجاد(علیه السلام) می باشد.

44. الامام زین العابدین(علیه السلام) فی شعر القدماء والمعاصرين [عربی]

اسماعیل، خفاف، قم، دارالغدیر، چاپ اول، 1429هـ - ق، 425 صفحه، وزیری.

مجموعه اشعار، قصاید و مدایح و مراثی برجسته ای است که شاعران اهل بیت(علیه السلام) در طول تاریخ در توصیف فضایل و مقامات و مظلومیت ها و رنج های امام سجاد(علیه السلام) سروده اند. فصاحت و بلاغت و ترکیبات فخیم و معانی برجسته باعث ماندگاری این اشعار و شهرت آنها نزد شاعران شده است. در ابتدای هر قطعه شرحی کوتاه از زندگی و آثار شاعر آمده سپس متن قصاید آمده و در پانوشته صفحات توضیحاتی در روشن کردن معانی کلمات و ترکیبات و ابیات ارائه شده است.

45. الامام زین العابدین(علیه السلام) : قدوه الصالحین [عربی]

حسینی شیرازی، محمد، ایران، دارالصادق للطباعة والنشر، چاپ اول، 1423ق،، رقعی.

46. الامام زين العابدين(عليه السلام): كهف المؤمنين و منار العارفين [عربی]

بحرانيه، سيد عبدالله، قم، موسسه عاشوراء، چاپ اول، 1433ق.، 751ص، وزيري.

47. امام زين العابدين(عليه السلام) يادگ - ار كربلا [فارسی]

فولادزاده، عبدالامير، قم، كانون نشر اندیشه های اسلامي، 1370، 45 صفحه، وزيري (مصور، ويژه نوجوانان).

48. الامام زين العابدين(عليه السلام) و جهوده في علوم القرآن [عربی]

الياسري، عبدالله شمشخي موسي، بيروت، العتبه الحسينيه المقدسه (قسم العلاقات العامه)، 1436ق.، الطبعه: الاولى، 224 صفحه، وزيري.

49. امام سجاد(عليه السلام) [فارسی]

هنرمندنيا، اسماعيل، نقاش: مرجان نيك جاه، قزوین، انتشارات سایه گستر، چاپ اول، 1387، 13 صفحه، خشتي.

کتابچه حاضر، حاوی داستان کوتاهی درباره زندگی امام سجاد(عليه السلام) است که در صفحات مصور و رنگی برای استفاد ويژه کودکان به طبع رسیده است.

50. الامام السجاد(عليه السلام) [عربی]

حمودي، حسين باقر، عراق، مطبعه الحوادث، چاپ اول، 1400ق.، 196ص.، رقي.

51. الامام السجاد(عليه السلام): اجمل روح عابده [عربی]

شريعتي، علي، ترجمه احسان صوفان؛ مراجعه حسين علي شعيب، بيروت: دارالامير؛ تهران: موسسه نشر آثارالدكتور علي شريعتي، 1428ق. 2007م. 1386، 143 صفحه.

این اثر ترجمه کتاب زیباترین روح پرستنده امام سجاد عليه السلام می باشد.

شیخانی، علی باقر، قم، مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، 1385، 97، صفحه، رقعی.

موضوع اصلی کتاب بررسی زندگی امام سجاد (علیه السلام) از دیدگاه منابع معتبر اهل سنت است. امام سجاد(علیه السلام) از شخصیت های برجسته جهان اسلام است. بدین جهت صاحب نظران و اندیشمندان اهل سنت با احترام و بزرگی از وی یاد کرده اند. نویسنده در پی آنست که سخنان عالمان اهل سنت در باره شخصیت امام سجاد(علیه السلام) که در کتاب های رجال و حدیث و تاریخ و تفسیر آنان آمده است را در چند فصل بررسی نماید و این عناوین را مورد بحث قرار می دهد: تبارشناسی امام سجاد(علیه السلام)، تولد، مادر، کنیه، القاب، شمایل ظاهری، همسر، فرزندان و دلایل امامت، شخصیت امام سجاد(علیه السلام)، دانش، پرهیزکاری، عبادت و بندگی، شایستگی سیاسی و صاحب کمال، ویژگی های اخلاقی و سیره عملی امام سجاد(علیه السلام)، بندگی و پرستش حق تعالی، خوف و خشیت از حق تعالی، صبر و تسلیم، بردباری و گذشت، سخاوت، دانش، فروتنی، شخصیت بخشی به افراد، جوان مردی، رعایت حقوق خانواده و بستگان، مسئولیت های اجتماعی امام سجاد(علیه السلام) عرصه اجتماعی، تلاش های سیاسی و عرصه فرهنگی، کرامت های امام سجاد(علیه السلام) و گزیده ای از سخنان آن حضرت در باره: امر به معروف، توبه، شگفتی از منکر خدا و قیامت، ارزش دعا، دوستی، معیار گزینش دوست، سرانجام چابلووسی، سپاس گزاری، عبادت کنندگان، غیبت، کتمان علم، بردباری، صدقه دادن، اندیشه و قناعت.

زارع مولایی، صدیقه، قم، انتشارات نسیم کوثر، چاپ اول، 1385، 168 صفحه، رقعی.

نگارنده در این کتاب با استناد به آیات و روایات به شرح مختصری از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) از زمان ولادت تا مدت اسارت وی از زمان هجرت پدر و سرانجام، زمان شهادت آن حضرت پرداخته است. این مجموعه در سه بخش زندگانی امام سجاد (علیه السلام) مورد بحث و بررسی قرار داده است. بخش اول، از تولد آن حضرت تا زمان هجرت امام حسین (علیه السلام) از مدینه به مکه مکرمه است و مباحث مختصری از پدر و مادر گرامیش و چگونگی آشنایی و ازدواج والدینش و همچنین از القاب و کنیه های آن حضرت را ذکر کرده است. بخش دوم، از زمان هجرت پدر بزرگوارش از مدینه به مکه تا پایان مدت اسارت ادامه می یابد. در بخش سوم، به زندگی امام بعد از بازگشت به مدینه و بعد از پایان اسارت تا زمان شهادت آن حضرت پرداخته است. خصوصیات شخصی امام، معجزات، گفتارها و وصایای آن حضرت و آثار پر بار زندگی ایشان در این فصل بیان شده است. در پایان اشعاری در توصیف امام آمده است.

54. امام سجاد (علیه السلام): الگوی زندگی [فارسی]

احمدی، حبیب الله، قم، انتشارات فاطیما، چاپ اول، 1382، 268 صفحه، رقعی.

در این نوشتار، جنبه های گوناگون زندگی و ویژگی های شخصی امام سجاد (علیه السلام) و نیز موضع گیری های آن حضرت در برابر جریان های اجتماعی و فرهنگی زمان ایشان در چهار بخش بررسی شده است. در بخش اول به زندگانی حضرت پرداخته شده و در مورد مادر بزرگوار حضرت «شهربانو» تحقیق ارزنده ای ارائه شده است. در بخش دوم برخی فضایل مورد بررسی قرار گرفته و در بخش سوم اندیشه های عرشی حضرت که حائز الگوگیری بوده پژوهش شده است. در بخش چهارم که عمده انگیزه نوشتار را شکل می دهد به موضع گیری های سید الساجدین (علیه السلام) در برابر جریان های اجتماعی و فرهنگی زمان ایشان پرداخته شده است. با توجه به این که برخی دیدگاه ها، حضرت را فردی منزوی و بی تأثیر در امور اجتماعی

می پنداشته اند در بخش چهارم با شفاف شدن تلاش های اجتماعی و فرهنگی حضرت در مقابل حزب اموی این پندار غلط زدوده خواهد شد.

55. الامام السجاد(علیه السلام)، اضواء علی سیره [عربی]

سیف، محمود، بیروت، دارالاثار، چاپ اول، 1434ق.، 262ص، رفعی.

56. امام سجاد(علیه السلام): پس از بلای کربلا [فارسی]

خلیلی، سپیده، نقاش: سعیدرزاقی، تهران، انتشارات لوح دانش، چاپ اول، 1387، 12 صفحه، خشتی. چاپ دوم(1390)، چاپ سوم(1391)، چاپ چهارم(1393)

در این کتاب شرح زندگانی امام سجاد (علیه السلام) برای کودکان بازگو می شود.

57. امام سجاد(علیه السلام) پیشوای چهارم [فارسی]

ارجمند. س، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، چاپ اول، 1373، 60 صفحه، جیبی.

58. امام سجاد(علیه السلام): جمال نیایشگران [فارسی]

ترابی، احمد، با همکاری گروه تاریخ اسلام بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ دوم، 1379، 325 صفحه، وزیری.

این کتاب شامل شرح اجمالی زندگانی امام سجاد (علیه السلام) از ولادت تا شهادت و نیز شخصیت معنوی، اجتماعی، سیاسی، علمی و جلوه هایی از معارف آن حضرت و نیز درس هایی از امام سجاد (علیه السلام) است که در هر بخش به اختصار اما جامع و به شیوه ای روان و در پنج فصل نگارش یافته است. فصل اول به زندگی حضرت از ولادت تا شهادت پرداخته شده است و مباحثی چون: ولادت علی بن الحسین (علیه السلام)، مکان ولادت، کنیه و القاب، پدر و مادر، همسر و فرزندان، شهادت، امامت و دلایل امامت، منحرفان از خط امامت راستین، فرقه کیسانیه و چگونگی پیدایش آن و انگیزه های سیاسی در شکل گیری کیسانیه و نیز شخصیت محمد حنفیه و شخصیت مختار در نزد امامیه و تمایز قیام توأبین و قیام مختار مطرح گردیده

است. فصل دوم شخصیت معنوی و اجتماعی امام مورد بررسی قرار گرفته است. فصل سوم بررسی زندگی سیاسی امام را مورد نظر قرار داده است. شخصیت علمی حضرت در فصل چهارم کتاب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و فصل پنجم تحت عنوان جلوه هایی از درسهای امام سجاده (علیه السلام)، این عناوین آمده است: رساله حقوق، رساله حقوق در منابع روایی، متن رساله حقوق، صحیفه سجاده، مستدرکات صحیفه، شرح های نگاشته شده بر صحیفه، سند و رجال صحیفه، حدیث صحیفه، گستره معارف انسانی در صحیفه سجاده، سیمای انسانی و فضایل انسانی در صحیفه سجاده و مواضع سیاسی - اجتماعی امام سجاده (علیه السلام) در صحیفه سجاده.

59. الامام السجاده (علیه السلام) جهاد و امجاد ... [عربی]

حاج حسین، حسن، بیروت، دارالمرتضی، [بی تا]، 280 صفحه، وزیری.

60. امام سجاده (علیه السلام): خطبه ها و نامه ها [فارسی]

صادقی اردستانی، احمد، قم، نشر حبیب، چاپ اول، 1391، 32 ص.

این کتاب در سه بخش، خطبه ها و موعظه ها، نامه ها، سخنان و کلمات قصار و حکمت آمیز امام سجاده علیه السلام تنظیم شده است و به شیوه نهج البلاغه از سه بخش: 38 خطبه، 8 نامه و رساله و 319 حدیث از کلمات قصار امام چهارم، حضرت زین العابدین علیه السلام تشکیل یافته است.

61. الامام السجاده (علیه السلام): درسه تحلیلیه [عربی]

جبرالحسن، کریم، مراجعه و تقدیم: سید جعفر مرتضی عاملی، بیروت، مؤسسه البلاغ، 1989 م. وزیری

62. امام سجاده (علیه السلام) زینت ساجدین [فارسی]

داوری، محمود، اصفهان، انتشارات نورالاسلام، چاپ اول، 1384، 120 صفحه، رقعی.

63. الامام السجاد علی زین العابدین رضی الله عنه [عربی]

عطا، عبدالقادر احمد، قاهره، مصر، مکتبه القاہرہ، 1424ق. 1382، 103 صفحه،

64. الامام السجاد(علیه السلام) قدوه و اسوه [عربی]

مدّرسی، سید محمدتقی، تهران، رابط الاخوانه الاسلامیه، 1404ق، رقعی، 96 صفحه.

65. امام سجاد(علیه السلام) قهرمان مبارزه با تهاجم فرهنگی [فارسی]

پارسا، غلامعلی، مشهد، نشر الف، چاپ اول، 1385، 115 صفحه، رقعی.

در این کتاب تحلیلی از ابعاد هدایت فرهنگی جامعه اسلامی توسط امام سجاد(علیه السلام) صورت گرفته و نقش آن حضرت در تبیین پیام عاشورا و تبیین مسایل تربیتی، عبادی، اعتقادی و اجتماعی در قالب صحیفه سجادیه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در بخش اول کتاب نخست نویسنده به معرفی اجمالی امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و عدم شناخت درست از شخصیت ائمه به ویژه آن حضرت و بیمار خواندن ایشان توسط شیعیان را مورد انتقاد قرار داده و بیمار خواندن ایشان را ناشی از درک غلط از ابعاد امامت وی ارزیابی کرده است. وی به معرفی خود و مقام امامت در مجلس یزید توسط امام سجاد(علیه السلام) اشاره کرده و شجاعت بی نظیر آن حضرت در این مجلس را نشانه عدم بیماری ایشان دانسته است. در قسمت دیگری از کتاب نویسنده به شناسایی زمان امام سجاد(علیه السلام) و جوّ خفقان حاکم بر آن توسط حاکم اموی پرداخته و تبلیغات شدید آنان علیه اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) را توصیف می کند. وی در همین راستا به تدابیر امام سجاد(علیه السلام) در تبیین معارف دینی در قالب دعا و بهره برداری همه جانبه از واقعه عاشورا برای بیدار کردن امت اسلامی اشاره کرده و گریه آن حضرت را سیاسی ارزیابی کرده و تربیت شاگردان مختلف، افشاگری چهره فاسد بنی امیه حتی در حال اسارت و تبیین جایگاه امامت و ولایت را تشریح کرده و علت قیام نکردن آن حضرت را با توجه بر شرایط سیاسی و اجتماعی آن عصر تبیین نموده است.

در بخش دوم کتاب وی به مصادیق و نسخه های مبارزه با تهاجم فرهنگی توسط امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و ضمن تبیین مفهوم دعا و آثار آن، به آموزه هایی از صحیفه سجادیه مانند خدا شناسی، تکریم پیامبر اسلام، توصیف یاران پیامبر(صلی الله علیه و آله)، دفاع از ولایت و امامت، لزوم اطاعت از امام، اهمیت قرآن، توبه، یاد مرگ، مباحث اقتصادی و سایر مباحث اخلاقی و تربیتی مطرح شده در ادعیه مندرج در این کتاب شریف پرداخته و آن را نسخه ای بی بدیل از مبارزه با تهاجم فرهنگی ارزیابی کرده که توسط آن حضرت پایه گذاری شده است.

66. الامام السَّجَّاد محاوله لاكتشاف دور الامام الرابع فی الامه من خلال تشخيص المرحله و الاهداف والوسائل التي كان يعتمد عليها فی قياده المسيره الاسلاميه المظفره [عربی]

باقر، حسین، [بی جا] مؤسسه الاعراف للنشر، 1419 ق، 160 صفحه، رقعی، (کتاب قضایا الاسلامیه معاصره 9)

تحقیقی درباره ابعاد مختلف شخصیت و امامت امام سجاد(علیه السلام) و سیره سیاسی و عبادی و اخلاقی آن حضرت می باشد. در این نوشتار سعی شده است رهبری امت اسلام توسط امام سجاد(علیه السلام) و روش های مختلف آن امام برای هدایت امت پیامبر(صلی الله علیه و آله) به ویژه پس از واقعه عاشورا به تصویر کشیده شود و موضع گیری های خاص آن حضرت در قبال طاغوت های زمان خویش مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. نویسنده ابتدا به نقش مشترک همه ائمه در تاریخ اسلام پس از رحلت پیامبر گرامی اسلام(صلی الله علیه و آله) و سکان داری هدایت بشر اشاره کرده آنگاه نقش امام سجاد(علیه السلام) را به طور جداگانه برجسته کرده است. نویسنده در این راستا به اوضاع مضطرب سیاسی اجتماعی به وجود آمده پس از حادثه کربلا اشاره کرده و مسئولیت امام سجاد(علیه السلام) را در این زمینه به ویژه سر و سامان دادن به امور شیعیان بسیار حساس و مهم ارزیابی نموده است، آنگاه به بررسی امامت امام سجاد(علیه السلام) و تبیین ضرورت شناخت مقام ائمه(علیه السلام) و محبت به آنان در کلام و سیره آن حضرت پرداخته شده و

تلاش های ایشان برای شناساندن مقام و منزلت ائمه (علیه السلام) به شیعیان توصیف گردیده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به ابعادی از زعامت و رهبری همه جانبه امت اسلام توسط امام سجاد (علیه السلام) اشاره کرده و این تصویر را که آن امام به گوشه نشینی و عزلت پرداخته و در صحنه های سیاسی و اجتماعی حاضر نبوده را به شدت رد کرده و تقویت مسأله امامت و افزایش شناخت و محبت شیعیان به اهل بیت (علیه السلام) و روشنگری های مکرر آن امام در ایام حج را دلیلی بر ادعای خود دانسته است. در قسمت دیگری از کتاب نویسنده به موضع گیری های امام سجاد (علیه السلام) در قبال حاکمان عصر خویش و تأیید جنبش هایی مانند قیام توأیین، قیام ابن زبیر، قیام مختار، قیام شیعیان مدینه اشاره کرده و رهبری کردن مخفیانه این جنبش را دلیلی بر فعال بودن آن امام در صحنه های سیاسی و اجتماعی عنوان نموده است.

نقش امام سجاد (علیه السلام) در زنده نگه داشتن قیام امام حسین (علیه السلام) و پاسداری از پیام جاودانه آن حضرت در کربلا به وسیله گریه و عزاداری، تحلیلی بر جنبه های تربیتی و عرفانی عبادت امام سجاد (علیه السلام) به ویژه به جهت ادعیه معروف صادر شده از جانب آن حضرت، هدف امام سجاد (علیه السلام) در آزاد کردن بردگان و رواج فرهنگ انفاق و دستگیری از ضعفاء از منظر اخلاقی و سیاسی از دیگر مندرجات ارایه شده در این نوشتار است.

67. الامام السجاد (علیه السلام) و المفاهیم التربویه [عربی]

الامانه العامه للعتبه الكاظميه المقدسه، بغداد، الامانه العامه للعتبه الكاظميه المقدسه، 1433ق.، چاپ اول، 44ص.، رقی.

68. امام سجاد (علیه السلام) و داستان حرّه [فارسی]

استادی، رضا، قم، دفتر انتشارات اسلامی، 1372، 25 صفحه. وزیری. (از کتاب ده رساله، ص 335 - 359)

69. امام عشق و عبادت شرح زندگانی حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) سروده به مثنوی [فارسی]

نگهبان، سیدجلال، (کتابچه تایپ شده)، (کتابخانه مجمع جهانی اهل البیت (علیه السلام).

این اثر مجموعه شعر به زبان فارسی سروده سیدجلال نگهبان در مورد امام سجاد علیه السلام می باشد.

70. الامام علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

دخیل، علی محمد علی، بیروت، دارالتراث الاسلامی، چاپ دوم، 1394 ق. 1974 م، 103 صفحه، رقعی؛ . النجف الاشرف : 1967 م.

71. الامام علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

آیت اللهی، سید مهدی، ترجمه: کمال السید، قم، انتشارات انصاریان، 1374 ش، 28 صفحه، وزیری (مصور - ویژه نوجوانان).

72. الامام علی بن الحسین (علیه السلام): درسه تحلیلیه [عربی]

الاسدی، مختار، قم، مرکز الرساله، 128 چاپ اول، 1420 ق، 128 صفحه، رقعی.

تحلیلی از شخصیت و عملکرد امام سجاد (علیه السلام) در زمینه های مختلف علمی، فرهنگی، سیاسی، عبادی، عرفانی و اخلاقی است. در این نوشتار سعی شده است ضمن بیان گوشه هایی از حیات امام زین العابدین (علیه السلام)، نقش آن حضرت در پیشبرد دین اسلام از جنبه های مختلف به ویژه با توجه به واقعه عاشورا مورد تفسیر قرار گیرد.

نویسنده نخست به اصول اساسی حیات امام سجاد (علیه السلام) اشاره کرده و حضور ایشان در کربلا، کوفه، شام و بازگشت ایشان به مدینه و روشنگری هایی که آن حضرت در طول واقعه کربلا انجام داده اند، بررسی نموده است. در همین راستا نگارنده در فصل اول کتاب به فعالیت های علمی امام سجاد (علیه السلام) و تربیت شاگردان مبرز در زمینه فقه کلام، تفسیر قرآن و عرفان اشاره کرده و سپس به توصیف عملکرد سیاسی آن امام و موضع گیری های ایشان درباره جنگ و جهاد علیه حکومت های ظالم با الگوگیری

از قیام امام حسین (علیه السلام) و تفسیر مفهوم امامت و ولایت برای مردم و همچنین تأیید جنبش های شیعی علیه حکومت اموی پرداخته است. در فصل دوم کتاب نویسنده بهره گیری امام سجاد (علیه السلام) از فرهنگ گریه و ابعاد عاطفی، روحی و نقش گریه در صبر و مواجهه با مصائب و همچنین نقش آن در زنده ماندن پیام عاشورا را مورد بحث و بررسی قرار داده است.

در فصل سوم کتاب به ابعاد عبادی امام سجاد (علیه السلام) و صدور دعاهایی با مضامین بلند عرفانی و اخلاقی پرداخته شده و هدف آن امام از این دعاها تبیین سیرو سلوک انسانی و ارتباط افراد با خداوند عنوان شده است. نویسنده در این زمینه به تفسیر برخی از مضامین دعاها صحیفه سجاده پرداخته و مضامین اخلاقی، اعتقادی و عبادی این دعاها را بررسی نموده است. در فصل چهارم فلسفه عملکرد امام سجاد (علیه السلام) در انفاق کردن به مسلمانان و آزاد کردن بردگان مورد تحلیل قرار گرفته و اهداف ایشان از لحاظ اجتماعی و تربیتی و سیاسی از مسأله انفاق و آزادسازی بندگان تشریح گردیده است. در فصل پنجم کتاب نویسنده به توصیف رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) پرداخته، ابعاد از حقوق بشر، حقوق خداوند متعال، حقوق متقابل رعیت (مردم) و حاکم، حقوق خویشاوندان، حقوق متقابل والدین و فرزندان، حقوق برادران نسبی و دینی، حق طلبکار، حق دشمن و سایر حقوق را در این رساله بیان کرده است. در فصل ششم خلاصه ای از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) درباره جهاد سیاسی و جنبش های انقلابی عصر خویش ارائه شده و موضع گیری آن حضرت در قبال حاکمان ظالم عصر خویش مانند عبدالملک و هشام و دیدگاه ایشان در مورد کمک کردن به حاکمان جور را بیان کرده و نامه آن امام به زهری مبنی بر کمک نکردن به دستگاه اموی در ظلم آنان را شرح می نماید.

73. الامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

الاعرجی، زهیر، قم، [بی نا]، 1415، 155 + 345 صفحه،

تحقیقی درباره زندگانی و شخصیت امام سجاد (علیه السلام)، نقش ایشان در حوادث پس از کربلا، ادله امامت آن حضرت و موضع گیری ایشان در مورد تحقق حکومت اسلامی است. در این پژوهش ضمن مروری مختصر بر ادوار مهم زندگانی امام سجاد (علیه السلام) برخی از حوادث مهم دوران حیات ایشان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نقش آن حضرت در اداره جامعه اسلامی و هدایت مسلمانان به وسیله فعالیت های فرهنگی چون دعاهای وارده از ایشان و توجه به حقوق انسان ها در رساله الحقوق آن حضرت تبیین گردیده است. نگارنده نخست به صورت اجمالی نگاهی به اوضاع جامعه اسلامی پس از رحلت پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) نموده و زمینه های وقوع قیام امام حسین (علیه السلام) و به روی کار آمدن امویان بویژه مروانیان را تحلیل نموده است. آنگاه به گوشه هایی از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) پرداخته، مادر، فرزندان، برادران و خواهران آن حضرت را معرفی نموده و داستان اسارت خاندان امام حسین به رهبری امام سجاد (علیه السلام) و وقایع کوفه و شام را نقل می کند. وی همچنین به مفاد خطبه های حضرت زینب کبری (س) و امام سجاد در کوفه و شام اشاره نموده و روشنگری های امام سجاد (علیه السلام) از وقایع مربوط به عاشورا را در بازگشت ایشان از شام به مدینه به تصویر کشیده و آن حضرت را احیاگر نهضت امام حسین (علیه السلام) عنوان کرده است. در بخش دیگری از کتاب نگارنده از نظر عقلی و نقلی به ادله و نصوص امامت امام سجاد (علیه السلام) پرداخته و وصیت پدرش به او درباره امامت او پس از شهادتش و صفات منحصر به فرد آن حضرت برای احراز مسند الهی امامت، موضع گیری های حکیمانه آن امام در قبال حوادث مهم دوران امامتش مانند واقعه حرّه و آزاد کردن بندگان را

بیان نموده است. از نظر نویسنده امام سجاده (علیه السلام) به نوعی پایه گذاری دولت اسلامی پس از شهادت امام حسین (علیه السلام) اقدام نموده است. زیرا امت اسلامی را به وسیله ادعیه اخلاقی و عرفانی خویش در صحیفه سجاده و زهد بی نظیر خویش و همچنین تبیین اصول حقوق اسلام در رساله حقوق رهبری کرده و از انحراف نجات داده است در پایان نقش ائمه معصومین (علیه السلام) در حیات اسلام، اقوال برخی از شعرای عصر حیات امام سجاده (علیه السلام) و همچنین برخی از حاکمان بنی امیه در شأن آن حضرت بیان شده است.

76. الامام علی بن الحسین السجاد (علیه السلام) [عربی]

امین، سید عبدالودود، مراجعه و تقدیم: شیخ عقیف نابلسی، کویت و بیروت، دارالتوجيه الاسلامی، 1400ق، 120 صفحه، رقعی، (الائمه اثني عشر سیره و جهاد4)

77. الامام علی زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

مهران، محمدبیومی، بیروت، در النهضه العربیه، چاپ اول، 1991م، 221ص، وزیری.

78. ام الامام السجاد (علیه السلام) [عربی]

المنذری الکاظم، سامی جواد، بیروت، العتبه الحسینیة المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراثیل سجادیة الاول، چاپ اول، 1436ق، 148ص، وزیری.

79. انوارالسجاد [عربی]

جمعیه المعارف الاسلامیه الثقافیه (تدوین)، بیروت، جمعیه المعارف الاسلامیه الثقافیه، چاپ اول، 2002 م، 125 صفحه، وزیری.

80. امام مهدی و منتظران از زبان امام سجاده (علیه السلام) [فارسی - عربی]

داودی پور، امیر محمد، تهران، انتشارات یاس نگار، 1393، 16 صفحه، وزیری.

کتاب حاضر، مجموعه ای از احادیث در توصیف و تشریح حضرت مهدی (عج) و منتظران وی از زبان امام سجاده علیه السلام است.

81. انوار هدایت: چهل حدیث معتبر در موعظه و حکمت به ضمیمه صحیفه امام سجاد (علیه السلام) پیرامون زهد [فارسی - عربی]

موسسه پیام امام هادی (علیه السلام)، (تهیه و تنظیم)، قم، پیام امام هادی (علیه السلام)، چاپ ششم، 1388، 136 صفحه، پالتویی.

این کتاب دارای چهل حدیث، سخن حکمت آموز، هدایت و اندرز از امامان (علیه السلام) است و برای اطمینان از اعتبار آنها، نظر دانشمندانی چون علامه مجلسی درباره هر حدیث در پاورقی آمده است. اثر حاضر برای این که عموم مردم از سخنان گهربار معصومین (علیه السلام) استفاده کنند و آن را چراغ هدایت راه خویش سازند، به ارایه ترجمه فارسی هر حدیث پرداخته است. از جمله احادیثی که در این کتاب نقل شده اند، می توان به روایان حدیث، عامل بی بصیرت، همه خیرها در چهار سخن، احسان به پدر و مادر، بیم و امید، حرص بنی آدم، اندرزهایی از پیامبر (صلی الله علیه و آله) و پنجهایی از امام صادق (علیه السلام) اشاره کرد.

[ب]

82. باغ آسمان: چهل قصه از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

نادری، ناصر، تهران، انتشارات پیام محراب، چاپ دوم، 1384، 112 صفحه، رقعی. چاپ سوم (1386)، چاپ چهارم (1386)

این کتاب به شرح زندگانی امام سجاد علیه السلام به صورت داستانی می پردازد که برخی از داستان های آن عبارتند از: شب های پرستاره، پشت ستون، دعای باران، بدن تب آلود، رگ های قلبم، رها بر خاک، ریگزاران، بوی غم، بام گلین خانه ها، مشعل های فروزان، پسر مکه، مثل خاموشی دریا، چشم من، رنگ احترام، سفره غذا، مشعل آتش، در راه مکه ...

ص: 48

83. باغ سیب، درخت شکیب: هفتاد و دو شاخه از درخت یادگار عاشورا امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

زارع، محبوبه، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1383، 223 صفحه، رقعی.

در این مجموعه که شامل 72 نثر توصیفی است، بخشی از تاریخ اسلام و تشیع، زندگی امام حسین (علیه السلام)، مقدمات قیام، شهادت و اسارت اهل بیت امام بازگو شده است.

84. بیلوجرافیا الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

العلی، علی فرحان، بیروت، العتبه الحسینیة المقدسه (قسم العلاقات العامة، چاپ اول، 1436ق، 248 صفحه.

در این کتابشناسی حدود 374 عنوان کتاب به زبان های عربی، فارسی، انگلیسی، ترکی، فرانسوی، اردو و... در مورد امام سجاد (علیه السلام) معرفی شده که مجموعه ارزشمندی می باشد که کمک فراوانی به عموم نویسندگان و علاقه مندان جهت آشنایی بیشتر با معارف، تاریخ و سیره حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) می نماید.

85. بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمة الاطهار (جلد 46) [عربی]

مجلسی، محمد باقر، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ اول، 1412 ق، 217 صفحه، رحلی.

این کتاب که مجلد چهل و ششم از موسوعه روایی بحار الانوار است. در بخش نخست بحث درباره زندگانی، کرامات، سیره و اوضاع اجتماعی عصر امام سجاد (علیه السلام) می پردازد و ابعاد مختلفی از حیات و شخصیت آن حضرت را منعکس نموده است. در ابتدای کتاب اسامی آن امام، القاب ایشان و تاریخ ولادت آن حضرت ذکر شده و مختصری از وضعیت زندگانی و احوال ما در آن حضرت که ایرانی بوده و نیز داستان ازدواج او با امام حسین (علیه السلام) مورد بحث قرار گرفته است، در ادامه نگارنده به جریان ولادت امام سجاد (علیه السلام) و معجزات رخداد نموده در آن هنگام اشاره نموده و روایاتی

در اثبات امامت آن حضرت و دلایل و ویژگی هایی که وصایت ایشان را ثابت می نماید و برخی از معجزات و کرامات مشاهده شده از آن امام (علیه السلام) را نقل می نماید. وی همچنین به فضایل اخلاقی، عبادی و معنوی امام سجاد (علیه السلام) چون حسن خلق، عبادت زیاد و سایر مکارم اخلاقی ایشان را در ضمن نقل چند روایت و داستان به تصویر کشیده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به حزن و گریه فراوان امام سجاد (علیه السلام) پس از شهادت پدرش امام حسین (علیه السلام) و ماجرای بین ایشان و محمد بن حنفیه در مورد مسأله وصایت و امامت خویش و نیز اوضاع سیاسی و اجتماعی دوران حیات امام سجاد (علیه السلام) را بیان می نماید و سپس به معرفی حاکمان بنی امیه و اوصاف ایشان و سخت گیری آنان به اهل بیت و شیعیان در این عصر پرداخته و هدایت گری مسلمانان توسط امام سجاد (علیه السلام) و برخورد ایشان با ظلم ها و انحرافات فکری و عقیدتی را تبیین می نماید. بیان کیفیت شهادت امام سجاد (علیه السلام) و احوال فرزندان و زنان آن حضرت، بیان برخی از معجزات صادر شده از ایشان به ویژه در جریان اسارت آن حضرت در کوفه و شام و بیان سیره اخلاقی آن امام از دیگر مندرجات این نوشتار محسوب می شود. در ادامه و در بخش دوم کتاب به بحث درباره حیات و شخصیت علمی و معنوی امام باقر (علیه السلام) پرداخته شده است.

86. بر امام سجاد (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) چه گذشت ؟ [فارسی]

موسوی کاشانی، سید محمد حسن، قم، مؤلف، چاپ اول، 1373، 216 صفحه، وزیری.

این کتاب مروری است بر زندگانی و شخصیت امام سجاد (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) که در هفده بخش تدوین شده است، ده بخش اول کتاب به شرح زندگانی امام سجاد (علیه السلام) و هفت بخش دیگر به شرح احوال و زندگانی امام محمد باقر (علیه السلام) اختصاص دارد. نویسنده سعی کرده است از منظر سیاسی و اجتماعی به زندگانی این دو امام پرداخته شود و حوادث سیاسی و اجتماعی عصر ایشان را مورد تجزیه و تحلیل تاریخی قرار دهد. وی ابتدا به داستان شهادت امام حسین (علیه السلام) و انتقال امامت از آن

امام به امام سجاده (علیه السلام) پس از واقعه عاشورا را شرح می نماید. در همین راستا نگارنده به معرفی حاکمان عصر امام سجاده (علیه السلام) اشاره کرده و قیام مردم مدینه، قیام ابن زبیر، عکس العمل یزید در قبال قیام شیعیان و در نهایت مرگ یزید و به حکومت رسیدن معاویه بن یزید (معاویه دوم) پرداخته و قیام مردم بصره و وضعیت مردم کوفه در دوران حکومت مروان بن حکم را توصیف می نماید. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به قیام تواین و شکست این قیام اشاره کرده و قیام مختار و چگونگی آن را شرح می نماید.

نویسنده معتقد است که قیام مختار و انتقام خون سید الشهداء به اذن امام سجاده (علیه السلام) بوده و ماجرای پیروزی مختار و به قتل رساندن قاتلان امام حسین (علیه السلام) را شرح نموده است و دیدگاه امام سجاده (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) در مورد شخصیت مختار ثقفی و عملکرد او منعکس گردیده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به بررسی شخصیت محمد بن حنفیه و دیدگاه امام رضا (علیه السلام) درباره او پرداخته است. در بخش های دیگر به برخی دیگر از حوادث مهم دوران حیات امام زین العابدین مثل جنگ عبدالملک مروان با لشکر عبدالله بن زبیر، نصب حجرالاسود توسط امام سجاده (علیه السلام)، بیعت عبدالله بن عمر با امام سجاده (علیه السلام)، برخورد امام سجاده (علیه السلام) با عبدالملک، شهادت سعید بن جبیر، جنایات حجاج بن یوسف ثقفی، قیام عبدالرحمن بن اشعث، به حکومت ولید بن عبدالملک، نامه امام سجاده (علیه السلام) به زهری، عیاشی و تحمل پرستی بنی امیه، به حکومت رسیدن یزید بن عبدالملک و عمر بن عبدالعزیز، برخی از جنایات ولید بن یزید، تجمل گرایی حکام بنی امیه، برخورد امام سجاده (علیه السلام) با برخی از انحرافات فکری و اعتقادی در عصر خویش، توصیف حوزه تدریس امام سجاده (علیه السلام)، ابعاد از امامت، اخلاق و عبادت امام سجاده (علیه السلام) و در نهایت شهادت آن

حضرت اشاره شده است. از بخش یازدهم تا هفدهم کتاب نیز به بحث درباره شخصیت و زندگانی امام محمدباقر (علیه السلام) پرداخته شده است.

87. بررسی نظام تربیتی صحیفه سجاده [فارسی]

ابراهیمی فر، علی اصغر، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما (تهیه کننده)، قم، انتشارات دفتر عقل، چاپ اول، 1385، 194 صفحه، رقعی.

در این نوشته، تلاش بر آن بوده است که نظام تربیتی صحیفه سجاده را که شامل عناصر زیادی از جمله مبانی، اصول، روش ها و اهداف تربیتی است، در ابعاد دینی و اخلاقی کشف و مورد بحث بررسی قرار گیرد. در بخش نخست کتاب کلیاتی درباره ی موضوع کتاب آورده شده است. در بخش دوم مبانی تربیتی صحیفه ی سجاده تبیین گردیده است. در بخش سوم به اصول تربیتی صحیفه ی سجاده اشاره شده، در بخش چهارم روش های تربیتی صحیفه ی سجاده، تشریح شده است. بخش پنجم به توضیح هدف های تربیتی در صحیفه ی سجاده اختصاص دارد و در بخش ششم کتاب نیز نقش رسانه در انتقال مفاهیم بلند صحیفه ی سجاده ذکر شده است.

88. بررسی نقش امام سجاد (علیه السلام) در رهبری شیعه پس از واقعه کربلا [فارسی]

رنجبر، محسن، ویراستار: محمدتقی مرتضوی زاده، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1381، 192 صفحه، رقعی.

چارچوب این پژوهش از سه بخش تشکیل شده است. بخش اول دارای دو فصل است که در فصل اول به سیره و روش کلی امامان شیعه و در فصل دوم به ویژگی های فردی، اخلاقی و علمی امام سجاد علیه السلام پرداخته شده است. بخش دوم نیز دو فصل دارد که در فصل اول دورنمای کلی عصر امامت امام سجاد علیه السلام و در فصل دوم اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر آن بزرگوار مورد بررسی

قرار گرفته است. بخش سوم شامل هشت فصل است که در آن به اهم فعالیت ها و تلاش های حضرت سجاد علیه السلام در راستای هدایت و رهبری جامعه اسلامی پرداخته شده است. این اثر در اصل پایان نامه تحصیلی مولف در مقطع کارشناسی ارشد رشته تاریخ موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) بوده است.

چاپ دیگر: نقش امام سجاد(علیه السلام) در رهبری شیعه/ قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، 1383.

89. برگزیده کتاب نور نیایش: پژوهشی در سیره و زندگانی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، قم، انتشارات بهار دله، چاپ اول، 1392، 72 صفحه.

کتاب حاضر برگزیده کتاب "نور نیایش: پژوهشی در زندگانی و سیره امام سجاد علیه السلام" از همین مولف و ناشر است.

90. برگزیدگان: سیری کوتاه در زندگی چهارده معصوم(علیهم السلام): حضرت امام سجاد(علیه السلام) برای نوجوانان [فارسی]

رحیمی، مهدی، تهران، انتشارات بعثت، چاپ چهارم، 1377، 120 صفحه، رقی.

در ششمین جلد از مجموعه برگزیدگان شرح حال و زندگانی امام سجاد (علیه السلام) ذیل این مباحث برای نوجوانان بازگو شده است: تولد، اخلاق و رفتار امام سجاد (علیه السلام)، امام سجاد (علیه السلام) و حماسه کربلا، امام و زمامداران خودسر، امام و تعلیم و تربیت مسلمانان، آثار جاویدان امام، و شهادت امام سجاد علیه السلام.

91. بکاء الامام السجاد(علیه السلام) اسرار و نتائج [عربی]

دروره، زهیر یوسف، بیروت، دارالمحججه البيضاء، 2006م، ج2.

این کتاب از 12 فصل تشکیل شده است، که عبارتند از: محاسن اخلاقی، مشروعیت گریه و عزاداری، موقعیت های که پیامبر(صلی الله علیه و آله) گریه کرد، گریه انبیا، موقعیت هایی که امیرالمومنین علی علیه السلام گریه نمود، گریه صحابه، گریه فاطمه زهرا و همسران

پیامبر، گریه علمای مسلمان، جهاد امام سجاد علیه السلام، موقعیت های گریه، فلسفه گریه.

92. بلاغه الامام علی بن الحسین خطب، رسائل، کلمات [عربی]

الحائری، جعفر عباس، قم، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1423ق، 241 صفحه، وزیری.

تحقیقی درباره ابعاد بلاغی سخنان و ادعیه رسیده از امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار به مطالعه و گردآوری برخی از خطبه ها، نامه ها و رساله های امام سجاد (علیه السلام) پرداخته شده و ضمن بیان متن این خطبه ها، نامه ها و رسائل در پاورقی توضیح برخی از زوایای علمی و ادبی کلام امام سجاد (علیه السلام) و مفهوم آنها آمده است. نویسنده کلام امام سجاد (علیه السلام) را مانند سایر ائمه معصومین (علیه السلام) در اوج بلاغت و فصاحت معرفی کرده و آن را هم ردیف کتاب شریف نهج البلاغه دانسته است. از نظر وی در سخنان و ادعیه امام سجاد (علیه السلام) مطالب عمیقی درباره علوم قرآن، حدیث، فقه، اخلاق، سیره، تاریخ، تربیت، عقاید اسلامی، عرفان و مباحث اجتماعی وجود دارد که حاکی از جامعیت سخنان آن حضرت می باشد. بر همین اساس نویسنده کتاب را در سه بخش تنظیم کرده است: در بخش اول برخی از خطبه ها و سخنان امام سجاد (علیه السلام) را در زمینه مسائلی مانند توحید حق تعالی، توصیف عرش الهی، زهد و تقوی، دوری از دنیا، پشت کردن به دنیا و روی آوردن به آخرت، اوصاف پیامبر اسلام و مؤمنان، تشویق بر قرائت قرآن، مناجات ها و موعظه های اخلاقی، اوصاف شیعیان و اولیای الهی، قیام امام زمان (عج)، فضایل اهل بیت (علیه السلام)، زمین کربلا، محاسبه نفس و خطبه های آن حضرت در کوفه و شام نقل کرده و در بخش دوم کتاب نیز برخی از نامه های آن حضرت به افراد مختلف و متن رساله حقوق ایشان را درج نموده است. در این بخش نیز نگارنده برخی از موعظه های اخلاقی امام سجاد (علیه السلام) به افرادی مانند زهری، عبدالملک مروان و برخی دیگر از اصحاب و یاران خویش را منعکس کرده و مباحثی درباره حق نفس، حق عبادات، حقوق ائمه معصومین (علیه السلام)، حقوق مردم،

حق خویشاوندان، همسایگان و سایر مردم، و حقوق افراد مختلف را که برگرفته از «رساله الحقوق» آن حضرت است را بیان نموده است. در بخش سوم نیز برخی از کلمات قصار و روایات وارد شده از امام سجاد(علیه السلام) را نقل کرده است.

93. بهترین پرهیزگاران (زندگینامه امام سجاد(علیه السلام)) [فارسی]

ناصری، محمد، تهران، انتشارات مدرسه، چاپ اول، 1387، 128 صفحه، وزیری.

کتاب حاضر، دربردارنده چندین حکایت از امام سجاد علیه السلام با موضوعاتی چون: پشت میله های بقیع، سرگذشت، رساله حقوق و صحیفه سجادیه، سال شمار زندگی به همراه چهل سخن از سخنان گوهر بار ایشان می باشد.

94. بیان حق، یا، خطبه امام زین العابدین علی بن الحسین(علیه السلام) [فارسی - عربی]

واعظ موسوی، علی اکبر، مقدمه: محب الاسلام، تهران، [بی نا]، 1358، 61 صفحه. عنوان روی جلد: شرح خطبه امام زین العابدین علی بن الحسین (ع)

95. پاسدار حماسه جاوید: معصوم ششم، امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

آهاری حسینی، سید محمود، تهران، انتشارات تاویل، چاپ اول، 1390، 111 ص.

عنوان دیگر: پاسدار حماسه جاوید، معصوم ششم، امام سجاد علیه السلام، گروه سنی (راهنمایی و دبیرستان).

96. پرتوی از خطبه امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

حریفی، محمود، قم، انتشارات آل طاهر، چاپ اول، 1385، 64 صفحه، رقعی.

این کتاب در دو بخش، نگاهی است به خطبه امام زین العابدین(علیه السلام). در بخش اول این گفتار کوتاه درباره اهمیت قیام امام حسین(علیه السلام) و نقش حضرت زینب(س) و امام

ص:55

سجاد(علیه السلام) و جایگاه شهادت طلبی بحث شده است. در بخش دوم فرازهای مختلف خطبه حضرت سجاد(علیه السلام) در بیان فضایل اهل بیت(علیه السلام) ترجمه گردیده است.

97. پرسش و بخشش، راه نجات: داستانی از زندگانی حضرت امام حسین(علیه السلام) و حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

کریمیان، منصور، نقاش: خشایار قاضی زاده، تهران، انتشارات فارابی، چاپ اول، 1383، 12 صفحه، خشتی.

در کتاب حاضر، داستانی از زندگی امام حسین (علیه السلام) با نام « پرسش و بخشش » و داستانی نیز از زندگی امام سجاد (علیه السلام) با عنوان « راه نجات » برای کودکان گروه سنی « ب »، همراه با طرح های رنگی، به چاپ رسیده است. در داستان امام حسین (علیه السلام)، شخص در مانده ای از امام تقاضای کمک می کند. امام حسین (علیه السلام) ابتدا از دانش و اعتقاد مرد می پرسد؛ سپس به او مبلغی می پردازد تا مشکلاتش برطرف شود.

98. پرواز [فارسی]

مقیسه، اعظم، تهران، ارمان طویی، چاپ اول، 1386، 32 صفحه، جیبی.

این کتاب منتخبی از مناجات های پانزده گانه ی امام سجاد (علیه السلام) با این عناوین است: مناجات التائبین، مناجات الشاکین، مناجات الخائفین، مناجات الراجین، مناجات الراغبین، مناجات الشاکرین، مناجات المطیعین لله، مناجات المریدین، مناجات محبین، مناجات المتوسلین، مناجات المفتقرین (مناجات فقیران، مناجات العارفین، مناجات المعتصمین، و مناجات الزاهدین.

99. پژوهشی در زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

خامنه ای، سید علی، تهران، انتشارات حزب جمهوری اسلامی، چاپ اول، 1361، 79 صفحه، وزیری.

ص:56

این کتاب، طرح تازه ای را جهت شناخت امام سجاد(علیه السلام) و برخی شخصیت ها ارائه می دهد. نویسنده در بیان شخصیت امام سجاد(علیه السلام) درباره سال تولد و روزشمار زندگی امام مطلبی نیاورده است؛ زیرا به نظر ایشان برای شناخت شخصیت افراد، ابتدا باید خطوط حاکم بر شخصیت و زندگی آنها را مطالعه کرد تا پس از آن، جزئیات زندگی شان به راحتی فهم و درک شود. به عقیده نگارنده، هرگاه بتوان به جهت گیری کلی در زندگی هر شخصی پی برد، رخدادهای جزئی معنا می یابند و درست فهمیده می شوند. در غیر این صورت، به واقعیت زندگی فرد مورد نظر دست نخواهیم یافت و چه بسا به قضاوت نادرست نیز برسیم.

از دیدگاه ایشان، از زمان صلح امام حسن(علیه السلام)، ائمه(علیه السلام) به دنبال روش هایی برای برقراری حکومت بودند. در برخی دوره های تاریخی هربار که نزدیک بود این هدف به نتیجه برسد، اتفاقی مانع آن شد و آن را با تأخیر انداخت، ولی ائمه(علیه السلام) از همان ابتدای حرکتشان حساب شده و با برنامه پیش رفته اند.

از جمله این مقاطع تاریخی، زمان امام حسین(علیه السلام) بود و دیگری زمان امام صادق(علیه السلام)؛ همان فرصتی که عباسیان از آن بهره برداری کردند. امام سجاد(علیه السلام) نیز برای تحقق همان آرمان می کوشید و اگر اعمال و رفتار ایشان را با توجه به این خط کلی؛ یعنی تحقق بخشیدن حکومت خدا روی زمین بسنجیم، می توانیم درست تر و دقیق تر رفتارهای امام را تحلیل کنیم. بر پایه این اصل، رفتار امام با حکومت، دوستان و دشمنان، علمای درباری و دیگران، در این کتاب بررسی شده است. در این کتاب، نامه مهم امام به ابن شهاب زهری نیز آمده است. برخی از عنوان های این اثر عبارتند از: جهت گیری کلی امامان در حوادث زندگی، هدف امامان تشکیل حکومت اسلامی است، ترسیم کلی زندگی امام سجاد(علیه السلام)، فلسفه امامت از دیدگاه امام، لزوم تشکیلات، برخورد شدید امام سجاد(علیه السلام) با علمای درباری، نیاز ستمگران به جعل حدیث، موضع گیری کوبنده امام سجاد(علیه السلام)، تاکتیک آغاز دوره سوم حرکت ائمه(علیه السلام)، جلوه هایی از تعرض ائمه(علیه السلام) و تعرض دستگاه بنی امیه به امام سجاد(علیه السلام).

100. پنجاه و هفت درس زندگی از سیره عملی حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

کفاش، حمیدرضا، تهران، انتشارات عابد، چاپ چهارم، 1387، 52 ص.، رقعی.

عنوان روی جلد: 57 درس زندگی از سیره عملی حضرت امام سجاد علیه السلام.

چاپ قبلی: عابد، 1381، 39 ص.

در مجموعه حاضر، در قالب 57 عنوان حکایت های کوتاهی درباره سیره عملی امام سجاد (علیه السلام) گردآمده است. پاره ای از موضوعات این حکایت ها عبارت اند از: انفاق، برتری، بطالت، پرهیز از ظلم، تقسیم مال، تواضع و فروتنی، خانه آخرت، ذکر حق، صدقه پنهانی، ملاقات والدین و منع ستمگری.

101. پیام آوران عشق و رستگاری: خطبه ها و سخنان حضرت امام سجاد (علیه السلام) و زینب کبری (س) همراه با قیام مختار [فارسی]

بدرخانی، ایرج، شیراز، نوید شیراز، چاپ اول، 1386، 112 صفحه، رقعی.

امام حسین (علیه السلام) در زمان معاویه برای شناساندن اسلام واقعی به مردم، امر به معروف و نهی از منکر در مقابل حاکم قیام کرد. ایشان به همراه عزیزترین یاران و نزدیکان خویش در این قیام به شهادت رسید. اهل بیت این امام بزرگوار به عنوان اسرای جنگی به کوفه و سپس به شام برده شدند؛ اما در این میان حضرت زینب (س) و امام سجاد (علیه السلام) با ایراد خطابه ها و سخنرانی هایی به افشای واقعیت و ماجرای کربلا- پرداختند و پایه های حکومت یزید را متزلزل ساختند. این خطبه ها طوری مردم را به هیجان، خشم و غضب درآورد که سرانجام تحت فرماندهی مختار به خون خواهی

امام حسین (علیه السلام) نمودند. در نتیجه ی این قیام، عید ا... بن زیاد و یارانش به شدیدترین وجهی مجازات شدند. نگارنده در کتاب حاضر نخست نحوه ی ورود بزرگواران اسیر شده به شهرهای مختلف را بیان و به سختی ها و مشکلات آنان در طول راه اشاره می کند. سپس خطبه ها و سخنرانی های مذکور و نیز گزیده ای از

ص: 58

رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) را بازگو و در نهایت با معرفی مختار به نحوه ی خون خواهی و قیام او از دیدگاه ائمه (علیه السلام) و چگونگی به شهادت رسیدن وی می پردازد.

102. پیام آوران کربلا: خطبه های امام سجاد(علیه السلام) در کوفه و شام و نزدیکی مدینه زینب کبری(علیهم السلام) در کوفه و شام ام کلثوم(علیها السلام) در کوفه ... [فارسی - عربی]

بابایی آملی، ابراهیم، قم، انتشارات نجابت، چاپ اول، 1384، 96 صفحه، رقعی.

در این کتاب، متن عربی خطبه ی امام سجاد (علیه السلام) (در کوفه و شام و نزدیکی مدینه)، حضرت زینب (س) (در کوفه و شام)، ام کلثوم (س) (در کوفه) و فاطمه ی صغری (س) - دختر امام حسین (علیه السلام) - (در کوفه) به همراه ترجمه ی فارسی آن فراهم آمده است. ضمن آن که شرح زندگی فاطمه ی صغری (س) به اجمال بازگو شده است. گفتنی است در پایان کتاب، مبحثی در زمینه ی تاریخچه ی بی وفایی کوفیان مطرح گردیده است.

103. پیام معصومین(علیهم السلام) به انسانها و انسانیتها(6): امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

حکیمی، محمدرضا، تدوین شرف الدین حیدر، تهران: دلیل ما، 1390، 60 صفحه.

این اثر برگرفته از آثار محمدرضا حکیمی است.

104. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، قم، موسسه در راه حق، 1369، 56 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر گوشه هایی از زندگی پرفراز و نشیب پیشوای چهارم مسلمانان، حضرت علی بن الحسین (علیه السلام) را از زمان ولادت تا شهادت فرا روی مخاطبان قرار

می دهد. خلاصه ای از زندگانی امام از ولادت تا شهادت، نام زمامداران معاصر و نام چند تن از یاران ایشان و معرفی اجمالی آثار آن حضرت، مطالب کتاب را تشکیل می دهد. در معرفی دواثر آن امام همام، یعنی صحیفه سجادیه و رساله حقوق، فهرستی از دعا‌های صحیفه و نیز ترجمه تقریبی بخشی از رساله حقوق ایشان ارائه شده است.

[ت]

105. تاریخ اسلام در عصر امامت امام سجاد و امام باقر (علیهما السلام) [فارسی]

نماینده ولی فقیه در سپاه، پژوهشگر تحقيقات اسلامي (تهيه و تنظيم)، قم، سپهر اندیشه، چاپ اول، 1383، 151 صفحه، وزیری.

این کتاب با هدف آشنایی خوانندگان با سیره اخلاقی و عملی امام سجاد (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) به همراه روش ها و سیاست های ائمه (علیه السلام) در رویارویی با مکتب ها و جریان های مخالف با مکتب رسالت، در چند فصل تدوین شده است. نخست خلاصه ای از زندگانی امامان قبل از امام سجاد (علیه السلام) را بیان می کند، سپس تصویری از موقعیت اجتماعی و سیاسی اسلام در دوره امامت و رهبری امام سجاد (علیه السلام) با عناوینی چون: ولادت، مکارم اخلاقی امام (علیه السلام)، امامت، در شام، بازگشت به مدینه، قیام مختار، نهضت توأین؛ ایفای رسالت در سخت ترین شرایط و.. ارائه می نماید. آنگاه درباره ویژگی ها و فضایل اخلاقی امام محمد باقر (علیه السلام)، شرایط سیاسی و اجتماعی دوران امامت ایشان، موضع گیری های آن حضرت در برابر رویدادها و حوادث آن دوره و نیز فعالیت های علمی، فرهنگی و تربیتی ایشان سخن

می گوید. مؤلف در فصل پایانی، زندگی امامان بعد از امام محمد باقر (علیه السلام) را به اجمال مورد بررسی قرار می دهد.

چاپ دیگر: تاریخ اسلام در عصر امامت امام سجاد و امام باقر علیهما السلام، رمضانعلی رفیعی، قم، نمایندگی ولی فقیه در سپاه، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، 1376، 167 صفحه، وزیری.

106. تاریخ زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

صادق کوهستانی، عطیه، قم، انتشارات نسیم حیات، چاپ اول، 1389، 80 صفحه.

107. تاریخ زندگی چهارده معصوم: (امام زین العابدین(علیه السلام)) [فارسی]

تدوین گروه معارف نشر آئل، تهران، نشر آئل، 1393، 138ص.

کتاب حاضر برگرفته از « منتهی الامال اثر شیخ عباس قمی، «جلاءالعیون» اثر علامه محمدباقر مجلسی و « ترجمه و شرح کشف الغمه اثر محدث اربلی است. این کتاب قبلاً تحت عنوان « امام زین العابدین علیه السلام » توسط انتشارات تکتاج در سال 1393 فیفا دریافت کرده است.

108. تحریر العبد بین الامام السجاد(علیه السلام) و الرئيس لنکولن [عربی]

آل هربید، منذر کاظم، بیروت، العتبه الحسينيه المقدسه (قسم العلاقات العامه علی هامش مهرجان تراپیل سجاده الاول، 1436ق.، چاپ اول، 168ص.، وزیری.

109. تحلیلی از زندگانی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

قرشی، شریف باقر، ترجمه: محمد رضا عطایی، مشهد، کنگره جهانی حضرت رضا(علیه السلام)، چاپ اول، 1372، 2جلد، وزیری.

کتابی درباره زندگانی امام سجاد(علیه السلام) و ابعاد شخصیتی آن بزرگوار است. نویسنده این اثر، از عالمان برجسته حوزه علمیه نجف اشرف و از نویسندگان مشهور معاصر است و عمده آثار وی در سیره اهل بیت(علیه السلام) می باشد. وی، با بهره گیری از منابع حدیثی و تاریخی و نیز نوشته های سایر نویسندگان، این کتاب را به رشته تحریر درآورده و کوشیده است تا ابعاد پرفراز و نشیب حیات امام سجاد(علیه السلام) را ترسیم کند. کتاب از

شرح زندگی مادر امام سجاد، شاه زنان، و ازدواجش با امام حسین آغاز می شود و با گزارش تولد و نام و لقب ها و وفات مادر و دایه و اوصاف جسمانی و دوران رشد امام و خصوصیات روحی ایشان ادامه می یابد. حضور امام سجاد در ماجرای اندوهناک شهادت پدر و عموها و برادران و اصحاب امام حسین (علیه السلام) از مباحث دیگر این اثر است که امام سجاد در کنار پدر از آغاز حرکت از مدینه تا بازگشت به آنجا تشریح شده است. در ادامه، عبادات امام از قبیل نماز، روزه، دعا، حج، سجده و تسبیح به بررسی گذاشته شده است. در بخش دیگری از آن که درباره علوم امام می باشد، روایاتی که امام (علیه السلام) از پیامبر (صلی الله علیه و آله) و امیر مؤمنان نقل کرده، نمونه هایی از تفسیر قرآن آن بزرگوار، دیدگاه های آن حضرت در موضوعات گوناگون کلامی و اخلاقی آمده و در قسمتی از آن، میراث علمی امام سجاد (علیه السلام) بررسی شده است. جلد دوم از کتاب حاضر به شرح و توصیف جنبه های علمی و شخصیتی امام سجاد (علیه السلام) و بررسی ویژگی های صحیفه سجادیه اختصاص یافته است. نخست از اصالت، اسناد، شرح ها و نسخه های صحیفه سجادیه و ملحقات بحث شده، و گزیده ای از دعاها، برجسته و پراهمیت و تأثیرگذار این مجموعه آمده است، و به دیگر آثار و ادعیه امام سجاد (علیه السلام) به ویژه رساله حقوق امام سجاد نیز اشاره شده است. نویسندگان ضمن تبیین دوران، سختی ها و رنج های زندگی امام سجاد از خلفای زمان آن حضرت و حوادثی که به شهادت ایشان منجر شد، سخن گفته است. هم چنین در این جلد، از میراث علمی امام (علیه السلام) و فهرستی مفصل از یاران و شاگردان و راویان امام سجاد (علیه السلام) شامل 164 شخصیت ارائه شده است.

عنوان اصلی کتاب عبارت است: حیاة الامام زین العابدین (علیه السلام): دراسة و تحليل که ترجمه آن، به سفارش کنگره بزرگداشت امام رضا صورت گرفته است.

ترجمه دیگر: پژوهشی کامل در زندگانی امام زین العابدین حضرت سجاد علیه السلام، مترجم محمد صالحی، با همکاری مجتبی سجادی، تهران: انتشارات مشکوه، 1385. (2 جلد).

110. تخمیس مدح سیدنا زین العابدین (علیه السلام) (تخمیس قصیده فرزددق) [عربی]

حیدرآبادی، قطب الدین محمدعلی، حیدرآباد دکن، 1316، 160 صفحه، وزیری.

111. ترجمه الامام زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

ابن عساکر، علی بن حسن، با تحقیق: محمدباقر محمودی، قم، انتشارات دلیل ما، چاپ اول، 1385، 400 صفحه، وزیری.

شرح احوال و زندگی، شخصیت، سیره و فضایل امام سجاد و امام باقر (علیه السلام) است. این کتاب از اثر ماندگار و گسترده تاریخ دمشق ابن عساکر اقتباس و استخراج گردیده و با تصحیح و تحقیق و تعلیقات سودمند به این صورت درآمده است. کتاب مستند به صدها حدیث از طرق متعدد در بیان حوادث زندگی این دو امام و شرح مناقب آنها است. حدیث، اشعار و داستانها عمداً از طریق راویان و محدثان اهل سنت نقل شده و این بر ارزش پژوهشی کتاب افزوده است. در پایان کتاب فهرستی چون: فهرست آیات، فهرست اعلام، فهرست اقوال و فهرست اماکن فراهم آمده است.

چاپ دیگر: ترجمه الامام زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) من تاریخ مدینه دمشق ابن عساکر.

تحقیق محمدباقر محمودی. چاپ اول: تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مجمع احیاء الثقافه الاسلامیه، 1413ق. 307 صفحه، رحلی.

112. ترجمه جلد یازدهم بحار الانوار: در زندگانی حضرت امام علی بن الحسین السجاد و امام محمد باقر (علیه السلام) [فارسی عربی]

مجلسی، محمد باقر، ترجمه موسی خسروی، تهران، انتشارات اسلامیه، چاپ اول، 1355، 303 صفحه، وزیری.

113. ترجمه و شرح کوتاهی بر خطبه امام سجاد(علیه السلام) [فارسی عربی]

داورزنی، علیرضا، قم، انتشارات بیان الحق، چاپ اول، 1384، 24 صفحه، پالتویی.

این نوشتار ترجمه‌ی شرح کوتاهی از خطبه‌ی امام سجاد (علیه السلام) است که در مجلس یزدی ملعون در شام ذکر شده مضامین برخی از خطبه‌ها بدین قرار است: نعمت‌های خداوند، دلایل برتری شیعیان بر دیگر فرقه‌ها، معرفی امیرالمومنین علی (علیه السلام)، و ذکر مصیبت‌های امام سجاد و پدر بزرگوارش.

[ج]

114. جهاد الامام السجاد زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب(علیهم السلام) [عربی]

حسینی جلالی، سید محمدرضا، قم، انتشارات دارالحديث، چاپ اول، 1418ق، 357 صفحه، وزیری.

این کتاب پژوهشی است درباره نقش و فعالیت‌های سیاسی امام سجاد(علیه السلام) و دخالت و حضور وی در عرصه سیاست. نویسنده، هدف خود را از نگارش این اثر، پاسخ‌گویی به این دیدگاه دانسته که امام سجاد(علیه السلام) پس از رخداد حادثه کربلا از صحنه سیاسی دوری گزید و به کار فرهنگی تبلیغی روی آورد. وی، با

تعریف امامت، به پیشوایی مردم و تدبیر امور آنان، آن را مقوله‌ای سیاسی نیز می‌داند و بنابراین، جایی برای دوری گزیدن از سیاست نمی‌شناسد. وی ابتدا از امامت و تعریف و ماهیت و شئون آن و امامت امام زین العابدین بحث کرده، سپس در پنج فصل مباحث مربوط به امام سجاد(علیه السلام) را پی گرفته است. منابع وی برای تألیف این

ص: 64

اثر، بالغ بر دویست اثر و شامل کتاب های حدیثی و تاریخی شیعه و سنی، اخلاقی، رجال، تراجم، نسب شناسی، و پژوهش ها و تحلیل های دیگر پژوهندگان می باشد. در بخش نخست، امامت و معنای آن و امامت از دیدگاه زیدیه، شرایط آن، و از دیدگاه برخی از امامان معصوم، مورد بررسی قرار گرفته و آن گاه به موضوع امامت امام زین العابدین (علیه السلام) پرداخته شده است. امامت امام در دیدگاه شیعه و زیدیه و از دیدگاه عامه و فضایل امام سجاد (علیه السلام)، موضوع بخش دوم کتاب است. نویسنده، پس از طرح این دو بحث، دوران های متفاوت زندگانی امام را بررسی کرده که آغازین آن حضور امام در کربلا و شرکتش در جنگ و سپس به اسارت گرفته شدن آن حضرت به همراه سایر اعضای خانواده امام حسین (علیه السلام) است. تلاش های امام در دوران اسارت، مانند ایراد خطابه در نزد یزید و معرفی خود و جایگاهش و آن گاه حضور در مدینه و بر عهده گرفتن رسالت پیام کربلا و سرپرستی خانواده پدرش، و رویارویی با رخداد تلخ حرّه و نیز زدودن روحیه یأس و سرخوردگی از مردم که از پس حادثه کربلا و حرّه و حاکمیت مطلق بنی امیه پیش آمده بود، از جمله مباحث قابل توجه این فصل است. فصل بعدی کتاب از فعالیت های فکری و علمی امام پرده برداشته و در آن از تلاش امام در عرصه قرآن و حدیث، اندیشه و عقیده، امامت و ولایت، شریعت و احکام و نیز، نقش آن حضرت در

تعمیر کعبه سخن گفته شده است. فعالیت های اجتماعی امام سجاد، موضوع فصل دیگر کتاب است که در آن از تربیت و پرورش اخلاقی مردم، اصلاح اجتماعی، مبارزه با فساد و چالش با تعصبات قبیله‌ای بنی امیه و مبارزه با مشکل بردگی بحث شده است. فصل چهارم، از سیره علمی امام مانند زهد، گریه بر سیدالشهداء، نشر فرهنگ دعا و استغاثه، سخن گفته شده و هر یک به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است. فصل پایانی کتاب را

موضع گیری های امام در برابر ستمگران، اعوان ظلمه و موضع گیری درباره قیام های مسلحانه دوران خود تشکیل می دهد. در پایان کتاب رساله حقوق امام سجاد و .. آمده است. یاد آور می گردد این کتاب با این مشخصات ترجمه و منتشر گردیده است: جهاد امام سجاد(علیه السلام) محمدرضا حسینی، ترجمه: موسی دانش، ویراستار: حمیدرضا شیخی، مشهد، انتشارات بنیاد پژوهشهای اسلامی، چاپ اول، 1382، 344 صفحه، وزیری.

چاپ دیگر: بیروت، المجمع العالمی لاهل البیت علیهم السلام، 1431ق، 351ص.

115. جهاد امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

حسینی جلالی، محمدرضا، ترجمه: موسی دانش، ویراستار: حمیدرضا شیخی، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، چاپ اول، 1382، 344 صفحه، وزیری.

[چ]

116. چهل داستان و چهل حدیث از امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی عربی]

صالحی، عبدالله، قم، نشر مهدی یار، چاپ اول، 1381، 128 صفحه، رقعی.

شرح گوشه هایی از زندگانی و فضایل بی شمار حضرت امام سجاد(علیه السلام) در قالب نقل داستان و روایاتی از آن امام است. در این نوشتار ابتدا چهل داستان که هر کدام از آن داستان ها حکایت از منقبتی از مناقب امام سجاد(علیه السلام) می باشد نقل شده و ابعادی از امامت، ولایت، اخلاق، معنویت، رهبری و سایر فضایل آن

حضرت در قالب حکایت های واقعی از زندگانی ایشان به تصویر کشیده شده است. سپس چهل حدیث از احادیثی که از آن امام وارد شده همراه با ترجمه احادیث بیان گردیده است. در این داستان ها معجزات امام سجاد(علیه السلام)، فضایل اخلاقی ایشان مانند سخاوت، زهد، عبادت، دستگیری از مستمندان، معاشرت نیکوی آن حضرت با مردم، آزاد ساختن بردگان، تواضع و فروتنی امام سجاد(علیه السلام) در قبال مردم، ابعادی از خداشناسی و

ص:66

توحید در گفتار و رفتار آن حضرت، ازدواج، رعایت حقوق دیگران، همنشینی با فقرا، رعایت حقوق والدین، ساده زیستی، ولایت امام سجاد(علیه السلام) بر جنیان و ملائک، اخبار غیبی آن حضرت، استجاب دعاهاى امام سجاد(علیه السلام)، میلاد آن حضرت و خصلت های ممتاز دیگر آن امام منعکس گردیده است. در پایان چهل حدیث که دارای مضامین اخلاقی و اعتقادی است از امام سجاد(علیه السلام) نقل شده و درس های تربیتی آموزنده از سیره آن امام (علیه السلام) بیان شده که از روایات استخراج شده است. نویسنده همچنین اشعاری در مدح و منقبت امام سجاد(علیه السلام) ذکر کرده است.

117. چهل حدیث از امام زین العابدین(علیه السلام): گهرهای سجادی [فارسی عربی]

مهدی پور، محمود، قم، نشر معروف، چاپ اول، 1386، 64 صفحه، جیبی.

118. چهل حدیث از امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - انگلیسی - عربی]

قربانپور، رمضانعلی، ویراستار: محمد دانشور، تهران، انتشارات همای دانش، چاپ اول، 1384، 64 صفحه

119. چهل حدیث از امام سجاد(علیه السلام)، زینت عارفان [فارسی عربی]

اداره امور فرهنگی معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی (ترجمه و تدوین)؛ شاعر و ویراستار علی اصغر دلیلی صالحی، مشهد، آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، 1386، 48 صفحه.

120. چهل حدیث از حضرت زین العابدین(علیه السلام) [فارسی عربی]

شرفی، شراره، مشهد، انتشارات شرفی، چاپ اول، 1384، 48 صفحه، جیبی؛ مشهد، انتشارات جلیل، چاپ اول، 1384، 48 صفحه، جیبی.

121. چهل حدیث سیره سجادی [فارسی عربی]

شریفی، محمود، قم، نشر معروف، چاپ دوم، 1378، 80 صفحه، جیبی.

این کتاب به ارائه احادیث حضرت امام سجاده علیه السلام در سه فصل می پردازد که عبارتند از: سیره عبادی امام سجاده علیه السلام؛ سیره مردمی امام سجاده علیه السلام؛ سیره شخصی و خانوادگی امام سجاده علیه السلام.

[ح]

122. حاجی خردسال: امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، تصویرگر حکیمه شریفی، قم، انتشارات حدیث نینوا، 1391، 12 ص. مصور (رنگی).

عنوان دیگر: داستان های کودکی معصومین (علیهم السلام).

در این مجموعه جلد ششم از مجموعه کودکان آسمانی است، که دوران کودکی معصومین علیهم السلام را به صورت داستان برای گروه سنی "ب" و "ج" ارائه نموده است.

123. حدیث بندگی و دلبردگی [فارسی]

سروش، عبدالکریم، تهران، مؤسسه فرهنگی صراط، چاپ ششم، 1386، 292 صفحه، رقعی.

این مجموعه مشتمل بر سخنرانی های مؤلف درباره دعاست که در قالب 12 مقاله تدوین گردیده است. چهار مقاله نخست مربوط به شرح دعای ابوحمزه ثمالی و بررسی ابعاد کلامی دعا است. مقالات دیگر عبارت اند از: دیالوگ انسان و خدا، توبه، معشوق محتشم، فلسفه دعا، توفیق دیدار و طلب یقین، کمند لطف، دعای عارفان و پرتوی از دعای عرفه.

124. حضرت امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

قنبری، احسان، تهران، انتشارات همکلاسی، چاپ اول، 1386، 12 صفحه، خشتی.

ص: 68

حضرت امام سجاد (علیه السلام) در پنجم شعبان سال 38 هجری در مدینه به دنیا آمد. مادرشان، شهربانو، دختر یزدگرد سوم و پدر بزرگوارشان، امام حسین (علیه السلام) است. لقب ایشان را «ابن الخیرتین» گذاشتند زیرا فرزند برگزیده ی عرب یعنی امام حسین (علیه السلام) و برگزیده ی فارس ها یعنی شهربانو بود. آن حضرت در 25 محرم سال 95 هجری پس از 35 سال امامت در سن 57 یا 59 سالگی در شهر مدینه توسط هشام بن عبدالملک مسموم شدند و به شهادت رسیدند و در قبرستان بقیع در مدینه به خاک سپرده شدند. در کتاب حاضر، داستان ها و احادیث بسیاری از این امام بزرگوار برای استفاده کودکان و نوجوانان به چاپ رسیده است.

125. حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

دعوتی، میرابوالفتح، قم، انتشارات شفق، [بی تا]، 26 صفحه، وزیری (مصور، ویژه نوجوانان)، عنوان دیگر: الامام زین العابدین، بیروت، الدارالاسلامیه، چاپ سوم، 1410ق، وزیری.

126. حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) امام چهارم [فارسی]

قدیانی، عباس، تهران، انتشارات فردابه، چاپ اول، 1378، 32 صفحه، مصور، خشتی.

127. حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

قنبری، احسان، نقاش: علی محمدی، تهران، انتشارات همکلاسی، چاپ اول، 1386، 12 صفحه، مصور، خشتی.

128. حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

میرزایی، حسین، تصویر گر: حامد غفاریان، مشهد، انتشارات برکات اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

این کتاب مصور و رنگی در قالب شعر و نثر برای کودکان گروه سنی "ب" به طبع رسیده است، اطلاعات ذیل را در مورد امام چهارم شیعیان، امام سجاد(علیه السلام) کسب خواهند کرد. تاریخ و محل تولد، نام پدر و مادر، خصوصیات اخلاقی، نام یاران و دشمنان، تاریخ و نحوه شهادت.

129. حضرت امام سجاد(علیه السلام): پاسدار خون شهیدان [فارسی]

صادقی، اکبر، قم، انتشارات سلسبیل، چاپ اول، 1379، 159 صفحه، رقعی.

در این کتاب به معرفی ابعاد شخصیت امام سجاد(علیه السلام) و گوشه هایی از زندگانی و فضایل آن حضرت پرداخته شده و نقش آن حضرت در تبیین و تفهیم نهضت امام حسین(علیه السلام) در کربلا مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نویسنده نخست به اهمیت وجود ائمه(علیه السلام) و خلقت نوری آنان اشاره کرده و آیاتی از قرآن در وصف آنان ذکر می نماید. سپس به تاریخ ولادت امام سجاد(علیه السلام) و القاب و کنیه های ایشان پرداخته و ریشه برخی از القاب و کنیه های ایشان مانند زین العابدین، السجاد، ذوالثنات را که حاکی از عبادت فراوان و سجده های طولانی آن حضرت است را بیان می نماید. آنگاه به معرفی مادر ایشان که ایرانی است پرداخته و به اثبات امامت و ولایت آن امام از منظر روایی پرداخته است. وی همچنین برخی از معجزات، کرامات و فضایل مخصوص امام سجاد(علیه السلام) و دارا بودن اخلاق حسنه ای مانند حلم و فروتنی و تواضع، کمک به زیردستان، سخاوت،

جلالت و بزرگی در قبال دشمنان و سایر اوصاف اخلاقی ایشان به ویژه عبادت را ذکر نموده و اشعاری از فرزدق در وصف آن حضرت نقل می نماید. در قسمت های دیگری از کتاب نویسنده به ورود امام سجاد(علیه السلام) و کاروان حسینی به کربلا و مصائب آن حضرت در جریان اسارت اشاره کرده و شجاعت ایشان و عمه اش حضرت زینب در قبال عبیدالله بن زیاد و یزید بن معاویه و سخنرانی آن حضرت در کوفه و شام را به تصویر کشیده و به تشریح خطبه های آن حضرت پرداخته است. در ادامه نویسنده به برخی از سخنان و

نصیحت های اخلاقی امام سجاده (علیه السلام) به اصحاب و یاران خویش مانند سعید بن جبیر، سعید بن مسیب، محمد بن جبیر، یحیی بن ام طویل، ابو خالد کابلی، ابو حمزه ثمالی، ابان بن تغلب و جابر بن عبدالله انصاری اشاره کرده و ایشان را از صحابه و شاگردان مبرز آن حضرت و جزء خواص و نزدیکان ایشان شمرده و آنها را مورد ستایش قرار می دهد. معرفی فرزندان امام سجاده (علیه السلام) به ویژه زید بن علی و شرح قیام زید و موضع گیری امام صادق (علیه السلام) از قیام زید، شرح غم و اندوه و گریه های فراوان امام سجاده (علیه السلام) پس از شهادت امام حسین (علیه السلام) و کیفیت و تاریخ شهادت آن حضرت از دیگر مباحث مطرح شده در این کتاب است.

130. حضرت سجاده (علیه السلام) [فارسی - عربی]

کمپانی، فضل الله، تهران، انتشارات مفید، 1386، 288 صفحه، وزیری.

نگارنده در کتاب حاضر در سه بخش به شهادت و ویژگی های خاص امام سجاده (علیه السلام)، دوران امامت و خانواده ی ایشان و نیز جملات قصار و دعا های آن امام می پردازد.

131. حضرت شهربانو (سلام الله علیها) - مادر امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، تصویرگر احسان سلیمانی، قم، انتشارات حدیث نینوا، 1393، 12 ص. مصور (رنگی).

132. حضرت علی بن الحسین (سجاده) (علیه السلام): گل عبادت [فارسی]

وحیدی صدر، مهدی، تصویرگر حسین آسیوند؛ به سفارش موسسه فرهنگی هنری ریحان (نشر الکترونیک)، تهران، انتشارات مسیا، چاپ اول، 1392، 24 ص. مصور (رنگی). این کتاب ویژه گروه سنی: ب، ج. تهیه شده است.

133. حضور و مراقبه همراه با شرح مناجات العارفین [فارسی - عربی]

طباطبایی، علیرضا، قم، انتشارات سبط النبی، چاپ اول، 1386، 208 صفحه، رقعی.

این کتاب دارای دو بخش است. بخش اول رساله ای است درباره حضور و مراقبه و بیان راه های تکامل انسان، نگارنده ابتدا اهمیت حضور و مراقبه را خاطرنشان می سازد. سپس مطالبی نظیر انسان در حال تکامل، راه های چهارگانه و مسیر تکامل انسان، قرآن کریم و بیان صیورت انسان و لزوم آگاهی انسان از تکامل خود بازگو شده است. به تصریح نگارنده: انسان شدن و به فعلیت رسیدن، هدف اصلی در تلاش انسان است. در محیط زندگی انسان، کوشش در این است که از مرحله ی طبیعت، ارتقا پیدا کند و به مرحله ی مثال و برزخ برسد یعنی در حالی که در عالم طبیعت زندگی می کند، بتواند با عالم مثال منفصل، ارتباط داشته باشد و از این حد هم عروج روحی و صعود ذاتی پیدا کند تا بتواند با عالم عقول و مفارقات نوری در ارتباط باشد و خود به فعلیت عقلی برسد و بتواند کار عقول را انجام دهد. این سیر انسان است. این تفسیر زندگی انسان است. این هدف کشش و تلاش انسان است و انسان بدون این زندگی آرمانی، ارزش زیستن ندارد».

بخش دوم شرحی است بر مناجات العارفین از مجموعه مناجات خمسه عشر امام سجاد(علیه السلام). این رساله شامل یک مقدمه و چهار بخش است و در پایان آن ترجمه روانی از دعای کمیل آمده است. مؤلف در مقدمه تعریفی از مناجات و شناخت

عارف بیان می کند و سپس مناجات عارفین را در چهار بخش با این عنوان ها شرح می کند: جهان بینی عارفان بیان طرز تفکر و بیش اهل عرفان، دعا و درخواست عارفان، تشریح طعم شیرین بندگی در وادی عرفان، نیایش پایانی و درخواست بقای حال عرفانی. مؤلف در شرح خود از کتاب های عرفانی مانند: شرح فصوص الحکم، فتوحات، مثنوی معنوی، مصباح الانس و هزار و یک نکته علامه حسن زاده آملی بهره برده است.

چاپ های دیگر: قم، انتشارات بخشایش، چاپ اول، 1382، 200 صفحه، رقعی؛ قم، مطبوعات دینی، چاپ اول، 1385، 200 صفحه، رقعی، قم، کتابسرای اشراق، چاپ اول، 1382، 208 صفحه، رقعی.

134. حکمت های سجادی: ترجمه توضیح چهل حدیث از امام سجاد(علیه السلام) [فارسی عربی]

محدثی، جواد، مشهد، ویراستار حمیدرضا نگهبان، انتشارات آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، 1390ش، 96ص،، وزیری.

کتاب حاضر، جلد هفتم از مجموعه راه زندگی است که نویسنده در آن پس از ارائه شرح مختصری از زندگینامه امام سجاد(علیه السلام)، چهل حدیث از آن امام همام را نقل و ضمن ترجمه آن احادیث به تفسیر آن ها پرداخته است. از موضوعات مورد مطالعه در آن احادیث می توان به آثار دعا، خداترسی، گنج قناعت، خویشتن داری، کرامت نفس، کمک به محرومان و ... اشاره کرد.

135. حکم و وصایا الامام زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

دخیل، احمدعلی، بیروت، دارالمرتضی، 1424ق،، 160ص،، رقعی.

136. حياه الامام زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

موسوی مقرر، سید عبدالرزاق، قم، المكتبة الحیدریه، چاپ اول، 1382، 355 صفحه، وزیری.

137. حياه الامام زین العابدین(علیه السلام): دراسه و تحلیل [عربی]

قرشی، شریف باقر، بیروت، دارالاضواء، چاپ اول، 1409ق. 1988 م، 2جلد، وزیری؛ چاپ دیگر: مهدی باقر قرشی، قم، انتشارات مهر دلدار، چاپ اول، 1429ق.

چاپ دیگر: بیروت، دارالاضواء، 1409ق،، وزیری.

138. حياه الامام علی بن الحسین(علیه السلام) [عربی]

ساعدی، کاظم جواد، نجف الاشرف، مطبعه الغری، 1374ق. 1955 م، 440صفحه، رقعی.

139. حياه الامام على بن الحسين (عليه السلام) [عربی]

شهیدی، جعفر، بشیر الجزائری (مترجم)، بیروت، چاپ اول، 1431ق، 207ص،، وزیری.

این اثر ترجمه عربی کتاب زندگانی علی بن الحسین علیه السلام است که در سال 1389 توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی چاپ گردید.

140. حياه الامام السجاد (عليه السلام): عوالم العلوم [عربی]

بحرانی، شیخ عبدالله بن نور الله، تحقیق: مدرسه الامام المهدي، قم، مدرسه الامام المهدي، چاپ اول، 1407ق، 351 صفحه، وزیری.

141. حياه الامامين زين العابدين (عليه السلام) و محمد الباقر (عليه السلام) [عربی]

الاربلی، علی بن عیسی بن ابی الفتح، جامعه النجف الاشرف، 1369ق، 52 صفحه، رقعی.

142. الحياه السياسيه للامام سجاد (عليه السلام) [عربی]

حاتم، شیخ نوری، بیروت، مؤسسه المرتضى العالمیه، چاپ اول، 1414ق، 188 صفحه، وزیری.

در این نوشتار سعی شده است ابعادى از شخصیت سیاسى اجتماعى امام سجاد (عليه السلام) مورد بحث و بررسی قرار گیرد. نویسنده از منظر سیاسى به مسأله حکومت، خلافت و امامت نگریسته و نقش و جایگاه اهل بیت به ویژه امام سجاد (عليه السلام) در این زمینه پرداخته و برخی از موضع گیری های آن حضرت را با توجه به شرایط سیاسى و اجتماعى عصر ایشان را تحلیل نموده است. در فصل اول کتاب نویسنده اوضاع سیاسى و نظامى حاکم بر دستگاه اموى در زمان حیات امام سجاد (عليه السلام) را بررسی نموده و اوضاع متشنج حاکمان اموى را توصیف می نماید. در فصل دوم کتاب سخت گیری هایی که امویان نسبت به اهل بیت (عليه السلام) از زمان معاویه و پس از آن اعمال می کردند را بیان کرده و جلوگیری کردن آنها از نشر فضایل اهل بیت و

اتخاذ سیاست رعب و وحشت در جامعه اسلامی توسط آنان را تحلیل کرده است آنگاه به اقدامات مهم امام سجاد(علیه السلام) و پرداختن آن حضرت به اموری مانند تبیین مفهوم امامت، ولایت اهل بیت(علیه السلام) و هدایت مسلمانان، سیاست آن حضرت را در آزاد کردن بردگان، انفاق بر فقرا و مساکین، بیان احکام فقهی و شرعی، تعمیق ماجرای کربلا و ابلاغ پیام های مهم این حادثه، مبارزه با انحرافات فکری و اعتقادی مسلمانان و جلوگیری از اجتتهادات ناسالم فقهی، تربیت اخلاقی مسلمانان، تقویت روحی مسلمانان به وسیله ترویج دعا، تبیین مباحث اعتقادی آنان مانند توحید، عدل، امامت، نبوت و معاد اشاره کرده است. در بخش دیگری از کتاب موضع گیری امام سجاد(علیه السلام) در مورد محمد بن حنفیه و حضرت زینب کبری و روایاتی از آن حضرت در مورد آنان ذکر و شرح داده شده است. در ادامه به مخالفت های امام سجاد(علیه السلام) با دستگاه اموی و موضع گیری های ایشان در قبال برخی از جنبش های ضد اموی مانند قیام توأیین، قیام مختار ثقفی، قیام عبدالله بن زبیر و قیام شیعیان در مدینه اشاره کرده و برخی از نامه های آن حضرت به برخی از شخصیت ها و حمایت های پنهان ایشان از فعالیت های سیاسی و

نظامی شیعیان را تحلیل می نماید. از نظر نویسنده امام سجاد(علیه السلام) از هر فرصتی برای مبارزه سیاسی و نظامی علیه امویان استفاده کرده و هرگز گوشه نشینی منفعلانه اختیار نکرده است. وی همچنین به تبیین اصول فکری و عقیدتی در اقدامات سیاسی و اجتماعی امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و هدف ایشان از ارائه دعاها و متعدد در صحیفه سجاده و بیان مسائل حقوقی در رساله الحقوق را هدایت همه جانبه امت اسلامی دانسته است و پرداختن آن حضرت به اموری مانند انفاق، آزاد کردن بردگان، اهمیت دادن به عبادت، اخلاق، عرفان، گریه کردن بر مصائب شهدای کربلا را در راستای هدایت سیاس و اجتماعی ایشان ارزیابی کرده است.

143. خطبه حضرت سجاد(علیه السلام) و حضرت زینب(علیها السلام) [فارسی عربی]

روحی، محمد، قم، انتشارات پیام مهدی، چاپ اول، 1383، 47ص، وزیری.

این مجموعه دربردارنده مجموعه خطبه های امام سجاد علیه السلام و حضرت زینب علیهما السلام بعد از نهضت عاشورا است که به ترتیب تاریخ ایراد سخنرانی، ذکر شده است. این خطبه ها عبارتند از: خطبه حضرت زینت(س) در کوفه، خطبه حضرت امام زین العابدین(علیه السلام) در کوفه، خطبه حضرت زینب(س) در مجلس یزید در شام، خطبه حضرت امام زین العابدین(علیه السلام) در شام، خطبه حضرت زین العابدین(علیه السلام) در نزدیکی مدینه.

144. خطبه ها، نامه ها و سخنان امام سجاد علی بن الحسین(علیه السلام)

[فارسی عربی]

حایری، جعفر، ترجمه: احمد صادقی اردستانی، تهران، انتشارات خزر، 1355، 335 صفحه، رقعی.

145. خلاصه البیان فی احوال شاه زنان ام الامام سید الساجدین علی بن حسین(علیه السلام) [فارسی عربی]

مظفری، محمد، قم، مؤلف، 1411 ق، 182 صفحه.

146. خورشید محراب: حکایتی از زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

وحیدی صدر، مهدی، تصویرگر طوبه توسلی؛ طرح و اجرا شرکت تبلیغاتی سیمای نور کوثر، مشهد، انتشارات عروج اندیشه، 1385، 12ص، مصور(رنگی).

147. داستان زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

مرادحاصل، امیرمهدی، نقاش: محمدحسین صلواتیان، ویراستار: رضا شیرازی، تهران، انتشارات گل‌های بهشت؛ کانون انتشارات پیام نور، چاپ ششم، 1380، 36 صفحه، رقعی.

148. داستان هایی از زندگی امام حسن مجتبی و امام سجاد(علیه السلام): حیات پاکان 2 [فارسی]

محدثی، مهدی، قم، موسسه بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1383، 88 صفحه، رقعی.

مهم ترین عامل سعادت مندی در مسیر پرفراز و نشیب زندگی، شناخت راه صحیح است. و گام نهادن در بیراهه سبب گمراهی و تباهی است. اما شناخت راه از بیراهه چگونه ممکن است؟ گفتار و کردار پیشوایان معصوم ما پرفروغ ترین چراغی است که فراه راه انسان ها بر افروخته شده و با پیروی از آنان رسیدن به سر منزل مقصود حتمی است. مجموعه «حیات پاکان» در بردارنده فراز هایی از سیره چهارده معصوم(علیه السلام) و به شکل داستان برای نوجوانان نوشته شده است. جلد دوم از این مجموعه پنج جلدی اختصاص دارد به زندگی امام حسن مجتبی، امام حسین و امام سجاد(علیه السلام)، در کتاب حاضر که برای گروه سنی «ج» و «د» به طبع رسیده داستان هایی از زندگی، امام حسن مجتبی، امام حسین و امام سجاد(علیه السلام) فراهم آمده است. عناوین برخی از این داستان ها بویژه مربوط به امام سجاد(علیه السلام) بدین قرار است: چرا گریه نکنم؟، پنج همنشین بد، جلسه سرنوشت ساز، رویش عشق، شجاعت در گفتن حق، ثواب صبر یا شکر، تکمیل دین، به حرفش گوش کن!، اگر قصاص نبود، کوله بار، هدیه آسمانی، مشکل گشایی، میزبان مهربان، ندایی از غیب و... کتاب با فهرست منابع به پایان می رسد.

149. داستانهای امام سجاد (علیه السلام) و صادقین (علیهم السلام) برگرفته از بحارالانوار [فارسی]

حسینی، سیدجعفر، تهران، انتشارات دار الثقلین، چاپ اول، 1384، 176 صفحه، رقعی.

مجموعه حاضر شامل 110 داستان از امام سجاد (علیه السلام) امام باقر (علیه السلام) و امام صادق (علیه السلام) است. که با استناد به آیات و روایات مطرح شده است. نویسنده با بهره گرفتن از بحارالانوار علامه مجلسی این داستان ها را از میان زندگانی آنان برگزیده است. محور این داستان ها سیره زندگی، خصوصیات اخلاقی، مواظظ و حکمت و مناظرات این سه امام با ارباب ملل و نحل و تبیین معارف اسلامی می باشد. موقعیت اجتماعی و سیاسی این سه امام و پاسداری از دین پیامبر (صلی الله علیه و آله) و کرامات و معجزات آنها از دیگر موضوعات این داستان هاست. برخی از موضوع های داستان ها عبارت اند از: شفا یافتن دختر جن زده از برکت امام سجاد (علیه السلام)، زنده شدن مرده با دعای علی بن الحسین (علیه السلام)، شفا یافتن نابینا از برکت امام باقر (علیه السلام)، علاقه شدید امام باقر (علیه السلام) به شاگردانش، نهی از منکر با کردار و گفتار، اطلاع داشتن امام صادق (علیه السلام) از خوابی که یکی از شیعیان دیده بود و یک اعتراض بی جا و پاسخ دندان شکن.

150. داستان هایی از زندگانی امام سجاد (علیه السلام): زندگینامه امام سجاد علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

حکیمی، محمود، تهران، نشر نامک، چاپ اول، 1382، 128 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر با شرح مختصری از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) آغاز شده و طی آن به مهم ترین وقایع و رخداد های مربوط به آن حضرت چون سخنان پر بار و سازنده دو پرچمدار آزادی و رهایی انسان یعنی امام سجاد (علیه السلام) و زینب کبری (س) در کوفه، بازار دمشق و مجلس یزید و حوادث مهم پس از فاجعه کربلا نظیر حمله نیرو های طرفدار یزید به مدینه و شهر های دیگر و قیام توابین و مختار اشاره می شود. سپس

حکایت هایی درباره آن حضرت گرد آمده و در هر یک به پاره ای از ویژگی های اخلاقی امام سجاد (علیه السلام) پرداخته می شود. علی بن الحسین (علیه السلام) و دانشمندان هم عصر او، رساله حقوق، نیایش های امام سجاد (علیه السلام)، نامه تاریخی امام سجاد (علیه السلام) به محمد بن مسلم زهری، قصیده ای در مدح امام سجاد (علیه السلام)، دعای مکارم اخلاق، امام سجاد (علیه السلام) در آثار ادیبان و شاعران و سخنان کوتاهی از امام سجاد (علیه السلام) از دیگر مباحث این کتاب است.

151. دانه های مروارید: داستان ها و روایت هایی از زندگی حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

رمضانی، عباس و قاسمی، صدیقه، تهران، انتشارات کتاب تارا، 1393، 46ص.

عنوان دیگر: داستان ها و روایت هایی از زندگی حضرت امام سجاد (علیه السلام)

این اثر کوششی است با هدف آشنایی بهتر و بیشتر مخاطبان، به ویژه نوجوانان با زندگی حضرت امام سجاد علیه السلام منتشر شده است. این مجموعه حاوی 33 داستان است که برخی از آنها عبارتند از: عمل صالح، بهترین بنده، آهوی گرفتار، افشای راز، شیرهای درنده، قرض زید، خواسته های سه گانه، مژده باد بر تو، چشمان گریان، وای بر کم فروشان، فرو بردن خشم، دانه های مروارید و ...

152. دراسات عن الامامین علی زین العابدین و علی الرضا (علیه السلام) [عربی]

اسبر، محمدعلی، بیروت، دارالاصاله، چاپ اول، 1411ق. 1991 م.

153. در فضائل علی بن الحسین زین العابدین علیه صلوات المصلین [فارسی]

[خط غلام حسین امیرخانی]، [تهران]، صندوق پس انداز ملی، 1389ق 1348ش. 20ص.

مرادحاصل، امیر مهدی، ویراستار: زهرا شهبازی، تهران، مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، چاپ اول، 1380، 32 صفحه، رقعی.

این اثر جلد ششم، مجموعه گذری بر زندگی چهارده معصوم(علیه السلام) است که به زندگی امام سجاد علیه السلام می پردازد. بخش های کتاب عبارتند از: ولادت، کودکی، مثل آفتاب، پس از عاشورا، سخنرانی در مجلس یزید، آن اذان به یادماندنی، اندوه بی پایان، مقاومت در برابر ستم، محبوب مردم در حج، مرد عبادت و ایمان و مرد علم و فضیلت.

قائمی امیری، علی، تهران، انتشارات امیری، چاپ اول، 1376، 432 صفحه، وزیری.

شرح زندگانی و ابعاد مختلف شخصیت حضرت امام سجاد علیه السلام است. در این نوشتار سعی شده است از زوایای مختلف تاریخی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی، علمی و عرفانی، مراحل مختلف زندگی و امامت امام سجاد(علیه السلام) تبیین گردد. نویسنده نخست به خاندان و تبار امام سجاد(علیه السلام) و انتسابش به ابراهیم خلیل الله و ولادت و معرفی اسامی، القاب و کنیه های ایشان پرداخته و ضمن معرفی پدر و مادر ایشان یعنی امام حسین(علیه السلام) و شهربانو (شاه زنان) نیز کیفیت ازدواج شهربانو با امام حسین(علیه السلام) را به اجمال بررسی می نماید و آنگاه در بخش دیگر با اشاره به مراحل زندگی ایشان بویژه دوران جوانی و امامت و شئون امامت و حوادثی که برای او در این مرحله پدید آمده مانند: واقعه کربلا و جریان اسارت و سرپرستی کاروان اسرا و افشاگری ها و پیام رسانی ایشان و بازگشت به مدینه و اوضاع اجتماعی و فرهنگی آن زمان و هم چنین از قیام های مهم عصر امام(علیه السلام): قیام عبدالله، نهضت توابین، قیام مختار، حوادث مهم مدینه و مکه و کشتار شیعیان، سخن به میان آمده است و افزون

برآن به زندگی و فعالیت های اجتماعی و تربیتی ایشان مانند تربیت بردگان و مبلغان و مسؤولیت امام در حفظ و حراست از اسلام و نشر احکام دینی و فعالیت های سیاسی و اجتماعی امام سجاد (علیه السلام) و استفاده بهینه امام از دعا و اثرات دعا و ضرورت های آن و نیز ابعاد فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، معنوی دعا و نقش دعا در رشد و تعالی جامعه، پرداخته شده است. در بخش دیگری از کتاب با توجه به ابعاد مختلف اخلاق و فضایل امام سجاد (علیه السلام)، سادگی زندگی، روحیه و حال، جلال و هیبت، زهد و تقوی، روابط و ارتباطات، حلم و گذشت، تواضع و فروتنی، شجاعت، سخن و حکمت، احتجاج و اتمام حجت، عبادات امام (حالات عبادی، نماز امام، حج امام، راز و نیاز امام)، رابطه امام و مردم، انفاق مالی، انفاق علمی و ارشاد، شاگردان و اصحاب و آثار امام (علیه السلام) چون صحیفه سجاده، رساله حقوق و برخی سخنان و آثار منظوم امام را بر می شمرد و در پایان کتاب مطالبی در باره شهادت امام و انگیزه های قتل و وصایت ایشان فراهم آمده است.

156. الدروع الداویدیه فی معاجز العتره الاحمدیه (جلد 1): احوال الامام السجاد (علیه السلام) [عربی]

کعبی، ملا داود، تقریظ: علامه شیخ محمد حسین کاشف الغطاء، نجف، مطبعه الحیدریه، 1371ق، 113 صفحه، رقعی.

157. الدموع الناطقه الامام علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

یزبک، محمد حسین، بیروت، الدار الاسلامیه، 1428ق، 239ص،، وزیری.

158. دنیای ناشناخته نیایش: نگرشی بر نیایش امام سجاد سید الساجدین (علیه السلام) [فارسی]

تقدس، علیرضا، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ هشتم، 1372، 88 صفحه، رقعی.

این نوشتار، نگاهی کوتاه به بعضی از نیایش های امام سجاده (علیه السلام) دارد و مؤلف کوشیده برخی موضوع ها و مفاهیم اعتقادی را که در این دعاها نهفته است را تبیین کند. نگاه مؤلف، بیشتر جنبه سیاسی دارد و معتقد است که امام سجاده به وسیله نیایش های خود، انترناسیونال اسلامی را به وحدت و اعتصام به جبل المتین و تمسک به عروه الوثقی و چنگ زدن به ریسمان گسل ناپذیر الهی فرا می خواند. به نظر نویسنده، بزرگترین جلوه شخصیت امام سجاده (علیه السلام) در نیایش اوست. او که دعا را نه به عنوان وسیله ای برای فرار از مسئولیت های عملی و اجتماعی و ایفای نقش انسانی، بلکه برای بیان افکار و عقاید، دردها، رنجها و محرومیت های جامعه خود و نشان دادن راه مبارزه به مستضعفین جهان انتخاب کرده بود. در حقیقت با همین دعا به اطرافیان خود، به مردم جامعه و زمان خود به پیروان خود، به همه مسلمانان جهان و به امت خود، به ما و تاریخ بشریت درس فداکاری، درس گذشت و ایثار، درس مقاومت و سرانجام انسانیت و درس عبودیت داده است. در این اثر موضوع هایی از قبیل: روح نیایش، سیری در نیایش پیشوا، درس توحید و نبوت، مراحل ایمان، درس مقاومت در برابر ستم، پیوند با حق، بر سرِ دو راهی انسانیت و حیوانیت، خدا مرکزی، هدف آفرینش، جهت گیری مثبت در نیایش، نیایش یا ارائه تئوری نظامی، ماهیت جبهه باطل، جنگ روانی یا تضعیف روحیه، پشتِ جبهه، خشوع در اوج آگاهی و... مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

159. دیار سجده: چهل حدیث از سیره سیدالساجدین در سفر به بیت الحرام [فارسی - عربی]

کافی، محمد مهدی، قم، موسسه پیام امام هادی (علیه السلام)، 1389، 96 صفحه. پالتویی.

مجموعه ای از سخنان، سیره و آداب امام سجاده (علیه السلام) پیرامون حج می باشد که در راستای سنت چهل حدیث نویسی تدوین یافته است. این احادیث در چهار موضوع عمده گردآوری شده است: فصل اول به سیره وی در سفر اشاره نموده و

شامل احادیثی پیرامون استخاره برای سفر، توشه سفر، خرید لوازم، مرکب حج، انتخاب

همسفران، گذشت و بردباری می باشد. فصل دوم به فضیلت ها و پاداش های حج اختصاص یافته و در فصل سوم احکام حج را در سخنان امام (علیه السلام) مورد توجه قرار داده است. فصل پایانی نیز به اسرار اعمال و دعاها پرداخته و در نهایت حدیث معروف به شبلی، منسوب به امام سجاده (علیه السلام) ضمیمه گردیده است.

160. دیوان اشعار مذهبی «قصر نور»: دفتر سوم، حضرت امام سجاده (علیه السلام) و... [فارسی]

موسوی، سید هاشم (شاعر)، تهران، انتشارات آرمان رشد، چاپ اول، 1386، 84 صفحه، وزیری.

دفتر سوم از مجموعه ی "قصر نور" به سروده هایی در مدح امام سجاده، امام موسی کاظم، امام رضا، امام جواد و امام حسن عسگری (علیه السلام)، نیز حضرت مهدی (عج) اختصاص یافته که عمدتاً در قالب قصیده است. عناوین برخی از این سروده ها عبارت است از: گنبد طلا، حرم نور، یا امام رضا (علیه السلام)، امام زمان کشتی امان، صاحب العصر و الزمان، در انتظار انقلاب امام زمان، جشن گل، و قایم دین خدا.

161. دیوان زین العابدین رضی الله عنه علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب [عربی]

عبدالرحیم، محمد، بیروت، دارقتیبه، چاپ اول، 1421ق، 2000 م، 175 صفحه، رقعی..

162. دیوان الامام السجاده زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب [عربی]

العطیه، ماجد (تحقیق)، بیروت، مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، 1423 ق. - 1380،

77 صفحه.

ص: 83

163. ذکریات المعصومین (علیهم السلام): ج. 6. ذکری وفاه الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

الفیف من الروحانیین فی کربلاء، نجف، مطبعه الغری، چاپ اول، 1386 ق، 32 ص،، رقی.

[ر]

164. رحله فکریه فی ریاض عقبریه الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

اسبر، محمدعلی، بیروت، مؤسسه السراج، چاپ اول، 1427 ق، 88 صفحه، رقی.

در این کتاب سعی شده از جهات مختلف اخلاقی، معنوی، عرفانی، علمی، عبادی و اجتماعی به معرفی شخصیت امام سجاد (علیه السلام) پرداخته و فضایل آن حضرت و سیره عملی ایشان در ابعاد فوق الذکر به تصویر کشیده شود. نویسنده نخست به ولادت امام سجاد (علیه السلام) و گوشه هایی از حیات آن حضرت و معرفی فرزندان ایشان پرداخته و سپس اخلاق و عبادت آن امام را توصیف کرده است. آنگاه به دستگیری کردن امام سجاد (علیه السلام) از فقرا و مساکین و همچنین آزاد کردن بردگان اشاره کرده و جنبه هایی از حلم، سخاوت و کرم آن امام را منعکس نموده است. آنگاه به برخی از موعظه های اخلاقی امام سجاد (علیه السلام) و وصایای ایشان به فرزندان خویش و سایر مسلمانان اشاره نموده و از لحاظ علمی آن حضرت را یگانه فقیه و عالم بلا منازع عصر خویش معرفی کرده است. نویسنده سخنانی حکمت آمیز از امام سجاد (علیه السلام) در موضوعات مختلف دینی و اخلاقی به ویژه درباره زهد نقل کرده و سپس به توصیف کتاب رساله الحقوق آن امام (علیه السلام) و به بیان ابعاد از حقوق خدا، حق پدر و مادر، حق فرزندان، حق همسایگان و حق اموال و ثروت در این کتاب پرداخته است.

در بخش دیگری از کتاب نگارنده به معرفی و توصیف کتاب شریف صحیفه سجادیه پرداخته و نمونه هایی از ادعیه مشهور در این کتاب را ذکر کرده و به توضیح مختصر

ص: 84

مفاد این ادعیه پرداخته است. دعا‌های امام سجاده (علیه السلام) در مورد سختی های دنیا و راه حل خروج از آنها، دعای آن حضرت در مورد توحید ذات و منزله دانستن خداوند از هرگونه شرک و تشبیه و تجسید، دعا‌های ایشان در مورد موضوعات اخلاقی، توسلات امام سجاده (علیه السلام) به خداوند متعال و دعا‌های آن حضرت در زمینه اعتقاد قلبی به خداوند و معرفت به ساحت او، طلب توبه از خداوند، دعای بعد از ختم قرآن، تذلل و خضوع به درگاه الهی، توصیف عظمت خداوند، و سخنانی به صورت شعر در وصف اهل بیت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) از دیگر مندرجات این نوشتار محسوب می شود.

165. الرحم الطیب قصه حياه السیده شهربانو ام الامام السجاده (علیه السلام) [عربی]

فقیه، محمد مهدی، بیروت، دار الرسول الاکرم (صلی الله علیه و آله)، چاپ اول، 1421 ق.، 168 ص.، وزیری.

166. رهبر آزادگان سید ساجدان علی بن الحسین [فارسی]

موسوی مقرر، سید عبدالرزاق، ترجمه: مرتضی فهمیم کرمانی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1374، 528 صفحه. وزیری.

این کتاب ترجمه کتاب حياه الامام زين العابدين (علیه السلام) است. نویسنده کتاب های زیادی در شرح حال زندگی ائمه علیهم السلام نوشته است، که نوعاً جنبه تحقیقی و تحلیلی دارند. در این کتاب نیز علاوه بر بحث های علمی و تاریخی به مسائل ویژه ای پرداخته شده است که کمتر جایی به این سبک می توان پیدا کرد. از بحث های ویژه ای که در این کتاب به آنها اشاره نمود از جمله پاسخ به پرسش هایی است که از امام سجاده (علیه السلام) نقل شده یا تفسیر آیاتی است که از آن

حضرت وارد گردیده است. علاوه بر اینها، مسائل فقهی متعددی مانند بحث تشریع اذان و کیفیت آن و گفتن «حی علی خیر العمل» تا سنه ی 448 با استناد به مدارک اهل سنت و جمع بین ظهیرین و عشائین در حال اختیار و... نیز در این مجموعه گردآوری شده و مورد بحث و تحلیل قرار گرفته است.

167. زبور صالحان در کلام دیگران: زندگی و سیره امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

تقیان، حبیب الله، قم، انتشارات حسنین علیهم السلام، چاپ اول، 1389ش، 288ص، رقعی.

مروری بر سیره اخلاقی و عبادی امام زین العابدین (علیه السلام) است. در این اثر ابتدا گوشه هایی از حیات امام سجاد(علیه السلام) و نصوص امامت آن امام بیان شده، سپس به تبیین ابعاد اخلاق، عبادت و معجزات ایشان پرداخته شده است. بر همین اساس نگارنده، داستان هایی واقعی از زندگانی امام سجاد(علیه السلام) که حکایت اخلاق ایشان، زهد، سخاوت، نرم خوئی، هیبت، بزرگ منشی، احسان، حلم، تسلیم در برابر قضای الهی، همنشینی با فقرا، شجاعت، حکمت و درایت، تربیت دیگران، عمل و رفتار، بخشش در هنگام قدرت و... دارد، نقل کرده و برخی از معجزات امام سجاد(علیه السلام) و نحوه شهادت آن امام را ذکر نموده و به معرفی اولاد و اصحاب آن حضرت و اوضاع جهان اسلام در زمان حیات ایشان از لحاظ سیاسی، اجتماعی و دینی پرداخته و توصیفی کوتاه از رساله حقوق ایشان ارائه کرده است.

168. زندگانی امام چهارم، حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

هیئت تحریریه مؤسسه در راه حق، ساده نویسی: دفتر تحقیق و تألیف کتب درسی، چاپ سوم، تهران، سازمان نهضت سواد آموزی، 1375.

169. زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

حماسیان، حسین (صابر کرمانی)، تهران، انتشارات اقبال، 1344، 64 صفحه، رقعی. (مصور، ویژه نوجوانان).

170. زندگانی امام زین العابدین علی بن حسین(علیه السلام) [فارسی]

امین عاملی، سید محسن، ترجمه: حسین وجدانی، تهران، انتشارات امیرکبیر، چاپ دوم 1361، 119 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر براساس مجلد چهارم کتاب اعیان الشیعه نوشته شده است که نویسنده با مطالعه اسناد و مدارک تاریخی و اسلامی، قسمتهای دیگری به آن افزوده است. کتاب حاضر از میان اسناد و مدارک مستند تهیه گردیده است و جزئیات زندگی امام سجاد (علیه السلام) و مناقب و فضایل آن حضرت را به خوبی نشان می دهد. این کتاب از عناوین مختلفی تشکیل شده است که شامل: تولد و وفات و مدت عمر و مدفن آن حضرت، احتجاج امام زین العابدین با محمد بن حنفیه، مادر آن حضرت، علی اکبر یا علی اصغر؟، کنیه ی آن حضرت؛ لقب آن حضرت، دربان آن حضرت، شاعر آن حضرت، سلاطین عصر آن حضرت، اولاد امام، لباس آن حضرت، اخلاق آن حضرت، مناقب و فضایل امام، هیبت و عظمت امام، اخبار و احوال امام، اخبار مربوط به امام در واقعه ی کربلا، گریه ی آن حضرت در شهادت پدر بزرگوار خود امام حسین و اهل بیت، مختار سر ابن زیاد را نزد امام زین العابدین می فرستد، اخبار مربوط به آن حضرت در واقعه ی حره، آنچه در علوم مختلفه از آن حضرت روایت شده است و ...

171. زندگانی امام زین العابدین علی ابن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

سیدالاهل، عبدالعزیز، ترجمه: حسین وجدانی، تهران، انتشارات کتاب فروشی محمدی، چاپ دوم، 1342، 190 صفحه، رقعی.

در این نوشتار به معرفی گوشه هایی از حیات و شخصیت امام سجاد (علیه السلام) پرداخته شده و تلاش شده است عظمت و فضایل متعددی از آن امام به تصویر

کشیده شود. در فصل اول کتاب تحت عنوان عرب و عجم به ایرانی بودن مادر امام سجاد (علیه السلام) اشاره شده و چگونگی ازدواج دختر یزگرد پادشاه ایرانی با امام حسین (علیه السلام) و ولادت امام سجاد (علیه السلام) تشریح گردیده است، نویسنده به علم و دانش فراوان امام سجاد (علیه السلام) از همان آغاز کودکی اشاره کرده و تربیت شدن آن حضرت در دامن امام حسین (علیه السلام) و

عمویش امام حسن (علیه السلام) و دانش اندوزی از خرمین علم آنها را توصیف نموده است. نویسندگان به حالات معنوی امام سجاد (علیه السلام) در حال عبادت و قرائت قرآن در سنین نوجوانی اشاره کرده و تسلط آن حضرت به تفسیر و تأویل قرآن را شرح نموده است. در قسمت دیگری از کتاب نویسندگان به ماجرای خروج امام سجاد (علیه السلام) با کاروان امام حسین (علیه السلام) از مدینه به مکه و پس از آن به سمت کوفه و در نهایت داستان غمبار کربلا اشاره کرده و بیمار شدن امام سجاد (علیه السلام) در کربلا و نجات معجزه آسای آن امام از این معرکه را شرح می نمایند. آنگاه به داستان اسارت امام سجاد (علیه السلام) و خاندان امام حسین (علیه السلام) اشاره کرده و افشاگری آن حضرت در کوفه و شام و ایراد خطبه در مجلس ابن زیاد و یزید را بازگو کرده و نحوه بازگشت این کاروان به مدینه را بیان می نمایند.

در بخش دیگری از کتاب نویسندگان به اوضاع زندگی امام سجاد (علیه السلام) در مدینه به ویژه عبادت های بی نظیر ایشان را توصیف کرده و ترویج علم و دانش و مسایل مختلف دینی توسط آن امام در مدینه و روشنگری و هدایت مردم به وسیله ایشان را بازگو کرده است. در بخش دیگری از کتاب نویسندگان به داستان زهری و امام سجاد (علیه السلام) اشاره کرده و آزاد کردن بندگان (بردگان) توسط امام سجاد (علیه السلام) را در ضمن بیان چند داستان بیان می نمایند. در قسمت های بعدی کتاب نویسندگان به اخلاق و سیره عملی آن حضرت در برخورد با مردم اشاره نموده

و داستان هایی از اخلاق انسان ساز آن حضرت نقل می نمایند و کراماتی از امام سجاد و جلال و عظمت آن امام بیان می کند.

172. زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

موسوی مقرر، سید عبدالرزاق، ترجمه: حبیب روحانی، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، 1374، 629 صفحه، وزیری.

عبدالرزاق مقرر از فقیهان و عالمان بزرگ عراقی است که آثار ارجمند و شایسته ای در تنقیح و تبیین فرهنگ اسلامی و تاریخ اسلام بر جای نهاده است. مجموعه نگاشته های وی در شرح حال چهره های والای خاندان رسول الله (صلی الله علیه و آله) از بهترین نوشته ها در این زمینه است و این کتاب یکی از آن آثار است که در شرح حال و سیره و میراث علمی و فرهنگی امام چهارم حضرت زین العابدین (علیه السلام) تدوین شده است. کتاب به سبک تحلیلی - گزارشی تألیف شده و عمده تلاش نویسنده در آن، اثبات شایستگی های علمی و رهبری دینی امام سجاد (علیه السلام) است. مأخذ کتاب عمداً شیعی است و بیشتر بخش های آن را دیدگاههای امام در عرصه های گوناگون از قبیل حقوق، دعا، تفسیر، اشعار، احتجاجات و کلمات تشکیل داده است. کتاب به ترتیب دوران حیات امام سجاد (علیه السلام) سامان یافته و از شرح حال مادرش، شاه زنان، شروع شده و تولد، نام، لقب، امامت و نصوص و شرایط امامت و معجزه های چندی از آن حضرت، گزارش شده است. مباحث بعدی کتاب پیرامون صحیفه سجادیه و بررسی ابعاد و گزارشی از محتوای آن را تشکیل می دهد و آن گاه نمونه هایی از دعاها و آن ذکر و تحلیل شده است.

نویسنده در ادامه، رساله حقوق امام زین العابدین را معرفی کرده و کتابش را با نصایحی از امام پی گرفته است. اشعار و سخنان منظوم و پاسخ ایشان به پرسش های دینی، تفسیر آیات قرآن و بیان احکام شرعی و احتجاج های وی،

مطالبی دیگری از این اثر است. در ادامه، به شخصیت معنوی امام و عبادت، بردباری، بخشش، روزه داری، تواضع، صبر و گریه ایشان پرداخته شده و نمونه هایی از این موارد نیز، ذکر گردیده است. موضع گیری امام در برابر حکومت بنی امیه و حاکمان دوران خود، بخش مختصری از این اثر است. قصیده فرزدق درباره امام، وصایای امام سجاد (علیه السلام)، فرزندان وی، شهادت او و اشعاری در مدح و رسای امام، پایان بخش کتاب است.

موسوی مقرر، سید عبدالرزاق، قم، المکتبه الحیدریه، چاپ اول، 1382، 355 صفحه، وزیری؛ بیروت: مؤسسه الوفاء، 1404 ق. - 1984 م، 448 صفحه؛ قم، دارالشبستری للمطبوعات، 436 صفحه، وزیری، عربی.

ترجمه دیگر: رهبر آزادگان، سید ساجدان، علی بن الحسین، مرتضی فهمیم کرمانی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1374، 528 صفحه. وزیری.

173. زندگانی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

احمدی بیرجندی، احمد، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، چاپ اول، 1391، 47 ص.

کتاب حاضر برگزیده "چهارده اختر تابناک: زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام (کوتاه و به زبان ساده)" نوشته احمد احمدی بیرجندی است که در سال 1378 توسط شرکت به نشر منتشر شده است.

174. زندگانی امام سجاد علی بن الحسین(علیه السلام) [فارسی]

اصفهانی (عمازاد زاده)، عمادالدین حسین، تهران، نشر محمد، [بی تا] 477 صفحه، وزیری.

شرح زندگانی و کرامات و ابعاد مختلف شخصیت حضرت امام سجاد علیه السلام است. در این نوشتار سعی شده است از زوایای مختلف تاریخی، سیاسی،

اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی، علمی و عرفانی به بحث درباره مراحل مختلف زندگی و امامت امام سجاد(علیه السلام) پرداخته شده و سیره عبادی، علمی، اخلاقی و عرفانی آن حضرت مورد بحث قرار داده است. نویسنده نخست به ولادت امام سجاد(علیه السلام) و معرفی اسامی، القاب و کنیه های ایشان پرداخته و پدر و مادر ایشان یعنی امام حسین(علیه السلام) و شهربانو (شاه زنان) را نیز به صورت اجمالی معرفی می نماید. آنگاه به نصوص معتبر امامت آن حضرت و دلایل آن مانند صدور معجزات متعدد از امام سجاد(علیه السلام) اشاره کرده و به توصیف مناقب، اخلاق و سیره عبادی آن حضرت می پردازد. نویسنده

برای بیان ابعاد مختلف اخلاق و فضایل امام سجاده (علیه السلام) اشعار و داستان هایی نقل کرده و جود و سخاوت، صبر، اخلاق در خانواده، رعایت ادب، علم، تقوی و سایر سجایای اخلاقی آن امام را بیان می نماید. وی در ادامه تفسیر برخی از آیات قرآن را از زبان امام سجاده (علیه السلام) نقل کرده و پاسخ آن حضرت به برخی از سئوالات علمی و دینی را نیز منعکس کرده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به معرفی رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) پرداخته و انواع حقوق مطرح شده در این کتاب را شرح می نماید. در قسمت های بعدی کتاب برخی از نامه های امام سجاده (علیه السلام) به افراد مختلف که در آن نصایح و مواعظ اخلاقی و نکات مهم دینی و اعتقادی مطرح شده است همراه با ترجمه آنها ارائه گردیده است.

دیدگاه برخی از مورخین و دانشمندان مسلمان اعم از شیعه و اهل سنت مانند شیخ مفید، کلینی، بیهقی، ابن شهر آشوب، اربلی، واقدی، یافعی، مجلسی، ابن صباغ و دمیری درباره ابعاد مختلف شخصیت امام سجاده (علیه السلام) عنوان مباحث بعدی کتاب است که در آنها جنبه هایی از علم، شجاعت، عرفان، عبادت، خشوع، زهد، سخاوت، ورع و خوف شدید از خدا ترسیم شده است. بیان برخی از اشعار و قصیده های معروف در مدح امام سجاده (علیه السلام)، توصیف کتاب صحیفه سجاده و معرفی شرح های مهم صورت گرفته بر این کتاب، بررسی اسناد صحیفه سجاده و بیان برخی از سخنان امام سجاده (علیه السلام) در زمینه های مختلف دینی، اخلاقی و

اعتقادی از دیگر مباحث مهم مطرح شده در این کتاب می باشد که در قالب نقل روایت و یا حکایت از آن امام مطرح گردیده است، نویسنده همچنین شروح مهم صحیفه سجاده را معرفی کرده و ترجمه های مختلف این کتاب و چاپ های مجدد آن در ایران را نیز بررسی نموده و اسناد صحیفه سجاده را نیز تحقیق کرده است.

175. زندگانی با سعادت امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

جوادی، مرتضی، قم، 1345 ش، 323 صفحه، رقعی.

176. زندگانی چهارده معصوم (علیهم السلام)، یا، تتمه القصص داستانهای شگفت انگیز: زندگی معصوم ششم و هفتم و هشتم و نهم؛
یا، حضرت زین العابدین و امام باقر و حضرت صادق و موسی بن جعفر (علیهم السلام) [فارسی]

قاضی زاهدی گلپایگانی، علی، با تصحیح محمد نصراللهی، مشهد، کتابفروشی جعفری، چاپ دوم، 1360، 644 صفحه.

177. زندگانی حضرت امام زین العابدین (علیه السلام): گزیده ای از منتهی الامال محدث قمی (ره) [فارسی]

استادی، رضا، قم، دفتر نشر بر گزیده، چاپ اول، 1380، 56 صفحه.

178. زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

جمعی از علمای لبنان، ترجمه: حمیدرضا کفاش، تهران، انتشارات محبان الحسین (علیه السلام)، 1383، 104 صفحه، رقعی.

چاپ های دیگر: انتشارات عابد (1379، 1380، 1381، 1383)

در این کتاب به شرح زندگانی معصوم ششم، حضرت امام سجاد علیه السلام در چند بخش پرداخته شده است که عبارتند از: تولد و زندگی، ارزیابی رسالت امام، کمالات انسانی، جنبه روحی، جنبه اخلاقی، جایگاه و موقعیت ها، رهبری نهضت، مردمی بودن، تربیت شاگردان و ...

179. زندگانی حضرت امام سجاد زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

طاهایی، کمال الدین و محمد حسین زارع، تهران، انتشارات یاد، چاپ اول، 1384، 64 صفحه.

180. زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

موسوی، جعفر، تهران، انتشارات آبیار، چاپ اول، 1384، 64 صفحه، رقعی.

181. زندگانی حضرت بی بی شهربانو مادر گرامی امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

ملک پورافشار، ابراهیم، قم، انتشارات پورافشار، چاپ اول، 1392، 120 ص.

182. زندگانی زین العابدین حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

مدرسی، سید محمدتقی، ترجمه، محمد صادق شریعت، تهران، انتشارات محبان

الحسین (علیه السلام)، چاپ اول، 1383، 104 صفحه، رقعی. چاپ های دیگر: تهران: نشر بقیع، 89 صفحه؛ 1376. هدایتگران راه نور، ج 6. عنوان دیگر: زندگانی سیدالساجدین حضرت علی بن الحسین علیه السلام، تهران: محبان الحسین (علیه السلام)، 1379؛ یاسین نور، 1393.

این کتاب ترجمه کتاب الامام السجاد علیه السلام قدوه و اسوه می باشد.

183. زندگانی علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

شهیدی، سید جعفر، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ اول، 1365، 230 صفحه، وزیری؛ تلخیص: سید محمد رضا جوادی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ هشتم، 1387، 541 صفحه، پالتویی.

چاپ دیگر: دفتر نشر فرهنگ اسلام، 1389.

نویسنده مطالب این کتاب را به چند بخش تقسیم کرده است. وی در بخش اول پس از گزارشی از وضع تدریس اصول عقاید در مکتب خانه های قدیم و نارسایی در شناساندن مقام امامت، درباره ی لقب های امام سجاد (علیه السلام) و نام هایی که برای مادر آن حضرت نوشته اند توضیحاتی داده است.

وی پس از نقد روایاتی که شهر بانو را مادر امام سجاد (علیه السلام) می دانند، داستان مربوط به شهربانو، اسارت او به دست مسلمانان و ازدواجش با امام حسین (علیه السلام) را مورد تردید قرار داده و با استفاده از شواهد و قراین تاریخی و عقلی، آن را قابل خدشه دانسته است. وی سپس در باره ی تولد امام سجاد (علیه السلام) و سال ولادت ایشان مطالب و روایاتی آورده، روایت مربوط به تولد آن حضرت در قبل از سال های 47 یا 48 هجری را با توجه به قراین موجود، نادرست شمرده است؛ البته نظر مشهور، تولد آن حضرت را در سال های 37 و 38 می داند. نگارنده در بخش دیگر در باره ی وضع سرزمین های اسلامی در دوران نوجوانی امام سجاد (علیه السلام)، گروه های مذهبی سیاسی،

دشمنی عراقی و شامی و ریشه‌ی آن مطالبی بیان نموده و به نامه نگاری عراقیان به امام حسین (علیه السلام) اشاره کرده است.

نویسنده سپس حرکت امام حسین (علیه السلام) از حجاز به عراق را ذکر کرده، با اشاره به همراهی امام سجاد (علیه السلام) با ابن کاروان، از وقایع روز عاشورای سال 61 هجری. یاد کرده است؛ وی سپس از ورود امام سجاد (علیه السلام) به کوفه و کاخ ابن زیاد و گفتگوهای آن حضرت و حضرت زینب (س) با ابن زیاد سخن گفته روایات راجع به حضور امام سجاد (علیه السلام) در کوفه را نیز نقد کرده است. در بخش دیگر حرکت امام سجاد (علیه السلام) به همراه کاروان اسیران به طرف مدینه ترسیم شده، درباره‌ی موضوعاتی چون: نقد شعرهای منسوب به امام چهارم، تحلیلی از روحیه‌ی مردم شام، پندار آنان در مورد اسیران، گفتگوی مرد شامی با امام سجاد (علیه السلام) گفتگوی یزید با امام و بعضی از اسیران، خطبه‌ی امام در مسجد دمشق، انعکاس حادثه‌ی کربلا در کوفه، تحلیلی از زندگانی یزید، ناراضی برگشتن نمایندگان مدینه، شورش در مدینه، درگیری در حرّه و اقم، قتل عام در

مدینه، موقعیت امام چهارم در روزهای آشوب، رفتار مسلم بن عقبه با امام سجاد (علیه السلام)، نقد نوشته‌ی تاریخ نویسان و بسیاری مطالب دیگر سخن به میان آمده است. وی سپس با اشاره به فضایل اخلاقی و رفتارهای کریمانه‌ی امام سجاد (علیه السلام) و تربیت عملی ایشان در اجتماع آن روز، بخشش، بردباری در برابر ناملازمات و فضایل دیگر آن حضرت را مطرح کرده است.

در بخش‌های پایانی کتاب، نویسنده پاره‌ای از گفتارهای کوتاه امام سجاد (علیه السلام) را آورده ضمن توضیحاتی در باره‌ی رساله‌ی حقوق امام سجاد (علیه السلام) و شرح دهندگان این رساله، با یادآوری صحیفه‌ی سجادیه امام سجاد (علیه السلام)، بحثی درباره‌ی آن مطرح

کرده است. نویسنده در آخرین بخش کتاب، با اشاره به رحلت امام سجاد(علیه السلام) اختلاف نقل ها در این باره را ذکر کرده از فرزندان امام سجاد(علیه السلام) نیز یاد کرده است. نویسنده در بسیاری از بخش های این کتاب تلاش کرده روایات و نقل های تاریخی را با استفاده از شواهد و قراین، مورد تحلیل و نقد و بررسی قرار داده نظر درست را ارائه نماید. این کتاب از فهرست نام اشخاص، کتابها و نام شهرها برخوردار است.

184. زندگانی قهرمان کربلا حضرت سجاد(علیه السلام): سجده عشق همراه با داستانی پندآموز [فارسی]

دهکردی، فاطمه، تهران، انتشارات کاشف، چاپ اول، 1391، 234 ص.

اثر حاضر دربردارنده شرح احوال و زندگی و فضایل و کرامات امام سجاد(علیه السلام) است. نگارنده در میان مطالب، داستانی پندآموز و مرتبط با بحث را نیز ذکر کرده است.

نگارنده در این اثر، چگونگی ولادت، فرزندان و فضایل اخلاقی امام، وقایع عاشورا و حضور امام در صحنه کربلا و پس از آن، سخنان و وصایای آن حضرت و ... را تشریح کرده است.

185. زندگی امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

قمی، عباس، به کوشش جواد نعمتی، تهران، انتشارات مایا، چاپ اول، 1393، 51 ص.؛. کتاب حاضر برگرفته از کتاب "منتهی الآمال" تألیف عباس قمی است.

ص:95

مظفر، حسین، تهران، انتشارات امیر کبیر، کتابهای جیبی، چاپ اول، 1391، 32 ص..

این کتاب برای گروه سنی:ج،د. به زبان فارسی و انگلیسی منتشر شده است.

نمازی، عبدالنبی، کاشان، انتشارات محتشم، چاپ اول، 1392، 328 صفحه،

مروری بر سیره سیاسی و اجتماعی امام سجاد علیه السلام و موضع گیری آن امام در قبال حوادث مهم دوران امامت و حیات خویش است. در این نوشتار با توجه به رخداد های مهم دوران حیات امام سجاد و اوضاع حاکم بر آن زمان، به روش آن امام در مبارزه علمی و سیاسی با حکومت بنی امیه اشاره شده و موضع ایشان در قبال برخی از جنبش های شیعی صورت گرفته در جهت حمایت از نهضت امام حسین علیه السلام بیان شده است. نگارنده در ابتدا شمایی کلی از اوضاع سیاسی مدینه، کوفه و شام ارایه نموده و برخی از قیام های صورت گرفته در آن زمان مانند قیام توابین، واقعه حره، قیام مختار ثقفی، شورش عبدالله بن زبیر، شورش خوارج، و شورش ابن اشعث در آن دوران و موضع گیری امام سجاد در قبال آن ها را توصیف نموده است. نویسنده در ادامه به سیاست امام سجاد در زمینه زنده نگه داشتن فرهنگ عاشورا اشاره نموده و عملکرد ایشان در تربیت شاگردان، هدایت جامعه اسلامی و زدودن انواع انحرافات از آن، مقابله آشکار ایشان با مظاهر ظلم و ستم دستگاه حکومت اموی، مقابله با انحرافات اعتقادی، انتقال ادعیه اخلاقی و عارفانه به جامعه مراقبت کردن بر امور داخلی جامعه اسلامی را تشریح نموده است. در بخش پایانی کتاب به نمونه هایی از فضایل و معجزات امام سجاد(علیه السلام) اشاره شده و اهمیت و موقعیت فوق العاده کتاب صحیفه سجادیه در بین کتب اسلامی بیان شده است.

188. زندگی چهارده معصوم (علیه السلام): سیری در زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) (سیدالساجدین) [فارسی]

صالحی، محمد، تهران، معیار اندیشه، چاپ اول، 1384، 160 صفحه.

189. زندگی علی بن الحسین سیدالساجدین (علیه السلام) [فارسی]

فاضل، جواد، ویراستار: علی اصغر عبداللهی، تهران، دنیای کتاب، چاپ اول، 1383، 419 صفحه، رقعی.

بررسی شخصیت معنوی، اجتماعی و سیاسی حضرت امام سجاد (علیه السلام) و شرح احوال و زندگانی آن حضرت است. نویسنده نخست به شرح احوال مادر امام سجاد (علیه السلام) و چگونگی ازدواج وی با امام حسین (علیه السلام) اشاره کرده و سپس به تولد امام سجاد (علیه السلام) و شرح دوران کودکی و نوجوانی آن حضرت می پردازد. بررسی وضعیت امام سجاد (علیه السلام) در عصر بنی امیه و بنی مروان، ذکر حوادث مهم دوران زندگی امام سجاد (علیه السلام) پس از واقعه عاشورا، به ویژه قیام مختار ثقفی، بررسی فضایل و شخصیت معنوی امام سجاد (علیه السلام) و گسترش فرهنگ عاشورا و فرهنگ دعا به دست آن حضرت، داستان هایی از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) و گوشه هایی از سیره و گفتار آن حضرت، پایان بخش کتاب حاضر است.

190. زندگی و سیره معصومین (امام زین العابدین (علیه السلام)) [فارسی]

ابراهیمی، سمیه، تهران، انتشارات فرهنگ ابراهیمی، چاپ اول، 1393، 64 ص.

191. زندگی و سیمای حضرت امام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

مدرسی، سید محمد تقی، ترجمه: محمد صادق شریعت، تهران، مؤسسه فرهنگی انصار الحسین، 1370، 108 صفحه. وزیری،

192. زندگینامه امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

جعفری نیکو، فاطمه؛ ویراستار منصوره عسگری منفرد، تهران، انتشارات ساحل، چاپ سوم، 1393، [112] ص. چاپ قبلی: انتشارات ساحل و آوای عشق، 1389.

در این اثر به زندگینامه امام سجاد علیه السلام در چند بخش پرداخته شده است که عبارتند از: شهربانو همسری بی همتا، عاشورا و هجوم دشمنان به خیمه ها، در اسارت، حکومت شام، آیت افتخار، دو خطابه مهم، قیام در مکه، اوضاع اجتماعی در زمان امام علیه السلام و ...

193. زندگینامه امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

کشاوری، محمد مهدی، کرج، انتشارات پایتخت، چاپ اول، 1392، 32 ص.

194. زندگی نامه امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

عبدی اسکندری تربقان، مجتبی، ؛ شاعر مریم جباری ؛ تصویرگر زهره سیدمراغه، مشهد انتشارات نگین هشتم، چاپ اول، 1391، 12 ص. مصور (رنگی).

کتاب مصور حاضر، سرگذشت نامه امام سجاد (علیه السلام) است که به صورت داستان و شعر کودکانه و برای گروه های سنی "ب" و "ج" تدوین شده است. هدف از نگارش این داستان، آشنایی با زندگی نامه امام سجاد (علیه السلام) به زبان ساده و روان است. در ابتدای کتاب، شناسنامه و سال شماری از زندگی ایشان آمده است.

195. زندگینامه و خطبه امام سجاد (علیه السلام) در شام [فارسی]

محمدی، علی، قم، انتشارات قلم، 1371، 48 صفحه. جیبی.

196. زیباترین روح پرستنده امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

شریعتی، علی، تهران، انتشارات الهام، 1389، 95 صفحه.

این کتاب توسط انتشارات دارالامیر با عنوان : الامام السجاد(علیه السلام): اجمل روح عابده به زبان عربی ترجمه شده است.

کتابچه حاضر حاوی متن سخنرانی زنده یاد دکتر علی شریعتی در خصوص امام سجاد (علیه السلام) است که در خلال آن به موضوعاتی چون نیایش، انواع دعا و تامل در چند جمله از صحیفه سجادیه اشاره می شود.

197. زید فرزند امام سجاد(علیه السلام) شهید انقلابگر [فارسی]

محمدی اشتهاردی، محمد، قم، انتشارات علامه، 1352، 183 صفحه.

198. زین العابدین(علیه السلام) [عربی]

حسینی جلالی، محمد جواد (تحقیق)؛ با مقدمه: محمد حسین جلالی حسینی، قم، انتشارات دلیل ما، چاپ اول، 1380، 498 صفحه، وزیری.

199. زین العابدین، حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

گروه مؤلفان مجمع، ناظر: سید منذر حکیم؛ با همکاری وسام بغدادی؛ مترجم: کاظم حاتمی طبری، قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت(علیه السلام)، چاپ اول، 1385، 300 صفحه، وزیری، پیشوایان هدایت (6).

این کتاب ترجمه جلد 6 اعلام الهدایه است. این کتاب کندکاوی در زندگی امام سجاد علیه السلام و تبیین ویژگی های فردی و مواضع سیاسی و اجتماعی آن امام همام است. نگارنده دو خطر مهم باز شدن مرزهای فرهنگی جامعه اسلامی به روی فرهنگ های گوناگون سرزمین های تازه فتح شده و فراموش شدن ارزش های اخلاقی در پی دنیاگرایی مردم را از دلایل اصلی اتخاذ شیوه خاص دعا در دوره امام زین العابدین (علیه السلام) می داند. جلوه هایی از شخصیت آن امام برزگوار، مراحل مختلف زندگی ایشان، زندگانی آن حضرت پس از واقعه عاشورا و چگونگی شهادت، از مباحث مطرح شده در بخش نخستین کتاب است. در بخش بعدی نیز به

ویژگی های عصر امام سجاد (علیه السلام)، برنامه ریزی جهادی ایشان و ویژگی های بی همتای زندگانی آن امام اشاره شده است. در بخش انتهایی نیز به میراث های علمی آن امام در عرصه های مختلف تفسیر، حدیث، عقاید و احتجاج ها، فقه و حقوق، ادبیات و حکمت های اخلاقی و در نهایت، به موضوع معرفی صحیفه سجادیه به صورت جداگانه پرداخته شده است.

200. زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب [عربی]

عبدالرحیم، محمد، بیروت، دارالایمان، چاپ اول، 1988م، 96 صفحه.

201. زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

سیدالاهل، عبدالعزیز، بیروت، [بی نا]، 1953م.، 96 صفحه، رقعی، قاهره، مکتبه وهبه، 1961م.، 110 صفحه، رقعی.

202. زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب (علیهم السلام)، رابع ائمه اهل البيت الطاهر «صلوات الله علیهم»، مولده و وفاته و عمره و مدفنه (اعیان الشیعه ج 1 للسید محسن الامین) [عربی]

امین، حسن (تحقیق)، بیروت، دار التعارف للمطبوعات، چاپ اول، 1403ق. - 1983م. 650 صفحه، رحلی.

203. زین العابدین (علیه السلام) کیست [فارسی]

انصاریان، حسین، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، [بی تا]، 31 صفحه، جیبی.

نگاهی است اجمالی به شخصیت و فضایل امام سجاد (علیه السلام) و بررسی مفاد برخی از ادعیه مأثوره از آن حضرت در صحیفه سجادیه. در این کتاب نخست به توصیف کتاب صحیفه سجادیه پرداخته شده و نقش و تأثیر مناجات امام زین العابدین (علیه السلام) در جامعه اسلام تبیین می گردد. سپس نگاهی کوتاه به زندگانی امام سجاد (علیه السلام) با

توجه به عصر خفقانی که بنی امیه در زمان آن حضرت بوجود آورده اند و آزار

واذیت های فراوانی که امام سجاد (علیه السلام) از دست حاکمان ظالم بنی امیه متحمل شده بود منعکس گردیده است. نویسنده به زمینه سازی و گسترش فرهنگ عاشورا توسط امام سجاد (علیه السلام) اشاره نموده و آن حضرت را بنیان گذار فرهنگ گریه، سوگواری و دعا معرفی نموده است. وی شخصیت امام سجاد (علیه السلام) را از منظر اخلاقی و معنوی توصیف نموده و نوع نگاه امام زین العابدین (علیه السلام) به حیات و مرگ را بیان کرده و برخی از دعا های صحیفه سجادیه را تفسیر می نماید. نویسنده بر این باور است بر طبق برخی از روایات و برخی از دعا های مندرج در صحیفه سجادیه طول عمری که در حال اطاعت و بندگی خداوند صرف شود کاملاً مطلوب است و این مسأله جزء خواسته های ائمه علیهم السلام نیز بوده است. برای تبیین مسأله فوق الذکر حکایاتی پند آمیز از زندگی برخی از علمای شیعه در باره صحیفه سجادیه نقل نموده است.

204. زینت پرهیزگاران: نکاتی پیرامون زندگی و شخصیت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

طباطبائی نسب، سید محمد رضا، تهران، انتشارات نورالائمه (علیه السلام)، 1389، 304 ص.

این اثر جلد ششم از مجموعه چشمه های معرفت است که به زندگانی و شخصیت حضرت امام سجاد علیه السلام می پردازد.

205. زینت عابدان امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

رجالی تهرانی، علیرضا، تهران، انتشارات بزرگ اندیشه، چاپ اول، 1379، 108 صفحه، رقعی.

206. زینت عابدان: شرح حال زندگانی حضرت امام سجاد، زین العابدین [فارسی]

حسینی، اعظم السادات، تهران، انتشارات برگ، چاپ دوم، 1392، 211 ص. چاپ قبلی: نشر بی زمان، 1391.

این کتاب در چهار فصل تنظیم شده است، که عبارتند از: زندگینامه امام سجاد علیه السلام، سیره امام سجاد علیه السلام، صحیفه سجادیه، کتابشناسی امام سجاد علیه السلام.

207. زینت عبادت کنندگان حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

صالح، حسین، ویراستار: غلامرضا آبروی، قم، انتشارات حضور، چاپ اول، 1385، 64 صفحه، وزیری.

این اثر جلد 6 از سری کتاب های باران: آشنایی با زندگی معصومین علیهم السلام، ویژه کودکان و نوجوانان است که شامل بخش های زیر می باشد: نگاهی به زندگانی امام سجاد علیه السلام، زینت عبادت کنندگان، اندوه بی پایان، توشه سفر، مرد ناشناس، روز دعا، احترام مادر، شاعر شجاع، مسجد شام.

208. زینه المدايح: شرح قصیده فرزددق در مدح امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

خویی، مصطفی محمدبن محمد، به اهتمام: محمدعلی خزانه دارلو، ویراستار: احمد رضی، رشت، دانشگاه گیلان، چاپ اول، 1382، 114 صفحه، وزیری.

این اثر حاوی شرح ادبی 42 بیت قصیده فرزددق است. شارح در پیشگفتار زینه المدايح اثر خود را شامل بخش های زیر می داند: مقدمه، در بیان احوال فرزددق، فصل اول، در احوال هشام، فصل دوم، در بیان احوال امام سجاد(علیه السلام)، فصل سوم، در شرح قصیده، فصل چهارم در ذکر بعضی از معجزات و مناقب امام(علیه السلام) و در خاتمه در تعداد برخی از مثالب و معایب بنی امیه. اما نسخه مورد نظر فاقد فصل

چهارم و خاتمه است و چنین معلوم است که مولف موفق به اتمام طرح خود نشده است.

ص: 102

209. سالار عشق و عبادت: بررسی سیره اخلاقی، اجتماعی و عرفانی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

نحوی، طهماسب، قم، نشر باقیات، چاپ اول، 1393، 112 ص،، رقی.

این کتاب در پنج فصل تنظیم شده است که عبارتند از: شمه ای از زندگانی امام سجاد علیه السلام، شروع امامت، خداوندگار دعا و نیایش، کلمات و سخنان نورانی و کرامات و معجزات.

210. ستاره ساجدین: زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

بهتاش، یدالله، تهران، انتشارات سبجان، چاپ اول، 1390، 273 ص.

این اثر مروری کوتاه بر تاریخ زندگانی و حیات سیاسی، اجتماعی و فکری امام سجاد(علیه السلام) دارد و شامل یازده بخش است که عبارتند از: مختصری از زندگی امام سجاد علیه السلام، مکارم الاخلاق، عبادات، کرامات و معجزات، همراه با کاروان کربلا، شهادت، قیام مختار و وقایع گوناگون، زندگانی امام سجاد(علیه السلام) بعد از وقایع عاشورا، شیوه تبلیغی و رسالت امام سجاد(علیه السلام) بعد از وقایع عاشورا، رساله حقوقی امام سجاد(علیه السلام) و مدایح و مرثی.

211. سپهر سبز ستایش: قصه زندگانی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

نعیمی، جواد، مشهد، انتشارات جلیل، چاپ اول، 1385، 72 صفحه، رقی.

این نوشتار مروری کوتاه بر تاریخ زندگانی و حیات سیاسی - اجتماعی و فکری امام سجاد(علیه السلام) دارد. در این مجموعه که با استناد به منابع مختلف تدوین شده، شرح مختصری از فضایل - کرامات و خصوصیات اخلاقی امام (علیه السلام) در کنار دیگر حوادث تاریخی آن دوران ذکر گردیده است.

نجفی، محمد جواد، تهران، انتشارات کتابفروشی اسلامیة، 1410 ق، 200 صفحه، جیبی.

« ستارگان درخشان » عنوان مجموعه ای است در باره زندگانی چهارده معصوم (علیه السلام) که با قلمی ساده و روان و با استفاده فراوان از منابع معتبر روایی و تاریخی برای عموم اقشار جامعه تدوین شده است. ششمین مجلد آن اختصاص به زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) دارد. نویسنده کتاب را در پنج بخش کلی تدوین نموده که اهم عناوین آن عبارت اند از: خلقت نور امام زین العابدین (علیه السلام)، از زمان ولادت تا زمان امامت، حسب و نسب، تاریخ ولادت، جریان ولادت، نام، لقب، کنیه، منصب امامت، فضایل و مناقب، زهد و عبادت، ارشاد و هدایت، بخشش و عبادت، تواضع و فروتنی، پند و اندرز، گریه امام زین العابدین (علیه السلام)، حقوق، تاریخ شهادت، جریان شهادت، ناله زین العابدین (علیه السلام) و صحیفه سجادیه، زنان، فرزندان (امام باقر (علیه السلام)، عبدالله باهر، عمر الاشرف، زید شهید و حسین بن امام زین العابدین (علیه السلام))، فرزندان زید شهید (یحیی بن زید، حسین بن زید، عیسی بن زید و محمد بن زید)، یاران امام زین العابدین (علیه السلام)، در باره وقعه حره، در بخش پایانی نویسنده به تفصیل در باره زندگانی مختار ثقفی شامل ولادت و دوران کودکی، زنان، صفات پسندیده، تبعید، مختار در عراق، مختار در زندان ابن زبیر، آزادی از زندان ابن زبیر، خروج مختار ثقفی، کشته شدن شمر بن ذی الجوشن، حرمله بن کامل، عمر سعد، خولی، کشته شدن مختار ثقفی و... سخن گفته است.

213. السجاد علی (علیه السلام): کتاب علمی، ادبی، تاریخی یبحث فی حیاة النبی (صلی الله علیه و آله) و العتره الطاهره [عربی]

شاکری، حسین، قم، نشر الهادی، چاپ اول، 1373، 320 صفحه، وزیری.

214. سجاده های خورشید (منتخب مجموعه مقالات) کنگره بن المللی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

تهیه و تنظیم دبیرخانه کانون های فرهنگی و هنری مساجد استان هرمزگان، قم: انتشارات صفحه نگار، 1393، 437ص.

این اثر شامل مجموعه مقالات سه دوره برگزاری کنگره بین المللی امام سجاد(علیه السلام) می باشد. در بخش اول آن پیام مراجع معظم تقلید حضرت آیت الله العظمی عبدالله جوادی آملی، آیت الله العظمی صافی گلپایگانی و آیت الله العظمی مکارم شیرازی به کنگره ذکر شده است. در بخش دوم 14 مقاله منتخب آورده شده است.

215. سجاده های خورشید 2: مجموعه سخنرانی های منتخب کنگره بین المللی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

پهلوانی، احمد(گردآورنده)، به سفارش کانون فرهنگی هنری مساجد استان هرمزگان، قم: انتشارات اتقان، 1393، 496ص.

این اثر شامل مجموعه سخنرانی ها و نظرات مراجع تقلید، اندیشمندان و علمای جهان در مورد امام سجاد(علیه السلام) می باشد که در کنگره بین المللی امام سجاد(علیه السلام) ارائه شد و شامل 54 سخنرانی کامل و علمی در خصوص زوایای مختلف ابعاد شخصیتی، عرفانی، توحید، فرهنگی و سیره علمی و عملی امام سجاد(علیه السلام) است که به همت دبیرخانه کانون های فرهنگی هنری مساجد استان هرمزگان جمع آوری و به چاپ رسیده است.

216. سجاده های سلوک: شرح مناجات های حضرت سجاد(علیه السلام) [فارسی]

مصباح یزدی، محمدتقی، تدوین و نگارش کریم سبحانی، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، 1390، 2جلد.

این کتاب حاصل سلسله گفتارها و درس های اخلاقی حضرت استاد آیت الله مصباح یزدی درباره مناجات خمس عشره، حضرت امام سجاد علیه السلام است که به صورت جداگانه به شرح و بررسی هر یک از مناجات ها می پردازد. این نوشتار در دو مجلد و 63 گفتار سامان یافته است. جلد نخست این کتاب در 36 گفتار به تشریح و بررسی مناجات اول تا هشتم از مناجات خمس عشره می پردازد. در جلد دوم این اثر، در 27 گفتار به تشریح و بررسی مناجات های نهم تا پانزدهم از مناجات خمس عشره می پردازد.

217. سخنان علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

حائری، جعفر، مترجم احمد صادقی اردستانی، تهران، موسسه انتشارات خزر، 1976م، 335ص،، وزیری.

218. سخنان گهربار امام سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

کریمیان، منصور، تهران، انتشارات اشرفی، چاپ اول، 1380، 32 صفحه، جیبی.

219. سخنی پیرامون امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

مطهری، مرتضی، از کتاب سیری در سیره ائمه اطهار (علیه السلام)، تهران، انتشارات صدرا، چاپ دوم، 1367، صفحه 109 - 114.

220. سرچشمه نور یا هفت دعا از امام زین العابدین علی بن الحسین السجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

واعظ موسوی، علی اکبر، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، 1376، 507 صفحه.

221. سرچشمه های نور: فرازهایی از زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

تالیف گروه محققین موسسه البلاغ؛ به اهتمام محمود شریفی، مسلم صاحبی، قم، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، 1392، 124 ص.

این اثر به معرفی زندگی امام سجاد علیه السلام به طور فشرده و مختصر و با بیانی ساده و روان به زبان فارسی پرداخته است. این کتاب در سه فصل تنظیم شده است که عبارتند از: شخصیت و کمالات انسانی امام زین العابدین علیه السلام، شخصیت اجتماعی امام و کوشش ایشان برای ادامه و تکمیل نهضت حسینی و گزیده ای از سخنان آن حضرت و اشعاری در ولادت، مدح و شهادت امام سجاد علیه السلام.

222. سلوا زین العابدین (علیه السلام) عن حقوق العالمین [عربی]

آل قطیط، هشام، بیروت، منشورات الفجر، 1432ق، چاپ اول، 1432ق، 575ص،، وزیری.

223. سیدالبکائین: شهاده الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

معهد سید الشهداء علیه السلام للمنبیر الحسینی (اعداد)، بیروت، جمعیه المعارف الاسلامیه الثقافیه، 1431ق، 110ص.

این اثر بخشی از مجموعه سلسله مجالس العتره می باشد که به تحلیل زندگانی و شهادت امام سجاد علیه السلام می پردازد.

224. سید ساجدین [فارسی]

حکیمی، محمود، تهران، انتشارات کتاب نفیس، چاپ اول، 1391، 61ص.

این کتاب نکات کوتاهی به زندگانی امام چهارم، حضرت امام سجاد علیه السلام پرداخته است و از چهار فصل تشکیل شده است، که عبارتند از: دوران بحرانی، نگاهی به رساله حقوق امام سجاد علیه السلام، نیایش های امام سجاد علیه السلام، نامه تاریخی امام سجاد علیه السلام به محمد بن مسلم زهری.

225. سیدالساجدین: زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) برگرفته از

منتهی الآمال حاج شیخ عباس قمی (ره) [فارسی]

ایران پرست، سعید، تهران، کتابخانه دانش، چاپ اول، 1393، 192ص.

این کتاب برگرفته از منتهی الآمال حاج شیخ عباس قمی و در بیان تاریخ ولادت و شهادت امام زین العابدین علیه السلام است که در هفت فصل گردآوری شده است.

226. سیدنا زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

عبدالحلیم، محمود، قاهره، دارالسلام، بیروت، المكتبة العصرية، [بی تا]، 150 صفحه، رقعی.

227. سیره الامام زین العابدین (علیه السلام) عند الجمهور [عربی]

عبدالساده، رسول کاظم، بیروت، العتبة الحسينية المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراپیل سجاده الاول، 1436ق.، چاپ اول، 288ص.، وزیری.

228. سیره امام سجاد [فارسی]

هیئت تحریریه، اهواز، حوزه علمیه، 1375، 64 صفحه، رقعی، (از سری سرچشمه زندگی).

229. سیره الائمه زین العابدین - الباقر - الصادق (علیهم السلام) [عربی]

دباغ، محمد رضا عباس، قم، انتشارات نصایح، چاپ اول، 2005 م، 365، صفحه، وزیری.

تحلیلی است از زندگی، فضایل و سیره و رفتار امام سجاد، امام باقر و امام صادق علیهم السلام. نویسنده بر اساس اسناد تاریخی و متون روایی به تشریح فرازهای مختلف، اخلاقیات و اندیشه های این سه امام معصوم پرداخته است. این سه امام در عصری بحرانی و پر از آشوب زندگی می کردند به همین دلیل نویسنده عکس العمل و سیره سیاسی اجتماعی امامان را نسبت به حوادث و مناقشات سیاسی

بیان کرده است. بخش عمده کتاب به تبیین فضایل، علم، مناظرات و کرامات آن حضرت اختصاص یافته است.

230. سیره الامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

دخیل، علی محمد علی، بیروت، دارالمرتضی، 1424 ق.، چاپ اول، 136 ص.، رقعی.

231. سیره حیاة الامام علی بن الحسین (علیه السلام) سید العابدین و سلاله الوصیین [عربی]

خزاعی، ماجد، کربلاء، 230 ص.، وزیری.

232. سیره سجادی: ترجمه و توضیح چهل حدیث درباره سیره امام سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

محدثی، جواد، مشهد، آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، 1393، 96 صفحه.

233. سیره علمی و عملی امام سجاد (علیه السلام)، داستان مختار ثقفی [فارسی]

بابایی آملی، ابراهیم، اراک، انتشارات نجبا، چاپ اول، 1382، 144 صفحه، رقعی.

شخصیت علمی و فرهنگی امام سجاد (علیه السلام) را در ارتباط با واقعه عاشورا و قیام مختار مورد بحث و بررسی قرار داده است. نویسنده، نخست در این نوشتار پس از تحلیل و بررسی واقعه سقیفه بنی ساعده با بیان اوضاع زمان امام سجاد (علیه السلام) به ره آورد قیام امام حسین (علیه السلام) اشاره و آنگاه جامعه بحران زده زمان امام (علیه السلام) را ترسیم کرده است و تلاش ها و مجاهدت های امام سجاد (علیه السلام) در رسیدگی به این بحران ها را بررسی می نماید. سپس با تبیین شخصیت ممتاز آن حضرت، درس آموختن از آموزه های زندگی امام را به عنوان الگوی اخلاقی و عملی برای مسلمان، امری ضروری دانسته است. وی همچنین به تفصیل مباحثی را درباره قیام مختار ثقفی توضیح داده است و در بخشی دیگر از کتاب با اشاره به اصحاب خاص امام سجاد (علیه السلام)، ویژگی های از زندگی آنان را بر می شمرد. و در پایان با اشاره به قصیده فرزددق در مدح امام سجاد (علیه السلام) و شخصیت فرزددق و نامه امام سجاد (علیه السلام) به زهری، درس هایی از مکتب امام و نیز سخنان حکمت آموز آن حضرت در موضوعات

مختلف را تبیین می نماید. برخی سرفصل های کتاب عبارت اند از: ره آورد قیام حسینی، قیام مختار، بحران مدنیت جامعه، شخصیت علمی و فرهنگی امام سجاد(علیه السلام)، درسهایی از مکتب امام و سخنان حکیمانه آن حضرت.

234. سیره عملی اهل بیت(علیهم السلام) امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

ارفع، سید کاظم، تهران، فیض کاشانی، چاپ سوم 1382، 57 صفحه، وزیری.

ششمین شماره از مجموعه «سیره عملی اهل بیت(علیه السلام)» شامل شرح کوتاهی از زندگی و سیره عملی امام سجاد(علیه السلام) است که طی آن نکاتی درباره نقش تبلیغی امام سجاد(علیه السلام) در واقعه ی کربلا و شرح زندگانی امام سجاد(علیه السلام) به اجمال بازگو شده و مسائل اجتماعی، سیاسی، و مذهبی دوران آن حضرت و کلمات حکمت آمیز از وی، با این عناوین فراهم آمده است: چگونگی ولادت، القاب امام(علیه السلام)، امام(علیه السلام) در صحنه کربلا و بعد از آن، امام(علیه السلام) در کوفه، مجلس ابن زیاد، امام(علیه السلام) در شام، مجلس یزید، بازگشت به مدینه، سیره عملی امام(علیه السلام)، دعا و عبادت امام(علیه السلام)، از آثار امام صحیفه سجادیه، رساله حقوق، کلمات حکمت آمیز، امام(علیه السلام) و زمامداران عصر او، حوادث دارالاماره و شهادت امام(علیه السلام).

این کتاب در سال 1372 تحت عنوان «علی بن الحسین (علیه السلام)» توسط انتشارات فیض منتشر شده است.

235. سیره معصومان: امام حسن، امام حسین، امام زین العابدین(علیهم السلام) [فارسی]

امین عاملی، سید محسن، ترجمه: حسین وجدانی، تهران، انتشارات سروش، چاپ سوم، 1376، 294 صفحه، وزیری.

پژوهشی است درباره تاریخ زندگانی و سیره امام حسن، امام حسین و امام سجاد(علیه السلام)، که با اسناد به منابع تاریخی و روایی شیعه و سنی نگاشته شده است.

این

ص:110

اثر عمدتاً توصیفی است و نویسنده کمتر به تحلیل و بررسی مباحث پرداخته و سعی کرده که چشم اندازی از شخصیت هر امام معصوم را با بهره گیری از منابع پیشین بیان کند. مؤلف، در بررسی زندگی و سیره امام حسن، تولد، کنیه، لقب، اخلاق، فضایل و مناقب، سخاوت، تواضع، اخبار مربوط به امام، خطبه ها، مسائل مربوط به صلح امام با معاویه، کلمات قصار و اشعار منسوب به آن امام را گزارش کرده است. وی در بخش زندگانی امام حسین (علیه السلام) مباحثی مانند تولد، لقب، کنیه، فضایل اخلاقی، شجاعت و یاران امام، امام حسین و معاویه، حوادث و رخدادهای کربلا، وقایع پس از شهادت امام و نقش حضرت زینب و امام سجاد (علیه السلام) در کوفه و شام، خطبه های آن حضرت، اشعار منسوب به امام و مطالبی درباره قبر امام حسین (علیه السلام) را به بحث و بررسی گذاشته است. درباره زندگانی و سیره امام سجاد (علیه السلام) نیز، این مباحث به چشم می خورد: تولد، وفات، مدفن، مدت عمر امام، فضایل و مناقب، علم، شجاعت، سخاوت، فصاحت و بلاغت، ورع و پارسایی، سلاطین عصر امام، میراث علمی آن حضرت، اخبار مربوط به امام در واقعه کربلا، سخنان و کلمات قصار، دعاها و اشعار منسوب به امام.

236. سیره و زندگانی کامل امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

گردآورنده گروه تحقیق و پژوهش جهان رایانه. تهران، موسسه فرهنگی جهان رایانه کوثر، 1392، 8 ص. مصور (رنگی).

این اثر بخشی از مجموعه شجره طوبی می باشد که با استفاده از قلم نوری و تجهیزات مرتبط قابل استفاده است.

237. سیری در زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام): سیدالساجدین [فارسی]

صالحی، سید محمد، تهران، انتشارات معیار علم، 1389، 160 صفحه.

کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان "زندگی چهارده معصوم(علیه السلام): سیری در زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام) (سیدالساجدین)" توسط معیار اندیشه در سال 83 نیز منتشر شده است.

238. سیمای حماسی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

خاتمی، سید احمد، قم، نشر مطهر، چاپ اول، 1380 ف 85 صفحه، رقعی.

نویسنده در این نوشتار درصدد است که با استفاده از آیات قرآن و روایات و نیز کتب تاریخی، نقش تاریخی و حماسی امام سجاد(علیه السلام) به ویژه در احیای نهضت حسینی را بازگو نماید. وی، معتقد است امام سجاد(علیه السلام) در حساس ترین و خفقانی ترین دوره ها علم امامت را به دوش گرفته و کیان اسلام را از خطر حتمی رهنانیده است. امامی که با خطبه های افشاگرانه اش عاشورا را جاودانه ساخته است. امامی که سمبل عزّت، مناعت طبع، غیرت و شجاعت علوی است. این کتاب در چهار فصل تدوین گردیده است. فصل اول: اوضاع سیاسی دوران امام سجاد(علیه السلام) که نقش آن حضرت در نهضت عاشورا مورد بررسی قرار گرفته است. فصل دوم: امام سجاد(علیه السلام) و قیام های دوره آن حضرت. در این فصل نقش امام سجاد(علیه السلام) در سه قیام مهم دوره ایشان یعنی قیام مدینه و قیام توأیین و قیام مختار تبیین شده است. فصل سوم: سیره امام سجاد(علیه السلام) در عرصه فرهنگ، که به اختصار از دوره امامت و نقش سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آن حضرت با عناوینی چون: مبارزه در پوشش دعا، تبیین مسائل اخلاقی و حقوقی، تفسیر زلال وحی، تلاش برای آزادی بردگان، مبارزه با تهاجم فرهنگی، فقه ناب، تشویق از هنر متعهد و تأسیس حوزه علمیه سخن گفته است. فصل چهارم: صحیفه سجادیه، زبور آل محمد(صلی الله علیه و آله) که در این فصل مطالبی در باره سند صحیفه

سجادیه، شرح ها و ترجمه های صحیفه سجادیه، فهرست و قاموس صحیفه سجادیه و نیز صحیفه های دیگر، فراهم آمده است.

239. شام غریبان: داستان زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

شیرازی، رضا، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ پنجم، 1374، 120 صفحه، رقعی.

زندگی نامه چهارده معصوم(علیه السلام) همچون خورشید فروزانی است که تا روز قیامت می درخشد و به واماندگان از راه، امید و روشنایی می بخشد. این اثر ششمین جلد از مجموعه «داستانهای چهارده معصوم علیهم السلام» است که در آن با استفاده از منابع و آثار تاریخی به شرح وقایع و حوادث زندگی امام سجاد(علیه السلام) بویژه حوادث اندوهناک عاشورا و نقش امام سجاد(علیه السلام) در احیای نهضت حسینی و افشاگری های آن حضرت در مجالس ابن زیاد در کوفه و یزید در شام به شکلی نو و به صورت ادبیات داستانی پرداخته است. و نام کتاب نیز برگرفته از عنوان اولین داستان کتاب «شام غریبان» اقتباس گردیده است. عناوین و موضوعات داستان های کتاب عبارت اند: شام غریبان، فاتحین میدان نبرد، ورود به شهر کوفه، اینک شهر شام در پیش است، در کاخ یزید، فرزندان پیامبر(صلی الله علیه و آله) در خرابه جای می گیرند، برنامه تبلیغاتی امام آغاز می شود، سفیران مدینه در راه شام، آه از مدینه! و به سوی او می روم.

240. شاهدخت والاتبار شهربانو والده معظمه امام علی بن الحسین(علیه السلام) [فارسی]

مهدوی دامغانی، احمد، تهران، انتشارات دعا، 1389، 128 صفحه.

در کتاب حاضر، سرگذشت دوران زندگی «شهربانو»، مادر امام سجاد(علیه السلام)، یکی از دختران یزدگرد سوم - آخرین پادشاه ساسانی - ارائه شده است. شهربانو پس از

فتح ایران به دست سپاه اسلام به صورت اسیر وارد مدینه شد. این بانو دارای فضایل و مکارم اخلاقی بسیاری بود،

241. شاهزاده خانم: بانو شهربانو مادر امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

وحیدی صدر، مهدی، تهران، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، معاونت امور فرهنگی، چاپ اول، 1385، 12 صفحه، مصور.

242. شتر سرگردان: مجموعه دوازده قصه از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

ناصری، مسلم، نقاش: مرتضی امینی، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ چهارم، 1383، 80 صفحه، رقی.

مجموعه حاضر متضمن دوازده داستان از زندگی امام سجاد (علیه السلام) است که برای نوجوانان بازنویسی شده و به گونه مصور به طبع رسیده است. داستان ها عبارت اند از: شتر سرگردان، مرز شهادت، قتل در میهمانی، آزادی در بهار، زیانکار، نماز باران، رانده شدگان، ناشناسی آشنا، دیگر کسی هلهله نکرد، پشیمانی در شب، عیادت، انتقام.

243. شخصیت و سیره امام سجاد، امام باقر، امام صادق، امام کاظم و امام رضا (علیهم السلام): شخصیت و سیره معصومین (علیهم السلام) 6. [فارسی]

خامنه ای، سید علی، مؤسسه فرهنگی و هنری قدر ولایت (تهیه و تنظیم)، تهران، قدر ولایت، چاپ اول، 1383، 171 صفحه، پالتویی.

مجموعه تحلیل ها و گفتارهای آیت الله سید علی خامنه ای در تشریح سیره و اندیشه سیاسی اهل بیت علیهم السلام است. در این گفتارها عمدتاً وجوه سیاسی و موضع گیری ها و مبارزات امام سجاد، امام باقر، امام صادق، امام کاظم و امام رضا (علیه السلام) تبیین و با روش و منش سیاسی دیگر امامان معصوم (علیه السلام) مقایسه شده و کلیات و اصول مشترکی در این خصوص مورد شناسایی و تحلیل قرار گرفته است. تقیه، مبارزه با بدعت و تحریف، آموزش علمی و فقهی، تشکیلات پنهان سیاسی، جهاد مستمر، تدابیر سیاسی، برخورد و موضع گیری علیه دستگاه خلافت و راهبرد

کلی ائمه (علیه السلام) در مبارزه از نکاتی است که در سیره این امامان بزرگوار به شکل های مختلف اجرا می شده است. برخی عناوین مرتبط با امام سجاد (علیه السلام) عبارت اند از: سه مسئولیت امام سجاد (علیه السلام)، نقش امام سجاد (علیه السلام)، فعالیت آرام و زیر پرده امام سجاد (علیه السلام).

244. شرح خطبه امام سجاد (علیه السلام) در مسجد جامع شام [فارسی - عربی]

نورائی یگانه قمی، احمد، قم، انتشارات دارالتفسیر، چاپ اول، 1384، 560 صفحه، وزیری.

این کتاب، شرح خطبه ی امام زین العابدین (علیه السلام) در مسجد جامع شام است که عمدتاً به منظور معرفی امیر مومنان علی (علیه السلام) و مظلومیت فرزندان او و تبیین حوادث عاشورای ابا عبدالله الحسین (علیه السلام) ایراد گردیده است. ولایت محمد (صلی الله علیه و آله) و خاندان او، اثبات بی گناهی امام حسین (علیه السلام) و یارانش و افشا ساختن حکومت بنی امیه از مضامین اصلی خطبه های مندرج در این کتاب است. این کتاب در دوازده فصل تدوین گردیده است. نویسنده در فصل نخست با اشاره به زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام)، به تبیین ابعاد شخصیت اخلاقی، عبادی و علمی آن حضرت چون: ولادت، پدر و مادر، اسامی و القاب و کنیه آن حضرت، وقار، برخورد با افراد بی ادب، تواضع، کظم غیظ، تلاوت قرآن، قصیده فرزدق در فضائل امام سجاد (علیه السلام)، علم و احتجاجات، استجابت دعای حضرت، زهد، عبادت، مناجات حضرت در کنار کعبه، حل مشکل مادی و معنوی مردم، گریه های امام بویژه در مصائب پدر و آثار این مصیبت، شهادت علی اصغر (علیه السلام)، تسلی خضر پیامبر به حضرت امام سجاد (علیه السلام) و شهادت و نیز مهم ترین وصایای امام (علیه السلام)، پرداخته است. متن خطبه و ترجمه آن، شرح حمد و ثنای خطبه امام (علیه السلام)، شرح فراز خطبه اول در بی اعتنایی و ناپایداری دنیا، معرفی خاندان عصمت و امتیازات و مفاخر عالم اسلام، معرفی مقام خاتم الانبیاء (صلی الله علیه و آله) و صفات بارز آن حضرت، بیان صفات و خصال بی مانند

امیرالمومنین (علیه السلام)، درباره شخصیت حضرت خدیجه کبری و تأمین بنیه مالی اسلام و بیان جنایات یزیدیان و مصائب شهید کربلا و مظلومیت امام حسین (علیه السلام) از جمله

مطالب و موضوعات مندرج در کتاب است. همچنین در پایان کتاب فهرسی مانند فهرست آیات، فهرست روایات، فهرست منابع و مصادر کتاب فراهم آمده است.

245. شرح زندگانی امام زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

پیشوائی، مهدی، [بی جا]، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکز فعالیت ها و پژوهشهای قرآن و عترت، [بی تا]، 78 صفحه، (این کتاب از کتاب سیره پیشوایان تالیف پیشوایی تلخیص شده است).

246. شرح زندگانی چهارمین امام شیعیان علی بن الحسین سیدالساجدین حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) و شرح صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

اشتهاردی، علی پناه، [تهران] کتابفروشی فروغی، [بی تا] 240 صفحه، رقعی.

در این نوشتار طی دو بخش ابتدا به زندگانی و معرفی شخصیت امام سجاد (علیه السلام) و سپس به شرح دعاها و صحیفه سجاده پرداخته شده است. نویسندگان در بخش اول به بحث درباره ولادت امام سجاد (علیه السلام) پرداخته و القاب و کنیه های مهم آن حضرت را معرفی نموده است و به معرفی اجمالی پدر و مادر آن امام و ازدواج آنان پرداخته است. آنگاه ابعاد اخلاقی و سیره عبادی امام سجاد (علیه السلام) را بیان نموده و مناقبی از آن حضرت در باب زهد، تقوی، صبر و سایر سجایای اخلاقی در قالب نقل داستان هایی از ایشان نقل می کند. در ادامه معجزاتی از امام سجاد (علیه السلام) ذکر کرده و سخنان حکمت آمیزی از آن امام در زمینه های مختلف دینی و اخلاقی بیان می نماید. در قسمت دیگری از کتاب نویسندگان به نحوه شهادت امام سجاد (علیه السلام) اشاره نموده و به معرفی اجمالی فرزندان آن حضرت و نوادگان ایشان بویژه امام

محمدباقر (علیه السلام) می پردازد. در بخش اول کتاب نویسندگان به شرح و ترجمه خطبه امام سجاد (علیه السلام) در مسجد شام پرداخته و در پایان داستان اسیری کاروان امام حسین (علیه السلام) را به صورت اجمالی نقل می کنند.

در بخش دوم کتاب نویسنده ابتدا به توصیف کتاب صحیفه سجادیه و عظمت علمی و ادبی این کتاب و سرگذشت آن پرداخته و شروح مختلف این کتاب را معرفی می کند. آنگاه به شرح مختصر ادعیه صحیفه سجادیه و ترجمه پنجاه و چهار دعای مندرج در آن پرداخته و برخی از فقرات دعاها را ذکر کرده است و می توان گفت که ترجمه ای شرح گونه بر صحیفه سجادیه انجام داده است.

عناوین دعاهاى صحیفه سجادیه به ترتیب عبارتند از: حمد و ثنای پروردگار، صلوات بر محمد و آل محمد، صلوات بر پیامبران الهی، دعا برای نزدیکان مخصوص، دعای شامگاهان و صبحگاهان، دعا برای حل مهمات و مشکلات، دعا برای پناه جستن بدرگاه پروردگار، دعا در اشتیاق به پروردگار، عاقبت به خیری، اعتراف به گناه و توبه، دعا در طلب اعتراف، دعا در طلب حوائج، رفع مظالم، بیماری، آمرزش، وضع شر شیطان، دفع بلا، طلب باران، دعای مکارم الاخلاق، دعا هنگام اندوه، دعا هنگام گرفتاری، دعا بخاطر عافیت، دعا برای والدین و فرزندان، دعا برای همسایگان و مرزداران اسلام، دعا در اظهار خوف و خشیت الهی، دعا در تنگدستی، دعا برای ادای دین ها، دعا در توبه، دعا در نماز شب، دعای استخاره و دعاهاىی در طلب مغفرت و مناسبت های مذهبی و مضامین اخلاقی دیگر می باشد.

247. شرح قصیده الفرزدق و تخامسیها [عربی]

شوشتری، سلطان علی صابر، قم، نشر مدین، 1373، وزیری، 205 صفحه (در این کتاب شش تخمیس قصیده فرزدق ذکر شده است که عبارت اند از: تخمیس سید نصرالله حایری، سید راضی قزوینی، محمد بن خلفه حلّی، شیخ محمد سماوی، مصطفی جواد بغدادی و شخص مؤلف).

248. شرح میمیه ابی فراس [عربی]

هاشمی نجفی، سیدعلی بن الحسین، نجف اشرف، مطبعه الحیدریه، 1357، 96 صفحه.

249. شرحی بر خطبه امام سجاد (علیه السلام) در نزدیکی مدینه [فارسی - عربی]

نعیم آبادی، غلامعلی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی توسعه قلم، چاپ اول، 1383، 96 صفحه، رقعی.

در این نوشتار ضمن درج خطبه ی امام سجاد (علیه السلام) پس از واقعه ی عاشورا، شرحی بر این خطبه به طبع رسیده است. این متن حاصل سخنرانی های حضرت آیت الله نعیم آبادی در جمع مردم بندرعباس می باشد.

250. شهربانو: بازکاوی و پژوهشی درباره همسر امام حسین (علیه السلام) [فارسی]

طیبی، ناهید، تهران، انتشارات علم، چاپ اول، 1392، 343ص.

هدف اساسی در این پژوهش ارائه یک پژوهش تاریخی و تحقیقی تحلیل گرایانه همراه با گزارشگری تاریخی در مورد مادر امام سجاد علیه السلام است و اگر چه گاه ممکن است از برخی فرازها استفاده الگویی از زندگانی این بزرگوار شود ولی هدف، تحقیق تاریخی و اثبات یا نفی گزاره های تاریخی است. بنابراین در این کتاب به موارد زیر پرداخته شده است.

الف. اثبات یا رد وجود بانویی به نام شهربانو در گزاره های روایی و احادیث

ب. اثبات یا رد این بانو از طریق نقل های تاریخی اعم از نقل های روایی - تاریخی و یا صرفا تاریخی.

ج. بررسی وجود وی در کتب غیر تاریخی همچون کتب فقهی، رجالی، انساب و ...

د. نقد نظریه های مخالف و بحثی پیرامون افسانه یا واقعیت بودن ماجرای شهربانو

ه. - جداسازی پیرایه ها و افسانه های منسوب به حضرت شهربانو

251. شیفتگان مکتب اهل بیت (علیهم السلام) (یاران امام سجاد (علیهم السلام)) [فارسی]

فوزی، محمد، ترجمه: مهدی علیزاده، قم، دفتر نشر برگزیده، چاپ دوم، 1380، 64 صفحه، رقعی.

مجموعه چهارده جلدی شیفتگان مکتب اهل بیت علیهم السلام می باشد که هر جلد از این مجموعه اختصاص به یاران نزدیک یکی از چهارده معصوم دارد.

[ص]

252. صحیفه محرم: برگزیده شعر معاصر مذهبی در ستایش امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

طاهریان، امیرمسعود (گردآورنده)، مشهد، انتشارات به نشر، چاپ دوم، 1383، 84 صفحه، رقعی.

مجموعه حاضر، حاوی اشعار شصت و چهار شاعر در ذکر مصایب، مناقب و فضایل امام حسین (علیه السلام) و خاندان آن حضرت است.

[ط]

253. طوفان خطبه ها: خطبه های امام حسین (علیه السلام)، خطبه امام سجاد(علیه السلام)، خطبه حضرت زینب(علیها السلام)...

[فارسی - عربی]

ده بزرگی، احد، تهران، انتشارات پیام آزادی، 1379، 120 صفحه، رقعی.

نویسنده در این مجموعه خطبه های امام حسین (علیه السلام)، خطبه امام سجاد (علیه السلام)، خطبه حضرت زینب(س) و خطبه حضرت ام کلثوم (س) را که در باب قیام عاشورا ایراد

شده به نظم درآورده است. در کتاب ابتدا هر خطبه به زبان عربی، سپس ترجمه فارسی و سرانجام مضمون آن در قالب مثنوی عرضه شده است.

[ع]

254. عابدترین پدر دنیا: امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

عباسی، علی، تصویرگر سیما بروجردی، مشهد، انتشارات منتظران ظهور، چاپ اول، 1385، 12 صفحه، خشتی.

ص: 119

این مجلد از مجموعه "کشتی های نجات" که پیش روی شماست، حاوی اشعاری کودکانه درباره امام سجاد(علیه السلام) و ویژگی های اخلاقی ایشان است که در صفحات مصور و رنگی برای گروه سنی "ب" به نظم درآمده است.

255. عاشقانه های امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

ملکی، مصطفی، قزوین، انتشارات اندیشه زرین، چاپ اول، 1388، 64 صفحه، بیاضی.

256. عجایب و معجزات شگفت انگیزی از امام سجاد(علیه السلام) (اثبات حقانیت مذهب تشیع) [فارسی]

واحد تحقیقاتی گل نرگس(عج)، قم، انتشارات گل یاس، چاپ اول، 1379، 112 صفحه، رقعی.

نویسنده به منظور اثبات مقامات و فضایل اهل بیت(علیه السلام) و دفاع از حقانیت مذهب شیعه، به گردآوری داستان ها و گزارش هایی در شرح کرامت ها و معجزات امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و از متونی مثل بحارالانوار، اصول کافی، مدینه المعاجز و اعلام الوری روایاتی در این خصوص نقل کرده است. عناوین برخی از این کرامت ها عبارت اند از: بیرون آوردن پسر از چاه با اعجاز الهی، جدا کردن اعجاز انگیز غل و زنجیر ها از خود، ظاهر شدن دو شیر از غیب، صحبت های میش با بچه اش، آمدن ملکی از آسمان، هدایای جنیان، نشان دادن بهشت، گفتگوی آهوی وحشی،

تسبیح گفتن درخت و سنگ و کلوخ با امام سجاد(علیه السلام)، زنده شدن آهوی ذبح شده، ندا از غیب برای معرفی امام سجاد(علیه السلام)، آمدن باران با دعای غلام سیاه امام سجاد(علیه السلام)، پر شدن عبای امام سجاد(علیه السلام) از مروارید های درخشان، شهادت حجرالاسود به امامت امام سجاد(علیه السلام)، زنده شدن مرده، پیش بینی مرگ عمر بن عبدالعزیز، آمدن ملک از آسمان برای محافظت از امام سجاد(علیه السلام)، جوان شدن پیر زن و...

چاپ دیگر: واحد تحقیقاتی گل نرگس (عج)، قم، انتشارات شاکر، چاپ اول، 1386، 80 صفحه، رقعی.

257. علم و محراب علی بن حسین (علیه السلام) [فارسی]

پورحسینی، سیدعلی، مشهد، انتشارات ضریح آفتاب، 1390.

کتاب حاضر، جلد ششم از سلسله مباحث «فانوس هدایت» است که در آن به زندگانی امام سجاد (علیه السلام)، می پردازد. شیوه های مبارزه امام سجاد (علیه السلام) در عصر سقوط ارزش ها؛ شیوه ظلم ستیزی ایشان و موضع گیری آن حضرت در دوران خفقان و آشوب از مباحث مورد توجه در کتاب هستند.

258. علی بن الحسین (علیه السلام) امام سجاد [فارسی]

محمدزاده، مرضیه، قم، انتشارات دلیل ما، چاپ اول، 1392، 768 ص.

این کتاب در دو فصل تهیه شده است.

فصل اول با نام زندگانی تاریخی امام سجاد علیه السلام شامل ده بخش است که با طلوع خورشید شروع می شود و مسائلی چون ولادت، سیره علمی، نصوص و دلائل امامت، اوضاع اجتماعی، سیاسی عصر امام و فعالیت های اجتماعی و سیاسی اما، مبارزات امام در واقعه کربلا، دوران اسارت و مدینه، جنبش های مسلحانه عصر امام و برخورد امام با آن جنبش ها، حاکمان هم عصر امام و برخورد امام با آن حاکم ها و... در بر می گیرد. فصل دوم شامل نه بخش است و اختصاص به زندگانی معرفتی امام سجاد علیه السلام دارد و حیات آن امام از

منظر علمی مورد کنکاش قرار می گیرد. در ابتدا اوضاع معرفتی عصر امام مورد بررسی واقع و فعالیت های فرهنگی آن حضرت و شاگردان بزرگوار آن امام مطرح می شود. در بخش های دیگر این فصل بررسی گرایش های الحادی عصر امام، ادعیه صحیفه سجادیه، رساله حقوق، تفسیر آیات، کلمات قصار، مسئولیت شناسی از دیدگاه امام و سایر ادعیه مطرح می شود. اشعار منسوب به آن حضرت بخش پایانی این فصل را تشکیل می دهد.

259. علي بن الحسين بن أبي طالب الهاشمي العلوي: زين العابدين (عليه السلام). في: سير أعلام النبلاء [عربي]

الذهبي، شمس الدين محمد بن أحمد بن عثمان. تحقيق: مأمون الصاغرجي، اشراف: شعيب الارنؤوط، بيروت، مؤسسه الرساله، چاپ سوم، 1405هـ - 1985م .

260. علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب الهاشمي ... في: تهذيب التهذيب [عربي]

ابن حجر العسقلاني، شهاب الدين أحمد بن علي. بيروت، انتشارات دارالفكر، چاپ اول، 1404ق. 1984م.

261. علي بن الحسين بن علي بن علي بن أبي طالب، أبو الحسن. في: رجال صحيح البخاري [عربي]

البخاري الكلاباذي، ابي نصر أحمد بن محمد بن الحسين، تحقيق: عبدالله الليثي، بيروت، انتشارات دارالمعرف، چاپ اول 1407ق - 1987م .

262. علي بن الحسين بن أبي طالب زين العابدين «في: مجلد4 فوات الوفيات ص 332» [عربي]

الكتبي، محمد بن شاكر. تحقيق: د. احسان عباس، بيروت، انتشارات دار صادر.

263. علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب (عليه السلام) في: صفوه الصفوه 932- 101 [عربي]

ابن الجوزي، ابي الفرج. حققه وعلق عليه: محمود فاخوري، خرج احاديثه: د. محمد رواس قلعجي، بيروت، دارالمعرفه، ، چاپ چهارم، 1406ق.

264. علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب (عليه السلام) في: الطبقات الكبرى 2115- 221 [عربي]

ابن سعد، بيروت، دار مادر، 1405ق - 1985م .

265. علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب، أبو الحسن المعروف بزین العابدین. فی: وفيات الاعیان [عربی]

ابن خلّکان، ابی العباس شمس الدین احمد بن محمد بن ابی بکر. تحقیق: د. احسان عباس، قم، : منشورات الرضی، چاپ دوم، 1985 م.

266. عوالم العلوم و المعارف الاحوال من الآیات والاخبار والاقوال الامام علی بن الحسین (علیه السلام): تتلوه رساله الحقوق [عربی]

بحرانی اصفهانی، عبدالله، قم، مدرسه الامام المهدی (عج)، چاپ اول، 1407 ق. 1366، 351 صفحه، وزیری.

[غ]

267. غزال طلائی [فارسی]

شعبانی، راضیه، مشهد، انتشارات برکات اهل بیت علیهم السلام، چاپ ششم، 1387، 12 صفحه، خشتی.

[ف]

268. فرشته ای در کویر (قصه هایی از زندگی امام سجاد(علیه السلام)) [فارسی]

محبوبی، مجید، قم، انتشارات تسیم حیات، 1390، 64 ص.

269. فرهنگ و آداب کار در کلام امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

وزارت کار و امور اجتماعی، دفتر امور فرهنگی (تهیه کننده)، زیر نظر: سید صالح طاهری خرم آبادی وسید حسین ناطق الاسلام، قم، دفتر نشر برگزیده، چاپ اول، 1383، 56 صفحه، رقعی.

ص: 123

در این کتاب احادیثی چند از امام سجاد (علیه السلام) درباره این موضوعات انتخاب و بررسی گردیده است: ادعیه مربوط به کار و تلاش، تشویق به کار و تلاش و مذمت بیکاری، درخواست رزق و روزی و گشایش کارها، و شکرگزاری از نعمت های الهی.

270. فروغ عاشورا در گفتار امام سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

عبداللهی، مهدی، قم، انتشارات پیام امام هادی (علیه السلام)، چاپ اول، 1381، 96 صفحه، پالتویی.

این اثر مشتمل بر خطبه های امام سجاد (علیه السلام) در کوفه، شام، مدینه و برخی از گفتگوهای آن حضرت است. امام سجاد (علیه السلام) که بعد از شهادت سالار شهیدان، به همراهی عمه بزرگوارش حضرت زینب (س) پرچم دفاع از اسلام و پیام رسانی خون شهیدان کربلا را بر دوش داشت. در این مسیر حرکت از کوفه تا شام و بازگشت به مدینه خطبه هایی ایراد نموده و گفتگوهایی با برخی دشمنان و دوستان داشته که ضمن بیان مظلومیت و مصیبت های اهل بیت (علیه السلام)، عزت و کرامت آنان را آشکار ساخته و حجت را بر همگان تمام کرده است. در این کتابچه متن این خطبه ها و برخی گفتگوها حضرت همراه با ترجمه ای روان با این عناوین فراهم آمده است: خطبه امام سجاد (علیه السلام) در شام، خطبه امام سجاد (علیه السلام) در مسجد دمشق، خطبه امام سجاد (علیه السلام) در مدینه، گفتگوی حضرت با ابن زیاد، گفتگوی امام با پیر مرد شامی، گفتگوی حضرت با یزید، گفتگوی امام با منهال

بن عمرو، گفتگوی حضرت با ابراهیم بن طلحه، گفتگوی دیگر با یزید، گفتگوی سوم با یزید، گفتگوی حضرت با منهال در مدینه، گفتگوی امام با خادمش، گفتگوی امام و محمد بن حنفیه و گفتگوی امام با عباد بصری، شایان ذکر است که نویسنده در ابتدای کتاب گزیده ای از شرح حال امام سجاد (علیه السلام) و اوصاف آن حضرت و نیز میراث علمی امام (علیه السلام) را بیان کرده است.

271. فریاد یک رهبری (زندگانی معصوم ششم) [فارسی]

حریری، محمد یوسف، چاپ دوم، قم، دارالتبلیغ اسلامی، 1397ق، 157 صفحه، رقعی.

272. فریادی در محراب: زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

شمس الدین، مهدی، قم، انتشارات نورنگار، چاپ اول، 1377، 48 صفحه، پالتویی.

در ششمین کتاب از مجموعه راویان وحی که با عنوان "فریادی در محراب" به طبع رسیده زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) بازگو شده است. بخش های کتاب عبارتند از: زندگانی، بیماری مصلحتی، سکوت، مبارزات خاموش، دعاها شبانه آن حضرت و نظایر آن. عنوان بخش پایانی کتاب است که به سخنان امام سجاد (علیه السلام) اختصاص دارد.

273. فضایل السجاد (علیه السلام)

تلاقی، علی اکبر، تهران، انتشارات، داریان، چاپ اول، 1384، 40 صفحه، جیبی.

274. فی رحاب الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

خفاجی، نافع، بغداد، دارالانوار، 1978م.

275. فی رحاب رسول الله و اهل بیته: الامام علی بن الحسین زین العابدین ... [عربی]

موسوی، سیدهاشم، تهران، فرهنگ مشرق زمین، چاپ اول، 1383، 276 صفحه، پالتویی.

276. فی رحاب سیاست الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

بغدادی، محمود، قم، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، 1413ق. 1372، وزیری، 34 صفحه.

277. قرآن از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

الجزایری شوشتری، سید نور الدین محمد بن نعمت الله، قم، انتشارات دآوری، 1977 م، 266 صفحه.

278. قصر نور(دفتر سوم) حضرت امام سجاد(علیه السلام) و حضرت امام موسی بن جعفر باب الحوائج(علیه السلام) حضرت علی بن موسی الرضا و... [فارسی]

موسوی، سید هاشم (سراینده)، تهران، انتشارات آرمان رشد، چاپ اول، 1386، 84 صفحه، وزیری.

دفتر سوم از مجموعه ی « قصر نور» به سروده هایی در مدح امام سجاد، امام موسی کاظم، امام رضا، امام جواد و امام حسن عسگری(علیه السلام) و نیز حضرت مهدی (عج) اختصاص یافته که عمدتاً در قالب قصیده است. عناوین برخی از این سروده ها عبارت است از: سید سجاد، امام زین العابدین(علیه السلام)، گنبد طلا، حرم نور، یا امام رضا(علیه السلام)، امام زمان کشتی امان، صاحب العصر و الزمان، در انتظار انقلاب امام زمان، جشن گل، وقائم دین خدا و...

279. قصص زین العابدین الامام علی بن الحسین(علیه السلام) [عربی]

زبیدی، ماجد ناصر، بیروت، دارالایام، چاپ اول، 1429 ق.، 247 ص.، وزیری.

280. قصص المعصومین(علیهم السلام): امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

کریمی، رضا، قم، انتشارات نسیم حیات، 1389، 79 ص.

این مجموعه ویژه مسابقه برای تمامی گروه های سنی در مناسبت های مختلف تهیه شده است و قبلاً تحت عنوان "سیره امام سجاد علیه السلام" توسط همین نویسنده و ناشر منتشر شده است.

رمضانی، عباس ؛ تصویرگر مقداد صندید، تهران، انتشارات کتاب تارا، 1393، 47ص.: مصور(رنگی).

این اثر بخشی از مجموعه ستارگان هدایت است، که زندگانی امام سجاد علیه السلام را برای کودکان به صورت داستان آورده است.

باقر، حسین، بیروت، دارالهادی، چاپ اول، 1422ق، 142 صفحه، وزیری.

در این پژوهش به بحث درباره نقش امام سجاد علیه السلام در هدایت امت اسلام از منظری اخلاقی و سیاسی پرداخته شده و عملکرد و موضع گیری خاص آن حضرت و رهبری خاص ایشان در دوران خفقان ایجاد شده توسط حاکمان اموی پس از واقعه عاشورا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نویسنده نخست به نقش ائمه معصومین علیهم السلام در تاریخ اسلام و هدایت مسلمانان پس از پیامبر(صلی الله علیه و آله) اشاره کرده و جلوگیری آنان از انحراف فکری، عقیدتی و اخلاقی جامعه اسلامی را به تصویر کشیده است. آنگاه اهداف امام سجاد(علیه السلام) در زنده نگاه داشتن پیام عاشورا و تبیین مسایل اعتقادی شیعه و مسأله امامت و ترسیم مسیر واقعی دین اسلام به ویژه تعمیق مسأله ولایت ائمه(علیه السلام) بعد از خود را

مورد مورد بحث قرار داده است. و در ادامه به رهبری سیاسی و اجتماعی امام سجاد علیه السلام اشاره نموده و تلاش ها و موضع گیری های آن امام را در زمینه تبیین زعامت الهی و سیاسی اهل بیت (علیه السلام) و تلاش او برای افزایش محبت مردم نسبت به اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) را به تصویر کشیده است. در بخش پایانی کتاب نویسنده به نحوه برخورد امام سجاد(علیه السلام) با دستگاه حکومت اموی و رهبری سیاسی و مخفیانه برخی از جنبش های شیعی ضد امویان مانند قیام شیعیان مدینه و جنبش عبدالله بن زبیر پرداخته و نقش امام سجاد(علیه السلام) در احیای تفکر و فرهنگ حسینی(علیه السلام) و واقعه غمبار عاشورا به ویژه

ابداع فرهنگ گریه و عزاداری برای مجالس امام حسین (علیه السلام) را تبیین کرده است. از نظر نویسنده امام سجاد (علیه السلام) ظاهراً حالت انزوا و عبادت و دعا را پیشه کرده بود و از پشت پرده به هدایت و زعامت مسلمانان و شیعیان و رهبری آنان پرداخته و به مسایل اجتماعی و سیاسی آنان توجه کافی داشته و به وضعیت افراد مستمند رسیدگی می نموده و فرهنگ انفاق و آزاد کردن بردگان را تقویت کرده و به تربیت اخلاقی عوام و خواص پرداخته و مضامین برجسته عبادی و عرفانی را در قالب دعا از خود به جای گذاشته است و به اصطلاح نوعی مبارزه مخفی و مخفیانه را به جهت جو خفقان شدید به وجود آمده توسط بنی امیه را آغاز و هدایت کرده است.

283. القيم الاخلاقيه فی سیره و دعاء الامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

القزوينی، مریم سید امیر محمد، مؤسسه الرافد للمطبوعات، چاپ اول، 1432ق.، 344ص، وزیری.

چاپ دیگر: قم: الرافد، 1390، 344صفحه.

[ک]

284. کتاب التوحید للامام زين العابدين (عليه السلام) ویلیه النديه [عربی]

حسینی، سید رحیم، بیروت، العتبه الحسينيه المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراويل سجاده الاول، چاپ اول، 1436ق.، 320ص.، وزیری.

285. کتابشناسی امام چهارم سیدالساجدین حضرت زين العابدين (عليه السلام): شامل مقالات و کتابها [فارسی]

حیدری، سید جمال، تهران، ستاد برگزاری شب شعر عاشورا، تیرماه 1376، 46 صفحه، رقعی.

در این کتابشناسی به معرفی تعداد 157 عنوان مقاله و 17 عنوان کتاب پرداخته شده است.

ص: 128

حبیبی، سلمان، قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت(علیه السلام)، چاپ اول، 1386، 212 صفحه، رقعی.

این کتابنامه مشتمل بر معرفی کتب، پایان نامه ها و مقالات منتشر شده در رابطه با امام سجاد(علیه السلام) و صحیفه سجادیه می باشد که از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول مربوط به امام سجاد (علیه السلام) و بخش دوم مربوط به صحیفه سجادیه است. در بخش اول این کتاب زندگی نامه و سیره امام سجاد (علیه السلام)، تعالیم اخلاقی، تربیتی، عرفانی، سیاسی، اجتماعی و ... امام سجاد (علیه السلام)، سخنان، خطبه ها، دعاها و مواعظ امام سجاد (علیه السلام)، رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام)، پایان نامه های و مقالات نوشته شده در باره امام سجاد(علیه السلام) آمده است. در بخش دوم موضوعاتی چون: متن صحیفه سجادیه، ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه، ترجمه های غیرفارسی صحیفه سجادیه به زبان های (روسی، فرانسه، ترکی آذری، تاجیکی، بلغاری، انگلیسی، ترکی استانبولی، تاملیل وارود)، شرح صحیفه سجادیه، فرهنگ نامه های صحیفه سجادیه، آموزه های اخلاقی، تربیتی، عرفانی و ... در صحیفه سجادیه، گزیده نسخه های خطی صحیفه

سجادیه، پایان نامه ها و مقالات نوشته شده در باره صحیفه سجادیه گنجانده شده است.

حسینی قمی، سیدعلی، قم، انتشارات نبوغ، چاپ اول، 1380، 144 صفحه، رقعی.

در این کتاب به مقامات عرفانی امام سجاد علیه السلام، کرامات امام سجاد علیه السلام و امام سجاد علیه السلام از زبان شعر پرداخته شده است.

الاربلی، ابی الحسن علی بن عیسی بن ابی الفتح، قم، مجمع جهانی اهل بیت(علیه السلام)، چاپ اول، 1387، 4 جلد، 535 صفحه، وزیری.

ترتیب این کتاب بر طبق اسامی چهارده معصوم علیهم السلام است. وی درباره پیامبر اسلام و هر یک از امامان شیعه، ابتدا نام و ولادت آنها و بعد زندگی نامه آنان را به تفصیل ذکر می کند. پس از آن، به بیان فضایل و معجزات و افتخارات آنان می پردازد و فرزندان، اولاد و نسب آنها را ذکر می کند. وصیتنامه ها و جریان شهادت و وفات آنان نیز قسمتی از عناوین کتاب را تشکیل داده اند. لازم به ذکر است که جلد سوم این مجموعه مربوط با زندگانی امام سجاد(علیه السلام)، امام صادق(علیه السلام) و ... می باشد.

289. الكواكب السماويه فی شرح القصيده الفرزدقيه [عربی]

سماوی نجفی، محمد، نجف، مکتبه الحیدریه، 1360ق، 272 صفحه، رقعی، (وی در این کتاب، قصیده فرزددق در مدح امام سجاد را شرح و تخمیس نموده علاوه بر آن، تخمیسات دیگر این قصیده را نیز آورده است). الذریعه، ج4، صفحه 11.

[گ]

290. گزیده ای از خطبه امام سجاد(علیه السلام) و حضرت زینب(علیها السلام) در کوفه، شام و مدینه [فارسی - عربی]

قم، انتشارات مسجد مقدس جمکران، چاپ اول، 1387، 32 صفحه، جیبی.

در این جزوه گزیده ای از ترجمه خطبه های امام سجاد (علیه السلام) در کوفه و شام و مدینه به همراه سخنرانی های روشنگرانه و افشاکننده فساد دستگاه یزید در کوفه و شام ارائه شده است. در این خطبه ها عظمت و مقام و منزلت اهل بیت و ارزش شهادت و فداکاری امام حسین (علیه السلام) و سرنوشت شوم ظلم و استبداد یزید و اوضاع نابسامان آن عصر انعکاس یافته و انتقادی کوبنده و شدید از سیستم حکومتی بنی امیه و فساد و انحطاط و ستمگری حکومت یزیدی صورت گرفته است.

ص:130

291. گزیده زندگانی حضرت سجاد(علیه السلام) [فارسی]

صفرزاده، داوود، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی رایحه، چاپ اول، 1378، 36 صفحه.

292. گذر از فتنه: شگردهای فتنه گران و راهکارهای مقابله با آن از منظر امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

موسوی، سیدمهدی، قم، انتشارات اشراق حکمت، 1391، 136 صفحه، رقعی.

در این اثر به زمینه و زمانه فتنه و شگردهای فتنه گران از منظر امام سجاد علیه السلام و نقش روشنگریهای صحابه با بصیرتی چون عمار پرداخته شده است. این اثر از 4 فصل تشکیل شده است که عبارتند از: زمینه های فتنه، زمانه فتنه، شگردهای فتنه و دشمنی و روش های مقابله با فتنه.

293. گذری بر زندگانی امام العارفین علی ابن الحسین(علیه السلام) [فارسی]

عیسی فر، احمد، تهران، انتشارات رایحه عترت، 1393، 192 صفحه.

این اثر مروری بر زندگانی امام سجاد علیه السلام در یازده فصل نموده است، که عبارتند از: زندگانی امام علی بن الحسین علیه السلام (از ولادت تا امامت)، دوران امامت حضرت امام سجاد علیه السلام، شیوه های تبلیغی امام سجاد علیه السلام، امام سجاد علیه السلام و احیای فقه شیعه، امام سجاد علیه السلام و مبارزه با انحرافات فکری، مواضع سیاسی امام سجاد علیه السلام، دلایل اثبات امامت امام علی بن الحسین علیه السلام، شهادت امام سجاد علیه السلام، سیره و روش زندگانی امام سجاد علیه السلام، دیدگاه شخصیت ها نسبت به امام سجاد علیه السلام، یاران و اصحاب امام سجاد علیه السلام و دعاها و امام سجاد علیه السلام.

294. گلچین سخنان اثربخش: گلچینی از زیباترین نیایش های روزانه امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

گروه آموزشی و پژوهشی شهیری، تهران، انتشارات شهیری، 1387، 100 ص.، جیبی.

295. گنجینه نور: پرسش های مردم و پاسخ های امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

قاضی زاهدی، احمد، قم، انتشارات ابتکار دانش و گنج عرفان، 1388، 400ص.

این مجموعه حاوی روایاتی است که به طرز پرسش و پاسخ بیان شده است. این اثر از 12 فصل مشتمل بر پرسش های پیرامون: توحید و یگانه پرستی، نبوت و پیامبری، امامت و ولایت، فضایل و برتری های امام سجاد علیه السلام، معجزه ها و شگفتی ها امام سجاد علیه السلام، آخرالزمان و امام مهدی(عج)، ایمان و کفر، آداب و موارد اخلاقی، قرآن کریم، طب و مسائل پزشکی، احکام الهی و معاد و قیامت می باشد.

چاپ دیگر: پرسش های مردم و پاسخ های امام سجاد علیه السلام، قاضی زاهدی، احمد، ترجمه و ویرایش محمد حسین رحیمیان، قم، انتشارات عصر ظهور، 1391.

[ل]

296. لذت بخشش امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، تصویرسازی و گرافیک از کانون طراحی و تصویرگری جارچی، قم، انتشارات نسیم حیات، 1392، 12ص.: مصور(رنگی).

297. لمحات من سیره و اقوال الامام زين العابدين الزاهد العابد(علیه السلام) [عربی]

حبیب، جمیل ابراهیم، بغداد، منشورات و توزیع المكتبة العالمية، چاپ اول، 1408ق.، 64صفحه، رقعی.

[م]

298. مبانی تربیت از نگاه امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

صفایی مقدم، مسعود، اهواز، نشر رسش، چاپ اول، 1385، 284 صفحه، رقعی.

ص:132

نگارنده در کتاب حاضر به بررسی امور تربیتی از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) - امام چهارم شیعیان - پرداخته است. بر این اساس نخست انسان را از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) بررسی و موضوعاتی چون انسان شناسی و دوگانه بودن روح انسان را مطرح می کند. در ادامه انواع اصول تربیت از جمله اصول مبتنی بر انسان شناسی، اصول مربوط به یادگیری و اصول ارتباط معلم و شاگرد را بیان و سپس اهداف عقلانی، اجتماعی، زیستی، جسمانی، روانی و اخلاقی و دینی تربیت را ارزیابی می کند. در پایان از قرب الی الله به منزله ی برترین هدف تربیت نام برده و نحوه و روش های رسیدن به این مقام را بازگو می کند.

299. مثل آسمان امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

وحیدی صدر، مهدی (شاعر)، نقاش: فرشته معصومی، مشهد، انتشارات عروج اندیشه، چاپ اول، 1382، 12 صفحه، خشتی.

اثر حاضر از مجموعه کتاب های آسمان است که برای دو گروه سنی "ب" و "ج" تدوین شده است، اشعار این کتاب به توصیف خصوصیات برجسته اخلاقی این امام عزیز و استواری ایشان در برابر ظلم و ستم خاندان یزید پس از واقعه کربلا می پردازد. برای نمونه قسمتی از اشعار اثر مذکور را ذکر میکنیم: مرد دیگری، مثل آسمان، از حسین پاک، مانده یادگار، مثل او جهان، در خودش ندید، خیره مانده است، چشم روزگار...

300. مجموعه با علی یا علی: امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

فریباکلهر، نقاش: علیرضا گلدوزیان، مشهد، آستان قدس رضوی، انتشارات به نشر، چاپ اول، 1387، 24 صفحه، خشتی.

این مجموعه اثری است که به بیان سجایای اخلاقی چهارمین پیشوای مسلمانان "علی بن حسین (علیه السلام)" پرداخته و با بیان تمثیلی آنها را برای خواننده بیان کرده است. این کتاب برای گروه های سنی "ب" و "ج" تالیف شده است.

301. مجموعه چکیده مقالات همایش ملی سبک زندگی امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد با همکاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، یزد: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، 1393، 140 صفحه.

302. مدایح و مراثی اهل البيت (عليهم السلام): ولادت حضرت زينب (عليها السلام)، شهادت حضرت فاطمه (عليها السلام)، ولادت امام سجاده (عليه السلام) [فارسی]

قاسمی، محمد، مشهد، انتشارات فجر آفرین، چاپ اول، 1386، 150 صفحه، جیبی.

303. المدینه الفاضله بین الامام السجاده و افلاطون رویه للدولة

الاسلامیه المعاصره [عربی]

فقیه، شبر، بیروت، دارالمحججه البيضاء، دارالرسول الاکرم (صلی الله علیه و آله)، چاپ اول، 1425 ق.، 303 صفحه، وزیری.

304. مسند الامام السجاده (عليه السلام) [عربی]

عطاردی، عزیزالله، تهران، انتشارات عطارد، چاپ اول، 1379، 2 جلد، وزیری.

نویسنده در این کتاب به شرح گوشه هایی از زندگی، مناقب، فضایل و کرامات حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) پرداخته است. کتاب از «باب ولادته» آغاز می شود و با باب «باب الرواه» به پایان می پذیرد. وی با استناد به روایات و حکایات متعدد، مطالبی درباره ولادت، نص امامت، علم، مناظرات امام با ابوحنیفه، عبدالله بن حسن، عمر بن علی، حسن بن حسن و جابر به چاپ رسیده و همچنین به عبادات، دعاها و مناجات آن بزرگوار اشاره شده است. در مجموع از حضرت سجاده (علیه السلام) 166 حدیث نقل شده است و از 237 تن از یاران و اصحاب و راویان آن حضرت سخن رفته است. یادآور می گردد.

چاپ دیگر: بیروت، دارالمحججه البيضاء، 1431 ق.، 685 صفحه، وزیری.

305. مشق عزّا: مجلس چهاردهم امام سجاد(علیه السلام)، ورود به شام، مجلس یزید لعین [فارسی]

گروه تحقیق و پژوهش مجمع شاعران اهل بیت علیهم السلام، تهران، انتشارات آرام دل، چاپ اول، 1392، 96 صفحه، پالتویی.

306. مصائب الاولیاء(علیه السلام)، مقتل چهارده معصوم جلد دوم: امام سجاد(علیه السلام) تا امام عصر [فارسی - عربی]

تاجیک ورامینی، اصغر، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، 1386، 452 صفحه، وزیری.

مجلد دوم از کتاب «مصائب الاولیاء» با استناد به روایات به ذکر کلیاتی از زندگی امام سجاد (علیه السلام) تا امام عصر (عج)، نیز کرامات، حالات و مصایب آن امامان بزرگوار، اختصاص یافته است. برخی از مطالب کتاب بدین قرار است: مصایب امام زین العابدین (علیه السلام) از عاشورا تا شهادت، شکوه ی امام سجاد (علیه السلام) از مردم، طاغوت های دوران امام محمد باقر (علیه السلام)، مصایب جانشوز امام جعفر صادق (علیه السلام)، حمله ی شبانه به خانه ی امام جعفر صادق (علیه السلام)، شهدای فتح؛ عزت نفس و بلندطبعی امام کاظم (علیه السلام) در زندان، شکنجه شدن امام کاظم (علیه السلام) در زندان، ماجرای شهادت جانگداز امام رضا(علیه السلام)، حسادت، از عوامل مهم شهادت امام جواد (علیه السلام)، امام هادی در دوره ی خلافت منتصر، و مصایب امام زمان (عج).

307. معجزات امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

اکبرپور، حبیب الله، مشهد، نشر الف، چاپ اول، 1382، 100 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر به مطالعه و بررسی زندگانی چهارمین اختر تابناک آسمان ولایت، امام سجاد (علیه السلام) پرداخته است. در این نوشتار گوشه ای از خصوصیات برجسته فردی، اجتماعی و اخلاقی و همچنین معجزات ایشان ذکر گردیده است. برخی از مباحث ارائه شده در کتاب مذکور بدین شرح می باشد: شهادت حجرالاسود به امامت امام

سجاد(علیه السلام)، ترس عبدالملک از امام سجاد (علیه السلام)، دعای حضرت جهت شفای یکی از یاران، نجات عقب مانده از قافله توسط معجزه حضرت، برکت دو قرص نان خشک، حضرت سجاد(علیه السلام) ضامن بچه آهو می شود، شهادت آهو به امامت حضرت سجاد(علیه السلام)، خواهش گرگ از امام سجاد(علیه السلام)، هدیه گروهی از اجنه برای حضرت و اصحاب ایشان، نفرین حضرت به حرمله و عاقبت آن پلید، مقام و منزلت یاران امام سجاد(علیه السلام)، استجابت دعای حضرت و بارش شدید باران، صدایی در نیمه شب، معالجه دختر شامی توسط معجزه حضرت، داستان حبابه و طول عمر او، وصیت امام

سجاد(علیه السلام) به امام باقر(علیه السلام)، حبس فرزددق و نجاتش توسط حضرت، حاجیان واقعی، تکبیری از آسمان، راه رفتن حضرت به روی آب، شفای بیماران توسط حضرت، پول با برکت، اعجاز سنگ سیاه، باد حضرت را به مقصد می رساند، خود را در بهشت دیدم.

308. معجم ماکتب عن الرسول واهل البيت صلوات الله عليهم: جلد 8 [عربی]

رفاعی، عبدالجبار، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، چاپ اول، 1371، صفحه 157-250، وزیری.

309. معصوم ششم حضرت امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی]

آیت اللهی، سید مهدی، تهران، انتشارات جهان آرا، 1368، وزیری، 23 صفحه (مصور - ویژه نوجوانان)

310. مفاهیم اخلاقی از دیدگاه زیباترین روح پرستنده [فارسی]

حاتمی موسوی، اکرم، تهران، انتشارات کاوش قلم، چاپ اول، 1386، 113 صفحه. عنوان دیگر: مفاهیم اخلاقی از دیدگاه امام سجاد علیه السلام.

ص: 136

311. مقتل معصومین (علیهم السلام) جلد سوم: شهادتنامه امام زین العابدین، امام باقر، امام صادق، امام موسی کاظم، امام جواد، امام هادی، امام حسن عسکری (علیهم السلام)، امام مهدی (عج) [فارسی]

شریفی، محمود... [ودیگران]، قم، انتشارات معروف، چاپ اول، 1386، 711 صفحه، وزیری.

شرح شهادت ها و مصایب و رنج های امامان معصوم از امام سجاد (علیه السلام) تا امام مهدی (عج) است، که از متون کهن روایی، زیارتنامه ها و ادعیه گزینش و ترجمه شده است. این مقتل ها که در 660 بند و قطعه تدوین یافته، شرح لحظات شهادت هر یک

از ائمه و نحوه کفن و دفن و مظلومیت و مصیبت های فراوان این حضرات در میان مردمان غافل و ظالمان گردنکش می باشد. منابع این مقتل ها متونی هستند که روایات خود را از شاهدان عینی گرفته و با سلسله سند ذکر کرده اند.

چاپ قبلی: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل: 1382 با عنوان «مقتل چهارده معصوم علیهم السلام»

312. مکاتیب الامام الحسن والحسین وعلی بن الحسین و محمد بن علی (علیه السلام) (مکاتیب الائمه جلد 3) [عربی]

احمدی میانجی، علی، تحقیق: مجتبی فرجی، قم، دارالحدیث، چاپ اول، 1384، 340 صفحه، وزیری.

313. مکتب سجاد [فارسی]

شریعتی، علی تهران، کتابفروشی امت، 1356، 63 صفحه.

314. من اروع ما قاله الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

عقیل، محسن، بیروت، دارالمحججه البیضاء، 1424ق، 498 صفحه.

این اثر بخشی از مجموعه سلسله روایع اقوال الرسول و اهل بینه علیهم السلام است که دربردارنده گزیده ای از سخنان گهربار امام سجاد علیه السلام می باشد، و به صورت الفبایی تنظیم شده است.

315. من امام سجاد(علیه السلام) را دوست دارم [فارسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، تصویرگر معصومه حاجی وند، تهران، چاپ اول، 1393، 24 صفحه. مصور، رنگی،

316. مناقب خاندان نبوت و امامت (برگردان فارسی مناقب آل ابی طالب): حضرت زهرا(علیها السلام)، امام حسن(علیه السلام)، امام حسین(علیه السلام)، امام سجاد(علیه السلام) و امام باقر(علیه السلام) [فارسی]

ابن شهر آشوب، محمد بن علی، محقق حسین صابری، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول، 1392، 670 صفحه، وزیری.

این مجموعه ترجمه جلد پنجم مناقب آل ابی طالب است. شامل چند بخش است که عبارتند از: مناقب حضرت زهرا(س)، امامت امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام، امامت ابومحمد حسن بن علی امام مجتبی علیه السلام، امامت ابوعبدالله سیدالشهداء امام حسین علیه السلام، امامت علی بن الحسین امام زین العابدین علیه السلام، امامت ابوجعفر محمد بن علی امام باقر علیه السلام.

317. من سیره العظماء السجاد علی(علیه السلام) (جلد 1-2) [عربی]

شاکری، حسین، قم، مؤسسه الاسلامیه العامه للتبلیغ والارشاد، (بی تا)، 3 جلد، جیبی.

318. مناقب اهل البيت(علیهم السلام): در احوالات و فضایل حضرت سجاد و امام باقر و امام جعفر صادق و حضرت رضا و امام جواد و امام هادی و حضرت حسن عسکری(علیه السلام) [فارسی]

نجفی یزدی، سیدجلیل، قم، انتشارات نصایح، چاپ اول، 1384، 904 صفحه، وزیری.

319. موارد الاعتبار فی سیره الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

حسینی جلالی، محمد حسین، السید رحیم الحسینی (محقق)، بیروت، العتبه الحسینه المقدسه (قسم العلاقات العامه علی هامش تراویل سجاده الاول، 1369 ش.، 520 ص.، وزیری.

320. موسوعه الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

حسینی، محسن، بیروت، دارالمحجه البيضاء، 1435 ق.، 3 جلد.

این اثر از سه جلد تشکیل شده است در جلد اول به ولادت، خانواده و فرزندان امام سجاد (علیه السلام)، امامت امام سجاد (علیه السلام)، مصیبت های امام، امام سجاد (علیه السلام) و جنبش های داخلی پرداخته شده است. جلد دوم اثر شامل هفت فصل است که نماز پیامبر، حرکت های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در عهد امام سجاد (علیه السلام)، نکته های از زندگی امام، امام سجاد (علیه السلام) و حرکت های اجتماعی، مفاهیم شفاعت، ولایت و عبادت و تضرع نزد امام سجاد علیه السلام، مفردات عبادت امام زین العابدین (علیه السلام)، حیات معنوی امام سجاد (علیه السلام) را شامل می شود. در جلد سوم به محاورات و احتجاجات امام سجاد (علیه السلام)، روایت ها و مواعظ امام، رجال عصر امام سجاد علیه السلام، امام سجاد و بنی هاشم، امام سجاد (علیه السلام) و شاعران آن دوره، کلمات قصار امام سجاد (علیه السلام) و .. پرداخته شده است.

321. موسوعه الامام زین العابدین [عربی]

عاشور، سید علی (اعداد و اشراف)، بیروت، دارنظیر عبود، 1432 ق.، (12 جلد).

این مجموعه از 12 جلد تشکیل شده است که عبارتند از:

ج 1-2 فضله و سیره الذاتية - ج 3-4. الاداب الاجتماعیه - شرح رساله الحقوق - ج 5. الصیحه السجاده - ج 6-8. شرح الصیحه السجاده / لسید نعمه الله الجزائری - ج 9. ما اسنده الامام (علیه السلام) - ج 10-11. مارواه (علیه السلام) فی مناقب اهل البيت (علیه السلام) - ج 12. مارواه (علیه السلام) فی فضل امیر المومنین (علیه السلام).

مؤسسه امام الهادی، قم، انتشارات پیام امام هادی (علیه السلام)، چاپ اول، 1383، (7 جلد)، 502 صفحه، وزیری.

این اثر، دایره المعارفی از زیارات معصومین (علیه السلام) است که به زبان عربی تدوین و تألیف شده و می توان گفت که اولین فرهنگ نامه بزرگ زیارتی است که در آن، زیارات معصومین (علیه السلام) با دقتی عالمانه از مصادر کهن و نسخ نفیس استخراج و به شکل مناسبی تدوین شده است. مهم ترین ویژگی های این کتاب بدین شرح است:

1 - بررسی استناد زیارت ها و ارایه آدرس آنها از کتاب های زیارتی کهن و مقابله متون زیارت با منابع اصلی؛ 2 - نصوص زیارت و غیر آن از منابع روایتی و کتاب های مزار خطی و چاپی استخراج گردیده است؛ 3 - میان نسخه های خطی و مصدر تلفیق شده و در پاورقی به موارد اختلاف آن اشاره شده است؛ 4 - آنچه به ائمه (علیه السلام) منتسب نبوده با عنوان «ماورد عن طرق اخری» ذکر شده است و 5 - درباره شخصیت ها و رجال نام برده در کتاب، زندگی نامه ای مختصر در پاورقی ذکر شده است. بخشی از جلد ششم این مجموعه اختصاص به زیارات امام زین العابدین (علیه السلام) دارد که علاوه بر آن مختصری از زندگی نامه آن حضرت نیز آمده است.

323. موسوعه سیره اهل البیت (علیهم السلام): الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

قرشی، باقر شریف، تحقیق مهدی باقرالقرشی، قم: دارالمعروف، 2009 م. - 1430 ق. - 1388 ش.

موسوعه ای است شامل زندگانی پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و جمیع امامان و اهل بیت پیامبر که در آن کلیه شئون اخلاقی، اجتماعی، عبادی و عرفانی و تاریخ زندگی آنها مورد شرح و بررسی قرار گرفته و سیره آنان معرفی شده است. در جلد شانزدهم از این مجموعه چهل جلدی به بحث درباره ابعاد مختلف زندگانی امام سجاد

(علیه السلام) پرداخته شده است. نگارنده در ابتدا به توصیف صحیفه سجادیه و سندها، امتیازات، شروح و ملحقات این کتاب شریف پرداخته و نمونه هایی از دعاها و مندرج در این کتاب که

دارای مضامین شریف عرفانی و اخلاقی است را ذکر می نماید. معرفی رساله الحقوق امام سجاد، معرفی شاگردان و راویان حدیث آن امام به ترتیب حروف الفبا، معرفی خلفای عصر آن امام مانند معاویه بن ابی سفیان، یزید بن معاویه، مروان بن حکم، عبدالملک بن مروان، حجاج بن یوسف ثقفی، بررسی فضای سیاسی اجتماعی و اقتصادی عصر امام سجاد بویژه قیام مختار و در نهایت شهادت آن حضرت از دیگر مندرجات این کتاب محسوب می شود.

324. موسوعه الکلمه : کلمه الامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

حسینی شیرازی، سیدحسن، بیروت، دارالعلوم للتحقیق والطباعه، چاپ اول، 1427ق، 360صفحه، وزیری.

325. موسوعه المصطفی والعترة: السجاد علی (علیه السلام) [عربی]

شاکری، حسین، قم، نشر الهادی، چاپ اول، 1415ق، 320صفحه، وزیری.

326. مهربان ششم امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

ملا محمدی، مجید، نقاش: محمدحسین صلواتیان، تهران، پیام آزادی، کتاب های پرنده، چاپ اول، 1385، 12 صفحه، خشتی.

در کتاب حاضر، در قالب تصاویر رنگین پنج روایت یا قصه از زندگی و فضایل و مهربانی های امام سجاد (علیه السلام) برای کودکان گروه سنی "ب" و "ج" فراهم آمده است.

[ن]

327. ناسخ التواریخ حضرت سجاد (علیه السلام) [فارسی]

سپهر، عباسعلی خان، تهران، انتشارات کتابفروشی اسلامیة، 1398ق، (2ج در یک مجلد)، 396+418 صفحه، وزیری.

در این کتاب شرحی بر زندگانی و شخصیت امام سجاد (علیه السلام) صورت گرفته و حوادث مهم دوران حیات ایشان مورد تجزیه و تحلیل تاریخی قرار گرفته است. نویسنده

ص: 141

ابتدا سخنان، وصایا و مواعظی پندآموز از کلام امام سجاد(علیه السلام) گزینش کرده که در زمینه های اخلاقی، اعتقادی، فقهی و عبادی مطرح شده است، آنگاه مختصری از واقعه عاشورا و نحوه شهادت امام حسین(علیه السلام) و یاران آن حضرت بیان کرده و فضایل مختلف امام حسین(علیه السلام) در این زمینه را بیان می کند. سپس به جریان ظهور امامت و ولایت امام سجاد(علیه السلام) پس از شهادت امام حسین(علیه السلام) اشاره کرده و جریان بیماری ایشان و نجات معجزه آسای ایشان از مرگ را توصیف می کند. سپس به جریان اسارت امام سجاد(علیه السلام) و خاندان امام حسین(علیه السلام) در کوفه و شام اشاره کرده و خطبه هایی که آن امام در کوفه و شام در تخریب بنی امیه و افشای جنایات آنان ایراد کرده است را بیان می کند و مکالمه ایشان با یزید بن معاویه و حوادثی که برای ایشان و کاروان اسیران در کوفه و شام رخداد نموده است را به طور مفصل گزارش می نماید. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به گریه فراوان امام سجاد(علیه السلام) بر امام حسین(علیه السلام) و زنده نگه داشتن واقعه عاشورا اشاره نموده و رهبری کردن جنبش های شیعی مانند قیام توأیین در مدینه، قیام عبدالله بن زبیر، قیام مختار ثقفی و برخی دیگر از حرکت های صورت گرفته علیه حکومت امویان را مورد بحث قرار می دهد و به تفصیل این وقایع را گزارش می نماید. در باب گریه و زیارت امام حسین نیز نویسنده مطالبی به صورت نقل روایات ذکر کرده و سیره امام سجاد(علیه السلام) در این زمینه را نیز بررسی می نماید.

328. نامه ای از امام زین العابدین به زهری

تهران، انتشارات فارابی، 1358، 23 صفحه.

329. نسبت به فرزند، دانش آموز کودک چه تکالیفی داریم؟ امام سجاد(علیه السلام) در این سه مورد... [فارسی]

غفوری، علی، تهران، انتشارات فجر، [بی تا]، 40 صفحه. (این کتاب قسمتی از کتاب راه و رسم زندگی از نظر حضرت امام سجاد(علیه السلام) می باشد)

ص:142

بغدادی، محمود، تهران، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1415 ق، 454 صفحه.

تحقیقی درباره ابعاد سیاسی شخصیت امام سجاد (علیه السلام) و سیره سیاسی اجتماعی آن حضرت می باشد. در این پژوهش سعی شده است با توجه به عملکرد و موضع گیری های سیاسی اجتماعی امام سجاد (علیه السلام) پس از واقعه عاشورا، آثار و تبعات برخی از اقدامات عملی و فکری آن امام مورد شرح و بررسی قرار گیرد. نویسنده ضمن توصیف اوضاع سیاسی اجتماعی عصر حیات امام سجاد (علیه السلام) و مقتضیات آن زمان، به بحث درباره اهداف و علل سیاسی و فرهنگی صدور ادعیه متعدد از امام سجاد (علیه السلام) در قالب صحیفه سجادیه و نشر اخلاق و عرفان اسلامی در پرتو این ادعیه، تشجیع و حمایت جنبش های شیعی شکل گرفته در زمان آن حضرت توسط ایشان، سیاست آن امام در آزاد کردن بردگان فراوان، استراتژی خاص تربیتی آن امام در تربیت شیعیان، سیاست آن حضرت در ایجاد روابط اجتماعی و تعامل با مردم، دیدگاه های امام سجاد (علیه السلام) درباره انواع و اقسام حقوق الهی و حقوق مردم در قالب رساله حقوق آن امام و رهبری سیاسی اجتماعی آن حضرت و هدایت همه جانبه امت اسلامی پس از واقعه عاشورا پرداخته است. وی همچنین به سیاست امام سجاد (علیه السلام) در مورد تشویق شاعران برای سرودن اشعار سیاسی به ویژه در معرفی ائمه (علیه السلام) و افشای ظلم های بنی امیه در کربلا اشاره کرده و نامه های آن امام به افراد مختلف که جنبه سیاسی و اجتماعی داشته و

موجب تضعیف دستگاه اموی شده و نیز عدم همکاری با ظلم ظالمان را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و زعامت سیاسی و اجتماعی امت اسلامی توسط آن امام را به تصویر می کشد. نویسنده همچنین به جنبه هایی از سیاست سمحه و سهله امام سجاد (علیه السلام) اشاره کرده و آن امام را مظهر جود و سخاوت و نرمش با مردم معرفی کرده است. بیان جنبه هایی از فصاحت امام سجاد (علیه السلام) و ارتباط آن با سیاست آن امام، بیان ابعاد امامت آن حضرت

و نسبت بین امامت و سیاست ایشان، تبیین ادله و نصوص امامت آن حضرت، بیان حقوق امام، توصیف ابعاد رهبری سیاسی کاروان اسیران در کوفه و شام و مدینه و ایراد خطبه های افشاگرانه توسط امام سجاد(علیه السلام)، تبیین سیاست امام سجاد(علیه السلام) در آزاد کردن بردگان، سیاست ایشان در مورد قیام مختار، فلسفه گوشه نشینی ظاهری امام سجاد و زهد آن حضرت، رویکرد امام سجاد(علیه السلام) با حاکمان اموی زمان خویش، برخی از مناظره های علمی و عقیدتی امام سجاد(علیه السلام) و انعکاس گوشه هایی از کیاست و زیرکی سیاسی ایشان از دیگر مباحث مطرح شده در این کتاب است.

331. نقش امام سجاد(علیه السلام) در احیای دین [فارسی]

محمدزاده، راضیه، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، چاپ اول، 1391، 258ص.

این کتاب مشتمل بر 4 فصل است که عبارتند از: آغاز امامت، فضای سیاسی، اجتماعی عصر امام سجاد علیه السلام، سیره هدایتی امام سجاد(علیه السلام)، تعالیم انسان ساز امام سجاد علیه السلام در صحیفه سجادیه و رساله حقوق.

332. نقش تبلیغی حضرت امام سجاد(علیه السلام) در حادثه کربلا [فارسی]

کرمی، بختیار، تهران، نشر اوحدی، چاپ اول، 1385، 158+22 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر به بررسی نقش تبلیغی امام سجاد (علیه السلام) در واقعه ی کربلا اختصاص دارد. بر این اساس، نخست، شرح زندگانی امام سجاد (علیه السلام) به اجمال بازگو شده و مسائل اجتماعی، سیاسی، و مذهبی دوران نوجوانی آن حضرت نیز علت قیام امام حسین (علیه السلام) بررسی گردیده است. سپس، ضمن بیان تعاریف و ماهیت تبلیغ و رابطه ی آن با علوم و فنون دیگر و نیز انواع تبلیغ، عناصر و ارکان تبلیغ معرفی شده که مهم ترین آن ها عبارت اند از روش ها، ابزار، و پیام تبلیغ. هم چنین در بخش پایانی کتاب نشان داده شده که چگونه مبلغ کربلا - حضرت سجاد (علیه السلام) - با استفاده از این روش ها و ابزارها با توجه به ویژگی های خاص مبلغ، توانست واقعیت هایی را که

دستخوش توطئه های هوس پرستان گشته و تحریف و دروغ آن ها را در مقابل مردم حایل شده و پوشانده بود، نشان داده و تبلیغات القایی دشمن را افشا نماید که نتیجه ی آن به وجود آمدن شورش ها و قیام های متعدد در کوفه و مدینه و شام علیه یزید بود. نویسنده در واقع نشان داده که امام(علیه السلام) در تبیین حادثه عاشورا از بهترین فنون تبلیغی و روش های تأثیرگذار مانند شعر، قرآن، منبر استفاده می کرده است.

333. نکته های اخلاق و عرفان در مناجاتهای سید ساجدان [فارسی]

غروی، محسن، قم، انتشارات نبوی، 1372، رقعی، 56 صفحه.

این کتاب، ترجمه کتاب فارسی یازده مناجات عارفانه از امام سجاد علیه السلام است که در پایان هر مناجات پاره ای از نکته های اخلاقی و عرفانی نیز افزوده شده است. موضوعات این کتاب عبارتند از: راز و نیاز توبه کنندگان، راز و نیاز شکوه داران، نیایش خائفان، نیایش امیدواران، نیایش مشتاقان، مناجات شکرگزاران، راز و نیاز اهل اطاعت، راز و نیاز ارادتمندان و مشتاقان، مناجات اهل دوستی و محبت، راز و نیاز متوسلین، مناجات نیازمندان، راز و نیاز عارفان، راز و نیاز اهل ذکر، راز و نیاز چنگ زندگان به ریسمان الهی و راز و نیاز زاهدان و تقوی پیشگان.

334. نگاهی بر زندگی امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

محمدی اشتهاردی، محمد، تهران، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، [بی تا]، 144 صفحه، رقعی. «پرتوی از زندگانی چهارده معصوم(علیه السلام) 6»

نگاهی به بخش های مختلف زندگانی امام سجاد(علیه السلام) است که در سه بخش نگارش یافته است: در بخش اول وقایع مهم زندگانی امام سجاد(علیه السلام) از آغاز تولد آن حضرت تا ماجرای غمبار کربلا را بررسی می شود. در بخش دوم دوران امامت امام سجاد(علیه السلام) و مواجهه ایشان با طاغوت های زمان خود بیان شده و در بخش سوم نیز نمونه های از گفتار و سیره عملی امام سجاد(علیه السلام) در مسایل مهم دینی و اخلاقی ذکر شده است.

نگارنده ابتدا به معرفی اجمالی امام سجاد(علیه السلام) پرداخته و سپس به ازدواج شهربانو با امام حسین(علیه السلام) که حاصل این ازدواج ولادت آن حضرت بوده است را شرح می نماید. آنگاه به دوران کودکی امام سجاد(علیه السلام) اشاره نموده و حضور امام سجاد(علیه السلام) در ماجرای کربلا- را نیز منعکس می نماید و تصویری از صبر و تحمل وسیع امام سجاد(علیه السلام) در قبال ناملایمات را ترسیم می کند. در همین راستا نگارنده به وقایع روز عاشورا، جریان اسارت امام سجاد(علیه السلام) و خاندان امام حسین(علیه السلام) اشاره کرده و خطبه آن حضرت در کوفه (در مجلس عیدالله بن زیاد) و در شام (در حضور یزید) را نقل و تأثیرات ایراد این خطبه بر مردم کوفه و شام را ارزیابی کرده است. در قسمت دیگری از کتاب نویسنده به تأسیس فرهنگ عزاداری برای امام حسین(علیه السلام) توسط امام سجاد(علیه السلام) و بهره گیری آن حضرت از واقعه عاشورا پرداخته و تشویق امام سجاد(علیه السلام) به گریه کردن برای امام حسین(علیه السلام) را بیان می نماید. در بخش دوم کتاب نویسنده به حوادث مهم دوران امامت امام سجاد(علیه السلام) پس از واقعه کربلا اشاره نموده و برخی از موضوع گریه های امام سجاد(علیه السلام) نسبت به حکام اموی عصر امامت خویش و برخی از قیام های صورت گرفته علیه حکومت امویان مانند قیام مختار، جنبش عبدالله بن زبیر را منعکس کرده است. از

نظر نویسنده امام سجاد(علیه السلام) در اندیشه قیام بود ولی شرایط سیاسی اجتماعی آن زمان چنین موقعیتی را ایجاب نمی کرد. وی همچنین به بی اعتنائی امام سجاد(علیه السلام) به حاکمان اموی عصر خویش و ظلم ستیزی آن امام اشاره کرده و نمونه هایی از گفتار و رفتار آن امام را ذکر کرده است که حکایت از عظمت شخصیت معنوی ایشان دارد. نویسنده نگاهی کوتاه به صحیفه سجادیه نموده و برخی از ابعاد خداشناسی و عبادت و مناجات های آن حضرت را به تصویر کشیده و جلوه هایی از انفاق امام سجاد(علیه السلام) و توجه ایشان به بینوایان و سایر فضایل اخلاقی آن حضرت مانند حلم و بزرگواری آن امام، کار و تلاش او، تواضع ایشان در قبال مردم و آزاد کردن بردگان توسط آن حضرت را ترسیم نموده است. چاپ دیگر: تهران، نشر مطهر، 1374، 144 صفحه، رقعی.

335. نگره‌ئی بر یکی از خطبه‌های امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

خزایی، محمد جواد، تهران، انتشارات فتح، 1358، 26 صفحه، رقعی.

از آنجا که فضای پر از خفقان زمان امام زین العابدین(علیه السلام) برحسب دیکتاتوری جباران اموی و عمال آنها کمتر مجال طرح مستقیم مسئولیت‌های جامعه اسلامی و نیز بیان فسادها و مبارزه با مفاسد ها نمی داد. بدین جهت ارشادات و راهنمایی‌های امام(علیه السلام) بجای آنکه بگونه خطبه‌ها و خطابه‌ها در مجتمعات عمومی باشد، بگونه‌ی مکتوب و پاسخ به مسئله و یا به صورت دعا انجام می گرفت. این دعاها علاوه بر حفظ راز و نیاز شخصی عبودیت که از زبان امام به ساحت قدسی الهی عرضه و مسئلت می شد. عظیم‌ترین اندیشه‌های مرفقی عقیدتی و مبانی سازنده اخلاقی و معنوی و وظایف و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی و بلاخره اصول و معارف متنوع اسلامی را در بر دارد. در این دعاها علاوه بر تمامی مقاصد معنوی اصیل‌ترین هدفها و مقصدها و امورری که باید مورد خواست و طلب یک فرد و جامعه از دیدگاه اسلام قرار گیرد مورد عنایت قرار گرفته و این

خود مهم‌ترین هدایت است. نوشته حاضر شرح یکی از دعا‌های امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجادیه با عنوان «وکان من دعائه علیه السلام لاهل الثغور» در باره مجاهدان و پاسداران و سربازان و مرزداران می باشد که نویسنده به اجمال به شرح و تفسیر آن پرداخته است.

336. نگین محراب: [آشنایی با زندگی نامه‌ی حضرت امام زین العابدین(علیه السلام)] [فارسی]

ابطحی، سعیده، اصفهان، انتشارات بینش آزادگان، 1389؛ 168ص.: مصور(رنگی).

نویسنده در این کتاب به شرح دوران زندگی امام سجاد(علیه السلام) از تولد تا شهادت پرداخته است. در صفحات آغازین کتاب ترجمه منظوم دعای نخست صحیفه سجادیه و در صفحات پایانی آن ترجمه منظوم مناجات شعبانیه آورده شده است.

ص: 147

337. [نود و پنج] 95 پرسش در محضر امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

زکی زاده رنانی، علیرضا، قم، انتشارات پیوند با امام، چاپ اول، 1393، 274ص

این نوشتار دربرگیرنده مباحثی اعتقادی، تفسیری، فقهی و کلامی است که افرادی گوناگون آن مسائل را از امام سجاد علیه السلام می پرسیدند و حضرت پاسخ را بیان می فرمودند. این کتاب شامل 5 فصل است که عبارتند از: عقاید، احکام، اخلاق، دعاها و مسائل گوناگون.

338. نور نیایش: پژوهشی در زندگانی و سیره امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

هادی منش، ابوالفضل، قم، انتشارات بهار دله، 1392، 72ص.

این مجموعه رهاوردی است از زندگی و ویژگی های اخلاقی امام و مبارزات فرهنگی و سیاسی ایشان و در پایان رویداد شهادت آن امام همام است.

خلاصه این کتاب هم توسط همین ناشر و مولف چاپ گردیده است.

339. نیایش: امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

ندیمی، عباس، تهران، انتشارات پیام یاس، 1388، 83ص،، وزیری.

در این مجموعه صد پند و حکایت از امام سجاد علیه السلام درباره عذاب خداوند، عبادت کردن، اغوای شیطان، شفاعت، خدمت به دیگران، حالات نمازگزار، احترام به مادر، صدقه، تواضع، حق برادر، حق شکم، حسن خلق و... جمع آمده است.

340. نیلوفر نیایش: نگاهی نوبه زندگی و شخصیت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

سیدی، حسین، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، 1393، 512ص.

چاپ دیگر: اشکذر، نسیم اندیشه، 1392.

این اثر جلد ششم از مجموعه چهارده جلدی "سیره کاربردی چهارده معصوم (علیه السلام)" یا "سبک زندگی معصومین (علیه السلام)" است. در این مجموعه سعی می شود مسائل مختلف

زندگی از دیدگاه اهل بیت علیهم السلام بیان شود و هدف این مجموعه پاسخ به این سوال است که در روزگار امروز و برای انسان قرن بیست و یک چگونه اهل بیت علیهم السلام می توانند الگو باشند. این سیره کاربردی که بیش از 50 موضوع مثل سیمای ظاهری، سیمای باطنی، سبک زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی و سیاسی، اهمیت صحیفه سجادیه، ارتباط با خدا، دیگران و طبیعت، حقوق مخالفان و حیوانات و... را شامل می شود، برای عموم مردم به ویژه جوانان و نوجوانان نوشته شده است.

[و]

341. وسلاحه البكاء او ابك يا ولدى الحبيب [عربی]

السید، کمال، قم، انتشارات انصاریان، چاپ دوم 1421، 160 صفحه، رقعی.

اثر حاضر پژوهش کوتاهی است درباره امام سجاد(علیه السلام)، امام چهارم شیعیان که نویسنده با به کارگیری توانایی قلم و با بهره بردی از قوه خیال برخی از رخدادهای مربوط به آن امام همام با زبان عربی جدید به رشته تحریر درآورده و هدف او، ارائه فضایل و شخصیت امام زین العابدین(علیه السلام) است. کتاب، به صورت قصه به نگارش درآمده و اولین قصه آن مربوط به مادر امام سجاد، حضرت شهربانو و چگونگی ازدواجش با امام حسین(علیه السلام) است. آن گاه ماجرای مسموم شدن امام حسن مجتبی از سوی همسرش جعده، مرگ معاویه و خلافت یزید، دستور بیعت گرفتن از امام حسین در مدینه، هجرت امام از مدینه به مکه، خروج از امام مکه به کوفه از خوف خون ریزی در بیت الله الحرام، منزل گاه های میان راه کوفه، پاره ای از حوادث رخ داده از این منزل گاه ها، ورود امام به کوفه و برپایی خیمه و خرگاه، رخداد عاشورا، و سر بریده امام حسین و بردن آن به شام و نقش امام سجاد پس از رویداد حزن انگیز کربلا، و سفر به شام و مدینه و حوادث مربوط به امام در مدینه و

ص:149

برخوردهایی از ابن شهاب زهري با امام و دعاهايی از امام در جاهای گوناگون، گزارش شده است. این کتاب دارای چهل و یک قصه است، که به نوعی به امام سجاده (علیه السلام) ارتباط دارند.

342. وصایای چهارده معصوم (علیهم السلام): ج. 4. وصیتهای امام سجاده، امام باقر، امام صادق، امام کاظم، امام رضا و امام جواد (علیهم السلام) [فارسی]

کاظمی نایینی، سید رضا موسی، قم، انتشارات هادی مجد، 1383، جیبی.

در جلد چهارم از این کتابچه وصیت های حضرت امام سجاده (علیه السلام)، امام باقر (علیه السلام)، امام صادق (علیه السلام)، امام کاظم (علیه السلام)، امام رضا (علیه السلام) و امام جواد (علیه السلام) به یاران و نزدیکان درج گردیده است.

343. وفاه الامام السجاد علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

عصفوری بلادی بحرانی، شیخ حسین بن علی قم، منشورات الشریف الرضی، 1411ق (چاپ افسه)، 56 صفحه، رقعی، عربی؛ نجف اشرف، مطبعه الحیدریه، 1379ق. 56 صفحه.

344. ولاده امام زین العابدین [عربی]

طالقانی، سید محمد حسین، نجف، دارالمعارف، 1387ق، 31 صفحه. رقعی.

345. ویژگی های امام سجاده، الخصائص السجادية [فارسی]

فدوی اردستانی، حامد، قم، انتشارات نسیم کوثر، چاپ اول، 1384، 352 صفحه، وزیری.

تحلیلی روایی از سیره و شخصیت امام سجاده است. نویسنده طی دوازده فصل مجموعه ای از مسائل زندگی، کرامات، فضایل اخلاقی، سیره فردی و اجتماعی و گفتار و کلمات قصار امام سجاده را از میان متون حدیثی و تاریخی شناسایی و تحلیل کرده است. در توضیح زندگی و مناقب امام مسائل تاریخی و حوادث آن عصر

بحث شده و داستان های اخلاقی از سیره حضرت برای استفاده خوانندگان نقل شده است.

[ه -]

346. همراه با امام سجاد(علیه السلام) ویژه نوجوانان عزیز [فارسی]

سمامی، امید، قم، انتشارات اشک یاس، 1389، 32 ص.

[ی]

347. یادگار عاشورا حضرت سجاد(علیه السلام) [فارسی]

ایمانی یامچی، حسین، قم، موسسه انتشارات عصر ظهور، چاپ اول، 1377، 255 صفحه، رقعی.

تاریخ زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام) از صفحات والای کتاب خلقت است که با اندک تأمل، بیشترین بهره از آن گرفته می شود. این تاریخ پر فراز و نشیب حاوی حوادثی است که کمتر دورانی شاهد آنها بوده است. مجموعه حاضر کوششی است در جهت تبیین هر چه بهتر حوادث دوران امام سجاد(علیه السلام) به ویژه بعد از وقایع خونبار عاشورا. نویسنده در این مجموعه علاوه بر شرح زندگانی امام سجاد(علیه السلام) معجزات، علم غیب، یاران و صحابی و روایات متعدد همراه با شرح و ترجمه، سیره سیاسی و اجتماعی و فرهنگی یادگار عاشورا حضرت امام سجاد(علیه السلام) با شیوه ای مستند و تحلیلی مورد بررسی قرار داده است. وی، در بخش اول کتاب به شرح مشخصات فردی، تولد، کودکی، کنیه، لقب، پدر و مادر، امامت، شهادت و فرزندان می پردازد و سپس موضوعاتی چون امام سجاد(علیه السلام) و پاستور، عبادت حضرت سید العابدین(علیه السلام)، شجاعت، حضرت مهدی از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)، رفتار امام سجاد(علیه السلام) با بردگان در ماه رمضان، رفتار امام سجاد(علیه السلام) با همسفران و کربلا از دیدگاه حضرت امام سجاد(علیه السلام) را مورد بحث قرار می دهد. در ادامه با اشاره به چهارده معجزه و نیز چهارده مورد از اخبار غیبی از آن حضرت، ضمن تبیین سیره جهاد فرهنگی امام سجاد(علیه السلام) به محورهای کاری دوره امامت، صحیفه سجادیه، رساله حقوق، قرآن،

ص:151

اسرار حج، انواع روزه از دیدگاه امام سجاده (علیه السلام) و راز نیاز شبانه حضرت و نیز اشعار منتسب به امام زین العابدین (علیه السلام) و فرزندان و زید بن علی بن الحسین (علیه السلام) می پردازد. در بخش دیگری از کتاب مباحثی مانند خطبه امام سجاده (علیه السلام) در کوفه، شام و مدینه و تحلیل و بیان نکات سیاسی اجتماعی این خطبه ها و شهادت امام (علیه السلام) و همچنین شرح حال جمعی از یاران امام سجاده (علیه السلام) مطرح می گردد. در پایان کتاب تعداد 41 حدیث در موضوعات مختلف تحت عنوان: ره توشه فضیلت از فرمایشات حضرت زین العابدین (علیه السلام) و نیز مداحی و مراثی با استفاده از اشعار برخی از شعرا بیان می گردد.

348. یادگار کربلا: امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

سپاهی یونسی، عباسعلی، تصویرگر: سیما بروجر، مشهد، انتشارات انصار، چاپ اول، 1385، 12 صفحه، خشتی.

349. یادواره دوازدهمین مراسم شب شعر عاشورا ویژه امام سجاده حضرت علی بن الحسین (علیه السلام) [فارسی]

شیراز، ستاد برگزاری شب شعر عاشورا، چاپ اول، 1378، 168 صفحه، رقعی.

350. یار مهربان: داستان هایی از زندگانی امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

علی برزی، ابراهیم، ویراستار: محمدرضا پیوندی، قم، انتشارات نورالنور، چاپ اول، 1383، 152 صفحه، رقعی.

آنچه در این کتاب جمع آمده حکایات و داستان هایی است درباره زندگی، فضایل و حوادث دوران امام سجاده (علیه السلام) که در قالب 40 عنوان تدوین گردیده است.

فصل دوم : منابع به زبان های دیگر در مورد امام سجاد (علیه السلام)

1. آشنایی با معصومین (علیهم السلام) ، معصوم ششم حضرت امام علی زین العابدین (علیه السلام) [تایلندی]

آیت الهی، سید مهدی، ترجمه ایوب یام یی، چاپ اول، 1380، 24 ص.، رقی.

گزارشی کوتاه از حیات اجتماعی و سیاسی امام سجاد علیه السلام است. در ابتدای این نوشتار از ویژگی های بارز اخلاقی امام زین العابدین (علیه السلام) از جمله تقوا و توجه خاص به تربیت شاگردان و زندگی مردم سخن به میان آمده است. سپس درباره همراهی آن امام همام با امام حسین (علیه السلام) در تحقق اهداف آن حضرت و تحمل مرارت های اسارت و به جان خریدن سفر دردناک کوفه و شام و حضور در کاخ های ابن زیاد و یزید و همچنین ایجاد روشنگری در دل های خاموش مسلمانان مطالبی ارائه گردیده است. در بخش پایانی نیز، به منزلت و احترام والای امام سجاد علیه السلام در میان مردم و همچنین اهمیت کتاب صحیفه سجادیه به اختصار اشاره شده است.

2. اعلام الهدایه. ج. 6. الامام علی بن الحسین (علیه السلام) زین العابدین [اردو]

مؤلفین منذر حکیم اوروسام بغدادی، مترجم سید حمید الحسن زیدی، قم، مجمع جهانی اهل بیت و اور موسسه آل البيت علیهم السلام، 2011م.

این کتاب ترجمه جلد 6 پیشوایان هدایت است. این کتاب کندکاوای در زندگی امام سجاد علیه السلام و تبیین ویژگی های فردی و مواضع سیاسی و اجتماعی آن امام همام است. نگارنده دو خطر مهم باز شدن مرزهای فرهنگی جامعه اسلامی به روی

فرهنگ های گوناگون سرزمین های تازه فتح شده و فراموش شدن ارزش های اخلاقی در پی دنیاگرایی مردم را از دلایل اصلی اتخاذ شیوه خاص دعا در دوره امام زین العابدین (علیه السلام) می داند. جلوه هایی از شخصیت آن امام برزگوار، مراحل مختلف زندگی ایشان، زندگانی آن حضرت پس از واقعه عاشورا و چگونگی شهادت، از مباحث مطرح شده در بخش نخستین کتاب است. در بخش بعدی نیز به ویژگی های عصر امام سجاد (علیه السلام)، برنامه ریزی جهادی ایشان و ویژگی های بی همتای زندگانی آن امام اشاره شده است. در بخش انتهایی نیز به میراث های علمی آن امام در عرصه های مختلف تفسیر، حدیث، عقاید و احتجاج ها، فقه و حقوق، ادبیات و حکمت های اخلاقی و در نهایت، به موضوع معرفی صحیفه سجاده به صورت جداگانه پرداخته شده است.

3. اعلام الهدایه. ج. 6. الامام علی بن الحسین (علیه السلام) زین العابدین [اندونزیایی]

حکیم منذر با همکاری وسام البغدادی، ترجمه علی الکاف، ویرایش و تطبیق: سلمان فارسی، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1386 ش.، 338 ص.، وزیری.

4. اعلام الهدایه. ج. 6. الامام علی بن الحسین (علیه السلام) زین العابدین [ترکی]

حکیم منذر با همکاری وسام البغدادی، ترجمه وحد الدین اینجه، ویرایش مرتضی ترابی، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1385، 212 ص.، وزیری.

5. الامام زین العابدین (علیه السلام) [اردو]

مؤسسه البلاغ، ترجمه احسان حیدر رضوی، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1376 ش.، 119 ص.، رقی.

بازخوانی مختصر شخصیت، زندگانی و نقش سیاسی امام سجاد علیه السلام است. اهتمام نویسندگان در ابتدای این اثر، معرفی بخش هایی از کمالات انسانی امام

سجاد علیه السلام در ابعاد مختلف روحی، اخلاقی و فکری بوده است. در ادامه نیز تلاش کرده اند تا ترسیمی کلی از شخصیت و عملکرد اجتماعی آن حضرت را به مخاطبان خود نشان دهند. در بخش پایانی به هشیاری امام سجاد (علیه السلام) در برابر توطئه ها و جاسوسی های بنی امیه اشاره گردیده و عنوان شده است که آن امام عزیز، مصلحت را بر ترک هر گونه مقابله با دستگاه اموی می دانستند تا بتوانند در سایه این امنیت به حفظ دستاوردهای قیام عاشورا و نشر معارف دین بپردازند.

6. با چهارده معصوم آشنا شویم: امام زین العابدین (علیه السلام) [بلغاری]

دادور، مهدی، قم، انتشارات انصاریان، 1993م، 24ص.

7. با چهارده معصوم آشنا شویم: امام زین العابدین (علیه السلام) [ترکی - استانبولی]

دادور، مهدی، ترجمه محمد مجاهدی و جواد اسلام، قم، انتشارات انصاریان، 1993م، 26صفحه.

8. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد (علیه السلام) [آذری - کریم]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، باکو، انتشارات بین المللی الهدی، 48صفحه.

9. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد (علیه السلام) [اردو]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، مترجم احمدعلی عابدی، قم، موسسه در راه حق، 1982م، 53صفحه.

10. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد (علیه السلام) [اسپانیولی]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، ترجمه مارتا گلزار، قم، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1381ش، 78ص. رقعی.

11. پیشوای چهارم: حضرت امام سجاد (علیه السلام) [انگلیسی]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی موسسه، 2002م.

12. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام) [پشتو]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، ترجمه محمد رحیم درانی، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1387، 33 صفحه،
رقعی.

13. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام) [تاجیکی]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، ترجمه عبدالله زرین تاج، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1387 ش،
65 صفحه، رقی.

14. پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام) [ترکی]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، ترجمه شادمان آراغلو؛ ویرایش اسماعیل بندی دریا، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ
اول، 1386، 59 ص، رقی.

15. پیشوای چهارم و پنجم حضرت امام سجاد و امام محمد باقر(علیهما السلام) [برمه ای]

هیئت تحریریه موسسه در راه حق، ترجمه گروه ترجمه مجمع، قم، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1383، 106 ص،
رقعی.

16. زندگینامه امام سجاد(علیه السلام)، امام باقر، امام صادق، امام کاظم(علیه السلام) [آلبانیایی]

احمدی، مهدی، تیرانا، کمیته مطالعات و تحقیقات مجمع جهانی اهل بیت(علیه السلام)، با همکاری رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی
ایران در تیرانا، 1996 م، 90 صفحه

17. مقتبس من حياه المعصومين الاربعه عشر(علیهم السلام) فی تاریخ الاسلام حياه

الامام زين العابدين(علیه السلام) [انگلیسی]

قرشی، باقرشریف، ترجمه عبدالله شاهین، تهران، انتشارات انصاریان، 2001 م.

فصل اول: شروح و تعلیقات صحیفه سجادیه

فصل دوم: ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه

فصل سوم: ترجمه های غیر فارسی صحیفه سجادیه

ص: 157

1. آشنایی با صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

مجد فقیهی، محمد علی، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی، چاپ اول، 1385، 121 صفحه، وزیری.

نویسنده در این نوشتار، نخست با اشاره به گوشه هایی از زندگی و شخصیت امام سجاد(علیه السلام) و ویژگی های عصر ایشان و رویکرد امام سجاد(علیه السلام) به دعا و فلسفه آن، به شناسایی صحیفه سجادیه و پس از آن به محتوایشناسی آن پرداخته و افزون بر آن، ترجمه ها، فرهنگنامه ها، تکمله ها و شرح های صحیفه سجادیه را بررسی و به تعدادی از ترجمه ها، فرهنگنامه ها و شرح های صحیفه سجادیه اشاره نموده است و در پایان سه دعا از ادعیه صحیفه سجادیه (دعای سی و دوم: دعای بعد از نماز شب، دعای چهل و دوم: دعای هنگام ختم قرآن و دعای پنجاه و دوم: دعای ذلت و فروتنی در برابر خدا) را شرح و توضیح داده است.

2. آشنایی با صحیفه سجادیه: تجلی پیام جاوید عاشورا [فارسی]

باقریان، احمد، قم، انتشارات زائر، چاپ اول، 1382، 148 صفحه، رقعی.

در این کتاب موضوعات کلی صحیفه در 19 باب: توحید، نبوت، امامت، معاد، اسلام و احکام و ... آمده، ذیل هر باب نیز موضوعاتی را عنوان کرده و همچنین جایگاه هر باب و موضوعات آن را در صحیفه مشخص نموده است.

3. آشنایی با صحیفه سجادیه [فارسی]

سالمی، محمد، اهواز، انتشارات خوزستان، چاپ اول، 1392، 88 صفحه.

4. آشنایی با صحیفه سجادیه «اُخت القرآن» [فارسی]

هیئت مسابقات سراسری آموزشی قرآن و عترت (علیه السلام)، تهران، مرکز فعالیت ها و پژوهش های قرآن و عترت دانشگاه آزاد اسلامی، 28 صفحه. ابن جزوه از متنی که توسط حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای امامی نوشته شده، تلخیص شده است، محل نگهداری: کتابخانه دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم.

5. آفاق الروح فی ادعیه الصحیفه السجادیه [عربی]

فضل الله، سید محمد حسین، بیروت، دارالملاک، چاپ اول، 2000م.

شرح و تحلیل کلیه دعاهای صحیفه سجادیه است. نویسنده، به منظور ارائه فرهنگ و معارف موجود در صحیفه امام سجاد علیه السلام، این اثر را به روش توصیفی تألیف کرده است. مولف پس از نقل هر فقره از دعا، به شرح و تفسیر آن می پردازد و موضوعات مورد اشاره در آن دعا را بیان می کند. این مباحث در کتاب حاضر مطرح شده است: دعا، صلوات بر رسول خدا (صلی الله علیه و آله)، شعاری که مسلمانها را از دیگران متمایز می کند، عالم ملائکه، التزام به خط رسالت، مفاهیم دعا، مسئولیت انسان مومن، اهداف دعا، نیاز به خداوند، اسلوب توبه، مفهوم شیطان در قرآن، فلسفه دعا و استسقا، مسئولیت پدران و مادران در قبال تربیت فرزندان.

6. آیین جهاد در صحیفه سجادیه [فارسی]

رهبر، محمد تقی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، 1365، 72 صفحه. رقعی .

موضوع جهاد اسلامی را با توجه به دعای امام سجاد (علیه السلام) درباره مرزداران بررسی می کند. این کتاب در دوران دفاع مقدس توسط سازمان تبلیغات اسلامی چاپ و منتشر شده است.

ص: 160

7. آینه مکارم: شرح دعای مکارم الاخلاق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

خاتمی، سید روح الله، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، 1376، 612 صفحه، وزیری.

این اثر، شرحی مفصل و ارزشمند بر دعای مکارم الاخلاق امام سجاد(علیه السلام) است. نویسنده با بهره گیری از آیات قرآن و روایات معصومین(علیه السلام) و با بیانی محققانه و عالمانه به شرح و تبیین معارف والای این دعای شریف پرداخته است و اسرار این گنجینه معنوی را برای خوانندگان آشکار ساخته است. این شرح، بیشتر جنبه اخلاقی دارد و جزء سلسله درس های اخلاقی آن مرحوم محسوب می شود. معنای اخلاق، پاسخ اشکال هایی که به دعا می گیرند، ریشه ایمان، معنای هستی، معنای توکل، معنای نیت، ریاضت، طلب هدایت، انسان و هدایت الهی، نفی ظلم پذیری، معایب ظلم پذیری، لزوم شناخت مکر و... از جمله مباحث کتاب است.

[الف]

8. الابعاد الانسانیة والحضاریة فی الصحیفه السجادیة للامام علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب(علیه السلام) [عربی]

گروه نویسندگان، دمشق، راینی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دمشق، چاپ اول، 1425 ق، 320 صفحه، رقعی.

این کتاب مجموعه مقالات همایشی است در باره شخصیت حضرت امام سجاد(علیه السلام) و نیز اهمیت و عظمت و ابعاد مختلف کتاب صحیفه سجادیه که هرکدام از آنها از زاویه ای خاص از لحاظ اعتقادی، اخلاقی، عرفانی و اجتماعی به تبیین کتاب

صحیفه سجادیه پرداخته اند. این کار با همت سفارت جمهوری اسلامی ایران و با همکاری راینی فرهنگی سفارت در قالب یک کنگره بزرگ بین المللی و با حضور

ص: 161

دها تن از محققان و متفکران از سوریه، ایران، لبنان، عراق، یمن، هند، فلسطین، مصر و سیرالئون و برگزاری جلسات کارشناسی با حضور آنان صورت گرفته تا ابعاد شخصیت حضرت امام سجاد (علیه السلام) و کتاب صحیفه سجادیه به مردم مسلمان دنیا، بهتر معرفی شده و مورد استفاده آنان قرار گیرد.

9. اخلاق اجتماعی در صحیفه سجادیه [فارسی]

حق شناس، حمیدرضا، [تهیه کننده] مرکز پژوهشهای اسلامی صداوسیما. قم، انتشارات دفتر عقل، 1388، 120 صفحه، رقعی.

ارائه نکته‌هایی اخلاقی در عرصه‌های گوناگون خانوادگی، اجتماعی و حکومتی و ارائه وظایف رسانه ملی درباره آن‌ها موضوع این اثر است که با محوریت صحیفه سجادیه و روایات معصومین (علیه السلام) بدان پرداخته شده است. فصل ابتدایی به بیان کلیاتی درباره تحقیق، معرفی ابعاد گوناگون صحیفه سجادیه و تقسیم محتوای آن به ارتباط با جامعه، با خود و با خداوند، و همچنین مقصود نویسنده از اخلاق و تعریف آن اختصاص یافته است. در ادامه، اخلاق در خانواده در سه محور والدین، فرزندان و زن و شوهر مورد بررسی قرار گرفته و سپس اخلاق اجتماعی در ارتباط با خویشاوندان، دوستان و همسایگان، سالمندان و خردسالان، مردم و نیازمندان تشریح گردیده است. در فصل مربوط به اخلاق حکومتی نیز، حقوق متقابل مردم و حاکمان مورد دقت نظر قرار گرفته است.

10. اخلاق محتشمی: شرح متن صحیفه سجادیه حضرت امام زین العابدین و وصایای حضرت امیرالمومنین بفرزندش ابوعبدالله الحسین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

اسفندیاری محتشم السلطنه، حسین، تهران، حسینیه ارشاد، چاپخانه نگین، چاپ دوم، 1348، 228 صفحه، وزیری.

خلجی، محمدتقی، قم، انتشارات پرتو خورشید، چاپ اول، 1383، 2 جلد، وزیری.

این نوشتار، شرحی است بر صحیفه سجاده، مؤلف با بهره‌گیری از مهم‌ترین کتاب‌های تفسیری و حدیثی، معارف والای صحیفه را تشریح و تبیین کرده است. در این کتاب ذیل هر یک از جملات ذکر شده از صحیفه سجاده مسایل فلسفی، اجتماعی و سیاسی، برخی اشعار، سخنانی از ائمه معصومین (علیه السلام) و آیاتی از قرآن کریم به فراخور موضوع ذکر شده است که لطافت خاصی به مباحث اعتقادی اثر بخشیده است. مقدمه مفصل مؤلف با عنوان دیباچه‌ای بر دعا در 130 صفحه، از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب است. مؤلف در این مقدمه، درباره مفهوم دعا، ادب دعا، شرایط اجابت دعا و زمینه‌های شکل‌گیری صحیفه سجاده بحث کرده و در ضمن به پرسش‌هایی نیز پاسخ داده است: آیا دعا با اصل علیت ناقي دارد؟ آیا دعا با قضا و قدر ناسازگار است؟ و در ادامه به ترجمه و شرح نیایش یکم صحیفه سجاده پرداخته که از جمله مباحث آن عبارت‌اند از: سپاس و ستایش، آفرینش آغازین، چهره ریاضی جهان، تقدیر معیشت روزی خوران، روش‌های خداشناسی، الهام سپاس‌گذاری، برزخ، شفاعت در آموزه‌های اسلام، گواهان عمل، ساز و برگ حیات آدمی، انسان و اسلام، توبه در اسلام، نقش عمل ستایش و سپاس و...

جلد دوم کتاب حاضر ترجمه و شرح صحیفه سجاده است از نیایش دوم تا پنجم که درباره پیامبر (صلی الله علیه و آله)، فرشتگان، پیروان رسولان و اهل بیت و دوستداران آنهاست. در شرح فرازهای دعاها توجه به کلیت دعا و جهان بینی و اصول حاکم بر آن و توضیح مفردات و مضامینی با رویکردی کلامی و تحلیلی مورد نظر شارح است. ضمن اینکه نثر سلیس و فخیمانه شرح ویژگی ممتازی است که این اثر را از دیگر شروح متمایز می‌کند. صحیفه سجاده ترجمان آموزه‌های اصیل اسلام در سه بعد اعتقادات، تکالیف عملی و وظایف اخلاقی در قالب نیایش است. در این کتاب ذیل

هر یک از جملات ذکر شده از صحیفه سجادیه مسایل فلسفی، اجتماعی و سیاسی، برخی اشعار، سخنانی از ائمه معصومین(علیه السلام) و آیاتی از قرآن کریم به فراخور موضوع ذکر شده است. نویسنده تلاش کرده است نظم و شیوه دعا را کشف و موضوعات مختلف موجود در آن را معرفی کند.

12. اخلاق در قرآن کریم و صحیفه سجادیه [فارسی]

زینی وند، تورج، اصفهان: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، شعبه استان اصفهان، 1393، 432 صفحه، رقعی.

در این اثر به اخلاق در قرآن کریم و صحیفه سجادیه در چهار فصل پرداخته شده است. در فصل اول با عنوان کلیات به تعریف موضوع، پرسش و فرضیه، مفهوم و محتوا، اهمیت و ضرورت تحقیق، پیشینه پژوهش و هدف از تحقیق پرداخته شده است. عنوان فصل دوم تحلیل تطبیقی مبانی نظری اخلاق در قرآن و صحیفه سجادیه است که شامل موضوعاتی همچون غایت انگاری، قاعده نگری، وحی، فطرت و عقل، اختیار، مطلوب نهایی و تلاش، تقابل مضمون های اخلاقی، ترادف مضمون های اخلاقی، مفاهیم اخلاقی عام و خاص، گوناگونی خطاب ها، ماهیت مفاهیم اخلاقی، شبکه معنایی می شود. فصل سوم به بررسی تطبیقی فضیلت های اخلاقی در قرآن کریم و صحیفه سجادیه در موضوعاتی همچون احسان به پدر و مادر، اخلاص، امر به معروف و نهی از منکر، امید، انفاق، تقوی، توبه، توکل و... اشاره می کند. فصل چهارم با عنوان بررسی تطبیقی رذیلت های اخلاقی همچون استهزاء و تمسخر، اسراف و تبذیر، بدگمانی، پیروی از شیطان،

تکبر و غرور، تهمت، افترا و غرور، حرص، حسد، خشم، دروغ، دنیاخواهی و... در قرآن کریم و صحیفه سجادیه پرداخته است.

13. امام سجاد(علیه السلام) و شهدا: بررسی تطبیقی سیره شهدا با فرازهایی از صحیفه سجادیه [فارسی]

حسنی، سیدرضا، قم، نشر هدی، 1392، 112 ص.، رقعی.

بررسی سیره و سبک زندگی شهدا با توجه به دیدگاه های امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده است. در این اثر نویسنده سعی نموده است با استفاده از ادعیه و مناجات های امام سجاد، به بررسی برخی از رفتارها و گفتارهای شهدا و رزمندگان ایرانی در طول هشت سال جنگ بین ایران و عراق و تطبیق این سیره عملی و سخنان آنان با دیدگاه های آن امام در صحیفه سجاده بپردازد. در همین زمینه وی به سیره و گفتار رزمندگان و شهدا در مورد نماز، توبه، اخلاص، فروتنی، عدالت، ترس از خدا، ثنای پروردگار و یاد او، شوق جهاد و شهادت در راه خدا، انس با قرآن، پرهیز از محبت دنیا، صبر و استقامت در راه هدف، گذشت و بخشش از خطای دیگران، توکل بر خدا، تقوا و برخی دیگر از فضایل اخلاقی اشاره نموده و عملکرد و گفتار آنان را با سخنان امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده مقایسه نموده است.

14. امام شناسی (صحیفه سجاده) (جلد 15) [فارسی]

حسینی طهرانی، سید محمد حسین، مشهد، انتشارات علامه طباطبائی، چاپ سوم، 1383، 370 صفحه، وزیری.

در این کتاب به موضوعاتی از قبیل: کتاب صحیفه سجاده و دعای آن راجع به خلافت، شمه ای از احوالات امام سجاد علیه السلام، اهمیت صحیفه کامله سجاده، تواتر صحیفه کامله سجاده، ملحقات صحیفه سجاده، صحیفه ثانیه سجاده تدوین شیخ حرعاملی، صحیفه ثالثه سجاده تدوین میرزا عبدالله افندی، صحیفه رابعه سجاده تدوین میرزا حسین نوری، صحیفه

خامسه سجاده تدوین سید محسن امین عاملی، صحیفه سادسه سجاده تدوین شیخ محمد صالح مازندرانی، اشتهاار صحیفه در میان علماء سابقین و ... پرداخته شده است.

15. انسان از منظر قرآن و صحیفه سجاده و دلالت های تربیتی آن [فارسی]

عموزاده سماکوش، حسن و لیلا بیگدلی، تهران، انتشارات سیب سبز، 1392، 126 صفحه، رقعی.

نگارنده در این اثر تلاش کرده تا با تحلیل مفاهیم و محتوای دعای صحیفه سجادیه، دلالت های تربیتی آن را بررسی کند و بر اساس آن، تربیت دینی مورد نظر صحیفه سجادیه را پیشنهاد کند. این اثر از سه فصل تشکیل شده است که عبارتند از: فصل اول انسان، که در این فصل به رویکردهای مربوط به طبیعت انسان، مقتضیات انسان، نظریه شفلر، مفاهیم رایج استعداد و نظریه طبیعت انسان در قرآن پرداخته شده است. در فصل دوم با عنوان "فطرت و امور فطری" به فطریات انسانی در ناحیه شناخت ها، فطریات در ناحیه خواستها، معیار تشخیص امور فطری، ویژگی های امور فطری، نظریه فطرت در قرآن، هماهنگی ابعاد فطرت انسان، تغییر در فطرت انسان، دلایل استعدادهای منفی در انسان، اختلاف در استعدادهای از دیدگاه قرآن پرداخته شده است. همچنین فصل سوم هم با عنوان "صحیفه سجادیه" به مواردی همچون انسان مطلوب در قرآن و صحیفه سجادیه، هدف آرمانی تربیت در قرآن و صحیفه سجادیه، رویکرد اساسی در تربیت در قرآن و صحیفه سجادیه، شناخت خدا، غفلت، خوددوستی، رابطه معلم و شاگرد در قرآن و صحیفه سجادیه، اصول تربیت در صحیفه سجادیه، اصل بازگشت یا تغییر رفتار، اصل تذکر و اصل عزت اشاره شده است.

[ب]

16. بازگشت به صحیفه سجادیه: منتخبی از دعاهاى ارزشمند امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

دهکردی، حسین، اصفهان، انتشارات آیین فرزادنگی، 1389، 96 صفحه،

در این کتاب تعدادی از دعاهاى امام سجاد علیه السلام در صحیفه سجادیه انتخاب شده اند، که عبارتند از: درخواست اخلاق پسندیده، نیایش به هنگام پگاه و شامگاه، دعا برای پدر و مادر، دعا برای فرزندان، پوزش از کوتاهی در حقوق مردم، نیایش

ص: 166

هنگام سختی و دشواری، نیایش پس از فراغت از نماز شب، خیرخواهی از خداوند متعال، درخواست حاجت از خداوند، اظهار فروتنی در پیشگاه خدا، درخواست رحمت و آمرزش، در پناه جویی از ناگواریها، یاد مرگ و در توبه و انابه.

17. بال در بال ملانک (گلگشتی در متن دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه) [فارسی - عربی]

رضوانی، مجتبی، ویراستار: محمود رنجبر، رشت، انتشارات حق شناس، چاپ اول، 1382، 80 صفحه، رقعی.

نوشتار حاضر شرحی است بر دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه که با متن دعا همراه است. در این دعا از فضایل ماه رمضان سخن گفته است.

18. برای مامان و بابا: برگرفته از صحیفه سجادیه (مدرسه امام سجاده) [فارسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، قم، نشر جمال، چاپ چهارم، 1387، 12 صفحه، خشتی.

چاپهای دیگر: (چاپ پنجم، 1389)، (چاپ ششم، 1392)، (چاپ هفتم، 1393).

این اثر برگرفته از دعای بیست و چهارم صحیفه سجادیه است. امام سجاد علیه السلام در این دعا با تمثیلات و تشبیهاتی بسیار شیرین و خواندنی، رابطه ی منطقی فرزند با پدر و مادر را تعیین می کند و وظایف او را در برابر دو نعمت بزرگ بیان می دارد.

19. بررسی نظام تربیتی صحیفه سجادیه [فارسی]

ابراهیمی فر، علی اصغر، قم، انتشارات دفتر عقل، چاپ اول، 1385، 194 صفحه، رقعی.

ص: 167

این پژوهش به بررسی و کشف نظام تربیتی در صحیفه نورانی سجاده می پردازد. بخش اول، کلیاتی درباره پژوهش حاضر و بخش دوم، عهده دار تبیین مبانی تربیتی صحیفه سجاده است. بخش سوم به اصول تربیتی صحیفه اشاره دارد. در بخش چهارم، روش های تربیتی صحیفه سجاده بررسی می شود و بخش پنجم به توضیح هدف های تربیتی در صحیفه سجاده اختصاص دارد. در بخش پایانی نیز به نقش رسانه در انتقال مفاهیم بلند صحیفه سجاده پرداخته شده است.

20. بر کرانه صحیفه سجاده [فارسی]

علیزاده، حسین و مجید زندی؛ به اهتمام معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، تهران: موسسه فرهنگی دین پژوهی بشری: شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی، اداره کل فرهنگی، 1392.

کتاب حاضر از مجموعه آثار برگزیده نخستین جشنواره دعا و نیایش شمس است که توسط دبیرخانه تخصصی دعا و نیایش شمس برگزار شده است.

21. برگی از صحیفه ی سجاده (آشنایی با امام سجاد(علیه السلام) و حقوق والدین) ویژه ی دانش آموزان (راهنمایی و متوسطه) [فارسی]

الهی قمشه ای، مهدی، ویراستار سید محمد سجادی، تهران، انتشارات اندیشه مطهر، 1392، 96 صفحه، پالتویی.

22. برگی از صحیفه ی سجاده 1 دوره اول متوسطه (پایه هفتم) [فارسی]

الهی قمشه ای، مهدی (مترجم)، اراک، انتشارات یوحنا، 1394، 96 صفحه، پالتویی.

این اثر به شرح دعای پانزدهم صحیفه سجاده ویژه دانش آموزان در دو فصل پرداخته است. فصل اول به زندگانی امام سجاد علیه السلام اختصاص دارد که در آن به موضوعاتی همچون آشنایی با امام سجاد علیه السلام، دفاع فرهنگی در عصر استبداد، حکومت معنوی در عصر خفقان، کارآمدترین شیوه تربیتی، تربیت انسان های صالح، محبوبیت امام از منظر دیگران، زیباترین شیوه معاشرت، پناه بی پناهان،

ص: 168

خدمتگزار ناشناس، راز تسخیر دلها، روش های دوست یابی و ... اشاره شده است. موضوع فصل دوم شرح دعای پانزدهم صحیفه سجادیه در هفت فراز است. در این فرازها به موضوعاتی از قبیل: عظمت نعمت سلامتی، صبر بر سختی ها، جایگاه بهداشت در اسلام، اسلام و نعمت سلامتی، آثار تربیتی و معنوی بیماری، آزمایش، مصلحت الهی، اجابت دعا، تدبیر خداوند، رضایتمندی در سختی ها، حالت های متفاوت اولیاء و ... اشاره شده است.

23. برگي از صحیفه سجادیة 4 دوره دوم متوسطه (پایه اول) [فارسی]

الهی قمشه ای، مهدی (مترجم)، اراک، انتشارات یوحنا، 1393، 152 صفحه.

جلد چهارم کتاب برگي از صحیفه سجادیة از «مقدمه و فصل های پرتوی از زندگینامه امام سجاد علیه السلام و شرح دعای ششم صحیفه سجادیة» تدوین شده است. فصل اول به عناوینی چون: چرا امام چهارم سجاد لقب یافت، سیمای امام سجاد علیه السلام، اخلاق امام سجاد علیه السلام، امام سجاد علیه السلام و مسائل فرهنگی، مسائل اقتصادی در صحیفه سجادیة، راز محبوبیت اجتماعی، جایگاه همسایه های در صحیفه سجادیة، حفظ شیعیان و برخوردهای امام با امویان، حمایت معنوی از قیام های عاشورایی، حاکمان عصر امام سجاد علیه السلام، نقش نگین انگشتر امام سجاد علیه السلام و امام زین العابدین

علیه السلام و صحیفه سجادیة در نگاه اهل سنت پرداخته است. مؤلف در فصل دوم در رابطه با موضوعات دعا به وقت صبح و شام، ستایش آفریننده روز و شب، تاریکی آرامبخش شب، حرکت و حیات با آغاز صبح، برنامه ریزی و استفاده از فرصتها، کسب روزی حلال، همه چیز از آن خداست، هر روز نو شاهد اعمال ما، بهترین روز، خطر رسوائی، خطر دام های شیطان دوازده خصلت زیبا، دوازده ویژگی اهل ایمان، مقام رضا و خشنودی، عدل و مهر و ملک خداوند، بنده ای تمام عیار، بهترین پاداش، یقین به بخشایش الهی مطالبی را به نگارش آورده است.

ص: 169

24. برگی از صحیفه سجادیه 5 دوره دوم متوسطه (پایه دوم) [فارسی]

الهی قمشه ای، مهدی (مترجم)، قم، انتشارات یوحنا، 1393، 154 صفحه.

کتاب پنجم برگی از صحیفه سجادیه از عناوینی همچون: شرح فرازهایی از دعای بیستم صحیفه سجادیه (مکارم الاخلاق، صلوات بر محمد و آل محمد، مراتب یقین، محافظت از نیت و اندیشه ها، بندگی خدا، طمع مثبت و منفی، ریشه های تکبر، تکبر پسندیده، همنشینی با محرومان، تغییر رفتارهای غلط و ناپسند، حسد مذموم و غبطه محمود، راه علاج حسد و ضرر حسد در دنیا گردآوری شده است. از دیگر موضوعات این کتاب می توان به تبدیل سوءظن به اعتماد، توانائی دفاع در مقابل ستمگران، مجازات دفاع نکردن از حق خود، از پیامبر صلی الله علیه و آله بیاموزیم، گسترش عدالت، وحدت پراکندگان، اصلاح بین مردم، فاش نمودن خوبی ها و پنهان کردن زشتی ها، نرم خویی، تواضع رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم، آرامش و وقار، معاشرت زیبا با دیگران، پیشی گرفتن در فضیلت، ترک سرزنش، ترک یاری به غیر مستحق و دوری از اهل بدعت اشاره نمود.

25. برگی از صحیفه ی سجادیه 6 دوره دوم متوسطه (پایه سوم) [فارسی]

الهی قمشه ای، مهدی (مترجم)، قم، انتشارات یوحنا، 1393، 150 صفحه.

این کتاب شرح فرازهایی از دعای بیستم صحیفه سجادیه (مکارم الاخلاق) با عناوین پیری و درماندگی، حقوق سالمندان، سخت ترین امتحان انسان، خلوص نیت و توکل، آثار اخلاص در زندگی، تعامل برابر با مردم، راه های مقابله با شیطان و برای دوری از شیطان چه باید کرد است. از دیگر موضوعات این کتاب، عوامل مصونیت از شیطان، دوری از ستم و ستمگری، مهم ترین هدف انبیاء، آثار ستم، فلسفه انقلاب اسلامی، در سایه سار کرم الهی، فقط فضل و کرم الهی، دلدادۀ عفو و رحمت الهی، زبان آدمی، نطق بر اساس هدایت، تقوا عامل بصیرت و بینش و تقوا و آزادی معنوی است.

ص: 170

26. برگي از صحيفه سجديه 7 دوره دوم متوسطه (پايه چهارم) [فارسي]

الهي قمشه اي، مهدي (مترجم)، قم، انتشارات يوحنا، 1393، 218 صفحه.

جلد هفتم برگي از صحيفه سجديه شامل مباحثي همچون: مقدمه، ويژگي هاي مرتبط با امامت، ويژگي هاي امام عليه السلام در ارتباط با خدا، بهره گيري امام سجاد عليه السلام از دعا، حاکمان عصر امام سجاد عليه السلام و امام زين العابدين عليه السلام و صحيفه سجديه در نگاه اهل سنت است. همچنين اين کتاب شامل فرازهاي لطف و نعمت الهي، غناي نفس و بي نيازي طبع، اسراف و تباهي، کسب و کار، عبادت و بندگي، امنيت، تنگدستي و آبروداري، تندرستي و عبادت، حسن عاقبت، ياد خدا و صلوات بر محمد و آل محمد است.

27. بهترين زندگي در پرتو سخنان امام سجاد (عليه السلام) [فارسي]

رضا (نوري)، مسعود، [بي جا، بي نا، بي تا]، 76 صفحه، وزيري.

در اين کتاب کلمات قصار و حکمت هاي آموزنده برگرفته از دعاهاي صحيفه سجديه به صورت فهرست موضوعي همراه با آدرس دعاها، زير هر يک از کلمات قصار و حکمت هاي امام سجاد (عليه السلام) آورده شده است و نيز در پايان کتاب

فهرست کامل دعاهاي صحيفه سجديه درج گرديده است. تعداد عناوين اصلي ذکر شده در کتاب 46 موضوع مي باشد که هريک نيز شامل زير مجموعه هاي فراواني است. موضوعات اصلي عبارت اند از: برنامه روزانه يک مسلمان، اخلاق و کردار ناپسند، درباره نفس، درباره توبه، درباره رزق و روزي، شيطان، خود پسندي، غيبت، وظايف يک مسلمان، فروتنی برای سرمایه داران، ترس از ديگران، احتياج، حسود و بيماري حسد، درباره پدر و مادر، درباره حاجت و حاجتمندان، درباره حرص، برکت دارايي، درباره قرآن، ماه مبارک رمضان، درباره اميد، اسراف، حب دنيا، دعا، ياد مرگ، ريا و خود نمائي، خلوص نيت، عبادت خدا، بيماري و درد، ياد خدا، ياري خدا، نيکبختي،

ص: 171

حمد و ستایش خداوند متعال، در باره رسول اکرم (صلی الله علیه و آله)، بد بخت کیست؟، شریف و عزیز کیست، آرزو، روش بر خورد با تهیدستان و ثروتمندان، در باره گناه، در باره دوستی، پاداش اعمال، در باره خدا، نزدیکی به خدا، دانایی، در باره غم و اندوه و مسئلت خداوند.

28. به سوی خوبی ها: برگرفته از صحیفه سجادیه (مدرسه امام سجاده 3) [فارسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، قم، نشر جمال، چاپ دوم، 1387، 12 صفحه، خشتی.

این کتاب برداشتی از دعای مکارم الاخلاق صحیفه سجادیه است. امام سجاده (علیه السلام) در این دعا به ما می آموزد که خواسته های انسان مومن کمال جو نباید در دایره تنگ نیازهای مادی خلاصه شود. کمالات معنوی و اخلاقی نیز باید در زمره خواسته ها و خواستنی های انسان قرار گیرد.

29. بیراهه ها (رهیافت هایی از دعای هشتم صحیفه سجادیه) [فارسی]

منگنه چی، حجت، قم، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (صلی الله علیه و آله)، 1433ق.، 240 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر رهیافت هایی از دعای هشتم صحیفه سجادیه است. این دعا، به صفات ناپسند و کردارهای نکوهیده پرداخته و امام سجاده (علیه السلام) در خلال آن، از این که به این صفات متصف گردد، به خداوند متعال پناه برده است. نگارنده در این راستا تلاش نموده تا علاوه بر ترجمه دعا، فرازهای آن را در آیات قرآن کریم و روایات معصومین (علیه السلام) پیگیری نموده تا از این طریق، فهم بهتر دعا و مضامین آن میسر گردد. بدخلقی، کمی قناعت، زیاده روی در شهوت، غفلت، پافشاری بر انجام گناه، ناسپاسی در برابر عطای دیگران، کوچک شمردن گناه صغیره، خودپسندی در اعمال، اسراف، ستم سلطان و یاری کردن ستمگر، برخی از رذایل اخلاقی هستند که در این دعا، بدان ها پرداخته شده است.

30. پژوهشی در صحیفه امام سجاد(علیه السلام): بررسی و تحقیق از تاریخ صحیفه سجادیه و اثرات روحبخش دعا‌های امام سجاد(علیه السلام): همراه با رهنمودهای آن حضرت [فارسی]

احمدی، ذکراالله، قم، انتشارات ناصر، چاپ اول، 1384، 208 صفحه، رقعی.

تحلیلی از معارف صحیفه سجادیه است. این تحلیل شامل تحقیق در تاریخ صحیفه سجادیه، آثار دعا‌های امام سجاد(علیه السلام) و بحث درباره اهمیت و ارزش صلوات است. نگارنده در این کتاب نخست تاریخ صحیفه سجادیه را بررسی نموده و اهداف آن را در شش موضوع شناخت خدای جهان، عجز مطلق در برابر خدا، توجه دادن به رحمت الهی، خودسازی انسان‌ها، انقطاع از غیر خدا و مراعات حقوق یکدیگر تشریح نموده و طی آن اسناد صحیفه سجادیه، تأثیر دعا‌های امام سجاد (علیه السلام) و پس از آن تأثیر صلوات در صحیفه ی سجادیه، توبه از دیدگاه صحیفه، سیمای رزمندگان اسلام، صحیفه و مسائل اقتصادی و صحیفه و معجزات علمی مطرح ساخته است.

31. پیامی از صحیفه سجادیه [فارسی]

حجازی، علاءالدین، تهران، کانون نشر و پژوهش‌های اسلامی، 1358، 88 صفحه، وزیری.

32. پیک صحیفه سجادیه [فارسی]

زاهدی زرنق، فهیمه، قم، موسسه جامعه القرآن الکریم، 1393، 38 صفحه، پالتویی.

مجموعه ای مختصر برای شناخت کتاب صحیفه سجادیه امام زین العابدین(علیه السلام) است. در این کتاب ضمن بازنویسی و ترجمه فرازهایی از دعا‌های امام سجاد، به موضوعاتی چون شناسنامه امام سجاد(علیه السلام)، شناسنامه صحیفه سجادیه، کلام بزرگان درباره صحیفه، چگونه خدا را صدا بزنیم، چگونه خود را به خدا معرفی کنیم، چگونه برای پدر و مادر دعا کنیم و... پرداخته شده است.

33. تاکتیک های جنگی دفاع از مرزهای اسلامی در دعای اهل الثغور امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

عاملی، جعفر مرتضی، مترجمان حسن مجیدی، مطهره محسن بیگی، قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف، 1393، 216 صفحه.

این کتاب ترجمه کتاب سیاست الحرب فی دعاء اهل الثغور: منطلقات و ضوابط اثر جعفر مرتضی العاملی می باشد.

34. تجلی قرآن در صحیفه ی مبارکه ی سجادیه: با ترجمه ای نوین، و اجمالی در شرح (با بهره گیری از شروح معتبر و متون تفسیری، روایی و عرفانی) [فارسی]

احمدی، فاطمه، تهران، انتشارات حنیفا با همکاری کتاب نیستان، چاپ اول، 1391، 2 جلد.

این کتاب شرحی بر صحیفه سجادیه است. در این کتاب هر دعا (بوستان) به فرازهایی تقسیم شده و ذیل هر فراز، با بهره گیری از شروح معتبر و مجموعه های تفسیری و روایی و عرفانی، شرحی به ایجاز و اختصار بیان گردیده است. مهم ترین مورد استفاده در این کتاب، شرح ریاض السالکین اثر دانشمند مستطاب سیدعلی خان مدنی شیرازی است. در بخش تجلی آیات که نوآوری این کتاب بیشتر مربوط به این بخش است، برای هر فراز، آیاتی که به لحاظ مضمون و مفهوم، با دعا همخوانی تام و صریح دارند و می توان گفت در حقیقت، منبع صدور فیض آن دعا بوده اند، ارائه می گردد، تا منظور نویسنده که بیان تجلی کتاب مبین وحی در آینه تمام نمای صحیفه امام سجاد علیه السلام است، حاصل گردد و مشخص شود که نیایش های امام سجاد علیه السلام، در هر محتوایی که باشند، به منزله شرح و تفسیر ملکوتی قرآن، و ترجمانی دیگر گونه از آیات کریمه الهی است.

35. التحفه الرضویه فی شرح الصحیفه الکامله السجادیه [عربی]

اردکانی یزدی، قاضی بن محمد، تحقیق: علی فاضلی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 288ص، وزیری.

این شرح تالیف قاضی بن کاشف الدین محمد یزدی یکی از شروح صحیفه است که در قرن یازدهم به زبان عربی نوشته شده است. این اثر شامل شرح دعای اول و دوم صحیفه است.

36. تحفه رضویه شرح صحیفه سجادیه [فارسی]

اردکانی یزدی، قاضی بن محمد، تحقیق: علی فاضلی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 352ص، وزیری

این کتاب منتخبی از التحفه الرضویه که شرح عربی این مولف بر صحیفه سجادیه است، می باشد. وی در مقدمه، انگیزه نگارش شرح را چنین بیان می

کند: "از برکات و میامین این وادی مقدس [مشهد مقدس رضوی] به خاطر فاطر رسید که شرح مبسوطی بر ادعیه سجادیه... به لغت بلند رتبت عربی نویسد، مشتمل بر تحقیقات رائقه و تدقیقات شاهفه و چون مقصود اصلی این بود که طبقات انام، از خواص و عوام از آن متمتع و بهره مند گردیده ... بنابراین، منتخبی از آن را از لغت عربی به زبان فصاحت نشان فارسی، به عبارتی در غایت وضوح نقل نموده است." وی این شرح را به نام شاه عباس دوم صفوی نگاشته است، که شامل شرح یازده دعا از نسخه مشهور صحیفه، به اضافه دعای صلوات بر حضرت آدم (علیه السلام) است که از روی نسخه ای تصحیح شده و معتبر از صحیفه کامله، به خط کفعمی نزد مؤلف بوده نگاشته است. لازم به ذکر است گاهی نکاتی افزون از شرح عربی در این شرح آمده است.

37. تحلیل ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجادیه [فارسی]

عشایری منفرد، محمد، قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (صلی الله علیه و آله)، 1392، 288صفحه، وزیری.

نویسنده در این کتاب تلاش کرده است تا با استفاده از دانش ادبی به صورت فعالیت محور این دو متن مهم دینی را تحلیل کند. این کتاب در چهار فصل تنظیم شده است و نویسنده در بخش اول برای آشنایی مخاطب با نهج البلاغه و صحیفه سجادیه مطالبی را ارایه نموده است. بخش دوم کتاب به شناخت چستی تحلیل ادبی، مبادی و روش های آن پرداخته است. موضوع بخش سوم کتاب آشنایی با قرینه ها و لزوم توجه و تعامل با آموزه های دانش های ادبی است. بخش چهارم به کارگاه هایی اختصاص دارد که برای دانش پژوهان در نظر گرفته شده اند تا بتوانند با تکیه بر این آموزه ها متن نهج البلاغه و صحیفه سجادیه را تحلیل ادبی کنند.

38. تربیت در صحیفه سجادیه [فارسی]

ایرانمنش، فاطمه، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، 1394، 379ص. رقی.

39. ترنم آفتاب: فرهنگ جامع موضوعی صحیفه سجادیه [فارسی]

رجب زاده، زهرا، اصفهان، انتشارات علم آفرین، چاپ اول، 1383، 388 صفحه، وزیری.

کتاب ترنم آفتاب اولین فرهنگ جامع موضوعی صحیفه است که با ژرف نگری های ادبی و علمی و ذوقی خاص به رشته تحریر درآمده است. مؤلف این کتاب با طرح 1400 نمایه متناسب با کلمات موجود در صحیفه، با سبکی نو به دسته بندی مطالب صحیفه پرداخته و لغات به کار رفته در متن دعای صحیفه سجادیه استخراج و بر حسب موضوع تنظیم و بدین ترتیب راه را برای تمام علاقه مندان آشنایی با معارف صحیفه و با اهداف ذیل آسان نموده است.

- جلب اعتماد محققان: اعتماد محقق به این که هیچ لغتی از قلم نیفتاده و در دست داشتن عناوین و جمله هایی که به یقین می توان گفت کلام امام (علیه السلام) است نه برداشت فرد.

ص: 176

- سرعت بخشیدن به کار محققان: هر فرد محقق می تواند تمام جملاتی را که حاوی نمایه مورد نظر موجود در صحیفه است به راحتی بیابد خواه موضوعیت داشته باشد یا نداشته باشد.

- کاربردی بودن آن برای همه مبلّغان و فرهنگیان و علاقه مندان آشنایی با معارف صحیفه: علاوه بر کارآیی ویژه فرهنگ موضوعی صحیفه برای محققان این کتاب می تواند مبلّغان، فرهنگیان و تمام علاقه مندان آشنایی با معارف موجود در صحیفه را برای رسیدن به اهدافشان یاری دهد.

40. ترجمه و شرح صحیفه کامله سجّادیه [فارسی]

تالیف دانشمندی از قرن یازدهم، تحقیق: فتح الله نجارزادگان، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 488 صفحه، وزیری .

این اثر ترجمه و شرحی بر صحیفه سجّادیه است که صبغه ادبی آن نسبت به سایر مباحث پررنگ تر است. خمیرمایه مباحث این شرح، برگرفته از حاشیه (تعلیقات) مرحوم میرداماد بر صحیفه سجّادیه است. این شرح دو ویژگی برجسته دارد:

- مؤلف از نسخه های متعدد بهره گرفته و متن صحیفه و گاهی شرح عبارات آن را با نسخه های گوناگون مقابله کرده است تا وجه درست کلمات و عبارات را بیابد.

- بیشترین اهتمام مؤلف به بررسی نکات ادبی صحیفه سجّادیه مصروف شده است. وی به بررسی صرفی و نحوی و نیز قوائد املا، ریشه یابی لغات و نیز استخراج معانی گوناگون واژگان، اهتمام ویژه دارد.

41. تعلیقات علی الصحیفه السجّادیه [عربی]

فیض کاشانی، محمدبن المرتضی، تهران، مؤسسه البحوث والتحقیقات الثقافیه، چاپ اول، 1366 ش، 126 صفحه، وزیری.

در این نوشتار به شرح لغوی ادعیه مندرج در صحیفه سجادیه پرداخته شده است. نویسنده (شارح) از هر یک از دعاهای این کتاب مفردات و اصطلاحاتی از آن را انتخاب کرده و به تبیین معنای آن پرداخته تا فهم محتوای دعاها برای خوانندگان آسانتر شود. وی ریشه لغوی آن واژه یا اصطلاح و مفهوم خاص آن را در جمله استخراج کرده و با توجه به مراد امام سجاد (علیه السلام) به شرح معنای آن پرداخته است. وی در این زمینه از کتب لغوی معتبری استفاده کرده و در مورد برخی از الفاظ و اصطلاحات توضیحات بیشتر و در مورد برخی از آنها فقط معنای کلمه را بیان کرده است. در ابتدای کتاب نگارنده به بیان اهمیت دعا و سند صحیفه

سجادیه پرداخته و سند آن را متواتر دانسته است. آنگاه به ترتیب به شرح لغات و اصطلاحات ادعیه مندرج در آن پرداخته است. عناوین این ادعیه عبارتند از: دعا هنگام ضروریات، صلوات بر پیامبر (صلی الله علیه و آله)، فرشتگان تابعین و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)، دعای حضرت امام سجاد (علیه السلام) برای خود و اهل بیت خویش، دعای ایشان هنگام صبح و شب، دعا هنگام مهمات، استعاذه، اشتیاق، پناه بردن به خداوند، عاقبت به خیر شدن، اعتراف به گناه و توبه، طلب کردن حوائج دنیوی، دعا هنگام مریضی و بیماری، دعا برای در امان ماندن از شر شیطان، دعا هنگام گرفتاری، دعا برای طلب باران، دعای مکارم الاخلاق، دعا هنگام شدت، دعا برای سلامتی، دعای پدر و مادر در حق فرزندان و فرزندان در حق پدر و مادر، دعای برای همسایگان، دعا برای دفع قرض و بدهی، دعا برای توبه و دعاهای دیگری که جنبه اخلاقی، عبادی و دنیوی دارد می باشد.

42. تعلیم و تربیت از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام): بررسی اجمالی نکات تربیتی دعای مکارم الاخلاق [فارسی]

لیاقتدار، محمدباقر، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1386، 268 صفحه، رقعی. این اثر در بر دارنده سه فصل با عناوین؛ جایگاه دعا در نظام تعلیم، جایگاه و ارزش دعا و شرح دعای مکارم الاخلاق است. مولف هدف از نگارش این اثر را چنین

ذکر کرده است: "هدف از انتشار چنین گفتارهایی، اصلاح سنت راستین و زنده دعا از طریق معرفی معانی بلند ادعیه معتبر اسلامی می باشد. دعای اسلامی یک محرک قدرتمند انسان به سوی هدایت، کمال و ترقی است. به نظر می رسد در دنیای متمدن امروز که متأسفانه معرفی نامطلوب فلسفه دعا و نیایش، اثرات منفی در میان مردم می گذارد، سخن گفتن از دعا و مضامین حیات بخش گفتار ائمه معصومین(علیه السلام)، امری لازم و ضروری است."

43. تفسیر دعای مکارم الاخلاق [فارسی - عربی]

بهمنی رامهرمزی، محمدعلی، قم، دارالنشر، چاپ اول، 1365، 520 صفحه، وزیری.

نویسنده با ترجمه دعای اللهم ارزقنی توفیق الطاعه و با یک مقدمه کوتاه وارد بحث دعای مکارم الاخلاق از صحیفه سجاده دعای شماره بیست شده است. این دعا که دارای 30 بند می باشد هر بندی مباحثی از موضوعات اخلاقی را مطرح کرده و نویسنده سعی نموده موضوعات دعا را از جهات (اعتقادی، اخلاقی، عبادی، سیاسی، اجتماعی) مورد بحث قرار دهد و با استفاده از آیات و احادیث و نقل و قول از بزرگان و از احادیث قدسی و همچنین از نهج البلاغه به شرح و توضیح آن پردازد.

44. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 1) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 428 صفحه، وزیری.

شرح مفاهیم اخلاقی، تربیتی و عرفانی صحیفه سجاده است. در این نوشتار ابتدا به توصیف کتاب گرانقدر صحیفه سجاده و محتوای نورانی این کتاب پرداخته شده و گوشه ای از حیات پرفروغ امام علی بن الحسین السجاد(علیه السلام) و هم چنین عبادت و علم و حالات عرفانی امام زین العابدین(علیه السلام) بیان گردیده است. دیدگاه برخی از اندیشمندان را در مورد محتوای مناجات های امام سجاد(علیه السلام) و اخلاق و ابعاد معنوی آن حضرت منعکس می نماید. در ادامه چندین حکایت از سیره اخلاقی و عرفانی امام سجاد(علیه السلام) نقل شده و روایاتی از معصومین(علیه السلام) در وصف آن حضرت بیان

می‌گردد. آنگاه درباره حقیقت دعا و اهمیت و ارزش آن و مداومت کردن بر آن مطالبی ذکر کرده و آثار دعا در رفع بلاها را بررسی می‌نماید. وی صحیفه سجادیه را گنجینه‌ای بی‌نظیر در باب خداشناسی ارزیابی کرده و خداشناسی را در سه امر فطرت، مطالعه و دقت در امور موجودات عالم و استدلال و حکمت عقلی منحصر می‌نماید. در ادامه نگارنده به بررسی اسناد صحیفه سجادیه پرداخته و سپس به شرح مضامین دعای موجود در این کتاب می‌پردازد. در

دعای اول به بحث درباره توحید و ستایش حق تعالی پرداخته شده و حقیقت حمد و شکر و ستایش حق و تفسیر «الحمد لله» از منظر عرفانی و از دیدگاه برخی از عرفا و شعرا بررسی می‌گردد. در ادامه به تفسیر توحید از نگاه علی (علیه السلام) در نهج البلاغه اشاره شده و درک حقیقت توحید و خداشناسی مستلزم درک و فهم علم باطن دانسته شده است. وی سپس به امکان مسأله رؤیت خداوند به چشم دل پرداخته و با توجه به آیات محکم و متشابه، مسأله رؤیت خداوند را از آیات متشابه دانسته که تنها تفسیر آن به عهده راسخان در علم یعنی ائمه (علیه السلام) می‌باشد. خداشناسی از راه طبیعت و از راه عقل و فلسفه عنوان بحث بعدی این کتاب است که در آن ادله مربوط به توحید را از این دریچه بررسی نموده و سخنانی از علی (علیه السلام) در این باره نقل کرده است. در ذیل شرح مفاد کلام امام سجاده (علیه السلام) در مسأله توحید نگارنده به اموری مانند: حقیقت معرفت، علم و اولیت خداوند، خداشناسی در کلام امام موسی بن جعفر (علیه السلام)، مسأله خلقت در آیات قرآن و روایات و اسرار آن، نظریه برخی از دانشمندان درباره خلقت و آفرینش، بیان گوشه‌هایی از جهان خلقت و بدن انسان و عظمت و شگفتی‌های آن، تفسیر مسأله هدایت تکوینی موجودات، نقش عقل و نبوت در هدایت انسان‌ها، حقیقت رزق و روزی و رزاقیت خداوند در قرآن، تقابل دنیا و امور معنوی، طلب مال حلال در روایات، ارزش عمر در روایات، تبیین معنای علم شریعت و طریقت و مراتب آن‌ها، قدردانی از نعمت‌های الهی و استفاده درست از آن‌ها، حقیقت مرگ در آیات و روایات، منازل قبر و برزخ در آیات و روایات، معرفی اعمال نجات بخش و زیان

بخش (در قیامت)، مقام حمد و ابزار آن، حقیقت و ماهیت محمد (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیه السلام)، بررسی مقام حقیقی انسان و مقام خلافت الهی او، تکمیل نفوس و تزکیه ارواح، راه شناخت خدا به وسیله دقت در ساختمان گیاهان، مراحل تربیت نفس، ارتباط امامت و نبوت در رسیدن به ربوبیت، اخلاص در توحید و معنای کفر و فسوق پرداخته و آن ها را شرح می دهد. شایان

ذکراست این اثر پیش از این در هفت مجلد با عنوان «دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجاده حضرت زین العابدین (علیه السلام)» منتشر شده است.

45. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 2) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 410 صفحه، وزیری.

شرح مباحث موجود در صحیفه سجاده از دیدگاه عرفانی، اخلاقی، اعتقادی و تربیتی است. در مجلد دوم از این مجموعه نیز ادامه دعای اول از صحیفه سجاده در باب توحید و ستایش حق تعالی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نگارنده به ادامه مباحث در باب برزخ به مواضع برزخ و ظلمات آن در کلام برخی از بزرگان مانند علامه طباطبایی و مفهوم مواضع الاشهاد را در کلام ایشان بیان می کند. سپس به معانی نفس و حقیقت آن اشاره نموده و کلام حاج ملاهادی سبزواری را در آفرینش آدم و محاسن خلق را بیان کرده و دیدگاه برخی از بزرگان را درباره رزق، غذای روحانی و فقر و غنی منعکس کرده و روایاتی در این باب مطرح می نماید. در ادامه به تفسیر معنای شکر، مراحل آن، عاقبت ناشکری، حقیقت تکلیف و هدف از آن و معنای اتمام حجت کردن خداوند بر بشر می پردازد و حقیقت هلاکت و سعادت را در قرآن و روایات بررسی می نماید و امتحان الهی را راه شناخت سعید از شقی عنوان می کند. حمد فرشتگان و موجودات، حمد در کلام امیرالمؤمنین (علیه السلام) و پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) از مباحث دیگر کتاب است که در شرح دعای اول صحیفه سجاده به آن ها اشاره شده است. در شرح دعای دوم صحیفه سجاده که درباره صلوات بر محمد (صلی الله علیه و آله) و بیان اوصاف آن حضرت است، نگارنده به توصیف حقیقت محمدیه از

دیدگاه آیات و روایات پرداخته و دیدگاه ملاعبدالرزاق فیاض لاهیجی را در این رابطه بیان می کند. در ادامه نسبت بین حقیقت محمدی و انسان کامل، راز خلقت حضرت محمد(صلی الله علیه و آله)، بشارت انجیل بر وجود و ظهور محمد(صلی الله علیه و آله)، معرفی القاب و کنیه های پیامبر اسلام(صلی الله علیه و آله) و

شرح حوادث دوران کودکی، نوجوانی و جوانی پیامبر به ویژه مسأله ازدواج آن حضرت با خدیجه(س) را بیان نموده و اخلاق و موقعیت ویژه حضرت محمد(صلی الله علیه و آله) در میان پیامبران را از دیدگاهی روایی بررسی می کند و گوشه هایی از سیره اخلاقی را منعکس می کند.

سیر در آفاق و انفس و تفسیر پدیده های علمی عالم هستی از مباحث بعدی کتاب است که نگارنده در آن به انعکاس دیدگاههای دانشمندان علم جدید در مورد شگفتی های خلقت پرداخته و آیات آفاقی و انفسی قرآن را مطرح و شرح می نماید. وی ذیل شرح دعای دوم از صحیفه سجاده به مباحثی مانند: برخورد کفار با آیات قرآن، نامه اعمال در قرآن، انذار مردم در قرآن، اسلام آوردن سلمان فارسی، رسالت پیامبر برای بشریت، اجابت دعا، ایمان به خدا و فرشتگان و کتب الهی، ایمان به غیب، اوصاف مؤمنان واقعی و درجات آنان، صورت برزخی اعمال از نظر پیامبر اسلام(صلی الله علیه و آله)، برخی آموزه های نبوی مانند: آثار سوء بازیچه گرفتن دین، نفخ صور، انذار با قرآن، تبعیت از وحی، قبح دشنام، نماز و زکات، مرگ، تزکیه نفس، راه رسیدن به ولایت، معراج، مراحل نفس، آثار حسنات و سیئات نفسانی، بندگی حقیقی خدا، ریشه های سیئات اخلاقی و راه های علاج آن ها، حالات مختلف نفس در قرآن، مراتب نفس از دیدگاه ملاصدرا و ملاحادی سبزواری، آثار بد متابعت از هوای نفس، توصیف پیامبر(صلی الله علیه و آله) در نهج البلاغه و صفات برجسته آن حضرت اشاره کرده و از منظر قرآنی و روایی به شرح و بررسی آن ها پرداخته است.

46. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 3) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 370 صفحه، وزیری.

ادامه شرح و تفسر ادعیه سجاده با رویکرد اخلاقی و عرفانی و شرح دعای دوم و سوم و چهارم آن است. نگارنده در ادامه شرح مقام و منزلت حضرت

محمد(صلی الله علیه و آله) و مقام نبوت آن حضرت که در دعای دوم صحیفه سجاده آمده است، به بررسی مقام نبوت آن حضرت در آیات و روایات پرداخته و ضمن بیان نقش خانواده در دین به معرفی خاندان پیامبر(صلی الله علیه و آله) در نهج البلاغه پرداخته و شکایت پیامبر(صلی الله علیه و آله) از برخی از بستگان و مباحله آن حضرت همراه با اهل بیت خود اشاره می کند. پیامبر(صلی الله علیه و آله) و عصر جاهلیت، اوضاع مردم در عصر جاهلیت، دشواری های پیامبراسلام(صلی الله علیه و آله) در راه تبلیغ دین اسلام و تحمل سختی های آن، تأثیر موعظه در هدایت مردم و مقام رفیع پیامبر(صلی الله علیه و آله) در دنیا و آخرت از مباحث پایانی مربوط به شرح و تفسیر دعای دوم صحیفه سجاده است. در شرح دعای سوم تحت عنوان درود بر فرشتگان نگارنده به بحث درباره حقیقت فرشتگان از دیدگاه قرآن پرداخته و ایمان فرشتگان، عبادت و دعای فرشتگان و مأموریت های مختلف فرشتگان را بررسی می نماید و روایاتی در مورد اصناف فرشتگان الهی و وظایف آنان نقل می نماید. معانی عرش و کرسی و حاملان عرش در کلام علامه مجلسی و علامه طباطبایی از مباحث بعدی کتاب است. در ادامه نگارنده به حقیقت صوراسرافیل در آیات و روایات پرداخته و عالم آخرت و حقایق آن را توصیف نموده و به معرفی فرشتگان مانند جبرئیل، میکائیل و ملائکه حُجُب می پردازد و اوصاف و ویژگی های مختلف فرشتگان مانند عدم پیروی از هوا و هوس را بیان کرده و آثار منفی پیروی از هوای نفس را بررسی می نماید. بندگی کردن فرشتگان یکی دیگر از خصوصیات آن هاست که نگارنده در ذیل آن به بیان انواع بندگی در آیات و روایات و معرفی برخی از بندگان حقیقی در قرآن می پردازد. انواع فرشتگان در قرآن مانند فرشتگان عذاب، فرشتگان رحمت، فرشتگان پیام آور، فرشتگان نگهبان و کاتب اعمال، فرشتگان مرگ، فرشتگان بازپرس در قبر، فرشتگان مأمور بهشت و جهنم، معرفی فرشتگان مالک، رضوان و خزانه دار از مباحث پایانی مربوط به

فرشتگان است که ذیل شرح دعای سوم صحیفه سجادیه به آن ها اشاره شده است. سپس نویسنده به شرح دعای چهارم صحیفه سجادیه می پردازد که مضمون آن درود بر پیروان انبیای الهی (علیه السلام) است می پردازد و مباحث مختلفی در ذیل این دعا بیان می کند. مباحثی مانند: دعوت انبیای الهی به هدایت انسان، هدایت انبیاء و مبارزه با شیطان، حقیقت طوایف انسان ها، اقسام حیات در قرآن، حقیقت دعوت انبیاء، زندگی حقیقی از دیدگاه روایات، مساوی بودن صحابه پیامبر (صلی الله علیه و آله) با سایر مردم، نقد دیدگاههای متعصبانه در مورد عدالت همه صحابه، اثبات فسق و فجور برخی از صحابه پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله)، هجرت در قرآن و سنت، حقیقت مودت اهل بیت (علیه السلام) و لزوم آن، معرفی تابعین، سعادت پیروان انبیاء تا روز قیامت، شناخت اسماء و صفات الهی و مراتب معرفت اسماء الهی از مباحثی است که ذیل شرح دعای چهارم صحیفه سجادیه به آن ها پرداخته شده است.

47. تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 4) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 436 صفحه، وزیری.

ادامه شرح و بررسی دعاهاى صحیفه سجادیه از دیدگاه اخلاقى و عرفانى است. در این مجلد نیز ادامه دعای چهارم و شرح دعای پنجم از صحیفه سجادیه بیان گردیده است. نگارنده ابتدا معانی اسماء و صفات الهی مانند: الله، واحد، احد، صمد، اول، آخر، سمیع، بصیر، قدیر، قاهر، علی اعلى، باقى، بدیع، بارى، اکرم، ظاهر، باطن، حى، حکیم، علیم، حلیم، حفیظ، حق، حسیب، حمید، حفى، رب، رحمن، رحیم، رزاق، رقیب، رئوف، رائى، سلام، مؤمن، مهیمن، عزیز، جبار، متکبر، سید، سبوح، شهید، صادق، صانع، طاهر، عدل، عفو، غفور، غنى، غیاث، فاطر، فرد، فتاح، فالح، قدیم، ملک، قدوس، قوی و دیگر اسماء و صفات خداوند را بیان نموده و زهد در دنیا و آماده شدن برای جهان آخرت و آمادگی مرگ را از اوصاف پیروان اولیای الهی دانسته است. وی در ادامه به ویژگی های صحابه و تابعان حقیقی پرداخته و ایمان واقعی و معنای شریعت و طریقت را بیان می کند. شناخت ولایت و امامت، بازگشت

به سوی پروردگار در روایات، حالات مرگ و حکمت آن، امتحان الهی و راه نجات از جهنم از مباحث پایانی شرح فرازهای دعای چهارم صحیفه سجادیه است. در شرح دعای پنجم صحیفه سجادیه دعای امام سجاد (علیه السلام) درباره خود و دوستاش بیان شده است و مباحثی مانند عجائب عظمت حق در عالم حیوانات و گیاهان، موجودات خاک و کرات دیگر مانند خورشید و عجائب بدن انسان را بیان نموده و مقام انسان در عبادت را بررسی می کند. وی به انحرافات موجود در باب اعتقاد به عظمت حق اشاره نموده و بی نهایت بودن قدرت و دلایل آن را بیان می کند. در ادامه نگارنده دیدگاه علامه طباطبائی را در مورد حکومت خداوند و کلام امام علی (علیه السلام) را در مورد قدرت حق بازگو کرده و اوصاف قدرت خداوند را از زبان حضرت بیان می کند. آزادی از خزی دنیا و عذاب آخرت عنوان مبحث بعدی است که نگارنده در ذیل آن به طرق تحصیل سعادت و راههای خلاص از نقت الهی در کلام معصومین (علیه السلام) اشاره نموده و علت نزول نعمت و بلا در دنیا و آخرت را گناهان انسان دانسته و انواع گناهان و آثار منفی آنان را بررسی نموده است.

رحمت واسعه خداوند در قرآن و روایات، مسأله قرب الهی، کرامت انسان، رسوایی مجرمان در پیشگاه خداوند، زیربنای سعادت انسان ها، خودشناسی و ارزش آن، ارزش عمر، راههای امنیت از شر شیطان، قناعت و رسیدن به حیات طیبه در پرتو آن، اهمیت جود و سخاوت، دعوت به حق و اهمیت تبلیغ دین از دیگر مباحثی است که نگارنده در ذیل شرح دعای پنجم صحیفه سجادیه به آن ها پرداخته است.

48. تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 5) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 392 صفحه، وزیری.

شرح ادامه ادعیه صحیفه سجادیه از دیدگاه اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه شرح دعای ششم، هفتم و هشتم از صحیفه سجادیه آمده است. نگارنده در دعای ششم تحت عنوان نیایش در بامداد و شامگاه، به بحث درباره حقیقت شب و روز در قرآن و روایات و خلقت آن پرداخته و چگونگی به وجود آمدن شب و

روز و تحصیل روزی در روز و حکمت گردش شب و روز را بیان و در ادامه به تفسیر حمد و شکر در قرآن و روایات اشاره نموده و فضل و احسان خداوند بر بندگان را در قرآن مورد توجه قرار داده است. دنیا در کلام امام علی (علیه السلام) و امام سجاده (علیه السلام) و لزوم پرداختن به امور خیر و پرهیز از امور شر و پیروی از سنت و دوری از بدعت از مباحث بعدی کتاب است. امر به معروف و نهی از منکر در قرآن و روایات و مراتب و آثار آن، نصیحت و خیرخواهی در رسالت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و دعاهاى هفته در کلام امام سجاده (علیه السلام) از دیگر مباحث مهم در ذیل شرح دعای ششم صحیفه سجاده است که نگارنده به آن ها اشاره نموده است. در شرح دعای هفتم صحیفه سجاده تحت عنوان پیشامدهای سخت و اندوهناک نگارنده فلسفه پیشامدهای سخت و مصائب برای اهل توحید و مؤمنان را از منظر قرآنی و روایی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و به نمونه هایی از مصائب و رنج های انبیاء الهی و برخی از مؤمنان و آثار و حکمت آن ها را در قالب ذکر داستان هایی اشاره نموده و دعاهاى امام سجاده (علیه السلام) در مورد در امام ماندن از غم و مصیبت را نقل و شرح می نماید. وی همچنین دعاهاى برخی از ائمه (علیه السلام) بعد از نماز را نقل نموده و فراهایی از دعای عرفه و سمات را نقل و شرح می نماید. در شرح دعای هشتم صحیفه سجاده تحت عنوان پناه بردن به حق به مسایل مهمی مانند بصیرت نفس در روایات، راههای حسن خلق و راه علاج صفت حرص را در کلام پیامبر (صلی الله علیه و آله) و ائمه (علیه السلام) مورد مطالعه قرار می دهد. مباحث دیگری مانند غضب و آثار آن، حقیقت صبر و بردباری، فضیلت عفو و گذشت مردان الهی، اهمیت رفق

و مدارا و مسأله مهرورزی و دلسوزی نسبت به یکدیگر از منظر روایات از جمله مباحثی است که در ذیل شرح دعای هشتم صحیفه سجاده نگارنده به آن ها پرداخته است.

49. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 6) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 444 صفحه، وزیری.

ص: 186

شرح و تفسیر ادعیه موجود در صحیفه سجادیه از منظری عرفانی و اخلاقی است. در این مجلد نیز در ادامه شرح دعای هشتم تحت عنوان پناه بردن به حق نگارنده به مسائل اخلاقی مانند حسد و آثار آن، احکام حسادت، کم صبری، آثار صبر، آثار قناعت، افراط در شهوت، سوء خلق، عصبیت بی جا، خواب غفلت، مشقت بیهوده و بی قاعده، مداومت بر گناه و آثار آن، کوچک شمردن گناه، سختی و سنگینی در برابر طاعت، فخر فروشی، بد رفتاری با زیردستان، یاری ستمگران، طلب ناحق، سخن گفتن از روی نادانی، عُجب، آرزوی دراز، معیار صغیر بودن گناهان، تسلط شیطان، سختی های روزگار، اسراف، فقر، زندگی در سختی، مرگ بدون توشه آخرت و تأسف بر این نوع مرگ، علل گزیر از دین، محرومیت از پاداش الهی و افتادن در عقاب و عذاب سخت قیامت می پردازد. در شرح دعای نهم تحت عنوان درخواست بخشش نگارنده حقیقت توبه را بازگو می نماید و ماهیت گناه و بیماری بودن آن را از منظر قرآن و روایات بررسی نموده است. در ادامه این بخش از کتاب نگارنده به مسأله اصرار بر گناه، حقیقت دین و دنیا، آثار دنیوی و دینداری، دنیا و دنیاپرستی در روایات و خلقت معنوی انسان در قرآن و موجبات ثواب و عقاب اشاره می نماید. در بخش بعدی کتاب دعای دهم صحیفه سجادیه تحت عنوان پناه بردن به خداوند به مباحثی مانند عفو خداوند متعال، ثمره معرفت به حقایق، عفو خدا در قرآن و روایات، مناجات با معبود و

شماتت شیطان مورد بحث قرار گرفته است. در شرح فرازهایی از دعای یازدهم تحت عنوان عاقبت به خیری به مباحثی مانند یاد خدا در قرآن، محدود نبودن ذکر، اسرار ذکر در روایات، آثار زندگی بدون گناه، نوشتن اعمال خیر و شر توسط فرشتگان و نظارت بر اعمال بندگان، عاقبت به خیری در دنیا و آخرت و سوء عاقبت برخی از افراد و اقوام در قرآن اشاره نموده است و در ذیل فرازهایی از دعای امام سجاد (علیه السلام) به شرح آن ها می پردازد. در شرح دعای دوازدهم از صحیفه سجادیه تحت عنوان اعتراف به گناه و توفیق توبه نگارنده به برخی از مباحث اعتقادی و اخلاقی مانند تکالیف الهی، نور مؤمن، محرّمات الهی

در قرآن و روایات، سنت استدراج و مهلت دهی خداوند، اعتراف به تقصیر و گناه، حسن ظن به خدا، لزوم ایمان به خدا و فرشتگان، خدا در کلام امام رضا(علیه السلام)، ممنوع بودن اعتراف به گناه در نزد مردم، گشایش باب توبه و اصلاح نفس، تواضع در برابر خداوند، پاداش فراوان در برابر عمل اندک، ضمانت استجابت دعا، گذشت خداوند از گناهان بزرگ، راههای توبه کردن و لزوم امیدواری به خداوند می پردازد و در ذیل شرح این دعا به بحث درباره آن ها می پردازد.

50. تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 7) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 396 صفحه، وزیری.

شرح دعاهاى صحیفه سجادیه با رویکردی عرفانی، اعتقادی و اخلاقی است. در این مجلد نیز شرح دعای سیزدهم تا هفدهم صحیفه سجادیه بیان شده است. ذیل شرح دعای سیزدهم تحت عنوان درخواست نیازمندا نگارنده به بحث درباره عطای نعمت های الهی بدون منت پرداخته و ارزش و جایگاه دعا را از دیدگاه قرآن بیان می نماید و به نمونه هایی از دعاهاى پیامبران الهی به ویژه پیامبراسلام(صلی الله علیه و آله) و ائمه(علیه السلام) اشاره می نماید و خطر استکبار از عبادت الهی و دعا

نکردن را گوشزد می کند. در ادامه شرح این دعا مباحثی مانند عدم رجوع به خلق در وقت حاجت، جود و سخاوت در روایات، توجه به فقرا، فقر و امتحان الهی، بی نیازی مردم در کلام مجلسی(ره) و دریای کرامت خداوند مطرح می شود. در شرح فرازهای دعای چهاردهم تحت عنوان ستم و ستمدیده نویسنده به بحث درباره مظلوم و ظالم، حکومت خدا در قرآن، عظمت خالق در نهج البلاغه، لزوم یاری مظلوم و دشمنی ظالم پرداخته و دوری از ستم و بازداشتن ستم از دیگران را مورد تأکید قرار می دهد. بررسی انواع ظلم در قرآن، بیان 36 مصداق از ظلم و دیدگاه روایات درباره ظلم از مباحث دیگری است که ذیل شرح دعای چهارم بیان شده است. در شرح دعای پانزدهم تحت عنوان بیماری یا اندوه و گرفتاری به بحث درباره مسائلی مانند

سلامت جسم و طهارت بدن و لباس، پاره ای از اوصاف مشرکان و کافران، طهارت در قرآن و روایات، دستورات بهداشتی اسلام، فواید روزه، اهمیت شیر مادر، خواص برخی از میوه ها و سبزیجات، بهداشت باطن، خشم و غضب و آثار منفی آن، برخی از رذایل اخلاقی مانند دروغ، حسد، تکبر، خلف وعده، حرص، خودنمایی، اصول کلی بهداشت و طبابت در آموزه های اسلامی پرداخته شده است. در شرح دعای شانزدهم تحت عنوان طلب عفو از گناهان و عیوب برخی دیگر از مسائل اخلاقی و اعتقادی مانند: شباهت وجدان انسان با دادگاه رستاخیز، قرآن، نبوت و امامت از دیدگاه روایات، هدف از ارسال رسل و انزال کتب، صفات خداوند، علم و رحمت الهی، رزق و روزی حلال در آیات و روایات، بخشش و کفر الهی، کیفیت اجرای عدالت در مورد مجرمان توسط خداوند در دنیا و آخرت، پرده پوشی خداوند از بندگان، غفلت از دیدگاه آیات و روایات، اصلاح نفس در آیات و روایات، محل مصرف رزق و روزی، عاقبت دعوت خدا و شیطان، خوف و خشیت از خدا، دهشت های روز قیامت، تبدیل سیئات به حسنات و بشارت الهی در بخشش گناهان مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

51. تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 8) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 397 صفحه، وزیری.

شرحی است عرفانی و اخلاقی بر دعاهاى صحیفه سجادیه. در این مجلد از این مجموعه به شرح دعاهاى هفدهم تا بیستم از ادعیه موجود در صحیفه سجادیه پرداخته شده است. در شرح دعای هفدهم تحت عنوان پناه بردن به حق نگارنده به بحث درباره شیطان و شیطنت های او پرداخته و سلطنت نداشتن شیطان بر انسان و اوصاف و ویژگی های شیطان از دیدگاه قرآن و روایات بررسی می نماید. اطاعت نکردن از امر حق و واداشتن دیگران به گناه و انحراف، پیروی از هوا و هوس، امر برفحشا، تزیین دنیا، ایجاد سرگرمی های باطل، ایجاد ترس در قلوب مردم، کشاندن

انسان به گمراهی، مکر و حيله، فراموشی یاد خدا و دیگر کارهای ناپسندی که شیطان انسان ها را به آن ها می کشاند از مهم ترین ویژگی های اوصاف شیطان برشمرده شده است. نگارنده از منظر عرفانی نیز به شیطان شناسی اقدام نموده و سخنانی از امام صادق (علیه السلام)، امام علی (علیه السلام)، امام سجاد (علیه السلام) در مورد صفات شیطان نقل نموده و هم چنین ذکر چند حکایت پندآموز در زمینه شیطان شناسی پرداخته است.

در شرح دعای هجدهم تحت عنوان بلا و عافیت نگارنده به بحث درباره حقیقت بلا و اندوه می پردازد و مفهوم بلا و ابتلا و عافیت از بلا و حکمت آن ها را بیان می کند و راه عافیت را در قبولی در آزمایش های الهی در قالب بلا و مصائب دنیا می داند. در شرح دعای نوزدهم تحت عنوان درخواست باران از خداوند متعال به نعمت های مهم خداوند از جمله باران، ابر، باد، هوا، خورشید و آثار حیاتی آن اشاره کرده و دیدگاههای قرآن کریم و روایات و دانشمندان معاصر را در مورد نقش آن ها و هم چنین خواص میوه ها و نیز تأثیر آب در بدن انسان منعکس می کند. تأثیر آب و املاح و مواد معدنی مانند کلسیم، فسفر، منیزیم، کلر،

پتاسیم، سدیم، آهن، ید، مس و روی در بدن و مکانیزم تأثیر میوه ها در بدن انسان و ترکیبات معدنی موجود در گیاهان و میوه ها از جمله مباحث مطرح شده در این بخش از کتاب است. در همین زمینه نگارنده به آثار عظمت حق تعالی در آب و ترکیبات آن اشاره نموده و شوری آب دریا و شیرینی آب باران و سایر ویژگی های حیاتی آب را مورد تجزیه و تحلیل علمی قرار داده و راز خلقت را در کلام امام صادق (علیه السلام) و آثار گناه را در آیات قرآن کریم بررسی نموده است.

در شرح دعای بیستم از ادعیه صحیفه سجادیه که با عنوان مکارم اخلاق و اعمال پسندیده مطرح شده است نگارنده به تفسیر معنای صلوات و اهمیت آن در روایات پرداخته و ویژگی های ایمان کامل و حقیقت ایمان را در روایات بیان می نماید. در ادامه بحث درباره یقین و نشانه های اهل یقین، اخلاص در نیت و عمل، اصلاح و فساد در قرآن، باب نجات در دنیا و آخرت، عدم احتیاج خداوند به بندگان، استفاده

از همه اوقات در راه هدف اخروی، معنای عزت واقعی و دوری از کبر، انجام عبادت بدون عُجب و تکبر، انجام خیر بدون منت و سایر صفات اخلاقی که وی از آن ها به مکارم اخلاق تعبیر می کند پرداخته و دیدگاه روایات و آیات قرآن را در مورد مکارم اخلاق و مصادیق آن ها مانند دروی از فخر فروشی، حسن معاشرت، تواضع، نرم خوئی، اصلاح بین مردم، گسترش عدل و عدالت و مصادیق رذایل اخلاقی مانند کینه توزی، حسد، بدگمانی به دیگران، دشمنی با نزدیکان و.... تبیین می نماید.

52. تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 9) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 381 صفحه، وزیری.

شرح و بررسی دعاهاى صحیفه سجادیه از دیدگاهى اخلاقى و عرفانى است. در این مجلد نیز در ادامه شرح دعای بیستم صحیفه سجادیه به بحث و بررسی

برخی از مصادیق مکارم اخلاق از دیدگاه قرآن و روایات پرداخته شده است. در همین راستا نگارنده به مباحثی مانند وسعت رزق در پیری، تلاش برای کسب روزی حلال در روایات و کسالت در عبادات، استفاده صحیح از نعمت عمر، برکت در اموال، عوامل تضعیف بصیرت، توفیق برای حرکت در مسیر انبیای الهی، راههای غلبه بر هوای نفس و خواسته های شیطانی، عزت نفس در توانگری و تنگدستی، حقیقت جاه و منزلت و به دست آوردن خیر دنیا در بیداری و دروی از غفلت می پردازد. در شرح دعای بیست و یکم از صحیفه سجادیه تحت عنوان هجوم اندوه و نگرانی از گناه به بحث درباره بی نیاز کردن نیازمندان توسط خداوند متعال، اوصاف قرآن کریم در کلام امام خمینی (ره)، بی نیاز بودن خداوند از انسان از نگاه قرآن، پناهگاه واقعی بودن خداوند، اعتراف به ناتوانی و بیچارگی در برابر خداوند، داستان قارون و متکی بودن وی به قدرت خویش، لزوم ترس از خدا و منت نداشتن فاجر و کافر بر مؤمن می پردازد. در شرح دعای بیست و دوم که با عنوان سختی و دشواری امور مطرح شده است مباحثی درباره تهذیب نفس، صفات ذاتی نفس و صفات ذمیمه نفسانی،

اعتماد به خداوند در تمامی امور و توکل بر او مطرح شده و دیدگاه امام علی (علیه السلام) در مورد نفس بیان شده است. در ادامه این بخش از کتاب برخی از مسائل اخلاقی مانند اهمیت صبر در سختی ها، نشانه های صابران، دستگیری خداوند از بندگان، پرهیز از حسد، جرأت کردن برگناه، گستردگی رحمت الهی و جلوه های محبت خداوند، اخلاص در امور و مراتب آن، زهد، نور باطن، وعده و وعیدهای خداوند در قرآن، غم مرگ و فردای قیامت و اجرای حق از منظری روایی مطرح شده است. در شرح دعای بیست و سوم صحیفه سجادیه تحت عنوان عافیت و شکر بر آن نگارنده به مقوله تندرستی کامل در تمام شئون مادی و معنوی پرداخته و لزوم شکر بر چنین نعمت مهمی را گوشزد می نماید. وی امنیت و سلامتی در دین و بدن را بسیار مهم ارزیابی کرده و ارزش حج و عمره و زیارت رسول الله (صلی الله علیه و آله) را از منظر

روایی بررسی می نماید. امنیت در برابر شرارت شیاطین جنی و انسی و شرارت مردم پایان بخش این قسمت از کتاب است. در شرح دعای بیست و چهارم نگارنده به حقوق پدر و مادر و نیکی به والدین از دیدگاه قرآن و روایات می پردازد و لزوم شکرگزاری از زحمات پدر و مادر و عفو گذشت در قبال آنان و به یاد آنان را از دیدگاه روایات بیان می کند. در دعای بیست و پنجم از صحیفه سجادیه، آیات و روایاتی درباره حقوق فرزندان و نقش پدر و مادر در تربیت دینی آنان مطرح شده و پرورش فرزندان براساس محبت اهل بیت (علیه السلام) مورد تأکید قرار می گیرد. در شرح دعای بیست و ششم از صحیفه سجادیه نگارنده به حقوق و ارزش همسایگان و دوستان اشاره می نماید و حق همسایه را از دیدگاه قرآن و روایات بیان کرده و ارزش شیعیان واقعی و خصوصیات آنان و ادا کردن حقوق برادران مؤمن را در کلام ائمه (علیه السلام) بررسی می نماید. لزوم ملاقات برادران مؤمن، رازدار بودن و عیب پوشی آنان، یاری کردن به مظلوم و برخورد خوب با همسایگان از منظر روایات از مباحث پایانی این مجلد از این مجموعه محسوب می شود.

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 428 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر دعا‌های صحیفه سجادیه با رویکردی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه نیز به شرح دعای بیست و هفتم تا سی و هشتم از ادعیه صحیفه سجادیه پرداخته شده است. در شرح دعای بیست و هفتم تحت عنوان مرزداران نگارنده به توصیف مقام و جایگاه مرزداران و عنایات خاص خداوند به آنان می پردازد و بهشت را پاداش ریاضت های آن ارزیابی می کند. وی ضمن توصیف نعمت های بهشتی برای رزمندگان به عوامل پیروزی مسلمین

در جنگ بدر اشاره نموده و عظمت جهاد در راه خدا و شهادت و ارزش شهید را وصف می کند و آیات و روایاتی در این زمینه نقل می نماید. در شرح دعای بیست و هشتم به اهمیت دعا و راز و نیاز با خداوند متعال پرداخته شده است. در شرح دعای بیست و نهم تحت عنوان ضیق روزی، به برنامه رزق و روزی و کسب و روزی حلال اشاره می شود. در شرح دعای سی ام تحت عنوان پرداخت قرض و دین به اهمیت وام دادن و قرض دادن و مهلت دادن به شخص بدهکار اشاره شده و حرمت ربا در آیات و روایات بررسی شده است. اقتصاد در زندگی و پرهیز از اسراف و تبذیر و توجه به حال فقرا از دیگر مباحث مطرح شده در این بخش کتاب است. در شرح دعای سی و یکم تحت عنوان توبه و بازگشت به بحث درباره اوصاف خداوند و امید به عفو و رحمت الهی پرداخته شده و پیروی نکردن از شیطان و هوای نفس و آلوده نشدن به گناه و اعتراف به گناه در صورت آلوده شدن و اقدام کردن به توبه همه جانبه از گناهان مورد توصیه قرار گرفته است. بیان آثار گناه، توبه در کلام معصومین (علیه السلام)، معنای توبه نصوح، داستان هایی در باب توبه و آثار توبه و استغفار از مباحث دیگر مطرح شده در شرح دعای سی و یکم است. در شرح دعای سی و دوم از صحیفه سجادیه تحت عنوان دعای پس از نماز شب نگارنده به اهمیت عبادت و آثار نماز شب و جلب روزی و رفع عذاب جهنم پرداخته و آیات و روایاتی در

خصوص آثار معنوی نماز شب و سحرخیزی و حکایاتی در این زمینه ارائه نموده است. در شرح دعای سی و سوم به بحث درباره استخاره و انواع آن از منظر روایی نگریسته شده است. در شرح دعای سی و چهارم تحت عنوان رسوایی گناه ستاریت خداوند، عواقب تلخ گناه در رسوایی انسان در دنیا و آخرت بیان گردیده است. در شرح دعای سی و پنجم تحت عنوان رضا در برابر دنیا داران به حقیقت رضا به قضا و قدر الهی و توصیف مقام رضا در آیات و روایات و عرفا پرداخته شده و تفسیر خیر در کلام امام صادق (علیه السلام) و

ارتباط آن با قضا و قدر الهی تبیین شده است. در شرح دعای سی و ششم تحت عنوان دعا هنگام نظر به ابر، برق و شنیدن بانگ رعد به توصیف عجائب خلقت در مورد این پدیده های طبیعی پرداخته شده است. در شرح دعای سی و هفتم به بحث درباره حقیقت شکر در کلام قرآن و روایات و برخی از دانشمندان اسلامی پرداخته شده است و بالاخره در شرح دعای سی و هشتم حقوق انسان بر انسان و لزوم ادای حق دیگران در روایات بررسی شده و لزوم اعتماد به خداوند مورد تأکید قرار گرفته است.

54. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 11) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 421 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر دعاهاى صحیفه سجاده از دیدگاهی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه شرح و تفسیر دعاهاى سی و نهم تا چهل و پنجم از ادعیه صحیفه سجاده ارائه شده است. در شرح دعای سی و نهم از صحیفه سجاده نگارنده تحت عنوان طلب عفو و رحمت به لزوم درخواست بخشش و گذشت از دیگران پرداخته و سیره پیامبر (صلی الله علیه و آله)، امام سجاده (علیه السلام) و امام حسین (علیه السلام) و برخی از بزرگان را در زمینه عفو خطای دیگران منعکس می نماید. در ادامه وی به نعمت ها و عنایات خداوند به انسان ها در دنیا و آخرت اشاره کرده و معتقد است که در واقع همه ما مستوجب عقوبت هستیم ولی با این حال باید به رحمت و وسعت الهی امیدوار

باشیم و مغرور اعمال ناچیز خود نباشیم. غرور در آیات و روایات و سخنان علمای اخلاق آخرین مبحث این بخش از کتاب است. در شرح دعای چهلیم تحت عنوان یاد مرگ نگارنده تفسیری از مرگ در آیات و روایات ارائه نموده و مرگ با هدایت و طاعت را نعمت خداوند ارزیابی می نماید. جاهلیت در تاریخ، کلام امام علی (علیه السلام) در نهج البلاغه

در زمینه تشویق به عمل نیک، پایداری در راه حق، وصف عاشقان خداوند، فاسقان و گمراهان و تسلیم محض بودن در برابر فرمان های الهی از مباحث دیگر این بخش از کتاب می باشد. در شرح دعای چهل و یکم تحت عنوان طلب پرده پوشی میزان پرده پوشی خداوند از گناهان بشر مطرح شده و حکایاتی در این زمینه نقل می شود و مفهوم میزان در قیامت و توصیف آن بیان می گردد. در شرح دعای چهل و دوم تحت عنوان ختم قرآن نگارنده به بحث درباره حقیقت قرآن و ظاهر و باطن آن پرداخته و اوصاف قرآن کریم و وظایف مسلمانان در قبال این کتاب آسمانی را در ضمن بیان روایات و حکایاتی بررسی نموده است. دورنمایی از حقایق قرآن، هماهنگی قرآن با ابعاد وجود انسان، تعداد و نام های سوره های قرآن، برخی از اسامی و اوصاف قرآن، میزان بودن قرآن و روایاتی درباره عظمت و شأن والای قرآن کریم، برکات دنیوی و اخروی قرآن و نقل و حکایاتی در زمینه آثار معنوی قرآن از دیگر مباحث ارائه شده در این بخش از کتاب می باشد.

در شرح دعای چهل و سوم تحت عنوان نگاه کردن به هلال به معیارهای شرعی برای شناختن اوقات شرعی اشاره شده و آیات و روایاتی درباره ماه، ستارگان و خورشید و همچنین مطالبی علمی در مورد کره ماه بیان گردیده است. در شرح دعای چهل و چهارم تحت عنوان ماه مبارک رمضان نگارنده به فواید روزه و ارتباط روزه با سلامتی، کسب تقوا، صبر و توبه اشاره می نماید و به تفسیر عظمت شب قدر و ویژگی های این شب با توجه به مفاد سوره قدر و برخی از روایات می پردازد. فضیلت و حرمت ویژه ماه مبارک رمضان در کلام معصومین (علیه السلام)، اهمیت عبادت به ویژه نماز در این ماه، صله رحم در قرآن و روایات، اهمیت زکات در آیات و

روایات و نقل برخی از داستان ها در این باره از دیگر مباحث ارائه شده در این بخش از کتاب است. در شرح دعای چهل و پنجم نیز نگارنده به وداع امام سجاده (علیه السلام) با ماه مبارک رمضان اشاره نموده و آداب عید فطر و استفاده صحیح از ماه رمضان را بیان می نماید.

55. تفسیر و شرح صحیفه سجاده (جلد 12) [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 419 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر ادعیه صحیفه سجاده با دیدگاهی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه نیز که آخرین مجلد از آن است به شرح دعای چهل و ششم تا پنجاه و چهارم از صحیفه سجاده پرداخته شده است. در شرح دعای چهل و ششم تحت عنوان بازگشت از نماز فطر و جمعه نگارنده به رحمت و اسعه خداوند اشاره نموده و به شرح دعای نماز عید فطر و اهمیت روز جمعه و نماز جمعه و شرح دعای پس از آن می پردازد. دعای امام سجاده (علیه السلام) در روز جمعه، اهل سعادت و شقاوت، نعمت های خداوند، حکمت تأخیر در عذاب کفار و گناهکاران و حقیقت شکر از دیگر مباحث مربوط به شرح این دعا است. در شرح دعای چهل و هفتم به شرح مضامین دعای عرفه پرداخته شده و اعمال روز عرفه، اهمیت عرفه و عرفات و وقوف در عرفات و معنای آن، ابعاد معنوی حج و حکمت قربانی در حج مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در شرح دعای چهل و هشتم به ارزش و عظمت عید قربان، فضیلت قربانی و ارزش و اهمیت روز جمعه بررسی شده و مراتب اهل توحید بیان گردیده است. در شرح دعای چهل و نهم تحت عنوان دفع شر دشمنان و رد فشار آنها، نگارنده به بحث درباره سرکشی و تجاوز به حقوق دیگران، حقیقت نفاق، انواع نفاق، حسادت و انگیزه های آن. منت گذاشتن بر دیگران و حقیقت نیاز بندگان پرداخته است. در شرح دعای پنجاهم تحت عنوان مقام ترس از خدا، ارزش توبه،

حکمت خلقت انسان و مقام تائبان مورد بحث قرار گرفته و رابطه توبه با نماز غفيله، معنای اسراف، اسباب مغفرت و آمرزش الهی و رابطه عمل با توبه مورد بررسی قرار گرفته است. در شرح دعای پنجاه و یکم تحت عنوان تضرع و زاری نگارنده به اهمیت مناجات و آثار آن اشاره نموده است. در شرح دعای پنجاه و دوم تحت عنوان اصرار در درخواست از خدای تعالی نگارنده به بحث درباره مناجات عاشق و معشوق و شوق لقای پروردگار در روایات پرداخته و مراحل قیامت اعم از مرگ، برزخ، قبر، اشراط الساعه، نفخ صور، محشر، میزان، محاسبه، اعمال، وسیله، حوض، شفاعت، صراط و بهشت و جهنم را بیان می کند. وی آنگاه به انواع شرک و مرز بین توحید و شرک اشاره نموده و توسل و شفاعت را تفسیر می نماید و آن ها را مصداق شرک نمی داند. آثار منفی اسراف بر نفس و تفسیر کلمه اسراف، و توکل و ایمان به خداوند از دیگر مندرجات این بخش از کتاب است. در شرح دعای پنجاه و سوم تحت عنوان ذلت به پیشگاه حضرت حق، به وضع گناهکاران در دنیا و آخرت می پردازد و عقاب دنیوی آنان و برخی از گناهان مانند قطع رحم، قسم و گفتار دروغ، زنا، شراب خواری، قمار، عیب جوئی، تمسخر دیگران، شوخی های بیهوده که دارای عقاب دنیوی هستند را معرفی می نماید و عقاب اخروی این قبیل از گناهان را نیز بررسی می کند. توصیف ابواب بهشت و جهنم نیز مبحث پایانی این بخش از کتاب است. در شرح دعای پنجاه و چهارم نگارنده تحت عنوان درخواست از حق جهت دورگرداندن اندوه ها به شرح مباحثی مانند عوامل غم و اندوه و راههای از بین بردن آن، فضایل برخی از آیات، سوره و اذکار به ویژه آیه الكرسي، مراتب خوف از خدا، اعتماد و امید به خدا و حقیقت تفویض امر به خداوند متعال می پردازد.

56. التقابل الدلالي في الصحيفة السجادية للامام علي بن الحسين (عليه السلام) [عربی]

السلامي، حوراء غازي عناد، بيروت، العتبة الحسينية المقدسة (قسم العلاقات العامة على هامش مهرجان تراثيل سجادية الاول، چاپ اول، 312 صفحه، وزیری.

57. تلخیص الرياض او تحفه الطالبین: المقتطف من رياض السالکین فی شرح صحیفه سید الساجدین [عربی]

مدنی، علی خان بن احمد، بقلم ابی الفضل الحسینی، تهران، مطبعة الحیدری، 1381 ق.

58. التوبة فی الصحيفة السجادية [عربی]

بطاط، یوسف حسن، قم: مدین، 1432 ق.، 62 صفحه.

گزینش مباحث توبه از کتاب صحیفه سجادیه است. نگارنده معتقد است که هدف اصلی دعا‌های کتاب مزبور تربیت انسان و راهنمایی او به سمت مراتب عالی کمال می باشد و توبه به عنوان وسیله ای برای بازگشت، از جایگاه مهمی در مباحث اخلاق برخوردار است. نگارنده پس از بررسی مفهوم توبه از منظر لغت شناسی و اصطلاح شناسی تلاش نموده با بیان پاره ای از عواقب گناهان، خطر ابتلا به آن ها را گوشزد نماید. وی سپس آثار مثبت پشیمانی از گناه و اعتراف به آن را مطرح نموده و در پایان به عدم بازگشت به گناه (توبه ی نصوح) و عجله نمودن در توبه پرداخته است. او در برخی موارد از آیات قرآن و روایاتی از سایر ائمه (علیه السلام) نیز بهره جسته است.

59. توبه : شرح دعای سی و یکم از صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

ضیاء آبادی، سید محمد، تهران، کتابخانه صدوق، چاپ اول، 1363، 260 صفحه، وزیری.

در این نوشتار شرحی بر دعای سی و یکم از صحیفه سجادیه که در آن به مسأله توبه و حالات شخص تائب و حقیقت و مراتب توبه بیان شده و موانع توبه و شرایط قبول آن بررسی گردیده است. نویسنده نخست به اهمیت دعا و ضرورت آن اشاره

کرده و سیره اهل بیت (علیه السلام) در این زمینه را منعکس کرده است، آنگاه متن دعای سی و یکم از صحیفه سجاده را ذکر کرده و پس از آن فقره به فقره به شرح مفاد و پیام های اخلاقی این دعا در موضوع توبه پرداخته است. نویسندگان ابتدا به شناخت خدا و موقعیت عبد نسبت به او اشاره کرده و لطف و کرم بی انتهای خدا نسبت به بندگان را توصیف نموده و دوری از خدا و فراق و را شدیدترین عذاب برای عبادت کنندگان دانسته است.

آنگاه با توجه به فرازهایی از دعای مذکور به مقام خوف و خشیت متقین و رجاء به رحمت پروردگار اشاره کرده و مباحثی در این زمینه از روایات و اقوال دانشمندان نقل می نماید. در ادامه به ماهیت گناه و نقش شیطان در گرایش به آن و نقش عقل در دوری از آن پرداخته و داشتن حال تضرع نسبت به خداوند و داشتن سوز دل با پروردگار از ترس گناه را از زبان امام سجاده (علیه السلام) بیان می کند. در قسمت های دیگری از کتاب نویسندگان به عواقب منفی گناه اشاره کرده و کیفیت تقاضای عفو از خداوند متعال و کیفیت آن را با توجه به حال و هوای دعای توبه در صحیفه سجاده تبیین نموده است. اصرار و پافشاری در دعا برای رساندن آن به هدف اجابت و دلگیر نشدن از تأخیر اجابت آن، اهمیت صلوات در اجابت دعا، اهمیت نیت در اعمال و اخلاص در آنها، معنا و شرایط توبه، مضرات اخروی گناه و عقوبت دنیوی آن، وجوب فوری توبه از دیدگاه عقل و قرآن، مراتب و شرایط توبه، لزوم وفادار بودن بر توبه و درجات توبه کاران از دیگر مباحثی است که نویسندگان در شرح دعای توبه (دعای سی و یکم) از صحیفه سجاده به آنها اشاره کرده است.

60. توضیح الصحیفه السجاده [عربی]

آل عنوز، عبدالرسول، قم، انتشارات دآوری، چاپ اول، 1385، 244 صفحه، وزیری.

این اثر روش نو در شناخت معارف و آموزه های صحیفه سجاده بکار برده و توضیح حقایق هر یک از ادعیه را به صورت زیرنویس، ذیل هر سطر از متن دعا قرار داده

است و به زبانی ساده و امروزی کلمات، مفاهیم و موضوعات اخلاقی، اعتقادی و تربیتی این مجموعه را شرح می دهد. درحقیقت این اثر، شرح مختصر از 54 دعای صحیفه سجاده است.

[ج]

61. جامعیت قرآن از منظر صحیفه ی سجاده [فارسی]

خراسانی، زهرا، ویراستار: کبری نودهی، قم، انتشارات ابتکار دانش، چاپ دوم، 1386، 202 صفحه، وزیری.

در این اثر، سعی نگارنده بر آن است که جامعیت قرآن را از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده بررسی نماید؛ در این راستا با برشمردن ملاک های جامعیت، ویژگی های قرآن و برتری آن نسبت به کتاب های آسمانی پیشین و نیز بیان فزاینده هایی که دلالت بر جامعیت قرآن دارند، به تحلیل و تبیین موضوع جامعیت قرآن پرداخت. همچنین در تبیین جامعیت باید به مسأله خاتمیت توجه بسیار داشت و از آن در ابعاد مختلف، بهره ی وافر برد. امام سجاد(علیه السلام) با بیان فزاینده هایی در ادعیه صحیفه سجاده بر مسأله خاتمیت پیامبراکرم(صلی الله علیه و آله) تأکید نموده است. ضمناً برای درک و فهم هرچه بیشتر کلام امام سجاد(علیه السلام) سعی شده است با استناد به برخی از آیات قرآن مجید، روایاتی از پیامبراکرم(صلی الله علیه و آله)، کلام مولای متقیان حضرت علی بن ابی طالب (علیه السلام) در نهج البلاغه و برخی از روایات معصومین علیهم السلام به ارزیابی موضوع مورد نظر پرداخت. هدف اصلی این بحث، تبیین نظر امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده درباره جامعیت قرآن خواهد بود. وی در این کتاب از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه ی سجاده جامعیت قرآن، ملاک های جامعیت قرآن، ارتباط جامعیت قرآن با خاتمیت و جامع بودن قرآن نسبت به کتب آسمانی پیشین را بررسی کرده است؛ ضمن

آن که در بخش آغازین کتاب مباحثی از این دست مطرح گردیده است:

ص:200

نگاهی کوتاه به زندگانی امام سجاد (علیه السلام)، مسئولیت امام سجاد (علیه السلام)، جایگاه صحیفه ی سجادیه، اسناد صحیفه ی سجادیه، و تأثیرپذیری امام (علیه السلام) از قرآن.

62. جرعه های نیایش: گامی نودر معرفی صحیفه سجادیه به نوجوانان [فارسی]

حسن زاده، علی، با مقدمه: ستاد اقامه نماز معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش، قم، انتشارت راه سبز، چاپ اول، 1381، 47 صفحه.

63. الجهاد الصامت فی تحلیل موقف الامام علی بن الحسین فی الصحیفه السجادیه [عربی]

صدر، سید محمد صادق، بغداد.

64. چیستی و بایستی انسان از دیدگاه صحیفه سجادیه [فارسی]

فرزانه، عبدالمجید، شیراز: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز، 1392، 119 صفحه، وزیری.

در این اثر به چیستی و بایستی انسان و این که بشر از لحاظ ماهیت و حقیقت چگونه موجودی است و ویژگی های ساختاری و اخلاقی او چیست و انسان ایده آل باید از چه خصوصیات و اوصافی برخوردار باشد، از دیدگاه امام سجاد علیه السلام صحیفه سجادیه پرداخته شده است. این کتاب از سه فصل تشکیل شده است که در فصل اول مربوط به کلیات است به زندگی و شخصیت امام سجاد علیه السلام اشاره نموده است و سپس به معرفی صحیفه سجادیه و ویژگی های آن و در نهایت به مفهوم شناسی و واژگان کلیدی پرداخته است. فصل دوم با عنوان چیستی و بایستی انسان به پیدایش و ساختار وجودی انسان، ویژگی های مثبت و منفی انسان از دیدگاه صحیفه سجادیه

اشاره شده است. فصل سوم با عنوان انسان ایده آل از دیدگاه صحیفه سجادیه به ویژگی های ایمانی، اخلاقی - رفتاری انسان ایده آل اشاره شده است.

ص: 201

65. حاشیه الصحیفه السجادیه [عربی]

میرداماد، محمدباقر بن محمد (شارح).

شرحی مختصر با عناوین (قوله قوله) مشتمل بر بحث های لغوی، فلسفی، نکات و دقایق کلمات صحیفه است که گاهی نیز در زمینه های رجال و علوم هیئت سخن به درازا می کشد.

66. حدیث بندگی: شرح موضوعی صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

ارفع، سیدکاظم، تهران، انتشارات فیض کاشانی، چاپ اول، 1388، 816 صفحه، وزیری.

کتاب حاضر مشتمل بر شرح موضوعی صحیفه سجادیه است که با شیوه الفبایی تنظیم شده است. از جمله موضوعات کتاب می توان به توکل، سلامت، دوستی، شکر، همسایه، و یقین اشاره نمود. به تصریح نگارنده، همه این موضوعات هدف بندگی خداوند را دنبال می کند.

67. حدائق الصالحین [عربی]

کاشانی، غلام رضا بن عبدالعظیم

شرح عرفانی مفصلی بر صحیفه سجادیه است که هر نیایش را در یک "حدیقه" شرح کرده است. مؤلف، پس از دیباچه، 5 فایده در مورد صحیفه آورده و سپس حدیقه ها را آغاز نموده است.

68. الحدیقه الهالیه: شرح دعاء الهلال من صحیفه السجادیه [عربی]

العاملی (شیخ بهایی)، محمدبن الحسین، تحقیق: سیدعلی موسوی خراسانی، چاپ اول، قم، انتشارات مؤسسه آل البیت لاحیاء التراث، 1410ق، 204 صفحه، وزیری.

این مجموعه، شرحی است بر دعای هلال از صحیفه سجادیه که به قلم عالم بزرگ قرن دهم، شیخ بهایی به رشته تحریر درآمده است. حدیقه الهالیه، تنها حدیقه به جا مانده از شرح مبسوط صحیفه به نام حدائق الصالحین شیخ بهایی است. مصحح و محقق اثر در مقدمه ای درباره دعا و شرایط استجابت، فضایل امام سجاد(علیه السلام) از دیدگاه علما و منابع اهل سنت و اوصافی چند از صحیفه سجادیه، مباحثی را بیان کرده و سپس زندگی نامه شیخ بهایی را آورده است. به گفته محقق کتاب، شرح دعای هلالیه امام سجاد(علیه السلام) به قلم شیخ بهایی، مستغنی از تعریف است، چرا که مؤلف در شرح این دعای شریف از علوم و مباحث گوناگون بهره برده است. این نوشتار، از مباحث فلسفی، کلامی، طبیعیات، هیئت، نجوم، ریاضیات، مشحون است و آرا و دیدگاه های مختلف علمای شرق و غرب در ذیل کلام نورانی امام سجاد(علیه السلام) آمده است. عناوین و موضوعات مطرح شده عبارت اند از: مقدمه مصحح: حیاة المؤلف، اساتذته و مشایخه، تلامذه، مؤلفاته القیمه، وفاته، منهج التحقيق و... مقدمه مؤلف: فی ادعیه الهلال، استحباب الدعاء للتاسی، حکم الترائی للهلال و...، شرح المقطع الاول من دعاء الصحیفه: البحث اللغوی للمفردات، تفصیل منازل القمر، حیاة القمر وعدمها و...؛ شرح المقطع الثانی: نکته بلاغیه عرفانیه، حجم القمر بالنسبه الی الشمس کیفیه حصول الخسوف و... . یادآور می گردد فهارس پایان کتاب از دیگر امتیازهای این اثر ارزشمند محسوب می شود.

69. حقوق پدر و مادر و فرزندان در صحیفه سجادیه [فارسی]

رجب زاده، زهرا، اصفهان، انتشارات علم آفرین، 1393، 77 صفحه، پالتویی.

مؤلف در این اثر به بررسی وظایف والدین و فرزندان در قبال یکدیگر می پردازد و این موضوع را از دیدگاه حضرت سجاد(علیه السلام) موشکافی و تحلیل می کند. از سرفصل های این کتاب می توان به حق احسان، حق دعا، حق به یاد داشتن پدر و مادر و تربیت مبتنی بر دشمنی با دشمنان خدا اشاره کرد.

70. حقوق شهروندی در صحیفه سجادیه [فارسی]

باقری فر، علی، تهران، شهرداری تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی، چاپ اول، 1392، 53ص.

کتاب حاضر از مجموعه آثار برگزیده در نخستین جشنواره دعا و نیایش شمس است.

71. حقوق شهروندی در صحیفه سجادیه [فارسی]

رحب زاده، زهرا، اصفهان، انتشارات علم آفرین، چاپ اول، 1392، 112ص.

این کتاب در پنج فصل تهیه شده است، در فصل اول به معرفی اجمالی صحیفه سجادیه می پردازد. فصل دوم مربوط به اصول اساسی در ارتباطات شهروندی است. همچنین در فصل سوم و چهارم به ترتیب به ظلم ستیزی در پرتو دادگری و حقوق متقابل اشاره شده است.

72. حل لغات الصحیفه السجادیة [عربی]

حسینی منجم، محمدباقر بن محمد شفیع، تحقیق: قیس عطار، مشهد، انتشارات تاسوعا، چاپ اول، 1378، 264 صفحه، وزیری.

این کتاب شرح مختصر و مفیدی است بر کتاب صحیفه سجادیه که توسط یکی از دانشوران دینی - که در اواخر قرن یازدهم و اوایل قرن دوازدهم هجری می زیسته نوشته شده است. شارح، پس از نقل متن ادعیه صحیفه سجادیه، در

پاورقی به شرح لغات مشکل آنها می پردازد و گاهی نیز به توضیح وجوه بلاغی کلمه ها و ترکیب ها می پردازد.

ص: 204

73. خداشناسی پرستش، عبادت و خواندن او، اقتباس از کلام الله مجید و نهج الفصاحه و نهج البلاغه و صحیفه سجاده [فارسی]

دژستان، علی اصغر، شیراز، انتشارات نوید شیراز، چاپ اول، 1378، 104 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر مباحثی است در باب خداشناسی، توحید، عبادت، دعا و پرستش خداوند که به استناد آیات قرآن کریم، نهج الفصاحه، نهج البلاغه و صحیفه سجاده تدوین شده است. سرفصل های کتاب عبارتند از: ذات خداوند، صفات خداوند، در یکتایی خداوند، خداوند نه فرزند داشته و نه فرزند کسی بوده است، خداوند پنهان نمی شود، ظاهریت و باطنیت خداوند، اولیت و آخریت خداوند، خداوند تغییرناپذیر است، قدرت و توانایی خداوند، علم و دانایی خداوند، شنوایی خداوند، بینایی خداوند، اشاره و محل برای خداوند قرار دادن، آفریدن مخلوقات.

74. دانستی های صحیفه سجاده [فارسی]

اسرار، مصطفی، تهران، انتشارات محیا، چاپ اول، 1375، 272 صفحه، رقعی.

این اثر، مجموعه ای از دانستی ها و اطلاعات مفیدی است درباره کتاب صحیفه سجاده که خواندن آن برای نوجوانان و جوانان بسیار مفید است. مؤلف در این کتاب کوشیده است مفاهیم اصلی و کلیدی هر دعا را با زبانی ساده برای مخاطبان خود شرح کند، تا محتوای کلی آن دعاها در ذهن خوانندگان ترسیم شود. توحید، نبوت، معاد، امامت، عدل، نماز، روزه، جهاد، اخلاق، اقتصاد و ... از جمله موضوعاتی است که در دعاها صحیفه سجاده بیان شده اند. نگارنده در این کتاب،

ضمن تبیین محتوا و شرح دعاها صحیفه سجاده، مطالبی چون: امام سجاد (علیه السلام)،

تاریخچه صحیفه سجادیه، محتوای دعا‌های صحیفه سجادیه، موضوعات صحیفه سجادیه «خداشناسی، نبوت، امامت، معاد، اسلام، ملائکه (فرشتگان)، اخلاق، ذکر و دعا، سیاست، اقتصاد، اجتماع، تاریخ، صحت، امور نظامی، و...»، دانستنی‌های متفرقه «آیاتی از قرآن که در دعاها آمده، طولانی‌ترین و کوتاه‌ترین دعا، نامه‌های دیگر صحیفه، مظاهر طبیعت و آفرینش در صحیفه و...» از مفاهیم صحیفه سجادیه «ایمان، استغفار، شکر، استخاره، بلاء، تسبیح، توکل، تفاخر، تقوا، توبه، توحید، جهاد، حبّ، حقّ، رضای خدا و...» را بازگو می‌کند. این اثر می‌تواند منبع خوبی برای طرح سؤال‌ها و مسابقاتی با موضوع صحیفه سجادیه برای دانش‌آموزان باشد.

چاپ دیگر: تهران، اندیشه ساز، 1378، 272 صفحه، آنچه باید بدانیم (9)؛ تهران، انتشارات سبز آرنج، 1387، 72 صفحه، رقعی.

75. دانشگاه درد و درمان [فارسی عربی]

ساعی، علی، تبریز، انتشارات اعظم، 1393، 240 صفحه.

این اثر بخشی از مجموعه رمز و راز سلامتی و بیماری می‌باشد که شرحی بر دعای 15 صحیفه سجادیه است. نویسنده در مقدمه کتاب هدف خود را اینچنین بیان می‌نماید: "هدف آن بوده که با کوتاه‌ترین عبارات، بزرگترین مفاهیم ارائه شده و در کوتاه‌ترین زمان نتایج عالی اخذ شود؛ لذا از هرگونه شرح و بسط‌های بی‌مورد حذر، و سعی شده جملات بلند و پاراگراف‌های طولانی در جملات کوتاه اما با عیار بالا ارائه شود. در این کتاب سعی نمودیم تا بیشترین بهره را از آیات و احادیث ببریم و کام‌خوانندگان را به شراب پاک قرآن و عترت شیرین سازیم..."

76. درآمدی بر اندیشه سیاسی صحیفه سجادیه [فارسی]

برزگر، ابراهیم، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول، 1391، 140 صفحه.

این کتاب در قالب متنی پژوهشی و در چهار فصل نوشته شده که بنا به گفته مولف بر این باور شکل گرفته است که اندیشه ها و تعالیم عرفانی امام سجاد علیه السلام می تواند به امکان تاسیس اندیشه، گرایش و رفتار سیاسی بیانجامد. نویسنده کتاب خود را در فصل اول با بررسی رابطه عرفان و سیاست آغاز می کند و در ادامه به معرفی اوضاع سیاسی در زمان حیات امام سجاد (علیه السلام) می پردازد. نویسنده در فصل دوم این کتاب به موضوع عقاید و اندیشه سیاسی می پردازد و در آن به موضوع توحید افعالی و بازتاب آن بر سیاست و ارتباط آن با موضوع تفسیر دینی از رویدادها اشاره می کند. ارتباط میان گرایش های عرفانی و سیاسی در قالب توجه به موضوعاتی چون تهذیب نفس، تولی و تبری و زهد از دیگر موضوعات مطرح شده در این کتاب است که فصل سوم آن را شکل می دهد. بررسی ارتباط میان ادعیه و رفتار سیاسی نیز موضوع فصل چهارم این کتاب است.

نویسنده در بخشی از مقدمه این کتاب درباره مفروضات خود در انجام این پژوهش و انتشار آن می نویسد: "عرفان ناب اسلامی سرچشمه ای جز قرآن، حدیث و سنت ندارد و فرض منشاء غیراسلامی برای آن معقول نیست. به این ترتیب عرفان با حدیث ارتباط برقرار می کند. اگر ادعیه معصومین را بخشی از احادیث بدانیم در این صورت دعا یکی از تجلیات متعالی عرفانی است.... این پژوهش به دنبال بررسی این موضوع است که نشان دهد صحیفه سجادیه به عنوان یک متن در دوران تاسیس و یا استمرار یک نظام سیاسی و اسلامی چه پیامدهایی می تواند داشته باشد و چگونه می تواند با اندیشه سیاسی، گرایش ها و رفتارهای سیاسی نسبت برقرار کند".

77. دراسه حول الصحیفه السجادیه، روایه ابی علی محمد بن همام بن

سهیل الإسکافی المتوفی 333 هـ - عن ابن مالک باسناده عن امام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

حسینی جلالی، سید محمد حسین: بیروت، مؤسسه الأعلمی، چاپ سوم، 1421هـ - ق، 222 صفحه، وزیری.

پژوهشی است درباره نسخه شناسی صحیفه سجادیه و صحت و یا عدم صحت انتساب آن به امام سجاد (علیه السلام) و معرفی یکی از نسخه های خطی صحیفه سجادیه به روایت ابوعلی محمد بن همام اسکافی بغدادی از علی بن مالک. نویسنده ابتدا به کتاب های رجالی، حدیثی و فهرست ها استناد شده است و تاریخچه کوتاهی از صحیفه سجادیه (در این قسمت نسخه های صحیفه سجادیه معرفی شده و چند نمونه از تفاوت های نسخه ابن مالک با نسخه مشهور بیان شده است) و سپس شرح اسناد نسخه های متعدد صحیفه و شرح خطبه آن را مورد بررسی قرار داده است. نویسنده، نسخه مذکور را نسخه ای منحصر به فرد و معتبرتر از سایر نسخه های موجود و از جمله نسخه معروف ابن اعلم دانسته است. این نسخه در کتابخانه آیت الله مرعشی به شماره 198 نگهداری می شود.

78. در سایه سار صحیفه: شرح و ترجمه صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

مغنیه، محمدجواد، مترجم محمودرضا افتخارزاده، تهران، انتشارات جامی، 1391، 552 صفحه، وزیری.

در این اثر به شرح لغوی، قرآنی، روایی، تاریخی، فقهی، کلامی، فلسفی، عرفانی و اژگان، اصطلاحات و تعابیر عرفانی نیایشی حضرت امام علی بن الحسین السجاد (علیه السلام) پرداخته است. این کتاب ترجمه کتاب فی ظلال الصحیفه السجادیه اثر محمدجواد مغنیه می باشد.

79. درس گفتارهای سیری در صحیفه سجادیه با تاکید بر سیاست و اخلاق و معیشت [فارسی]

منصور نژاد، محمد، تهران، انتشارات جوان پویا، چاپ اول، 1394،

این اثر شامل 12 درس گفتار حول محور سیاست و اخلاق معیشت با تاکید بر صحیفه سجادیه می باشد، این درس گفتارها عبارتند از: صحیفه بر اساس علل اربعه،

سیری سیاسی در صحیفه ی سجادیه، ولایت و برائت در صحیفه سجادیه، اخلاق معیشت در صحیفه .

80. درسهای صحیفه آموزه های اعتقادی و عبادی از نگاه صحیفه سجادیه [فارسی]

محمدی اشتهاردی، محمد، تهران، نبوی، چاپ اول، 1389، 230 صفحه.

هدف از تدوین این کتاب در حقیقت بر داشتن قطره هایی از دریای صحیفه سجادیه، به عنوان عالی ترین درس های انسان سازی در ابعاد گوناگون است. این کتاب در چهار بخش تهیه شده است، که عبارتند از :

بخش اول: معرفت و بینش از نگاه صحیفه سجادیه؛

بخش دوم : مسائل اعتقادی از نگاه صحیفه سجادیه؛

بخش سوم: احکام عبادی و آموزه های تربیتی از نگاه صحیفه سجادیه؛

بخش چهارم: مجموعه ای دیگر از نکات مهم اعتقادی، اخلاقی و عرفانی

81. درسهایی از متون اسلامی « قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه» [فارسی]

امین زاده، محمدرضا، قم، انصاری، چاپ اول، 1380، 48 صفحه، رقعی.

درس هایی از متون اسلامی شامل مجموعه مطالب کوتاهی است که درباره موضوعات متنوعی چون: عرفان، اخلاق، حریت، سیاست، هستی گرایی، نفس و زندگی دنیوی تدوین شده است. مباحث کتاب با استناد به آیات قرآن، نهج البلاغه و صحیفه سجادیه فراهم آمده است.

82. درسهایی از صحیفه سجادیه [فارسی]

کاشانی، منصوره، تهران، انتشارات جهانتاب، چاپ اول، 1388، 166ص.

این کتاب مشتمل بر گفتارهای اخلاقی و بیان فضایل و رذایل روحی و اخلاقی است که در قالب پنجاه و دو درس ارائه شده است. این کتاب با حجم مختصر خود، یکی از کتاب های اخلاقی شمرده می شود. نویسنده در درس گفتارهای اخلاقی خود،

افزون بر تعریف دقیق از مفاهیم اخلاقی به احادیث و آیات قرآنی اشاره و استناد کرده است.

83. درس هایی از صحیفه سجاده زیور آل محمد(صلی الله علیه و آله) [فارسی]

حمزه پوراسدی، مظفر، ساری، نشر شوق، 1392، 32 صفحه.

نویسنده در این اثر به شرح دعاها پانزدهم و بیست و چهارم صحیفه سجاده پرداخته است. دعای پانزدهم صحیفه سجاده در هفت فراز تنظیم شده است و موضوع اصلی آن دعا در هنگام بیماری است. دعای بیست و چهارم صحیفه سجاده در 15 فراز تنظیم شده است و موضوع آن دعا برای پدر و مادر است.

84. درسهایی از صحیفه سجاده: زیور آل محمد(صلی الله علیه و آله): دعا منبعی برای معارف ... [فارسی - عربی]

محدثی، جواد، قم، انتشارات مفاتیح قرآن، چاپ اول، 1381، 32 صفحه، رقعی.

85. درسی از صحیفه کامله سجاده [فارسی]

حجازی، عبدالرضا، مشهد، انتشارات ندای اسلام، 1365، 132 صفحه.

86. دریای مکرمت (شرحی بر دعای مکارم الخلاق) [فارسی]

میرزایی (لطفی آذر)، فاطمه، قم، انتشارات ارمغان طوبی، چاپ اول، 1388، 228 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر در بردارنده شرح و تفسیر اخلاقی و عرفانی دعای مکارم الاخلاق می باشد. نویسنده، فقرات مختلف این دعای شریف را با استفاده از آیات و روایات تفسیر و شرح می نماید. وی با این دیدگاه که از منظر امام سجاده(علیه السلام)، ابتدای رسیدن

به مکارم اخلاقی، کسب ایمان و یقین بوده و نهایت آن محبت به خدا و اولیای آن می باشد. به تفسیر این دعای شریف پرداخته و نخست تعریفی از اخلاق و حسن اخلاق ارایه نموده و اسرار صلوات بر پیامبر(صلی الله علیه و آله) و تسلیم و تبعیت از ایشان را بیان می کند. آنگاه به اهمیت ایمان و ابعاد آن و همچنین آثار ایمان و یقین در آیات و

روایات پرداخته و نقش نیت را در بازسازی معنوی و اخلاقی انسان مورد بحث و بررسی قرار می دهد. در ادامه وی به مسأله خداشناسی و خداجویی پرداخته و آن را در رأس همه امور دنیوی و اخروی معرفی کرده و ضرورت از بین رفتن حجاب ها برای رسیدن به خدا را مورد تأکید قرار می دهد. وی دنیا طلبی را مهمترین آفت خداجویی و باز ماندن در سیر و سلوک اخلاقی عنوان کرده و حیات واقعی انسان را قرار گرفتن در مسیری ارزیابی کرده است که در آن مسیر فقط و فقط باید خداوند را طلب و غیر او را نهاد.

در ادامه نویسنده به شرح و تفسیر فقراتی دیگر از دعای مکارم الاخلاق پرداخته و «تخلیه» (خالی شدن از غیر خدا و هواهای نفسانی) را نخستین گام برای حرکت در مسیر سیر و سلوک و رسیدن به کمال انسانی معرفی کرده و کبر و عجب را ظلمت و حجابی بزرگ برای تهذیب نفس دانسته است. پس از مرحله تخلیه نگارنده به تحلیل یعنی مرحله آراسته شدن به فضایل اخلاقی و دور شدن از رذایل را مورد بحث قرار داده و رسیدن به کرامت و عزت نفس را عامل مهمی جهت کسب محبت خدا و اولیای الهی و انقطاع از غیر خدا عنوان نموده است. در فقرات پایانی شرح دعای مکارم الاخلاق نویسنده به بحث درباره ارزش عمر و صرف کردن آن در راه محبت خدا پرداخته و بر ضرورت تقوی برای نیل به قرب الهی تأکید کرده است.

87. الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجادیه [عربی]

مظفر، محمدحسین، قم، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، 1403ق، 328 صفحه، وزیری.

این نوشتار راهنمای ورود به موضوع ادعیه مندرج در کتاب شریف صحیفه سجاده محسوب می شود تا کسانی که قصد تحقیق در مورد موضوعات ادعیه این کتاب را دارند راحت تر بتوانند به این موضوعات دسترسی پیدا کنند. نویسنده (محقق) تمامی موضوعات ادعیه را در نوزده باب کلی تحت عناوین: توحید، نبوت، امامت، معاد، اسلام، ملائکه، اخلاق، عبادات، ذکر و دعا، سیاست، اقتصاد، انسان، جهان هستی،

اجتماع، علم، زمان، تاریخ، سلامتی و امور نظامی و جهاد تقسیم کرده و ذیل هریک از این عناوین کلی عناوین و موضوعات فرعی و جزئی دیگری ذکر نموده است. به عنوان مثال ذیل موضوع اصلی توحید بیست عنوان و موضوع فرعی مانند: وحدانیت و ربوبیت، شرک و الحاد، ذات و صفات الهی، تسبیح و تقدیس خداوند، اسماء حسنی، محبت الهی، صفات و اسامی الهی مانند: اول و آخر، قادر، علام، رحیم، غنی، توکل بر خداوند، کبریایی خدا، قوی، عزیز، عدل الهی، منعم، حکیم، قضا و قدر الهی و حلیم ذکر نموده است. وی با ذکر هر کدام از این موضوعات فرعی شماره دعا و سطری را که این موضوع در آن وجود دارد را ذکر کرده و قسمتی از متن دعا را که مربوط به آن موضوع فرعی است را نیز در جلوی شماره و سطر دعا ذکر می نماید.

در موضوع اصلی نبوت عناوین و موضوعات فرعی مانند: وحی، رسالت، انبیای الهی، حبیب مصطفی، اصحاب پیامبر، تابعین و مصدقان پیامبر (صلی الله علیه و آله) و صلوات بر محمد (صلی الله علیه و آله) ذکر شده است، ذیل موضوع اصلی امامت نیز موضوعاتی فرعی مانند خلافت و خلفا، اهل بیت، حجه بن الحسن، ولاء و رجعت گنجانده شده است. ذیل مبحث اصلی معاد موضوعاتی فرعی مانند: دنیا، آخرت، وعد و وعید، موت و نشور، عاقبت، قبر و برزخ، قیامت و بهشت و جهنم آمده است. برای هر کدام از ابواب اصلی نوزده گانه مذکور نیز به همین منوال چندین موضوع فرعی که مرتبط با موضوع اصلی است ذکر شده است.

88. دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجادیه حضرت زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

انصاریان، حسین، تهران، هیئت محبین الائمه علیهم السلام، چاپ سوم، 1373، 7 جلد، صفحه، وزیری.

این اثر شرح و تفسیری جامع بر صحیفه سجادیه است که در هفت جلد به چاپ رسیده است و دو مجلد آن به زبان انگلیسی ترجمه شده است. مولف تمامی دعاها و صحیفه سجادیه را پس از ترجمه، شرح نموده و مهم ترین مباحث مربوط در هر فراز

را به تفصیل بیان نموده است. جامعیت مطالب مطرح شده، حکایات و لطایف و اشعار عارفانه و مناجاتی، نثر ساده و روان و یکدست و تقریظ عالمانه علامه محمد تقی جعفری، یکی از کامل ترین کتاب در زمینه صحیفه سجادیه را پایه گذاشته است. جلد اول این کتاب به شرح دعای اول صحیفه سجادیه پرداخته است و حیات حضرت امام زین العابدین (علیه السلام)، دعای اول در ستایش حضرت حق تعالی، معنای اول و آخر بودن خدا، تفسیر رویت خدا و عدم ادراک ذات حق تعالی، مساله ابداع و معنای بدیع بودن خداوند، هدایت تکوینی در جهان خلقت، مساله تقسیم ارزاق و نقش اراده انسان در آن، مساله مرگ و پاداش و کیفر اعمال، مقام حمد و سپاس و ابزار آن، الهامات الهی در زمینه معرفت، اخلاص، شکر و دوری از شرک از جمله مهم ترین موضوعات جلد اول را تشکیل می دهد. جلد دوم این اثر به شرح دعای دوم در صلوات بر رسول خدا (صلی الله علیه و آله) اختصاص دارد. دعای سوم (درود بر فرشتگان)، دعای چهارم (درود بر پیروان انبیاء)، دعای پنجم (دعا درباره خود و دوستانش) از مباحث مطرح شده در جلد چهارم می باشد. موضوع اصلی جلد چهارم کتاب شرح دعای ششم (به هنگام بامداد و شب) و دعای هفتم (در پیشامدهای سخت و هنگام غم و اندوه) و دعای هشتم (در پناه بردن به حق از سختی ها و اخلاق سوء و کردارهای ناپسند می باشد. جلد پنجم به دعای نهم (در شوق به طلب مغفرت از خدای بزرگ)، دعای

دهم (در پناه بردن به خدای متعال)، دعای یازدهم (در عاقبت به خیرها)، دعای دوازدهم (در اعتراف به گناه و درخواست توفیق برای توبه، دعای چهاردهم (در ستمدیدی و ستمدیدن)، دعای پانزدهم (به هنگام بیماری یا اندوه و گرفتاری)، دعای شانزدهم (طلب گذشت از گناهان با درخواست عفو از عیوب) اختصاص دارد. در جلد ششم به شرح دعای هفدهم (پناه بردن به حق از شیطان و مکر و عدواتش)، دعای هیجدهم (به وقتی که خطر از او می گذشت یا سریع به خواسته اش می رسید)، دعای نوزدهم (درخواست باران پس از خشکسالی)، دعای بیستم (در مکارم الاخلاق و اعمال ناپسندیده)، دعای بیست و

یکم) به هنگام هجوم اندوه و نگرانی از گناه)، دعای بیست و دوم (به هنگام سختی و دشواری امور)، دعای بیست و سوم (به هنگام درخواست عافیت و شکر بر آن)، دعای بیست و چهارم (برای پدر و مادر)، دعای بیست و پنجم (درباره فرزندش)، دعای بیست و ششم (درباره همسایگان و دوستان) پرداخته است. در جلد هفتم از دعای بیست و هفتم تا پنجاه و چهارم مورد شرح و بررسی قرار گرفته اند.

چاپ دیگر: ویرایش جدید کتاب تحت عنوان "تفسیر و شرح صحیفه سجادیه" در 12 جلد توسط انتشارات دارالعرفان منتشر شده است.

89. دنیا در صحیفه سجادیه و کلام امام حسین (علیه السلام) [فارسی - عربی - انگلیسی]

علوی، سیدعلیرضا، قم، انتشارات دارالکتاب جزایری، چاپ اول، 1378، 42 صفحه.

بیست و پنج حدیث برگرفته از صحیفه سجادیه همراه با پانزده گفتار از امام حسین (علیه السلام) در باب دنیا در این نوشتار به طبع رسیده است.

[ر]

90. راهنمای موضوعی صحیفه سجادیه: براساس الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجادیه [فارسی عربی]

شیروانی، علی (تدوین)، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت پژوهشی و آموزشی، چاپ اول، 1385، 798 صفحه، وزیری.

91. رساله فی السند الصحیفه السجادیه [عربی]

کلباسی، ابوالمعالی محمد بن ابراهیم، تحقیق: محمد حسین درایتی، قم، موسسه دارالحديث، چاپ اول، 1422 ق، 1380، ضمن «الرسائل الرجاليه ی ازابی المعالی محمد بن ابراهیم الکلباسی، جلد 2، صفحه 559-624.»

ص: 214

92. رمضان قاصد عشق: بر اساس دعا‌های صحیفه سجادیه [فارسی]

رجب زاده، زهرا، اصفهان، انتشارات علم آفرین، چاپ اول، 1383، 40 صفحه، رقعی.

در کتاب حاضر، مطالبی در باب ماه رمضان بر اساس دعا‌های صحیفه سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) فراهم آمده است. این بخش‌ها عبارت‌اند از: ورود به ماه رمضان براساس دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه، وداع با ماه رمضان بر اساس دعای چهل و پنجم صحیفه سجادیه و عید فطر بر اساس دعای چهل و ششم صحیفه سجادیه.

93. رویش سبز: بر اساس دعا‌های صحیفه سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی]

رجب زاده، زهرا، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1385، 168 صفحه، رقعی.

مجموعه‌ی حاضر، حاوی نوشتارهایی ادبی برگرفته از دعا‌های صحیفه‌ی سجادیه است که پاره‌ای از این موضوعات را شامل می‌شود: توبه، عاقبت به خیری، طلب

باران، وام و تنگی روزی، نماز شب، اعتراف به تقصیر در ادای شکر، طلب عفو و رحمت خدا، و خوف از خدا.

94. روح و ریحان [فارسی]

عبداللهی فریزه‌ندی، اعظم، تهران، انتشارات نظری، چاپ اول، 1392، 552 ص.

95. ریاض السالکین فی شرح صحیفه سید الساجدین (جلد 1-7)

مدنی، علی خان بن احمد، تحقیق: سیدمحسن حسینی امینی، قم، انتشارات جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ سوم، 1421ق، 7جلد، وزیری.

این نوشتار، جامع‌ترین و علمی‌ترین شرح بر صحیفه سجادیه است. شارح که در بیشتر علوم اسلامی - به ویژه در ادبیات و شعر عربی - صاحب نظر بوده، تسلط و اشراف مثال‌زدنی داشت، با بهره‌گیری از آیات و روایات، شرحی دقیق و جامع بر

ص: 215

صحیفه سجادیه به نگارش درآورده است. علمای بزرگی، چون سید محسن امین، صاحب اعیان الشیعه، میرزا عبدالله اصفهانی، شیخ عباس قمی و علامه امینی بر این شرح، تقریظهایی نوشته اند.

شارح در مقدمه ای، وجه تسمیه ریاض السالکین را به تأسی از کتاب شرح حدائق الصالحین فی شرح صحیفه السجادیه شیخ بهایی عنوان می کند.

وی در این کتاب، از حدود بیش از دوهزار آیه قرآن کریم و حدود سه هزار حدیث و بیش از 450 بیت شعر عربی به تناسب فقرات نورانی ادعیه صحیفه سجادیه آورده شده است. بهره گیری از قصص و حکایت های تاریخی، لطافت خاصی به این اثر داده است. استدلال های عقلی، شرح ادبی فقرات ادعیه، نقل اقوال مختلف و بحث پیرامون آن و شرح مبسوط از ویژگی های این شرح است. وی در آغاز کتاب، چند سند برای روایت صحیفه نقل و آن را به امام سجاد (علیه السلام) رسانده و سند روایی خود را نیز، ذکر کرده و آن گاه شروع به شرح دعاها ی صحیفه کرده است. تراجم رجال سندی اول صحیفه را بازگو کرده و فراز به فراز،

اصطلاح های آن را توضیح و سپس، دعاها را فراز به فراز نقل و نکات ادبی آنها را بیان کرده است. آن گاه با به کارگیری آن نکات، مطالب دقیقی را استخراج و اصطلاح هایی روایی و حدیثی و رجالی را واکاویده و واژه های به کار رفته در متن را بررسی و ریشه و کاربرد و معناهای آنها را تبیین، و در تشریح این نکات، گاه از متن کتاب و نیازهای یک شرح بسیار فراتر رفته و به مناسبت، اقوال و احتمالات ادبی را نیز، موشکافی کرده است. وجوه کاربرد افعال و اسماء و ترکیب عبارت های دعا، در این شرح به خوبی تشریح شده و در هر بخشی، نکات توضیحی خارج از متن را به خاطر روشن شدن رموز دعاها و زیرعنوان «تتمه» آورده و فلسفه، و حکمت پاره ای از خواسته های امام سجاد (علیه السلام) را نیز بیان کرده است. نویسنده برای جامعیت بخشیدن به شرح خود، نسخه های در دسترس صحیفه را مشاهده و براساس آنها درباره عبارت های دعاها اظهار نظر کرده و گاه به ارزیابی آنها نیز، پرداخته و اقوال و دیدگاه های ادیبان و شارحان و

صاحب نظران دیگر را نیز، مورد توجه قرار داده است. توجه به معانی گوناگون یک واژه و نیز، احتمال های معنایی عبارت های مطرح شده در دعا، از ویژگی های دیگر این اثر است. بنابراین، می توان این شرح را تفسیری ادبی برای صحیفه تلقی کرد که شارح ضمن توجه به آنها، ابعاد سخنان و مفاهیم و موضوعات را به خوبی تبیین کرده است. محقق نیز آن را بر اساس چندین نسخه مقابله و احیا کرده و در پاورقی، مطالب بسیاری به جهت توضیح و غنا بخشیدن به متن آورده است. تعیین مصادر، ترجمه برخی از رجال مطرح شده در نوشته سید علی خان کبیر، تعیین موارد مهم و تهیه چند فهرست فنی از جمله تلاش های وی است. او این اثر را با تفکیک متن صحیفه از شرح شارح و نیز جدا کردن افزوده های خود از شرح، و اعراب گذاری واژه های مبهم، اثری چشم نواز و خواندنی کرده است.

96. ریاض العابدین فی شرح صحیفه مولانا و مولی المؤمنین علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

قهپایی، بدیع الزمان، به کوشش: حسین درگاهی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، 1374، 852 صفحه، وزیری.

در این کتاب به شرح دعا های صحیفه سجادیه از منظری ادبی و لغوی پرداخته شده است. نویسنده نخست مقدمه نسبتاً مفصلی در مورد دعا، شرایط دعا، حالات شخص دعا کننده، موانع استجاب دعا و اوصاف کتاب صحیفه سجادیه ارائه نموده و سپس به شرح ادعیه این کتاب که مشتمل بر پنجاه و چهار دعا می باشد پرداخته است. نویسنده جز به جز متن دعا ها را ذکر کرده و سپس به شرح آنها اقدام کرده است. در شرح هر فقره از دعا وی به تبیین مفردات مهم مندرج در دعا پرداخته و پس از تبیین مفردات به شرح کلی دعا مبادرت می ورزد. وی برای شرح مفاد دعا از سخنان برخی از اندیشمندان اسلامی نیز کمک گرفته است. ترتیب دعا های ذکر شده در این کتاب که مورد شرح قرار گرفته عبارت اند از: حمد و ثنای الهی، صلوات بر

پیامبر اکرم، فرشتگان و پیروان و مصدقان پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله)، دعای برای اهل ولایت (شیعیان)، دعا هنگام صبح و شام، دعا در مهمات، اشتیاق به خدا، پناه بردن به خدا، دعای ختم به خیر شدن امور انسان، اعتراف به گناه و توبه، طلب حوائج، دعای مریض ها، درخواست از خدا برای از بین بردن گناهان، استعاذه طلب باران، مکارم الاخلاق، دعای هنگام غم و پریشانی، دعا در هنگام شدت و گرفتاری، دعای درخواست عافیت از خدا، دعا برای والدین و فرزندان، دعا برای همسایگان و خویشاوندان، طلب رزق، دعا برای پرداخت قرض، دعا بعد از نماز شب، دعای استخاره، دعا هنگام رعد و برق، دعا برای طلب عفو و رحمت الهی، دعا برای ختم قرآن و دعا های دیگری که در مورد ماه رمضان و مناسبت های دیگر مذهبی از آن حضرت در صحیفه سجادیه فراهم آمده است.

97. ریاض العارفين فی شرح صحیفه سید الساجدین [عربی]

دارابی، محمد بن محمد، تعلیق: محمد تقی شریعتمداری، تحقیق: حسین درگاهی، تهران، انتشارات اسوه، چاپ اول، 1379، 742 صفحه، وزیری.

در این کتاب به شرح دعا های مندرج در صحیفه سجادیه که مشتمل بر پنجاه و چهار دعا در موضوعات گوناگون عبادی، اخلاقی، عرفانی، اجتماعی و اعتقادی می باشد، پرداخته شده است. در ابتدای کتاب کلیاتی از مبحث دعا در اسلام و اهمیت آن ارائه شده و به توصیف کتاب صحیفه سجادیه پرداخته شده است. آنگاه به ترتیب ادعیه موجود در این کتاب به شرح مضامین عالی عرفانی و اخلاقی آنها پرداخته شده است. در شرح هر دعا نگارنده نام روضه بر دعا نهاده و کتاب را در پنجاه و چهار روضه تدوین نموده است که هر روضه در شرح یک دعا از ادعیه صحیفه سجادیّه می باشد. شرح دعا های امام سجاد (علیه السلام) در موضوع حمد و ستایش خداوند، ستایش پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و صلوات بر آن حضرت، فرستادن صلوات بر حاملان عرش الهی و ملائکه مقرب، صلوات بر پیروان پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و تصدیق کنندگان آن حضرت،

دعای آن حضرت در حق شیعیان، دعای ایشان در صبح و شام (در طول روز)، دعا هنگام رسیدن بلا و مصیبت و غم و پریشانی، پناه بردن به خدا از شر رذایل اخلاقی، اشتیاق داشتن در طلب مغفرت خدا و پناه بردن به او، دعا برای ختم به خیرشدن، اعتراف به گناه و طلب توبه از خداوند، دعا در طلب حوائج دنیوی، دوست نداشتن ظالمین و کمک به مظلومان، دعا هنگام مرض و گرفتاری، تضرع به درگاه الهی در پوشاندن عیوب و از بین بردن گناهان، پناه بردن به خدا از شر مکر و حيله اش و دعاهایی در مورد نماز، قرائت قرآن و سایر امور دنیوی و معنوی و شرح فقرات مهم این ادعیه از اصلی ترین مندرجات این کتاب محسوب می شود. نویسنده مفردات مهم ادعیه

را از لحاظ لغوی و ادبی شرح کرده تا مراد متکلم از جمله را بهتر تبیین نماید. بنابراین می توان گفت که این شرح شرحی ادبی و لغوی صحیفه سجادیه است.

یاد آور می گردد. در بخشی از کتاب به طور مختصر به زندگی علمی و آثار مکتوب محمدبن محمد دارای اشاره شده و این نکته آمده است که شارح این شرح را برای سیدعلی بن علاءالدوله ضیاءالدین نورالله از اسباط قاضی نورالله شوشتری نگاشته است. تعلیقات ارزشمند شیخ محمدتقی شریعتمداری بر غنای مطالب آن افزوده است.

98. ریاض المومنین و حدائق المتقین و فقه الصالحین [عربی]

مجلسی، محمدتقی، محقق علی فاضل، قم، مرکز تحقیقات باقر العلوم، چاپ اول، 1432ق.، 451ص.، وزیری.

این کتاب شرحی بر صحیفه سجادیه است. مجلسی در اواخر عمر دو شرح یکی به عربی و دیگری به فارسی بر صحیفه سجادیه نگاشته است. کتاب حاضر شرح فارسی وی است که ناتمام مانده و تنها مشتمل بر مقدمه ای در فضل دعا و آداب و

شرایط آن است. این کتاب مشتمل بر دوازده لمعه (درخشش) در آداب و شرایط دعا و دوازده نفحه (نسیم خوش) در باب علم و علما است.

مجلسی در ابتدای هر عنوان آیات مربوط به موضوع را می آورد و به ترجمه و گاهی تفسیر آن می پردازد. وی سپس روایات مربوط به موضوع را می آورد و پس از ترجمه، گاهی شرحی بر حدیث می نویسد و مکررا خواننده را به تفکر در احادیث می خواند.

[ز]

99. زبان دعا در صحیفه سجادیه [فارسی]

سلمانیور، محمدجواد، تهران، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، چاپ اول، 1392، 128ص.

پژوهشی در مورد نقش کتاب شریف صحیفه سجادیه در نهادینه کردن فرهنگ دعا و بررسی ابعاد زبان دعا در این کتاب است. در ابتدای کتاب به بحث در مورد اقتضای زمانی ظهور هر یک از امامان شیعه پرداخته شده و تناسب زمان امام سجاد (علیه السلام) با ظهور دعاهاى متعددی از ایشان بررسی شده و دلایل تاریخی، دلیل فطرت و دلایل عقلی ضرورت دعا در حیات انسانی را بیان نموده است. آنگاه نویسنده به تبیین حقیقت زبان دعا پرداخته و آن را وجه مشترک تمامی انسان ها خوانده و غیر لفظی بودن، غیر وضعی بودن، فراتر از زبان عرف بودن، غیر نشان مند بودن، دارای معیار حقیقی بودن، و ترجمان قلب و عواطف بودن زبان دعا را مورد بحث و بررسی قرار داده است. در ادامه به بیان اهداف دعا، ارکان اصلی آن، بایست های آن، حالات مربوط به آن، ثمرات دعا، عوامل استجابات و موانع استجابات آن را بیان نموده و نقش امام سجاد و صحیفه سجادیه را در ترویج فرهنگ دعا و نیایش و

ص: 220

فرهنگ سازی تعلیم و تربیت و به وسیله دعا را مورد شرح و بررسی قرار داده است. نویسنده بر این باور است که ان امام توانست به وسیله دعا به مابزه سیاسی نیز با حکومت بنی امیه پرداخته و در مردم جامعه خویش بصیرتی سیاسی ایجاد نماید و ابعاد معنوی حکومت دینی را به آنان منتقل نماید.

100. زین العابدین (علیه السلام)، امام الخاشعین [عربی]

صایم، محمد، مصر، المكتبة التوفيقية للطبع والنشر والتوزيع، 1431ق،، 75 صفحه، رقعی.

این کتاب شرحی بر صحیفه سجادیه است.

101. زلال نیایش: ترجمه و شرح موضوعی صحیفه سجادیه نیایش

عارفانه امام سجاد (علیه السلام) در ستایش خداوند [فارسی - عربی]

هاشمی، سیدجواد، قم، انتشارات نیلوفرانه، چاپ اول، 1384، 316 صفحه، وزیری.

ترجمه و شرح تفصیلی یکی از دعاهاى صحیفه سجادیه در ستایش خداوند است. نویسنده مقدمات متعددی درباره اهمیت صحیفه سجادیه، نیایش در ادیان و آیین های مختلف و آداب و شرایط دعا و نیایش بحث نموده و سپس طی سى فراز به توضیح و تبیین دعای ستایش خداوند پرداخته است. این دعا حاوی معارف عمیق اخلاقی، خداشناسی و ارتباط انسان با خدا، شکرگزاری نعمتها، مشیت الاهی، صفات حسنه، مقام فرشتگان، توبه و شهادت است. برخی موضوعاتی مطرح شده عبارت اند از: سیر و سلوک بسوی خدا، نعمت های بهشتی، شرایط استجابت دعا، احوال علما و عرفای سالک، نیایش در آیین های دینی جهان.

102. زیباشناسی زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله) [فارسی]

خانلری، احمد، کرمانشاه: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، 1392، 139 صفحه.

این کتاب شرح ادبی بر صحیفه سجاده است.

[س]

103. سبک زندگی از منظر امام سجاده (علیه السلام) در صحیفه [فارسی]

رضائی بیرجندی، علی، بیرجند، چهاردرخت، چاپ اول، 1392، 680ص.

نویسنده در مقدمه کتاب هدف خود از نگارش کتاب را این گونه بیان می کند " با توجه به جایگاه رفیع صحیفه به عنوان بهترین کتاب سبک زندگی دینی و جلوه ای زیبا از محاسن کلام معصوم که به فرمایش رهبری: این کتاب پر از معارف الهی و اسلامی است. توحید خالص در صحیفه سجاده است و اهمیت مسئله سبک زندگی از سوئی دیگر، بر آن شدم تا بحث سبک زندگی را در صحیفه سجاده به قدر نیاز و قطره ای از دریا بررسی و ارائه نمایم، تا

زمینه ساز تحقق الگوی سبک زندگی اسلامی باشد، که خود بهترین راهکار موثر و کارآمد برای مقابله با ارزش های نظام سلطه و استکبار جهانی است". این کتاب در 4 بخش شامل: مبانی سبک زندگی، سبک زندگی و رفتارهای فردی، سبک زندگی و اجتماع، سبک زندگی و اقتصاد تهیه شده است.

104. سیبک الی مکارم الاخلاق شرح دعاء مکارم الاخلاق للامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

قاسم، نعیم، بیروت، دارالمحججه البیضاء، 1429ق، 287ص،، وزیری.

این کتاب در سالهای 1425ق،، 1426ق،، 1427ق نیز چاپ گردیده است.

105. سجاده عشق: داستانهای برگرفته از صحیفه سجاده [فارسی]

نوری، یحیی، تهران، انتشارات امیری، چاپ اول، 1379، 126 صفحه، رقعی.

ص: 222

کتاب حاضر، مشتمل بر 54 دعای کوتاه از امام سجاد (علیه السلام) است که از کتاب صحیفه استخراج گردیده و با ترجمه آن همراه شده است. ذیل هر دعا، داستان یا روایت کوتاهی در ارتباط با همان دعا از یکی از ائمه معصومان (علیه السلام) نقل گردیده است برای مثال: سی و یکمین دعا درباره توبه و بازگشت است. در این دعا امام می فرماید "بار خدایا توبه آنچه کرده ام داناتری، پس بیمارز برای من آنچه را که می دانی و به قدرت و توانایی خود مرا بازگردان به آنچه دوست داری." ذیل این دعا، شرایط توبه حقیقی از زبان امام سجاد (علیه السلام) در قالب حکایت روایت می شود.

106. سجاده نور [فارسی]

صمدی، قربانعلی، قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، 1391، 368 صفحه، وزیری.

در این پژوهش ابعادی از توحید و توضیحاتی در مورد معنای برخی از اسماء و صفات الهی با استناد به ادعیه مندرج در کتاب شریف صحیفه سجاده، بیان گردیده است. نگارنده ابتدا به معنانشناسی اسم و صفت و معانی لغوی، اصطلاحی، فلسفی و عرفانی اشاره کرده و رابطه بین اسم و صفت را بررسی نموده است. آنگاه از منظری فلسفی و عرفانی به تحلیل صفات الهی و اقسام این صفات پرداخته و ابعادی از توحید نظری، ذاتی، صفاتی، افعالی و عملی را مورد شرح و بررسی قرار داده است. در ادامه وی به بیان معانی برخی از اسماء و صفات الهی مانند علم، حیات، قدرت، اراده، سمع، بصر و کلام الهی پرداخته و تحلیلی عرفانی از اسم اعظم خدا و برخی دیگر از اسمی او با توجه به ادعیه کتاب صحیفه سجاده ارائه نموده است.

107. سروش رمضان: شرحی بر دو نیایش امام سجاد (علیه السلام) در آغاز و انجام ماه رمضان [فارسی]

باقریان موحد، سید رضا، موسسه فرهنگی دین پژوهی بشرا، تهران، موسسه فرهنگی دین پژوهی بشرا، 1390، 255 ص، وزیری.

کتاب حاضر که پانزدهمین جلد از مجموعه نیایش ها است، حاوی ترجمه و شرح کوتاهی از دعای استقبال و بدرقه ماه رمضان از کتاب صحیفه سجادیه است. در این شرح، ابعاد عرفانی، توحیدی، عبادی، فقهی، اخلاقی و اجتماعی ماه رمضان واکاوی شده است. همچنین پاره ای از فضایل عید فطر و آداب خروج از ماه ضیافت الهی بیان شده است. شایان ذکر است در پایان کتاب متن کامل دعای آغاز و بدرقه ماه رمضان به همراه پرسش نامه ای ضمیمه شده است. این پرسش نامه به منظور فراهم کردن امکان برگزاری مسابقه با هدف آموزش مطالب و براساس محتوای کتاب تهیه شده است.

108. سلام ای ماه زیبا: برگرفته از صحیفه سجادیه (مدرسه امام سجاده) [فارسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، قم، نشر جمال، چاپ دوم، 1387، 12 صفحه، خشتی.

این کتاب دعای چهل وسوم صحیفه سجادیه است. حضرت سجاد این دعا را به شکل گفتگو با ماه بیان فرموده است. که در کتاب سلام ای ماه زیبا این حالت حفظ شده است. امام زین العابدین (علیه السلام) در این دعای فضای تازه ای را به روی ما می گشاید و ضمن توجه دادن به شگفتی آفرینش ماه، ما را به این نکته ی اساسی توجه می دهد که همه ی هستی از خدا فرمان می برد و آدمی نیز باید هماهنگ با همه هستی، فرمانبر خدا باشد. از نگاه امام چهارم (علیه السلام) بندگان خدا، حرکت برخلاف مسیر رود نیست، بلکه اطاعت از پروردگار دقیقاً حرکت همسو با ورد خروشان طبیعت و هماهنگی با انبوه آفریده های خداست که در کار خود، از خدا فرمان می برند. نمونه ای از اطاعت طبیعت از خدای بزرگ را در حرکت منظم ماه و طلوع و غروب تماشایی آن می توان دید که موضوع دعای چهل وسوم صحیفه سجادیه است. کتاب سلام ای ماه زیبا به قلم حجت الاسلام حیدری ابهری نگارش یافته است.

رضایی، حسن رضا، قم: انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، 1392، 65 صفحه، پالتویی.

این کتاب دارای شش گفتار است. در گفتار اول که شامل کلیات کتاب است درباره شناخت نامه صحیفه سجادیه، سندنامه و مفهوم شناسی بحث شده است. در گفتار دوم به مباحث درخواست سلامتی و عافیت از زبان امام سجاد(علیه السلام) پرداخته شده است. نویسندگان در گفتار سوم به مباحث جنین شناسی، در گفتار چهارم به اعضای بدن در صحیفه سجادیه و در گفتار پنجم به مرگ پایان حیات پرداخته است و در گفتار آخر مباحث متفرقه بهداشت را مطرح کرده است.

110. سلوک جمیل: شرح دعای مکارم الاخلاق صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

انصاری، محمدعلی، مشهد، انتشارات بیان هدایت نور، 1394، 433 صفحه.

دعای مکارم الاخلاق یکی از دعاهاى معروف امام سجاد(علیه السلام) و دعای بیستم صحیفه سجادیه است. این دعا به دلیل دارا بودن محتوا و مضامین عالی و ابعاد تربیتی و سیر و سلوکی از سوی سالکان و عارفان و محققان و دعا پژوهان مورد توجه بسیار قرار گرفته و شرح و تفسیرهای فراوان بر آن نوشته شده است. بررسی این دعا از این جهت دارای اهمیت است که دارای ابعاد گوناگون و از آن جمله توجه به حیات جمعی و تلقین و ارزش گذاری اموری است که فرد در زندگی خود باید آنها را به کار گیرد. این دعا از 22 قسمت تشکیل شده که هر قسمت با درود بر محمد و آل محمد شروع گردیده و با درخواستهایی که هر کدام اخلاق پسندیده می باشد دنبال می گردد و همه آن سی قسمت مضمونشان درخواست توفیق الهی می باشد.

عنوان دیگر: سلوک جمیل: شرح دعای 20 صحیفه سجادیه

عاملی، جعفر مرتضی، بیروت، مرکز اسلامی للدراسات، 1430ق.

ترجمه فارسی آن تحت عنوان "تاکتیک‌های جنگی دفاع از مرزهای اسلامی در دعای اهل‌الثغور امام سجاد علیه‌السلام" توسط نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف در سال 1393 چاپ گردیده است. نویسنده کتاب سعی دارد تا از لایه‌های این دعاها، سیاست‌های جنگی امام سجاد (علیه‌السلام) را بیان کند و بر همگان مشخص نماید که گرچه امام سجاد (علیه‌السلام) به طور مستقیم وارد جنگ سرد نشدند، اما در قالبی دیگر یعنی دعا به مبارزه با حکومت‌های جائر وقت پرداختند.

رهبر، محمد تقی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ اول، 1366، 171 صفحه، رقعی.

در این نوشتار سعی شده است از منظر سیاسی و اجتماعی به ادعیه موجود در صحیفه سجادیه نگریسته و از لایه‌های این ادعیه مباحث مهمی در مورد اطاعت، ولایت، حکومت، روابط اجتماعی، سنت‌های الهی، امت و قانون و موضع‌گیری‌های امام سجاد (علیه‌السلام) در برابر ظلم و ظالمین استخراج گردد. نویسنده ابتدا به معرفی تشیع و عقاید سیاسی اجتماعی آن به ویژه عدم سازش با دستگاه ظلم و حق‌طلبی امامان شیعه پرداخته و روح جهاد و توجه به امور سیاسی و اجتماعی را در سیره و گفتار امامان از ویژگی‌های بارز آنان شمرده است. آنگاه به جنبه‌های سیاسی و اجتماعی سیره و گفتار امام سجاد (علیه‌السلام) اشاره کرده و داستان‌هایی در این زمینه نقل کرده است. وی به مقطع تاریخی حساس عصر زندگانی امام سجاد (علیه‌السلام) نیز پرداخته و موضع‌گیری‌های امام سجاد (علیه‌السلام) را در مقابل دوستان و دشمنان خویش مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. در همین راستا نویسنده طرد بدعت و بدعت‌گزاران توسط امام سجاد (علیه‌السلام)، پیوستگی آن حضرت با امت اسلامی و دیدگاه ایشان در قبال فرمانروایی

و فرمان برداری در قالب دعا‌های آن حضرت در صحیفه‌ی سجادیه اشاره کرده است. در ادامه به بخش‌هایی دیگری از صحیفه‌ی سجادیه در موضوعات سیاسی و اجتماعی مانند مهلت امتحان خداوند بر مردم، عزت و ثروت از غیر خدا طلبیدن، شرک قدرت پرستی، شرک در لباس تقدس، سوداگران دین، مفهوم زهد، معیار شخصیت افراد، استکبار تفوق جویی، انقطاع از غیر خدا و موضوعاتی از این دست که از ادعیه صحیفه سجادیه استخراج کرده و آنها را نمونه‌هایی از دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی در این ادعیه بر شمرده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به مسائلی مانند ولایت و حکومت در صحیفه سجادیه اشاره کرده و نفی سلاطین توسط آن حضرت و همزاد خواندن شیطان و سلطان از

دیدگاه آن حضرت، ولایت اجتماعی امام معصوم، حاکمان ظلم و مسخ شدن شریعت توسط آنان، نقش تقدیر در حکومت، امام و قدرت او در هدایت مردم در طوفان حوادث، آثار و شئون امام، رهبری نهضت‌های فرهنگی و سیاسی توسط امام معصوم، نقش هدایتگری امام و سایر شئون امامت و ولایت ائمه از دیدگاه امام سجاد در صحیفه‌ی سجادیه را بررسی نموده است. مواضع امام سجاد (علیه السلام) در برابر نظام ظالم و مظلوم در صحیفه سجادیه و موضع آن حضرت در دفاع از مظلومان و شدت علیه ظالمان و عدم حمایت و کمک به ستم‌گران از مباحث پایانی مطرح شده در این کتاب است.

یادآور می‌گردد این کتاب قبلاً با عنوان «آیین جهاد در صحیفه سجادیه» از این نویسنده به چاپ رسیده است.

113. سیری در دعای مکارم الاخلاق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

طاهائی، فاطمه، مشهد: آستان قدس رضوی، شرکت به نشر، 1393، 2 جلد، وزیری.

کتاب حاضر از سلسله درس‌های استاد فاطمه خاموشی (طاهائی) است که شرحی بر دعای مکارم الاخلاق امام سجاد (علیه السلام) است. در جلد اول به شرح فراز اول تا هفتم

دعای مکارم الاخلاق پرداخته شده است. همچنین جلد دو ممشتمل بر شرح فراز هشتم تا پایان دعاهاست.

114. سیری کوتاه در صحیفه سجادیه [فارسی]

احمدی، ذکراالله، همدان، انتشارات عرفان مولی، چاپ اول، 1385، 208 صفحه، رقعی.

نگارنده در این کتاب به تبیین مطالبی در باب صحیفه ی سجادیه پرداخته است از جمله: قدمت صحیفه، شرح های صحیفه ی سجادیه، ترجمه های فارسی صحیفه، اهداف صحیفه در فرازهایی از آن، ذکر صلوات در صحیفه، توبه از دیدگاه صحیفه، صحیفه و مسائل اقتصادی، و صحیفه و معجزات علمی. وی همچنین، به گوشه هایی از

زندگانی امام سجاد (علیه السلام) و موضع گیری اصولی آن حضرت در سخت ترین شرایط سیاسی زمان و تاکتیک ویژه ی ایشان در قالب دعا و نیایش اشاره می کند.

115. سیمای پاسدار [فارسی عربی]

صلواتی، محمود، تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، 1358، 32 صفحه.

این اثر ترجمه و شرحی است بر دعائی که امام سجاد در صحیفه سجادیه برای پاسداران اسلام نوشته است.

116. سیمای پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله) در صحیفه سجادیه [فارسی]

سلطان مرادی، محمد، قم، انتشارات سبط النبی، چاپ اول، 1385، 204 صفحه، وزیری.

این نوشتار بررسی سیمای مقام عالی و عرفانی پیامبر (صلی الله علیه و آله) در دعای دوم صحیفه سجادیه است. در این نوشتار ویژگی های منحصر به فرد پیامبر (صلی الله علیه و آله) بویژه رنج ها، خیرخواهی ها، هجرت، جنگ ها، نصیحت ها، یکتاپرستی، دعوت به خدا، شفاعت و درجات اخروی پیامبر اسلام از منظر ادعیه امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه سجادیه مورد

بحث و بررسی قرار گرفته است. در دعای دوم از صحیفه سجادیه امام سجاد(علیه السلام) خداوند را به خاطر نعمت بزرگ رسالت شکرگذاری می کند و خاتمیت پیامبر(صلی الله علیه و آله)، گواه بودن آن حضرت بر امت ها، امانت الهی بودن پیامبر(صلی الله علیه و آله)، نجابت پیامبر(صلی الله علیه و آله) و نمونه هایی از اخلاق آن حضرت را توصیف می کند. در دعای دوم سجادیه و در شش فراز این ویژگی ها آمده است.

117. سیمای رمضان در صحیفه سجادیه [فارسی]

کریمی جهرمی، علی، قم، انتشارات تشیع، چاپ اول، 1374، 143 صفحه، رقعی.

این کتاب مجموعه سخنرانی هایی درباره ماه مبارک رمضان است که براساس دو دعای عارفانه از امام سجاد(علیه السلام) دعای ورود ماه رمضان و دعای وداع با این ماه

شریف به صورت کتاب تدوین و تنظیم شده است. مؤلف در مقدمه ویژگی آن را اینگونه آورده است: امتیاز این کتاب به محور آن، یعنی دعای حضرت علی بن الحسین(علیه السلام) می باشد که از یک سو دعا و ترنم عاشقانه و زمزمه بندگی است و از قلب پاک خالص ترین بنده صالح خدا و حجت بالغه و الهی سرچشمه گرفته و برای ماه مبارک رمضان، بهترین تغذیه عاشقان است و از دیگر سو، عالی ترین شناخت ماه مبارک رمضان را در بر دارد. به گفته مؤلف اهمیت ماه رمضان در هیچ یک از متون اسلامی مانند این دو دعای شریف، کامل و گسترده جلوه گر نشده است و اگر انسان با دقت و تأمل در این دعای شریفه بنگرد، دید تازه و نوی به ماه مبارک پیدا خواهد کرد و گستره بسیار وسیعی از فضایل و مزایای این ماه شریف در برابر او باز می شود. اهم فهرست و موضوعات مطرح شده عبارت اند از: حمد برای هدایت، حمد برای اعطای دین، حمد برای ماه رمضان، صلوات و درخواست اعمال صالح، صلوات و درخواست مقامات عالی، صلوات و درخواست جامع ترین درودها بر پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله)، اوصاف و نعمت های پروردگار، فتح باب توبه، سرفرازی امت اسلام به ماه رمضان، در آستانه وداع، درخواست توبه در عید فطر و...

118. شایانه های ارزش: ترجمه و شرح دعای مکارم الاخلاق از صحیفه سجادیه [فارسی]

ابراهیمی فر، عبدالجواد، تهران، نشر آموزش کشاورزی، چاپ اول، 1385، 188 صفحه، وزیری.

کتاب حاضر، شرح و تبیین دعای مکارم الاخلاق - بخشی از صحیفه ی سجادیه ی امام زین العابدین (علیه السلام) - است که موضوعاتی از این دست را دربرمی گیرد: فرق بین ایمان و اسلام، آثار یقین، عبادت و هدف آفرینش، عزت خواهی و نفی تکبر، تبدیل حسد بدخواهان به محبت، چشم پوشی از بدی، گسترش عدل، نرم خویی و فروتنی، عدم تعرض به غیر خدا هنگام ترس، اعتراف به نیکی های خدا، نفی ستمگری، اطمینان به فضل الهی، و مردن و زنده ماندن بر دین خدا.

119. شرح بعض ادعیه غامضه صحیفه

سبزواری خراسانی، وثوق الحکماء میرزا ابراهیم بن محمدعلی، تهران، [بی نا]، 1349، 340 صفحه، رقعی، چاپ سنگی.

120. شرح دعای مکارم الاخلاق [فارسی - عربی]

ارفع، سیدکاظم، تهران، انتشارات فیض کاشانی، چاپ اول، 1368، 184 صفحه، وزیری.

این کتاب شرحی بر دعای مکارم الاخلاق و منسوب به امام زین العابدین (علیه السلام) است. مؤلف با بهره گیری از کتاب های حدیثی و اخلاقی به شرح این دعای شریف پرداخته و از دیوان حافظ، مثنوی مولوی، دیوان سنایی و برخی دیگر از شاعران و عارفان، مثال هایی آورده است. فهرست برخی عناوین کتاب بدین شرح است: ارزش علم اخلاق، کمال ایمان، کیفیت اخلاص، علائم اخلاص، فوائد اخلاص، ریا، آفت عمل، تواضع، عدالت، خوش اخلاقی، یاد خدا، توبه،

رضای پروردگار، توکل به خدا، اسراف، زهد، علم عمل، غفلت، حسنه در دنیا و آخرت و

121. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

حسینی جلالی، محمد حسین، بیروت، العتبه الحسينه المقدسه (قسم العلاقات العامه على هامش تراويل سجاده الاول، 1436ق، 3جلد، وزیری).

122. شرح الصحيفة السجادية الكامله

میرداماد، محمدباقر بن محمد، تحقیق: سیدمهدی رجایی، اصفهان، انتشارات مکتبه الخاصه لولی العصر (عج)، چاپ دوم، 1422ق، 440صفحه، وزیری.

این کتاب شرحی است عالمانه و ارزشمند بر پنجاه و چهار دعای صحیفه سجاده. شارح با احاطه ای که به علوم معقول و منقول داشته، در این شرح مختصر توانسته است مطالب عرفانی و عرشی را که درک و فهم آن برای همگان میسر نیست تبیین کند و گوشه هایی از اسرار آن را برای خوانندگان به ارمغان بیاورد. شارح در تدوین این اثر از آیات، روایات، مباحث فلسفی و از کتاب های مشهور لغت بهره برده است. وی نخست به تفصیل در شرح مقدمه صحیفه سجاده به بررسی اسناد صحیفه سجاده و مباحث رجالی آن پرداخته و سپس آوردن متن ادعیه صحیفه سجاده به شرح و تفسیر آن مبادرت نموده است. مصحح در مقدمه کتاب ضمن شرح زندگینامه مؤلف، شخصیت و مقام علمی شارح را بیان کرده است.

123. شرح صحیفه سجاده [فارسی]

دزفولی، سید علی بن مرتضی طبیب موسی، دزفول، کتابخانه سید عالمشاه، 1415 ق، 1373، 216 صفحه.

شرحی است بر صحیفه سجاده که مؤلف هر یک از ادعیه را تحت عنوان "تحفه" آورده، سپس با استفاده از اقوال علما و روایات ائمه علیهم السلام به شرح آن ها می پردازد. همچنین در انتها دعاها را ایام هفته - که از ملحقات صحیفه می باشد - را نیز شرح کرده است.

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمدنصیر، تهران، انتشارات مرتضوی، چاپ اول، 1380، 810 صفحه، وزیری. (دو جلد در یک مجلد)؛ با تصحیح: محمد پاکتچی، 1360.

حسینی نائینی، محمدبن محمدباقر، تحقیق: محمد جواد محمودی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 156 صفحه، وزیری. (سلسله شروح صحیفه سجاده؛ 11).

محقق در مقدمه کتاب به اسم و نسب، تاریخ ولادت و وفات، اقوال علماء در مورد شارح صحیفه و 46 اثر از آثار مولف کتاب اشاره کرده و در ادامه به سخن مصنف در مقدمه شرح و نسخه خطی کتاب، پنج نکته و هفت روش تحقیق اشاره نموده است. مولف در مقدمه خود به نقد و بررسی دو تعلیق بر صحیفه سجاده، یکی متعلق به میرمحمد باقر حسینی استرآبادی معروف به محقق داماد و دیگری متعلق به محمدبن شاه مرتضی کاشانی معروف به مولی فیض اشاره کرده و در ادامه به التحفه الرضویه متعلق به میرزا قاضی بن کاشف الدین محمد اردکانی و نیز الکلمات الطریفه متعلق به متعلق به "علامه مجلسی" و ریاض السالکین (هشت جلد) متعلق به "صدرالدین علی بن احمد حسینی حسنی" اشاره کرده که در شرح خویش از آن ها نیز بهره برده است. در ادامه شرح دعای 26 با عنوان دعای حضرت سجاد (علیه السلام) در حق همسایگان آمده و ضمن آن به ترجمه لغوی، شرعی و شرح و بسط کلمات دعای شریف پرداخته شده

است. شرح دعای 27 ادامه دهنده مطالب کتاب است که دعای حضرت برای اهل ثغور یا مرزداران حکومت اسلامی، نام گرفته است.

رازی، محمدسلیم، تحقیق: محمد جواد محمودی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388. (سلسله شروح صحیفه سجاده)

شرح و تفسیر دعا‌های سی و هشتم تا پنجاه و چهارم از ادعیه مندرج در صحیفه سجادیه است. در این نوشتار که دومین مجلد از شرح صحیفه سجادیه است. باقی مانده دعا‌های صحیفه سجادیه یعنی دعا‌هایی مبنی بر طلب عفو و رحمت از خداوند متعال، دعای ختم قرآن، دعای رویت هلال و داخل شدن در ماه مبارک رمضان، دعای روز عید فطر، دعای روز عرفه، دعای روز جمعه و عید قربان، دعای در امان ماندن از کید دشمنان، دعای تضرع به درگاه الهی، دعای پافشاری کردن بر حاجات خویش از خداوند متعال، دعای خاکساری به درگاه الهی و دعای کشف هموم و برطرف شدن مشکلات و گرفتاری‌ها مورد شرح و تفسیر قرار گرفته است. نگارنده با استناد به آیات و روایات و با رویکردی لغوی و ادبی به شرح این ادعیه پرداخته است.

127. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

شهید ثانی، زین الدین بن علی (نوه شهید ثانی)، تحقیق محمدرضا فاضلی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 854 صفحه، وزیری. (سلسله شروح صحیفه سجادیه)

این کتاب شرحی است مبسوط به زبان عربی که در شیوه و روش شرح شبیه تفسیر مجمع البیان است به این صورت که ابتدا متن بخشی از دعا و سپس بحث لغت و در ادامه اعراب و در انتها بحث معنای عبارت دعا آمده است. مؤلف در این شرح از عموی خود شیخ علی کبیر نقل مطالب کرده است و نیز از نسخه پدر بزرگ خود صاحب معالم نیز مطالبی آورده است. این شرح مسجع است و در

ضمن آن اشعار مناسب هر مطلبی را آورده که به نظر میرسد سروده خود ایشان است.

128. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

لبنانی، محمدحسین بن محمدحسن، تحقیق محمدرضا فاضلی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 659 صفحه، وزیری. (سلسله شروح صحیفه سجادیه).

این کتاب شرحی است بر شش دعا از صحیفه سجادیه که مشتمل بر بسیاری از مباحث نحوی که نویسندگان از کتاب شرح کافیہ رضی و ابن هشام و سایر نحویین نقل کرده است. نویسندگان از شرح ریاض السالکین سیدعلی خان مدنی بدون اشاره به آن و نیز شرح الفرائد الطریقه علامہ مجلسی استفاده کرده است. مولف در شرح دعای پنجم و ششم به صورت مختصر به شرح پرداخته است.

129. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، تحقیق: علی فاضلی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 320 صفحه، وزیری. (سلسله شروح صحیفه سجادیه)

مجلسی در اواخر عمر دو شرح یکی به عربی و دیگری به فارسی بر صحیفه سجادیه نگاشته است. کتاب حاضر شرح عربی وی است که ناتمام مانده و تنها مشتمل بر شرح دعای اول تا دعای سوم صحیفه است.

130. شرح صحیفه سجادیه [فارسی]

تنگابنی، میرزا محمدبن سلیمان، تهران، انتشارات شمس الضحی، چاپ اول، 1384، 336 صفحه، وزیری.

در این نوشتار به شرح چهل و چهار دعا از ادعیه صحیفه سجادیه پرداخته شده است. نویسندگان به صورت مختصر به شرح الفاظ و مفاد این ادعیه پرداخته

است. وی نخست کلیاتی درباره دعا و اهمیت و شرایط و آداب آن و استجابات دعا و موانع استجابات آن ارائه کرده آنگاه به بررسی اسناد صحیفه سجادیه پرداخته و فهرست دعاها را بیان نموده است. در شرح دعای اول که حمد و ستایش الهی است نویسندگان توضیح نسبتاً مفصلی درباره خداشناسی و توحید مطرح نموده و از منظر اعتقادی به موضوع نگریسته و برخی از صفات خداوند را بررسی کرده است.

در شرح دعاهاى بعدى تا دعای چهل و چهارم شرح ادعیه بیشتر به صورت ترجمه می باشد و جز در موارد اندک که نگارنده به شرح برخی از لغات مهم مندرج در دعا می پردازد، در اغلب موارد توضیح زیادی در مورد مفاد آیه نمی دهد و به صورت تحت اللفظی به ترجمه دعا بسنده می نماید. در ابتدای شرح هر دعا نیز توضیح مختصری در مورد موضوع آن دعا ارائه کرده و سپس جز به جزء متن عربی را ذکر نموده و به صورت ترجمه ای آن را شرح کرده است. در برخی جاها نیز نویسنده از لحاظ صرف و نحو به توضیح مختصر مفاد ادعیه اقدام نموده و از لحاظ لغوی به تبیین مفهوم دعا پرداخته است. در برخی موارد نیز برای شرح دعاها از روایات و آیات قرآن نیز بهره جسته و توضیح مختصری راجع به ابعاد مختلف دعای مورد نظر می دهد.

131. شرح صحیفه سجادیه [فارسی]

خراسانی سبزواری، ابراهیم، محقق حامد ناجی اصفهانی، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، چاپ اول، 1391ش، 477صفحه، وزیری.

کتاب شرح صحیفه سجادیه اثر گرانمایه میرزا محمد ابراهیم سبزواری معروف به (وثوق الحکماء) از شاگردان حکیم حاج ملا هادی سبزواری می باشد که تنها

نسخه چاپ سنگی آن در سال 1347هـ - ق، به چاپ رسیده و اکنون موجود می باشد، این کتاب شرح فارسی شش دعا به ترتیبی که در کتاب آمده (اول، نوزدهم، ششم، پنجاه و دوم، هفتم و سوم) صحیفه سجادیه (زبور آل محمد) می باشد که با مضامین عرفانی است که برای فهم بهتر مخاطب از آیات قرآن و روایات و اشعار استفاده شده است.

132. الشرح الكبير على الصحيفة السجادية.. [عربی]

جزایری، نعمت الله بن عبدالله، تحقیق: حسین تقی زاده، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388، 708 صفحه، وزیری. (سلسله شروح صحیفه سجادیه).

شرح دعاهاى صحیفه سجادیه است. در این نوشتار ضمن ارایه توصیفی از کتاب صحیفه سجادیه و اسناد آن، به بیان اهمیت شب قدر و عظمت آن پرداخته شده، آن گاه به ترتیب کتاب صحیفه سجادیه، به شرح دعاهاى این کتاب پرداخته شده است. حمد و ثنای الهی، صلوات بر پیامبر (صلی الله علیه و آله)، دعای حمله عرش و فرشتگان مقرب الهی، دعای عاقبت به خیری، دعای طلب توبه، دعای رفع حوائج دنیوی، دعای دفع مرض و غم و غصه های مختلف زندگی، دعای استغفار، دعای مکارم الاخلاق، دعای استعاذه از شیطان، دعای پناه بردن به خدا و سایر ادعیه مندرج در صحیفه سجادیه از اصلی ترین مفاد این کتاب است.

133. شرح ملحقات الصحيفة السجادية

حسینی الجزائری، سید نعمت الله بن عبدالله، تهران، 1306 (در آخر کتاب نور الانوار، مؤلف چاپ شده)، «الذریعه 87/14».

134. شرح و ترجمه صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

روغنی قزوینی، محمد صالح، تحقیق: علی فاضلی، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقرالعلوم (علیه السلام)، چاپ اول، 1388. 649 صفحه، وزیری، عربی و فارسی. (سلسله شروح صحیفه سجادیه)

135. شرح و ترجمه صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

فهری زنجانی، سید احمد، تهران، انتشارات اسوه، چاپ اول، 1385، 3 جلد، وزیری.

شرح و ترجمه روان از صحیفه سجادیه است. نویسندۀ بعد از نقل متن دعا با خط زیبای جلی به شرح فرازها و مضامین آن پرداخته شده است. در واقع ترجمه ای از

ص: 236

دعاها صورت نگرفته جز همان مضامین و تبیین ها و تحلیل نکته ها و آموزه ها که در دعا آمده. برای شرح مضامین از روایات و آیات استفاده شده است. شارح نکات و اصول اخلاقی و اعتقادی را تشریح کرده و به شبهات هم پاسخ داده است. این شرح رویکردی اخلاقی عرفانی دارد. یادآور می گردد. در نخستین جلد شرح و ترجمه صحیفه سجادیه: شرح و ترجمه دعای اول تا انتهای دعای یازدهم و در جلد دوم شرح و ترجمه دعای دوازدهم تا انتهای دعای سی و یکم و در جلد سوم شرح و ترجمه دعای سی و دوم تا دعای پنجاه و چهارم صحیفه سجادیه صورت گرفته است.

136. شرح و تفسیر دعای مکارم اخلاق [فارسی - عربی]

فلسفی، محمدتقی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دوازدهم، 1386، 3 جلد، وزیری.

این کتاب، در واقع مجموعه سخنرانی ها و مجالس معنوی مؤلف در تهران و قم است که بعدها پس از استخراج از نوار و انجام دادن اصلاحات تغییرهایی به شکل کتاب به چاپ رسیده است. مهم ترین امتیازات این شرح و تفسیر عبارتند از: نثر و شیوه بیان مطالب، بسیار ساده و روان است؛ به طوری که هر انسان علاقه مندی با هر میزان اطلاعات مذهبی می تواند به خوبی از این کتاب بهره بگیرد و با خواندن آن از معارف الهی لذت ببرد. پیچیده ترین مباحث معنوی و فکری در این کتاب، با زبانی ساده و شیرین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و خواننده از خواندن آن احساس کسالت نمی کند. از آن جا که مؤلف سالیان سال در روایات و احادیث اهل بیت (علیه السلام) مطالعه و تحقیق نموده و احادیث را از جهات متعدد مورد بررسی و توجه قرار داده است، ضمن ترجمه و تفسیر دعای مکارم الاخلاق به مناسبت هر جمله، یک یا چند حدیث ذکر کرده که بر غنای مطالب افزوده و ارزش کتاب را دوچندان نموده است. موضوع اصلی اثر، دعای مکارم الاخلاق است، اما ضمن شرح و تفسیر آن، یک دوره کامل از معارف و عقاید اسلامی به طور خلاصه بیان شده

است؛ از مباحث اعتقادی مانند ایمان و کفر تا مباحث اخلاقی مانند عزّت نفس، عجب و مؤلف در ابتدای هرفصل، جمله یا جمله هایی کوتاه از دعای مکارم الاخلاق را در ابتدا ترجمه و پس از آن شرح و تفسیر کرده و ضمن آن، مهم ترین مبحث مربوط را با استناد به آیات و احادیث تبیین کرده است.

عناوین و موضوعات اصلی جلد نخست این مجموعه عبارت اند از: پیامبر الهی و دعا، ذکر صلوات و دعا، درخواست ایمان، فرق بین اسلام و ایمان، درجات و مراتب ایمان، ایمان کامل، یقین برتر، بهترین نیت بهترین عمل، تکمیل نیت، تصحیح یقین، درخواست اصلاح نفس، خدا و کفایت امر بندگان، قیامت و کارهای مورد پرسش، صرف عمر و هدف خلقت، غنا و فقر از دیدگاه اسلام، وسعت رزق، بی اعتنائی به ثروت مال اندوزان، عزت نفس، ناسازگاری عزّت با تکبر، بندگی خداوند، عجب و فساد عبادت، انجام کار خیر برای مردم، ابطال خیر بر اثر منت گذاردن، تخلق به مکارم اخلاق، درخواست مصونیت از مباحات، توازن بین جسم و روح، بهره مندی از هدایت صالح، پایداری در راه حق، نیت صحیح منزّه از تردید، درخواست طول عمر مشروط، اصلاح خصلت ناپسند، عیب های مورد ملامت، تتمیم کرامت خلق، درخواست محبت دشمنان، درخواست تبدیل حسد به مودّت، درخواست تبدیل بدگمانی به اطمینان، تبدیل دشمنی نزدیکان به دوستی، تبدیل جدایی ارحام به پیوستگی، تبدیل ترک یاری به نصرت، تبدیل دوستی مدارا کنندگان به محبت واقعی، تبدیل تلخی نا امنی به حلاوت امنیّت، درخواست دستی توانا در مقابل ظلم، درخواست زیان گویا در مقابل دشمن، درخواست پیروزی بر معاند، درخواست دفع خدعه مکاران، درخواست قدرت برای دفع ستمگران، رد عیبجویی بدخواهان، مصون ماندن از شرّ ارباب، اطاعت از آن کسی که به درستکاری می خواند، پیروی از راهنمای سعادت، مقابله خیرخواهانه با فریبکار، غش غیرقابل عفو، تلافی قطع رابطه به

نیکی، بذل نمودن به کسی که محروم ساخته، پیوند دوستی در مقابل قطع رابطه و به نیکی یاد کردن غیب کننده.

مجلد دوم از مجموعه ی «شرح و تفسیر دعای مکارم اخلاق» که حاوی تعالیم مهم و درس هایی آموزنده و انسان ساز است. شامل این عناوین می باشد: شکر نعمت و کفران آن، چشم پوشی از بدی ها، زیور صالحین، زینت متّقین، گسترش عدل، فرو بردن غیظ، فرو نشاندن آتش خشم، پراکندگان را پیوند دادن، ایجاد صلح و سازش، نشر خوبی های دیگران، پنهان داشتن عیوب مردم، طبع نرم در معاشرت، فروتنی و تواضع، حسن رفتار، نرم خویی و ملایمت، حسن خلق در معاشرت، پیشی گرفتن در کارهای خوب، گسترش تقصّل، خودداری از ملایمت، ترک احسان نابجا، حق گوئی و تحمل مشقّت، کم شمردن کارهای خوب، بسیار شمردن کارهای بد، اطاعت باری تعالی در تمام عمر، همگامی با مسلمین، اجتناب از نظرهای اختراعی، درخواست وسعت رزق در کِبَر سن، درخواست قوّت در ایام ناتوانی، مصوّنیت از مسامحه در عبادت، محفوظ ماندن از فقد بصیرت، پرهیز از انجام کارهای خلاف محبت حق، دوری جستن از خدا بریدگان، جدا نشدن از علاقمندان به حق، طلب نمودن حاجت از خدا، تصرّع فقط در پیشگاه خدا، یاری نخواستن از غیر خدا موقع اضطرار، موقع فقر در مقابل غیر خدا خاضع نشدن، هنگام ترس در مقابل غیر خدا تصرّع نمودن، مستحقّین خذلان پروردگار، مستحقّین اعراض باری تعالی، دریاد عظمت الهی بودن، در فکر قدرت پروردگار بودن، مآل اندیشی به زبان دشمن باری تعالی، فحش و دشنام، سخنان قبیح، تعرض به آبروی مسلمان، گواهی باطل، غیبت از اهل ایمان، بدگوئی به افراد حاضر، ستایش باری تعالی، مدح شایسته خداوند، بیان مجد و عظمت پروردگار، شکر نعمتهای الهی، اعتراف به احسان خداوند، شمارش عطایای بزرگ پروردگار، درخواست دفع ستم دیگران، درخواست ستم نکردن به دیگران، مصون ماندن از ضلالت یا هدایت الهی،

مصون ماندن از فقر در پرتو عطای باری تعالی، برکنار ماندن از طغیان با تقصّل پروردگار و...

مجلد سوم شامل این عناوین می باشد: میانه روی، اهل حق و صواب، هدایت و راهنمایی، درخواست شایستگی، درخواست پیروزی قیامت، به سلامت گذاشتن از

صراط، عوامل استخلاص نفس، عوامل اصلاح نفس، پناه دل های غمگین، امید محرومان، فریاد رس گرفتاران، جایگزین از دست رفته ها، صالح به جای فاسد شده ها، مقبول به جای مطرودها، قبله مسلمین، عافیت به جای بلا، صدقه و دفع بلا، پاداش انفاق بهترین، درخواست کفایت از عیبجویی مردم، تمنای امنیت روز معاد، درخواست حسن ارشاد مردم، درخواست دفع عوامل ضرر و زیان، تقاضای نعمت غذا، امام و درخواست اصلاح، تمنای مداوا و درمان، سایه رحمت الهی، جامه خوشنودی خداوند، گزینش حق در امور مشکل، انتخاب پاکیزه تر در کارهای مشابه، در تناقض ملل مرضی خدا را گزیدن، درخواست تاج لیاقت، حسن انجام کار، درخواست هدایت صادقانه، گشایش مالی و امتحان خداوند، گذران بودن مشقت، زندگی خالی از رنج پی در پی، درخواست مردود نشدن دعا، خدای را نه ضدی است و نه همتا، برکناری از اسراف و مصوئیت از تباه شدن رزق، برکت و افزایش مال، بر انفاق با هدایت الهی، وظیفه طلب رزق، رزق رساندن خدا از جایی که گمان نمی رود، فعالیت برای رزق و باز نماندن از عبادت، درخواست قضا و حوایج، درخواست پناه دادن از خدا، معشیت آسان و آبرومندی در اجتماع، تنگدستی و کاهش قدر و منزلت، از روزی خواری خدا رزق خواستن، مضیقه مالی و تحقیر، طلب عطا از افراد فاقد فضیلت، درخواست سلامت برای عبادت، درخواست فراغت برای زهد، درخواست علم با عمل، تمنای کف نفس معتدل، درخواست پایان عمر با عفو الهی، تمنای برآوردن آرزوی رحمت الهی، نیل به رضای الهی به سهولت، درخواست اعمال پسندیده در همه حالات، به یاد خدا بودن در تمام مواقع، اطاعت الهی در مهلت عمر، درخواست راه آسان برای محبت

خداوند، نیل خیر دنیا و آخرت از راه محبت باری تعالی، برترین درود خداوند بر رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) و درخواست حسنه دنیا و آخرت و مصوئیت از عذاب.

137. شرحی بر دعای 25 صحیفه سجاده [فارسی عربی]

رضوانی، داوود، قم: ندای ملکوت، 1393، 160 صفحه.

ص: 240

دعای بیست و پنجم صحیفه سجادیه در 13 فراز تنظیم شده و موضوع اصلی آن دعا برای فرزندان است.

138. شرحی بر دعای بیست و هفتم صحیفه سجادیه (مرزداران در دعای امام سجاد(علیه السلام)) [فارسی - عربی]

بیات زنجانی، بیت الله، قم، مهر امیرالمومنین (علیه السلام)، 1389، 300 صفحه، رقعی.

شرحی بر دعای 27 صحیفه سجادیه است. این دعا که به موضوع اهل ثغور یا «مرزداران» اختصاص یافته است، متشکل از 110 فراز است که نگارنده در قالب 42 فصل به شرح آن پرداخته است و متناسب با مباحث، عبارات دعا تقطیع گشته و متن و ترجمه ی هر قسمت در ابتدای فصل ها آورده شده است. در این دعا، قسمت مهمی از سیاست حفظ امنیت جامعه ی اسلامی و مسایل جنگ از نظر مالی، تسلیحاتی و نیروی انسانی و روحیه ی آن ها و پشتیبانی مالی و سیاسی آن و نفرین بر دشمن به صورت روشن و صریح از خداوند خواسته شده و آموخته است که برای حفظ مرزهای کشور اسلامی و امنیت داخلی آن، از کدام سیاست باید پیروی گردد و از چه امکاناتی باید استفاده شود. علاوه بر این نحوه ی تامین نیروی انسانی و چگونگی روحیه ی آن ها نیز بیان شده است. در ابتدا مطالبی در خصوص اهمیت و معنای دعا و نیایش و دیدگاه قرآن درباره آن، ایراد گردیده است.

139. شهود و شناخت: ترجمه و شرح صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

ممدوحی کرمانشاهی، حسن، قم، مؤسسه بوستان کتاب، چاپ دوم، 1385، 4 جلد، وزیری.

این کتاب، شرحی است بر دعاها ی صحیفه سجادیه که ابتدا مؤلف در قالب برنامه ای رادیویی در رادیو معارف اجرا کرده و سپس بنا به حُسن استقبال شنوندگان به شکل کتاب تدوین شده است. شیوه کار مؤلف، این گونه است که ابتدا هریک از دعاها به فرازهایی تقسیم شده و پس از ترجمه، به شرحی مختصر و بیان نکته های مهم

مبادرت شده است. غالبِ مطالبِ طرح شده در شرح، با سعی در ساده نویسی از قرآن کریم، کتاب های روایی مرجع، نهج البلاغه، تفسیر المیزان، اسفار، شفاء، فصوص الحکم، فتوحات مکیه و تمهید القواعد تنظیم و تبیین گردیده است. پیش گفتار عالمانه و محققانه مؤلف، از مهم ترین امتیازهای این کتاب محسوب می شود. آیه الله جوادی آملی بر این کتاب، مقدمه ای محققانه نوشته و ضمن آن اهمیت دعا و نیایش در فرهنگ اسلامی را با استناد به آیات، روایات و کلام بزرگانی چون ابن سینا تبیین نموده است.

در جلد نخست از مجموعه ی حاضر، 13 دعا از «صحیفه ی سجادیه» ترجمه و شرح شده است. که عناوین آن عبارت اند از: نیایش از دیدگاه عقل و نقل، تعریف دعا، ضرورت دعا، پیشینه دعا، اقسام دعا، ارکان دعا، نمونه هایی از ادب پیامبران با خداوند متعال در قرآن، آثار و فواید دعا، موانع دعا، زبان دعا، درباره صحیفه، شرح دعاها ی صحیفه سجادیه، در ستایش خداوند، درود بر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)، دعا برای حاملان عرش و فرشتگان مقرب، دعا برای پیامبران انبیای الهی، دعا برای خود و دوستان، دعا هنگام صبح و شام، دعا هنگام گرفتاری و ناراحتی، پناه بردن به خدا از اخلاق و افعال ناهنجار، آمرزش خواهی از درگاه خدا، دعا هنگام پناه بردن به خدا، دعا برای حسن عاقبت، توبه و اعتراف به درگاه خداوند و درخواست حوایج.

جلد دوم از این مجموعه، دربرگیرنده ی متن عربی، ترجمه، و شرح دعای چهاردهم تا سی ام «صحیفه ی سجادیه» است. عناوین و موضوعات مطرح شده در جلد دوم بدین شرح است: دعا به هنگام مظلوم واقع شدن و مشاهده کردار ستمگران، دعا به

هنگام بیماری؛ اندوه و گرفتاری، طلب عفو و آمرزش از درگاه خداوند، پناه بردن به خدا از شیطان و دشمنی ها و نیرنگ های آن، دعای درخواست بارش باران، دعا به هنگام دفع ناگواری ها و اجابت خواسته ها، دعای درخواست مکارم اخلاق و کردارهای پسندیده، دعا به هنگام پیش آمد اندوه و غصّه اشتباهات، دعا در حال سختی، گرفتاری و پیچیدگی امور، دعا برای عافیت، دعا برای پدر و مادر، دعا برای

فرزندان، دعا برای همسایگان و دوستان، دعا برای مرزداران، دعا هنگام پناه بردن به خدا، دعا به هنگام تنگدستی، دعا برای پرداخت بدهی.

جلد سوم از این مجموعه متضمن شرح و ترجمه و تفسیر برخی دعاها ی صحیفه ی سجادیه است که با دعای سی و یکم شروع شده و با دعای چهل و پنجم به پایان می رسد. عناوین دعاها عبارت اند از: دعای درخواست توبه، دعای اعتراف به گناه بعد از نماز شب، دعای استخاره، دعا هنگام مشاهده ی حال گرفتاران و رسواشدگان بر اثر گناه، دعا برای خشنودی از داده ها، دعا به هنگام دیدن ابر و شنیدن آذرخش، اعتراف به کوتاهی در ادای شکر خدا، پوزش خواهی از کوتاهی در حقوق مردم، درخواست عفو و زحمت الهی، دعا هنگام شنیدن خبر مرگ دیگران و گاه یاد کردن مرگ، درخواست پوزش و نگاه داری، دعای ختم قرآن، دعا هنگام رویت هلال، دعا هنگام ورود ماه رمضان، دعای وداع با ماه رمضان.

مجلد چهارم از مجموعه ی «شهود و شناخت» حاوی ترجمه و شرح دعای چهل و ششم تا پایان «صحیفه ی سجادیه» است. عناوین موضوعات عبارت اند از: دعای عید فطر و روز جمعه، دعای روز عرفه، دعای روز عید قربان و جمعه، دعا برای دفع کید و مکر دشمنان، دعا به هنگام بیم و خشیت، دعا به هنگام زاری و تضرع، دعا به هنگام اصرار و پافشاری به درگاه خدا، دعا به هنگام اظهار خاکساری در درگاه خدا، دعای برای برطرف شدن ناراحتی.

در پایان جلد چهارم نمایه دوره چهار جلدی شامل نمایه آیات قرآن، نمایه روایات، نمایه اشعار، نمایه معصومان، نمایه اعلام و نمایه موضوعات فراهم آمده

است که برخی از عناوین کلی نمایه موضوعات عبارت اند از: آخرت، آسمان، آفرینش، اخالق، اسماء و صفات الهی، امامان و اهل بیت (علیه السلام)، امر به معروف، انسان کامل، انفاق، بخشش الهی، بندگی، پیامبران، تکالیف الهی، توحید، ثروت و بی نیازی، جامعه اسلامی، حق الناس، حق تعالی و بندگان، حقوق رزمندگان، حقوق فرزندان تربیت، حقوق والدین، خشوع، ذکر، ابوبیت، رحمت، رزق و روزی، روزه ماه رمضان،

شب قدر، شکر، شفاعت، عافیت، قرآن، قیامت، قضاوت، گناه، نظام هستی، مناجات، ولایت تکوینی و....

[ص]

140. صحیفه زمردین در سخنان سید ساجدین و سرچشمه حیات [فارسی - عربی]

حسن زاده آملی، حسن، ترجمه: محمدحسین نائیجی، قم، انتشارات الف، لام، میم، چاپ اول، 1382، 176 صفحه، رقعی.

این اثر ترجمه و متن کتاب «الصحیفه الزبرجدیه فی کلمات سجادیه» و «قصیده ینبوع الحیاه» حضرت آیه الله حسن زاده آملی است. در این نوشتار به شرح سخنان و ادعیه امام سجاد(علیه السلام) پرداخته شده است و معارف بلند عرفانی مندرج در آن استخراج گردیده است. نگارنده ابتدا به عظمت قرآن و کلام الهی و نیز علم و معرفت ائمه (علیه السلام) اشاره کرده و سخنان آن بزرگواران را سخنانی عرشی توصیف کرده که قابل قیاس با هیچ کلامی نیست، آنگاه به اهمیت دعا اشاره نموده و به توصیف عظمت ادعیه وارد شده در کتاب صحیفه سجادیه و بلاغت بالایی این کتاب را وصف می نماید. وی همچنین به تعدد صحیفه های سجادیه و انواع گردآوری دعاها را امام سجاد(علیه السلام) در قالب این کتاب پرداخته و نگارش ها و تحقیق های متعدد بر این کتاب را معرفی می نماید. در بخش دیگری از کتاب

نویسنده به منزلت دعا پرداخته و آن را بابی از ابواب رحمت خدا و سبب نزول نعمت ها می داند. وی معتقد است مضامین برخی از دعاها را وارد به حدی سنگین است که از عهده فهم عقول عادی خارج است. نویسنده نشر همه معارف را از جانب اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) دانسته و نمونه هایی از سخنان بلیغ و پرمغز ائمه(علیه السلام) را ذکر و شرح می نماید. وی به شرح کوتاه دعای سی و هفتم از صحیفه سجادیه پرداخته و معتقد است که هر اثری دلالت از شأن و

ص: 244

مقام مؤثر خویش می کند و دعاها را وارد شده از امام سجاده (علیه السلام) در صحیفه سجاده که دارای مضامین بلند عرفانی و معرفتی نیز دلالت بر عظمت شأن آن امام داشته و او را به خوبی به ما معرفی می نماید. در پایان این بخش از کتاب نویسنده سلسله راویانی که وی از ایشان صحیفه کامله سجاده را نقل می کند معرفی نموده است.

بخش دوم کتاب به نام «ینبوع الحیاه» یعنی سرچشمه حیات است که در آن اشعاری در هفتصد و پنجاه و چهار بیت سروده شده و ترجمه آن نیز در صفحه مقابل آمده است. در این اشعار، حقایق عرفانی و کشفی و شهودی بیان شده است.

141. صحیفه زندگی (در پرتو سیره و سخن امام سجاده (علیه السلام)) [فارسی]

گروه مولفان، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1393، 272 ص،، وزیری.

بررسی سبک زندگی اسلامی با استناد به ادعیه وارد شده از امام سجاده (علیه السلام) و نیز سیره عملی ایشان در زندگی فردی و اجتماعی است. در کتاب حاضر نخست ابعاد از زندگانی و شخصیت امام سجاده و فضایل معنوی آن امام ارایه شده و پس از آن حضور پررنگ ایشان در واقعه کربلا- و پس از آن و به ویژه زنده نگه داشتن یاد امام حسین (علیه السلام) به بهانه های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل اجمالی قرار گرفته است. آنگاه به نقش دعاها و نیایش های وارد شده از امام سجاده و مفاهیم و آموزه های اخلاقی، تربیتی، خانوادگی و نیز استفاده از اندیشه های آن امام در بهره گیری صحیح در سبک

زندگی اشاره شده و میراث فکری و عملی برجای مانده از ایشان تبیین شده است. نویسنده روش زاهدانه زیستن امام سجاده، انجام عبادات، مؤمنانه زیستن، ادای حقوق دیگران در سطوح مختلف اعم از زن، فرزند، والدین، خویشاوندان، همسایگان و عموم مردم را بهترین الگو برای سبک زندگی اسلامی عنوان نموده و تحلیلی اجمالی از رساله حقوق ایشان و نیز برخی از ادعیه وارد شده در صحیفه سجاده ارایه نموده است.

ص: 245

142. صحیفه سجادیه با اشاراتی به بهداشت روانی [فارسی]

احمدی فراز، مهدی، تدوین نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معاونت پژوهشی دانشگاه معارف اسلامی، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1392، 408ص.

از جمله جلوه های عمیق و دقیق صفحات صحیفه امام ترسیم بهداشت روانی و تعلیم راهکارهای آن است که انسان امروز به ویژه جامعه دینی ما بیش از پیش به آن نیازمند است. در این اثر نویسنده تلاش نموده تا با رویکرد بهداشت روانی، دعاهاى 54 گانه این صحیفه را بررسی کند و منطبق با آن کلام نورانی، نکات و دریافت هایی را در این راستا اصطیاد نماید.

143. الصحیفه السجادیه خصائصها ومضامینها [عربی]

عبود، شلتاغ، موسسه آل البيت علیهم السلام، چاپ اول، [بی تا].

144. الصحیفه السجادیه دروس عالیه فی التریبه الذاتیه [عربی]

الجزائری، عزالدین (شرح وتقدیم)، بیروت الغدیر، چاپ سوم، 1997. 1417 م، 325 صفحه، وزیری.

145. الصحیفه السجادیه الکامله مع الدلیل الموضوعی والمعجم اللغوی والفهارس [عربی]

انصاریان، علی (محقق)، دمشق، المستشاریه الثقافیه للجمهوریه الاسلامیه ایرانیه فی دمشق، چاپ اول، 1433ق، 717 صفحه.

چاپ دیگر: تهران، مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) 1428ق، 642ص.

146. الصحیفه السجادیه من ادعیه الامام زین العابدین شرح کلمات و دروس [عربی]

دخیل، علی محمدعلی، بیروت، دارالبلاغه، چاپ اول، 1423ق، 312ص، وزیری.

ص: 246

غروی‌ان، محسن، قم، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، چاپ اول، 1382، 827 صفحه.

تنظیم موضوعی و دسته بندی محتوایی به همراه ترجمه و اعراب گذاری صحیفه سجادیه است. تهیه کننده در استخراج این موضوعات تلاش کرده که بیشتر مطالب مورد نیاز اقشار مختلف مثل روحانیون، دانشجویان، فرهنگیان، خطبا و استادان حوزه علمیه را انتخاب و گزینش کند. ابواب نوزده گانه و کلی این مجموعه مشتمل است بر: توحید، نبوت، امامت، معاد، اسلام و احکام آن، فرشتگان، اخلاق، طاعت و بندگی، ذکر و دعا، سیاست، اقتصاد انسان شناسی، عالم هستی و وجود، اجتماع و آداب معاشرت، علم و دانش، ایام و اوقات، تاریخ، صحت و تندرستی و جهاد و مسائل نظامی.

148. عرفان عرفه: ترجمه و شرح و تفسیر موضوعی دعای عرفه امام حسین و امام سجاد(علیهم السلام) [فارسی - عربی]

فاضلی، قادر، تهران، انتشارات فضیلت علم، چاپ اول، 1387، 328 صفحه، رقعی.

یکی از اعمال حج و قوف در عرفات از ظهر تا غروب روز نهم ذی الحجه است. در صحرای عرفات دعاها و نیایش های خاصی خوانده می شود و در این میان دعای

حضرت امام حسین (علیه السلام) بسیار معروف است. پس از دعای ایشان نیز دعای عرفه امام سجاد (علیه السلام)، دعایی پربار به شمار می آید. نگارنده در کتاب حاضر ضمن بیان دعای عرفه این دو بزرگوار با استناد به آیات، احادیث و اشعاری چند به ترجمه و شرح آن ها می پردازد؛ وی در شرح دعاها به موضوع توحید، اسماء و صفات الهی، تجلی و ظهور الهی، برهان و جوبی، نعمت واسع الهی، قضا و قدر و نیز نظام احسن و اجمل و اتقن خلقت اشاره می کند.

رکنی یزدی، فاطمه، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، 1391، 288 صفحه.

این اثر پژوهشی دانشگاهی و روشمند است که تدوین و تنظیم آن با راهنمایی و مشاوره دو تن از دانشمندان دانشگاه و حوزه سامان یافته است و به اثبات این فرضیه می پردازد که با توجه به کامل بودن تعلیمات پیامبر اکرم و امامان معصوم ما می توان از دعاهای امام زین العابدین (علیه السلام) منازل و مراحل سلوک الی الله را استخراج کرده و در طریق معرفت خداوند چنانکه حق است، پیش رفت. محقق با حوصله ای در خور و الگویی مناسب سرانجام به نکات تازه ای دست یافته، که نشان می دهد عرفان شیعی با تصوف رایج بین اهل سنت تفاوت بنیادین دارد و آن ها را بر شمرده است. کتاب حاضر در دو بخش کلی عرضه می شود: بخش اول مباحث مقدماتی برای ورود به بحث اصلی که عبارت است از: عرفان، دعا، زندگی امام سجاد (علیه السلام)، صحیفه سجادیه و بخش دوم: مراحل سلوک بر اساس دعاهای صحیفه سجادیه و دیگر ماثورات است و در پایان به بیان دستاوردهای پژوهش را ذکر نموده است.

150. عطر معرفت: (گلوآزگانی از گلستان معرفت توبه، شرح دعای 31 صحیفه سجادیه) [فارسی]

ضیاء آبادی، سید محمد، تهران، موسسه بنیاد خیریه الزهرا سلام الله علیها، 1393، 151 صفحه، پالتویی.

موضوع کتاب حاضر، گزیده هایی از صحیفه سجادیه و نقد و تفسیرهایی بر آموزه های آن است. در این کتاب مطالبی درباره آداب دعا، روش های رسیدن به مقام های والای عرفانی و معنوی از میان منابع معتبر حدیث و روایات اسلامی ذکر شده است. همچنین چگونگی غلبه بر شیطان و تأثیر دعا و راز و نیاز با خدا در یافتن راه درست و طریق مستقیم ذکر شده است. دیگر مباحث کتاب عبارتند از: اقسام گناه و راه توبه از آن ها، استجابات هر دعا، شرایط جلب رحمت خدا، تأثیر صلوات در اجابت دعا، تأثیر نیت در عمل، لزوم تعجیل در توبه و ...

151. الفرائد الطریفه فی شرح الصحیفه [عربی]

مجلسی، محمد بن باقر بن محمد تقی، تحقیق: سید مهدی رجائی، اصفهان، کتابخانه علامه مجلسی، 1407، 343 صفحه.

شرح مختصری است بر صحیفه سجادیه، اما ظاهراً این شرح نیز ناتمام مانده و فقط تا دعای چهارم آن نوشته شده است. امیر محمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی (شاگرد علامه مجلسی) بنا به وصیت خود علامه پس از رحلت او درصدد برآمد که به اتمام این شرح بپردازد چنان که در فهرست تألیفات علامه مجلسی نوشته است: "و این حقیر بنا به وصیت آن مرحوم مبرور شروع در اتمام آن نموده ام و الحال بحمدالله تعالی شرح یک دعا نوشته شده است، امید چنان است که خدای تعالی به زودی توفیق اتمام دهد".

152. فرهنگ نامه موضوعی صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

سجادی، سیداحمد با همکاری جمعی از محققان مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، قم، موسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س)، چاپ اول، 1385، 3 جلد، وزیری.

با توجه به این که صحیفه سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) دارای مفاهیم و مطالب بلند و عمیق دینی است و از آنجایی که نیاز به وجود فرهنگ واژه ای

جامع برای آن کتاب بی بدیل و ارزشمند احساس می شد، محققان مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان را بر آن داشت تا با سبکی جدید به موضوع نگاری زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله) و تدوین آن همت نمایند. در این اثر که در 3 مجلد عرضه شده است، 9226 عنوان به صورت مدخل گنجانده شده است و در کل شامل 900 موضوع اصلی و 795 موضوع فرعی می شود. همچنین در این کتاب ذیل هر یک از عناوین و موضوعات که بر اساس حروف الفبا تنظیم شده اند، متن یا متن های مرتبط گنجانده

شده و شماره دعا و فراز دعا آورده شده است. در پایان جلد سوم این مجموعه نیز متن کامل صحیفه سجادیه و ترجمه روان آن آورده شده است.

153. فهارس ریاض السالکین [عربی]

مظفر، محمدحسین، قم، انتشارات جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ اول، 1419ق، 2جلد، وزیری.

کتاب ریاض السالکین که شرح تفصیلی صحیفه سجادیه است، فواید و معارف بسیاری را در خود جای داده که دستیابی به آنها به جهت پراکندگی، گاه مشکل می نموده است. نویسنده این کتاب با ترتیب دادن فهرست های فنی و علمی برای کتاب، راه دستیابی به این معارف را هموار ساخته است. گذشته از فهرست های متعارف شامل فهرست آیات، احادیث، کتابها و اعلام و قبایل و مانند آنها، فهرست مباحث علمی مثل مباحث بلاغی، صرفی، نحوی، فلکی، و همچنین فهرست قصه ها و حکایات و تواریخ و امثال و کلمات شایع ترتیب یافته است. این فهرستهای 35 گانه یک جلد از کتاب را به خود اختصاص داده است. در جلد دوم، فهرست آیاتی که در صحیفه سجادیه اقتباس شده، قاموس صحیفه سجادیه، فهرست مقایسه ای بین نهج البلاغه و صحیفه سجادیه، و راهنمای موضوعی و لفظی ریاض السالکین فراهم گردیده است. در پایان، فهرست نتایج بررسی فهرستی کتاب آمده است، که خود چهلمین فهرست کتاب را

تشکیل می دهد. نویسنده در فهرست اخیر به مقابله سخنان مولف ریاض السالکین در موارد گوناگون کتاب پرداخته و به نتایجی چون بازایی قائلین بعضی از اقوال - در مواردی که نام برده نشده اند - و یا تفاوت رای مولف رسیده است.

154. فی رحاب الصحیفه [عربی]

الودود، عبدالامیر، بغداد، 1966م،

الموسوی، عباس علی، بیروت، دارالمرتضی؛ مؤسسه الصراط، چاپ اول، 1411ق، 943 صفحه، وزیری.

در این نوشتار به شرح دعا‌های صحیفه سجادیه پرداخته شده است. نویسندگان پس از ارائه متن هر کدام از دعا‌های مندرج در صحیفه سجادیه ابتدا از منظر لغوی به لغات مهم موجود در آن دعا اشاره نموده و معانی آنها بررسی کرده و سپس با ذکر هر فقره از دعا به شرح مضامین بلند اخلاقی، عرفانی، عبادی، فقهی و اعتقادی آن پرداخته است. وی نخست به ابعادی از شخصیت و زندگانی امام سجاد(علیه السلام) اشاره کرده و حضور وی در کربلا و جریان اسارت او را نیز بیان نموده است. در همین راستا نگارنده به مکارم و سجایای اخلاقی امام سجاد(علیه السلام) اشاره کرده و به توصیف عبادات طولانی ایشان پرداخته و گوشه‌هایی از فضایل و کرامات آن حضرت را توصیف و جریان شهادت ایشان را ذکر می‌کند. سپس مقدمه‌ای در مورد نگارش صحیفه سجادیه و سرگذشت آن ارائه نموده و به شرح دعا‌های مندرج در آن پرداخته است، نویسندگان متن پنجاه و چهار دعای موجود در صحیفه سجادیه را به ترتیب ذیل ذکر کرده و به شرح مفاد مهم آن دعاها پرداخته است. موضوع این دعاها عبارت از: حمد و ستایش خداوند، صلوات بر

محمد(صلی الله علیه و آله) و آل او، صلوات بر حاملان عرش و مصدقان پیامبر اسلام(صلی الله علیه و آله)، دعا برای خویش و برخی از خواص آن حضرت، دعای ایشان هنگام صبح و شام، دعا در هنگام مهمات، استعاذه، اشتیاق، التجاء به خداوند، عاقبت به خیری، اعتراف به گناهان، طلب حوائج دنیوی، هنگام مرض بیماری‌ها، دعا برای در امان ماندن از شیطان، محذورات دنیوی، برای طلب باران، دعای مکارم الاخلاق، دعا هنگام غم و غصه و شدت گرفتاری، دعا برای عافیت از بیماری، دعا برای پدر و مادر، دعا برای فرزندان، دعا برای همسایگان، دعا برای گشایش رزق،

دعای برای ادای دین، دعای توبه، دعا در نماز شب، دعا برای استخاره، دعا هنگام ابتلا شدن به مشکل یا گناه، دعا برای راضی بودن به قضای الهی و هنگام شنیدن رعد و برق، دعای شکر، دعا برای طلب بخشش از خداوند، دعای ختم قرآن، دعا‌های ماه مبارک رمضان، دعا‌های روز جمعه و برخی دیگر از دعا که دارای مضامین اخلاقی است، می باشد.

156. فی ظلال الصحیفه السجادیه [عربی]

مغنیه، شیخ محمد جواد (شرح)، تحقیق: سامی الغیری، قم، دارالکتاب الاسلامیه، چاپ اول، 1381، 672 صفحه، وزیری؛ بیروت، دارالتعارف، 1979م.

شرح صحیفه سجادیه یکی از آثار برجسته ی مرحوم استاد مغنیه است که در آن به شرح لغوی، قرآنی، روایی، تاریخی، فقهی، کلامی، فلسفی، عرفانی و اژگان، اصطلاحات و تعابیر عرفانی نیایشی حضرت امام علی بن الحسین السجاد (علیه السلام) پرداخته است. ترجمه فارسی آن تحت عنوان: در سایه سار صحیفه: شرح و ترجمه صحیفه سجادیه از سوی انتشارات جامی در سال 1391 چاپ گردیده است.

157. قا موس الصحیفه للامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

حسینی، ابوالفضل، تهران، مرکز فرهنگی انتشاراتی رایحه، چاپ اول، 1378، 469 صفحه، وزیری.

[ک]

158. کتابشناخت صحیفه سجادیه [فارسی]

تهیه و تنظیم توسط دارالقرآن امام حسین علیه السلام، واحد خواهران، قم، انتشارات رسالت، چاپ اول، 1391، 280ص،، وزیری.

ص:252

کتاب شناسی صحیفه سجاده می باشد که با توجه به اهمیت این اثر، به عنوان سومین مرجع اصیل اسلامی، در یازده بخش و سه مقدمه پیرامون کلیات، زندگی امام سجاده (علیه السلام) و زندگی راوی صحیفه، زید بن علی بن الحسین (علیه السلام)، تدوین یافته است. صحیفه سجاده، شامل چندین دعا با مضامین بلند اخلاقی، عرفانی، اجتماعی، سیاسی و... می باشد که با بهترین بیان عربی و زیباترین اسلوب و معانی، صادر شده است. معرفی نامه ها، موضوعات کلی، مستدرک ها، سندشناسی ها، ترجمه ها، شرح ها، تعلیقات و حاشیه ها، معجم ها، تک نگاری ها، نرم افزارها و نشریات، عناوین بخش های این اثر را به خود اختصاص داده است.

159. کتابنامه صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

درگاهی، حسین، تهران، انتشارات راین، چاپ اول، 1378، 48 صفحه، رقعی.

این کتاب فهرستی است از آثار مکتوبی که راجع به صحیفه سجاده نوشته شده است. مؤلف در این اثر به شکل گذرا فهرستی از این آثار را آورده و برخی از آنها را به صورت مختصر توصیف کرده است. بهره گیری از این اثر کوچک برای کسانی که در خصوص صحیفه سجاده پژوهش و تحقیق می کنند مفید است. نسخه های خطی صحیفه سجاده، نسخه های چاپی صحیفه سجاده، سندهای صحیفه سجاده، ملحقات صحیفه سجاده، شرح های ملحقات صحیفه

سجاده، مستدرکات صحیفه سجاده، فهرست های صحیفه سجاده، شرح های عربی صحیفه سجاده، ترجمه، شرح های فارسی صحیفه سجاده، ترجمه و شرح های انگلیسی صحیفه سجاده، آثار پراکنده عربی، شرح های لغات صحیفه سجاده، آثار پراکنده فارسی و... از جمله مباحث و عناوین کتاب است.

[گ]

160. گزیده مفاهیم طبی و بهداشتی از صحیفه سجاده [فارسی]

اسدی پویا، علی اکبر، شیراز، شرکت تعاونی ناشران فارس؛ دانشگاه علوم پزشکی شیراز، چاپ اول، 1380، 80 صفحه، جیبی.

در این کتاب به استخراج مفاهیم طبی و بهداشتی از بطن صحیفه سجادیه اقدام شده است .

[ل]

161. لذت تندرستی (شرح دعای پانزدهم امام سجاد در صحیفه سجادیه) [فارسی]

صالحی اصل، عزت الله، تهران، انتشارات زعیم، چاپ اول، 1392، 56ص،، رقعی.

کتاب حاضر شرحی کوتاه بر دعای پانزدهم امام سجاد علیه السلام است، این دعا که در صحیفه سجادیه تحت عنوان: دعای آن حضرت هنگامی که بیمار می شد یا دچار اندوه یا عارضه ای می گردید از دعاهاى آرامبخش بیماران است و در واقع بیانگر نوع نگاه آن امام معصوم به بیماری می باشد.

162. لغت نامه صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

پژوهش مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان (تهیه و تدوین)، اصفهان، نشر گلشن دانش، چاپ اول، 1382، 360 صفحه، وزیری.

احساس نیاز به در دست داشتن لغتنامه فارسی صحیفه سجادیه به عنوان یکی از لوازم پژوهش و ترجمه این متن، محققان مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان را برآن داشت تا با سبکی جدید و با بررسی شرح ها و ترجمه های موجود، یکی از برترین و عالمانه ترین شرح های عربی صحیفه یعنی «ریاض السالکین» را برگزیده و مبنای کار قرار داده و به تدوین لغتنامه صحیفه سجادیه همت نمایند. در کتاب «لغتنامه صحیفه سجادیه» برای اولین بار تمامی کلماتی که معانی آنها در فهم عبارات صحیفه سجادیه مؤثر بوده به زبان فارسی ترجمه و در دسترس علاقه مندان قرار داده شده است. ترجمه سلیس و روان لغات، فراوانی لغات، به روز بودن سبک ترجمه و چینش لغات از ویژگی های لغتنامه حاضر است که در حد اشراف به معانی

ص:254

دقیق لغات، ابزار قابل اعتماد در ترجمه و فهم صحیفه به شمار می رود. همچنین جهت ترجمه لغات در محدودهای وسیع تر از لغات ترجمه شده از زیاض السالکین از فرهنگ لغات عربی لسان العرب و المنجد و از فرهنگ لغات فارسی معین و عمید استفاده شده است.

163. لوامع الانوار العرشیه فی شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

موسوی حسینی شیرازی، محمدباقر، به کوشش: مجید هادی زاده، به نظارت: مرکز تحقیقات کامپیوتری حوزه علمیه اصفهان، اصفهان، انتشارات الزهراء، چاپ اول، 1383، 6 جلد، وزیری.

این اثر، یکی از بهترین و کامل ترین شرح های صحیفه سجادیه است. مؤلف، به تفصیل و با ذوق عرفانی و فلسفی به شرح صحیفه پرداخته و زیبایی های لفظی و معنایی آن را نشان می دهد. وی ابتدا سند صحیفه را مورد بررسی و بحث قرار داده و با استناد به احادیث مأثوره این اثر را صحیح السند قلمداد می کند سپس زیر عنوان «اللمعه» با ذکر فرازی از دعاها به توضیح فقرات دعاها پرداخته است. وی در این شرح عالمانه، علاوه بر استفاده از روایات و

آیات بر کلمات حکما و اشعار شاعرانی چون مولوی استناد کرده و مقاصد خود را تحت عنوان شرح آورده است.

در باره اهمیت این کتاب مرحوم شیخ عباس قمی: "شرح صحیفه او را این حقیر دیده ام. از شرح صحیفه سیدعلی خان بزرگ تر است به مشرب عرفان نوشته". (جلد6، صفحه 63).

و نیز علامه تبریزی "لوامع الانوار در شرح صحیفه سجادیه از شرح صحیفه سیدعلی خان مبسوط تر و به گواهی بعضی از اعلام، ادق و اتقن از آن است به صاحب نظر و تحقیق بودن نگارنده اش برهان قاطع است". (جلد6، صفحه 63).

این شرح در مجموع 54 لمعه تشکیل شده که لمعه اول در شب دوشنبه 24 صفر 1229 ق. آغاز شده و لمعه آخر عصر شنبه 12 شعبان 1232 ق. به پایان رسیده است.

مؤلف در مقدمه، شکایت زیادی از بدی روزگار و وضع مردم می کند و اظهار می دارد که برای فرار از آنها و جلوگیری از اضطراب به وجود آمده از قلب و دلش و همچنین صفا گرفتن جان و رسیدن به امور حقیقی و نورانی به شرح صحیفه سجادیه پرداخته است.

تصحیح عالمانه و انتقادی و استخراج مصادر و اسناد جمله ها از دیگر ویژگی ها و امتیازات این کتاب است.

نویسنده در جلد اول به شرح و توضیح سند صحیفه سجادیه و شرح دعای اول و در جلد دوم به شرح دعای دوم تا دعای یازدهم و در جلد سوم به شرح دعای دوازدهم تا دعای بیست و پنجم و در جلد چهارم به شرح دعای بیست و ششم تا چهل و سوم و در جلد پنجم به شرح دعای چهل و چهارم تا دعای پنجاه و چهارم پرداخته است و در جلد ششم مطالبی چون مقدمه مصحح، زندگی نامه مؤلف، آثار علمی و محتوای کتاب و روش کتاب و الفهرس الاجمالی لارجاع الادعیه الی مواضعها فی مجلدات هذا الشرح و الفهرس التفصیلی لارجاع قطعات الادعیه الی

مواضعها فی مجلدات هذا الشرح و همچنین فهرس فنی کتاب شامل فهرست آیات قرآن کریم، فهرست احادیث قدسی، فهرست احادیث، فهرست اشعار و... فراهم آمده است.

[م]

164. ما و صحیفه سجادیه [فارسی]

معاونت فرهنگی شورای سیاستگذاری ائمه جمعه (تهیه و تنظیم)، ویراستار: مهدی ابوطالبی یزدی، تهران، معاونت فرهنگی شورای سیاستگذاری ائمه جمعه، چاپ اول، 1385، 2 جلد، وزیری.

این مجموعه که با هدف ارتقاء بینش ائمه محترم جمعه در خصوص صحیفه سجادیه و بهره گیری از جدیدترین نظریات علمی متخصصین فن صورت گرفته است. تلاش

ص: 256

دارد صحیفه سجادیه را از زوایای گوناگون به خواننده محترم معرفی کرده و اقوال و آثار مختلف تدوین شده در این خصوص را برای مخاطب و ائمه محترم جمعه بیان داشته که اهم عناوین موضوعات و اسامی نویسندگان آن عبارت اند از: صحیفه سجادیه گنجینه ای گرانبها/ سید رضا تقوی، صحیفه سجادیه یا زبور آل محمد(صلی الله علیه و آله)/ جعفر سبحانی، اسناد و شرح های صحیفه سجادیه/ رضا استادی، جایگاه صحیفه سجادیه در بین دانشمندان/ غلامعلی نعیم آبادی، سیاست اسلام در عصر تشریع دعا/ حسن ممدوحی، ادعیه ائمه اطهار(علیه السلام) و تبیین معارف اسلامی/ سید احمد خاتمی، صحیفه سجادیه و تقویت محبت به خدا/ حسین انصاریان، نگاهی گذرا به صحیفه سجادیه/ محسن کازرونی، بایسته های صحیفه سجادیه/ سید احمد سجادی، شیوه های جذب مخاطب/ حسین راستگو، بهداشت در صحیفه سجادیه/ سید محمد تقی آیت اللهی، ضرورت پرداختن به صحیفه سجادیه/ محمد سلطان مرادی، معرفی صحائف سبعة/ عبدالعلی پور اکبر، بررسی اسناد و شروح صحیفه سجادیه/ سید حسین تقوی، معارف و ویژگی های صحیفه سجادیه/ سید کاظم طباطبایی، ویژگی های صحیفه

سجادیه/ سید احمد میر عمادی، سیری در زندگانی امام سجاد/ محمد حسین قائمی، امام زین العابدین(علیه السلام) و مقتضیات زمان و مکان/ محمد سالاری، شرایط سیاسی و اجتماعی امام سجاد(علیه السلام)/ سید رضی شکوری، تعلیم و تربیت در صحیفه سجادیه/ علی جنتی نیا، صحیفه سجادیه و آسیب شناسی اجتماعی/ ابوالقاسم یعقوبی، ضرورت آشنایی نسل جوان با صحیفه سجادیه/ یدالله زمانی گندمانی، نیایش از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ مرتضی کیانی، تأثیر دعا در تربیت انسان/ سید مرتضی فاطمیان و شمیم صحیفه سجادیه/ نقی باقری.

165. مبانی عرفان در صحیفه سجادیه [فارسی]

بختیار، مریم، اهواز، انتشارات خاتم سبز، چاپ اول، 1383، 324 صفحه، وزیری.

ص: 257

مباحث کتاب شامل بررسی صحیفه سجاده از بعد عرفانی است که نگارنده این موضوعات را در کتاب انتخاب و تبیین نموده است. پژوهشی در عرفان، دعا و نیایش، حمد الهی، عرفان نظری (ذات حق، اسما، و صفات حق، اراده ازلیه، رحمت حق، انسان کامل و قضا و قدر) عرفان عملی (ایمان، صبر، توکل، تسلیم، توبه، تقوا، ورع، خوف، رجا، خشوع، زهد، رضا، یقین، اخلاص، شکر، خوب، محبت و توحید).

166. محمد(صلی الله علیه و آله) راز آفرینش: ترجمه و شرح موضوعی صحیفه سجاده [فارسی]

هاشمی، سید جواد، قم، انتشارات آیات بینات، چاپ دوم، 1385، 397 صفحه، وزیری.

محور اصلی این کتاب دومین دعا از صحیفه سجاده است که موضوع آن، تحیت و درود امام زین العابدین(علیه السلام) بر حضرت ختمی مرتبت، محمد مصطفی(صلی الله علیه و آله) است. این دعا در 26 فراز است. نویسندگان آیات و روایات را در کنار هم قرار داده و شرحی مبسوط و جامع از این دعا در برابر خوانندگان قرار داده است. در

ابتدای بحث ترجمه ای روان و واژه به واژه از آن آورده و آنگاه به شرح موضوعی آن پرداخته است. فضایل انسانی در اخلاق نبوی، معراج سفرنامه الهی آسمانی پیامبر(صلی الله علیه و آله)، اصل حاکم در روابط خارجی پیامبر، جایگاه انبیا در بهشت، شکوفه های تحیت بر پیامبر، برخی از عناوین و موضوعات این شرح جامع است.

167. مرزداران: دعای بیست و هفتم صحیفه سجاده امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی - عربی]

رجب زاده، زهرا، اصفهان، انتشارات علم آفرین، چاپ اول، 1384، 32 صفحه، رقعی.

این دعا در 18 فراز تنظیم شده و موضوع اصلی آن دعای برای مرزداران است.

دستغیب، عبدالحسین، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، 1393، 196ص.

مؤلف در این اثر، حقوق دیگران را از نظر اسلامی معرفی می نماید و اهمیت آن را با عبارات شیرین و رسا بیان می کند. این اثر، پس از پیشگفتار، در یازده جلسه به شرح ذیل سامان یافته است: جلسه اول تا سوم به نقل جملاتی از کلمات نورانی امام سجاد علیه السلام می پردازد. در جلسه چهارم، حقوق والدین، حقوق فرزندان نسبت به والدین و بالعکس، حقوق مؤمنین نسبت به همدیگر، حقوق همسایگان، همسران و همسفران و ... مطالبی ارزشمند ارائه می دهد. در جلسه پنجم و ششم، به معنای واژه ی «صراط» و مطالبی پیرامون آن اشاره نموده و از عقبه ی مظلالم و صاحبان حقوق، شادی مؤمنین از عبور بر صراط و صدمه دیدن انسان از دوزخ، فراخ بودن جهنم و درجات، رنگ، لباس و گرزهای جهنم، نمونه هایی از عذاب دوزخ و نجات یافتن اهل سلم و تسلیم از عذاب الهی، سخن به میان آمده است. در جلسه هفتم به این پرسش پاسخ داده می شود که اساساً اکنون بهشت و جهنم وجود دارد یا نه؟ و اگر وجود دارد، در کجا هستند؟ سپس به جایگاه کفار در دوزخ و مؤمنین در رضوال الهی و درخواست از خداوند برای نجات از مظلالم عباد، مطالبی در خور فهم عوام و خواص در میان می نهد. در جلسه هشتم، «عدل» و «عدالت» از نگاه برخی از آیات و روایات، محور بحث قرار گرفته و این که «ایمان» همان «عدل» و «کفر» همان «ظلم» است و اساس کائنات و موجودات در پهنه ی گیتی و هستی، بر بنیاد «عدل» استوار است. و در جلسه نهم نیز بحث «عدالت» دنبال شده و به شعبات عدالت و محور آن که «علم» و «حلم» باشند و به مصادیق و مواردی از ظلم، ملاحظات قابل توجهی اعمال گردیده است. در جلسه دهم و یازدهم - که جلسه پایانی است - مجدداً کلام سابق امام سجاد (علیه السلام) محور سخن شهید محراب قرار گرفته

با این بسط و شرح که از مظالم به سختی بازخواست خواهد شد و آمرزش حق الناس مشروط به رضایت صاحبان حق است و بررسی دقیق و بی ملاحظه‌ی حق الناس پیش روست و سپس نمونه‌هایی از ایثار مولای متقیان علی (علیه السلام) را یاد نموده مجدداً اقسام ظلم، اعم از ظلم مالی، جانی و عرضی را با رویکردی نوین و با توضیحاتی قابل توجه مورد عنایت قرار داده و بحث «مظالم» و مطالب پیرامون را به فرجام می‌برد.

169. المعانی الجلیه فی شرح الصحیفه السجاده [عربی]

شعبان، نبیل، تهران، انتشارت بین المللی الهدی، 1367. 1409، 432 صفحه، وزیری.

170. معجم اعراب الفاظ الصحیفه السجاده [عربی]

عباس، محمد جلیل، بیروت، العتبه الحسینیه المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراتیل سجاده الاول، چاپ اول، 1436ق.، 3 جلد، وزیری

171. معماهای صحیفه سجاده [فارسی]

حسن زاده، علی، قم، انتشارات پارسایان، چاپ اول، 1379، 227 صفحه، رقعی.

این نوشتار، مجموعه‌ای است از 850 معماها و سؤال‌هایی درباره مضامین و مفاهیم دعا‌های صحیفه سجاده که برای آشنایی نوجوانان و جوانان با معارف و فرهنگ اسلامی بسیار مفید است و در دو بخش تهیه شده است. بخش اول که به طرح سئوالات و معماها از مفهوم صحیفه سجاده و مختصری درباره امام سجاد (علیه السلام) و نیز 54 دعای آن اختصاص دارد و بخش دوم، پاسخ معماهاست. فهرست برخی عناوین سئوالات و معماها چنین است: صحیفه به چه معناست؟، سند صحیفه تا چه اندازه معتبر است؟، نام چند تن از پیامبران در صحیفه آمده است؟، حضرت سجاد (علیه السلام) در زمان حیات چه معصومانی می‌زیسته است؟، دعای اول صحیفه سجاده با سوره اول قرآن چه تشابهی دارد؟، در دعای اول چه

صفات برای اسمای الهی ذکر شده

ص: 260

است؟، براساس دعای پنجم، سلامت قلب و آسایش تن در چیست؟ در دعای ششم ذکر «الحمد لله و صلوات» چند بار آمده اس؟، و...

172. المعجم المفهرس لالفاظ الصحيفه السجديه [عربی]

قرشی، سید علی اکبر، قم، انتشارات دارالتبلیغ الاسلامی، 1391. ، 823 صفحه، وزیری؛ دمشق، سفارت جمهوری اسلامی ایران.

173. المعجم المفهرس لالفاظ الصحيفه السجديه [عربی]

انصاریان، علی، بیروت، دارالتعارف.

174. المعجم المفهرس لالفاظ الصحيفه السجديه الجامعه [عربی]

درایتی، مصطفی و همکاران، تهران، مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، چاپ اول، 1377، 740 صفحه، وزیری.

175. ملوک الکلام: شرح فرمایشات چهارمین امام در بیست تکلیف روزانه امام [فارسی - عربی]

یونسیان، علی اصغر، تهران، انتشارات آینه زمان، چاپ اول، 1387، 272 صفحه، رقعی.

این کتاب به شرح دعای ششم صحیفه سجاده که درباره وظایف روزانه مؤمنین است، می پردازد. در این اثر به نحو روشن و واضح و موجز و مفهم، به شرح 20 وظیفه روزانه هر مومن از این دعا پرداخته شده است.

176. المناجات الخمسه عشر للامام زين العابدين علی بن الحسين (عليه السلام): مناجات های پانزده گانه امام سجاده (عليه السلام) [عربی]

الهی قمشه ای، مهدی، اصفهان، مهرقائم (عج)، چاپ اول، 1382، 64 صفحه.

177. مناجاتی از امام سجاده (عليه السلام): دعای ابو حمزه ثمالی [فارسی - عربی]

صادقی، اصغر (مترجم)، تهران، نشر آفاق، چاپ اول، 1381، 52 صفحه، پالتویی.

چاپ دوم، 1383.

در این نوشتار تحقیقی درباره ابعاد مختلف عرفانی، اعتقادی، اخلاقی و سیاسی امام سجاد علیه السلام صورت گرفته و تحلیلی مختصر از معارف مختلف ارائه شده توسط آن امام در کتاب صحیفه سجّادیه و ادعیه مندرج در آن ارائه گردیده است. نویسنده سعی کرده است معارف نابیه که از آن امام در روایات و ادعیه مأثور از ایشان رسیده است را شرح و تفسیر نماید و از منظر عرفانی، سیاسی، فرهنگی، علمی، اخلاقی، ادبی و هنری به توصیف کتاب گرانقدر صحیفه سجّادیه بپردازد. وی نخست به تبیین مفهوم دعا و اهمیت آن در اسلام پرداخته و ابعاد انسان ساز آن را بیان کرده و آثار دنیوی و اخروی دعا را بررسی کرده و سیره پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و سایر انبیاء را در این زمینه تصویر کرده است. آنگاه از منظر توحیدی و عرفانی به صحیفه سجّادیه نگریسته و عرفان ناب شیعی را در این کتاب جستجو نموده است. از نظر نویسنده معرفت حقیقی خداوند و حقیقت زهد و عرفان در ادعیه صحیفه سجّادیه وجود دارد. از نظر نویسنده صحیفه سجّادیه کتابی است جامع بویژه در موضوعاتی چون خدا شناسی و الهیات که ما را از بسیاری از کتب در این زمینه بی نیاز می کند. وی در ادامه به نقش و تأثیر کتاب صحیفه سجّادیه در تبیین مسایل سیر و سلوک در عصر کنونی پرداخته و ارزش وقت و اوقات فراغت انسان که بیهوده از بین می رود را مورد تأکید قرار داده و به ویژه به جوانان توصیه می کند در اوقات فراغت خویش با ادعیه غنی صحیفه سجّادیه مأنوس شوند و سیر و سلوک معنوی خویش را در این کتاب جستجو نمایند. وی عناصر مهم سیر و سلوک در طول روز را با توجه به توصیه های امام سجاد در صحیفه سجّادیه بیان کرده و لزوم برنامه ریزی برای عبادت و سایر کارهای شخصی را مورد تأکید قرار

می دهد. در بخش دیگری از کتاب نگارنده از منظر اخلاقی به صحیفه سجّادیه نگریسته و مباحثی مانند توبه و استغفار، ذکر اعتراف و تذلل به درگاه خداوند، خوف و رجای

الهی، مکارم اخلاقی و پناه بردن به خداوند از رذایل اخلاقی در صحیفه سجادیه را مورد بحث قرار داده است. در قسمت دیگری از کتاب نویسنده از منظر سیاسی به صحیفه سجادیه نگریسته و دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) نسبت به ظلم و ظالمین و عدم یاری کردن به آنان، یاری کردن به مظلومین و مسأله ولایت را برجسته کرده است وی صحیفه سجادیه را کتاب کامل برای اصلاح نفس انسانی ارزیابی کرده و از منظر هنری نیز به توصیف این کتاب پرداخته است.

179. مکارم اخلاق در صحیفه [فارسی]

احمدوند، فردین، قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، 1391، 444صفحه .

مروری بر مباحث ناب اخلاقی مندرج در ادعیه صحیفه سجادیه و شرح اجمالی آنهاست. در این نوشتار ضمن بررسی معنای لغوی و اصطلاحی اخلاق، به بررسی ویژگی های اخلاق اجتماعی پرداخته شده و تعریفی از اخلاق توصیفی و اخلاق هنجاری و همچنین مباحثی در مورد وضعیت دنیای کنونی در زمینه اخلاق و اخلاقی زندگی کردن ارایه گردیده است. در ادامه نگارنده به معرفی اجمالی امام سجاد(علیه السلام) و ویژگی های دوران حیات ایشان پرداخته و توصیفی از کتاب صحیفه سجادیه و محتوای اخلاقی و عرفانی این کتاب شریف مطرح نموده است. آنگاه نویسنده مباحث اخلاقی مندرج در این کتاب مانند مسایل خانوادگی، مسئولیت والدین در قبال فرزندان و بر عکس، بیان اصول و مبانی اخلاق اجتماعی، رعایت اخلاق اقتصادی، بیان الگوهای رفتاری، اصلاح ذات بین، اصل دوست داشتن مردم، اصل عدم پذیرش سلطه کفار و اصل حرکت به نفع

دیگران را مورد شرح و بررسی قرار داده و کتاب صحیفه سجادیه را یک کتاب محوری در زمینه اخلاق معرفی کرده است.

ص:263

180. المواهب الغيبية شرح دعاء استعاذه الامام السجاد (عليه السلام) [عربی]

حسین، محمد علی، محمد برکت (محقق)، قم، مرکز ابحاث باقر العلوم، چاپ اول، 1391 ش.، 264 ص.، وزیری. (سلسله الشروح علی الصحیفه السجادیه)

شرح دعای استعاذه امام سجاد (علیه السلام) در کتاب صحیفه سجادیه است. در ابتدای این کتاب کلیاتی در مورد فضایل و رذایل اخلاقی در کتاب صحیفه سجادیه بویژه مسأله استغفار ارایه گردیده و سپس به شرح دعای مذکور پرداخته شده است. نویسنده بر ضرورت استعاذه برای در امان ماندن از وسوسه ها و مکاید شیطان تاکید کرده و برخی از وسوسه های ابلیس مانند: عدم صبر، غلبه حسد در قلب انسان، کم شدن قناعت، القای شهوت، متابعت از هوای نفس، کبر و غرور، کوچک شمردن معصیت، طولانی شدن آرزوها، مباهات کردن بر مال و ثروت، محروم کردن از ثواب و فراموش کردن عقاب الهی را نام برده و استعاذه را عامل مهمی در از بین بردن این قبیل وسوسه ها، عنوان کرده است.

181. الموسوعة السجادية [عربی]

جرادی، شفیق (اشراف العام)، هیئه التحریر: احمد ماجد، سمیر خیرالدین، حبیب فیاض، محمد زراقط، طارق عسلی، بیروت، معهد المعارف الحکمیة، 2006 م، 3 جلد.

این مجموعه دارای سه جلد می باشد، جلد اول آن با عنوان صحیفه سجادیه منتشر شده است که شامل سه بخش است: بخش اول الدراسات السندیة: پژوهشی سندی در مورد صحیفه سجادیه است که توسط سمیر خیرالدین به نگارش درآمده است. بخش دوم کتابشناسی صحیفه سجادیه است که توسط محمد زراقط نوشته شده است. بخش سوم متن صحیفه سجادیه همراه با توضیح کوتاه لغات در پانویس ها است.

ص: 264

جلد دوم یک کار پژوهشی تحلیلی جهت تبیین تعداد کلمات صحیفه و تنظیم کردن براساس الفبا و نوشتن تعداد تکرار کلمات است.

جلد سوم با عنوان المعجم المفهرس لالفاظ الصحیفه منتشر شده است که راهنمایی برای الفاظ صحیفه سجادیه است، توسط احمد ماجد و سمیر خیرالدین نگارش یافته است.

[ن]

182. نجوای عارفانه: شرحی بردعای چهل و هفتم صحیفه سجادیه (دعای روزعرفه) [فارسی]

سجادی، احمد، تهران، بنیاد قرآن و عترت، چاپ اول، 1384، 179 صفحه، رقعی.

دعای چهل و هفتم از کتاب صحیفه سجادیه، در این اثر شرح داده شده است. تعریف دعا و فضیلت آن، شرایط کمال دعا، موانع استجاب دعا، اقسام دعا، عوامل موثر در استجاب دعا، روایت های صحیفه سجادیه، شرح ها و ترجمه های صحیفه سجادیه، تعداد دعا های صحیفه سجادیه، سرزمین عرفات و روز عرفه و ... بخشی از فصل هایی این کتاب است.

183. نسخه های خطی شروح و ترجمه های صحیفه سجادیه [فارسی]

حکیم، سید محمد حسین، قم، کتابخانه بزرگ حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی، چاپ اول، 1382، 208 صفحه، وزیری.

این نوشتار، گزارشی است از نسخه های خطی شرح ها و ترجمه های صحیفه سجادیه. این کتاب فقط شرح ها و ترجمه هایی از صحیفه سجادیه را شامل می شود که نسخه یا نسخه هایی خطی از آنها هم اکنون در دسترس است که برای شناسایی آنها تمامی فهرست های نسخه های خطی مربوط به کتابخانه های مختلف ایران و دیگر کشورها به دقت بررسی شده است. مؤلف، مطالب خود را در دو بخش کتابشناسی و نسخه شناسی آورده است. نخست تا آنجا که مقدور بوده توضیحاتی جامع درباره کتابشناسی هر اثر شامل (نام کتاب، نام نگارنده، سال نگارش و...) ارائه داده و سپس

ص: 265

آغاز و انجام نسبتاً مفصلی از هر کتاب آورده شده است تا در معرفی سبک هر اثر سودمند واقع شود. آنگاه به نسخه شناسی پرداخته و مشخصات هر نسخه ذکر شده است.

سیر تاریخی صحیفه پژوهی، مستدرکات صحیفه سجادیه، کتابشناسی صحیفه سجادیه، دست نوشته های کهن صحیفه تا قرن دهم، شروح و ترجمه های صحیفه، آمال العارفین فی شرح صحیفه سیدالساجدین، تلخیص ریاض السالکین، شرح دعای السجاده، شفاء الصدور فی شرح الزبور، لغات صحیفه، نور الانوار فی شرح کلام خیر الاخیار و... از جمله مباحث کتاب می باشد.

184. نسخه شفاعخش: دعای پانزدهم صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

فتاحی معصوم، حسین؛ به اهتمام: کانون فرهنگی میثاق شهدا، مشهد، سخن گستر، 1386، 19 صفحه.

این اثر به شرح دعای پانزدهم صحیفه سجادیه می پردازد. دعای پانزدهم صحیفه سجادیه در 7 فراز تنظیم شده و موضوع اصلی آن دعا در هنگام بیماری است.

185. نسیم بهشت: شرح صحیفه ی سجادیه [فارسی - عربی]

شریعتمداری، محمدتقی، تهران، انتشارات گلستان کوثر، 1393، 352 صفحه،

در این کتاب به شرح و توضیح بخش های از دعا های صحیفه سجادیه پرداخته اند. استفاده از مطالب این کتاب اگرچه به زبان فارسی روان نگاشته شده است نیازمند آشنایی با مقدمات علمی است. در جلد اول این کتاب شرح بیست دعای اول صحیفه سجادیه آمده است. این کتاب، شرح به معنای رایج آن نیست که متکفل توضیح تمام جملات صحیفه باشد؛ بلکه مجموعه

یادداشت های علمی است که ذیل برخی از جملات صحیفه نوشته شده و ذیل جملات آن به ترتیب ورود در صحیفه مرتب شده اند.

درایتی، مصطفی و همکاران، تهران، مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، چاپ اول، 1377، 637 صفحه، وزیری.

نمایه نامه موضوعی حاضر با روشی نوین و ابتکاری، متن ارزشمند و با شکوه صحیفه سجاده را برای پژوهشگران قابل دسترس کرده است. از آنجایی که صحیفه سجاده موجود، دارای 54 دعاست. آنچه که از متن کتاب بر می آید، تعداد دعاهای آن 75 بوده که 21 دعای آن مفقود شده است. عالمان بزرگواری بر این صحیفه، مستدرکاتی نگاشته اند که در برخی به دعاهای مفقود شده اشاره شده است و در برخی دعاهای دیگر منسوب به امام سجاد (علیه السلام) را از طرق و اسناد مختلف، بر آن افزوده اند.

«سید محمدباقر ابطحی اصفهانی» با ترکیبی از صحیفه سجاده کامله و پنج کتاب مستدرک دیگر، اثری جدید به نام «الصحیفه السجاده الجامعه» پدید آورده، که تقریباً تمامی دعاهای منسوب به حضرت زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) را یکجا عرضه می کند. این کتاب با تصحیح، تعلیق و توضیحات مفید ایشان با چاپی چشم نواز از طرف موسسه امام مهدی (عج) ارائه شده است. مجموعه دعاهای در این صحیفه، به 270 دعا افزایش یافته و اسناد و مأخذ آن همراه با تحقیقی کامل در سلسله رواه و فهرست های گوناگون، بهره برداری از آن را فزونی بخشیده است.

کتاب حاضر به علت جامعیت دعاها؛ محور و مبنای تهیه «نمایه نامه موضوعی» قرار گرفته است. این نمایه موضوعی شامل تمام ادعیه مأثور و منسوب به امام سجاد (علیه السلام) می باشد اعم از صحیفه مشهور و سایر صحائف غیر مشهور. مؤلف در مقدمه، کتاب «الصحیفه السجاده الجامعه» را معرفی کرده، سپس ضرورت پرداختن به فرهنگ دعا و نیایش را یادآوری و آنگاه پیشینه معجم نویسی و روش های آن را بیان می کند. بعد از مقدمه موضوع های صحیفه در قالب الفاظ و واژه ها با آدرس

شماره دعا آورده شده است. در بخش دیگر متن کامل «الصحفیه السجادیة الجامعه» - که شامل 270 نیایش امام سجاد (علیه السلام) است - آمده است. در بخش دیگر نیز، ریشه و معانی لغات صحیفه سجادیه به ترتیب ذکر شده است. در این فرهنگ بیش از 7500 مدخل اصلی و 3500 مدخل ارجاعی و 800 معادل فارسی گزینش و در مجموع 20000 مورد، ثبت اطلاعات صورت گرفته است. و جلد دوم که با عنوان «المعجم المفهرس لالفاظ الصحیفه السجادیة الجامعه» به چاپ رسیده، در حقیقت الالفاظ صحیفه سجادیه است که به شماره دعا و بخش های دعا که در جلد اول موجود است ارجاع می دهد.

187. نورالافاق شرح دعای مکارم الاخلاق [فارسی - عربی]

ذوعلم، محمدحسین؛ تصحیح و تحشیه علی ذوعلم، تهران، انتشارات رایحه عترت، چاپ دوم، 1393، 412ص.

موضوع اصلی کتاب، شرح دعای شریف مکارم الاخلاق است که با استناد و استفاده از آیات قرآن کریم و احادیث اهل بیت علیهم السلام و نیز ذکر حکایات و روایات تاریخی، خواننده را به نکات این دعای شریف آشنا می سازد. در این اثر همراه با شرح دعا، به مناسبت، هم اصول عقاید به طور مختصر و اجمالی بیان شده و هم به تربیت، نکاتی درباره الگوها و نمونه های عینی و عملی اخلاق الهی - یعنی پیامبر اکرم و صدیقه کبری و ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین - ارائه شده که مجموعه کاملی را از سه رکن اساسی برای تربیت انسان، تشکیل می دهد. این سه رکن عبارتند از: رکن اول: اعتقاد و باور به حقایق و اصولی که پشتوانه نظری و اعتقادی ارزش های اخلاقی باشد؛ رکن دوم: ارزش ها و اصول اخلاقی و نیز راهکارها و شیوه های رسیدن به آن اصول است و رکن سوم وجود نمونه های عینی و اسوه های عملی است که امکان پذیر بودن عمل به ارزش ها و اصول اخلاقی را ثابت می کند.

جزائری، سید نعمت الله، بیروت، دارالمحجۃ البیضاء؛ دارالرسول الاکرم، چاپ اول، 1420ق، 408 صفحه، وزیری.

در این نوشتار از منظر قرآنی و روایی به شرح و تفسیر ادعیه سجاده پرداخته شده است. بدین صورت که نگارنده برای تبیین مفاد این ادعیه مفردات مهم مندرج در دعا و فقرات مهم آن را ذکر کرده و پس از بیان مفهوم و معنای آنها، آیاتی از قرآن کریم و روایاتی از معصومین (علیه السلام) را که در ارتباط با موضوع و مفاد آن دعا و مضامین عالی عرفانی و اخلاقی آن است را ذکر کرده و با استفاده از سخنان برخی دیگر از اندیشمندان اسلامی به شرح و تفسیر دعاهاى امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه سجاده می پردازد. نگارنده از جوانب گوناگون به واژه های کلیدی موجود در دعا توجه کرده و سعی نموده است مراد امام سجاد (علیه السلام) از ذکر این کلمات یا جملات و پیوند دادن این جملات با آیات و روایات را تبیین نماید و از لحاظ لغوی و ادبی نیز سخنان آن حضرت را شرح نماید. به عنوان مثال اگر در دعایی صحبت از ملائکه می شود نگارنده آیات و روایاتی که مربوط به ملائکه و انواع آنها و کارهای مختلفی که آنان انجام می دهند ذکر کرده و از ابعاد گوناگون به توصیف ملائکه و اعمال آنان می پردازد.

189. نیایش عرشیان : واژگان صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

قره الاعیان، زهرا و فاطمه لاجوردی؛ ترجمه و شرح متن سید علینقی فیض الاسلام، تهران، انتشارات فقیه، چاپ اول، 1392، 572 صفحه.

این اثر با تمرکز بر واژگان صحیفه به واکاوی لغات پرداخته است. نویسندگان در مقدمه کتاب درباره شیوه کارشان چنین توضیح می دهند:

1- ابتدا واژه های صحیفه سجاده استخراج گردیده، سپس با جستجو در کتابهای معتبر لغت، معنایی که با موضوع سخن مرتبط بوده، انتخاب و نگاشته شده است.

2- در بررسی واژگان، واژه مورد نظر در صورتی که جمع بوده، مفرد آن مشخص گردیده و در صورتی که ترکیبی بوده، تفکیک شده است، سپس ترجمه لغت و نهایتاً ریشه آن ارائه گردیده است.

3- در مواردی که کلمه ای نیاز به توضیح بیشتر داشته، شرح جامعتری در ذیل کلمه مورد نظر آمده است.

4- ضمائر در آخر کلمات معنا شده اند تا برای مخاطبان فارسی زبان روان تر باشد. مانند: اقنانا

5- در مرحله تفکیک، افعالی که به جهت عواملی چون نصب، جزم و... تغییر یافته اند، فعل به صورت اصلی اش نوشته شده است.

6- واژه ها با توجه به شرایطشان در جمله ترجمه شده اند.

7- از آوردن مجدد ریشه واژه هایی که تغییری در آنها صورت نگرفته است، خودداری شده است.

8- - در همه واژه ها از آوردن تنوین روی حرف آخر کلمه پرهیز شده است.

9- صفحات خالی و بدون متن پایان بعضی از دعاها به جمله ای زیبا اختصاص یافته که تخصیص این جملات برگرفته از کلمات گهربار در دعاهای حضرت سجاد(علیه السلام) بوده و خارج از الگوی اصلی کتاب صحیفه سجادیه ترجمه و شرح مرحوم حاج سید علینقی فیض الاسلام می باشد.

190. نیایش معلولین: ادعیه امام سجاد(علیه السلام) در دشواری ها و نیازها [فارسی - عربی]

صلواتی، محمود، ویراستار، محمد نوری، قم، دفتر فرهنگ معلولین، 1391، 80ص،، پالتویی.

در این اثر مضمون و محتوای همه ادعیه اختصاص به معلولان و بیان نیازها، آلام و درد دل های معلولان است. زندگی معلولان سراسر رنج و دشواری است اما همه اینها را با توکل به خداوند و اتکاء بر توانایی های خود، تحمل می کنند و خود را

راضی در پناه خداوند حس می نمایند. معلولان با زمزمه این نیایش ها به درمان روح و روان خود می پردازند. این جلد شامل گزیده ای از ادعیه امام سجاده (علیه السلام) است که توسط آقای محمود صلواتی آماده شده است. در هر دعا نخست متن عربی، سپس ترجمه آن آمده است. مولف با ششم شاعرانه و ادبی خود به ترجمه دعاها اقدام و تلاش نموده ترجمه ای دلنشین عرضه کند.

[و]

191. وقتی بارون بارون می باره: برگرفته از دعای نوزدهم صحیفه سجاده [فارسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، تهران، نشر جمال، چاپ اول، 1386، 12 صفحه، خشتی.

این کتاب برگرفته از دعای نوزدهم صحیفه سجاده است که مطالب آن می تواند گامی کوچک به دنیای بزرگ صحیفه سجاده شمرده شود در این دعا، امام سجاده (علیه السلام) ما را به فهمی الهی در مطالعه پدیده های هستی رهنمود می سازند. امام سجاده علیه السلام باران را به عنوان مخلوق خدا و نشانه ای از رحمت پروردگار به ما می شناساند. اگر فرزندان ما به طبیعت به عنوان آفریده ی پروردگار و آینه ی جمال خدای بزرگ بنگرند، هم از تماشای آن بیشتر لذت می برند و هم به علم و دانش، بیشتری علاقمند می گردند و در نهایت از توحید عمیق تری برخوردار می شوند. این کتاب برداشتی از دعای نوزدهم صحیفه سجاده است که برای کودکان تهیه شده است.

ص: 271

192. همایش صحیفه :ویژه نامه نشست مقدماتی همایش بین المللی امام سجاد(علیه السلام) (شماره دوم - بیست وهفتم مرداد ماه 1386 [فارسی])

ستاد برگزاری چهارمین اجلاس مجمع عمومی مجمع جهانی اهل بیت(علیه السلام) و نشست مقدماتی همایش امام سجاد (علیه السلام)، قم، مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، 1386 ، 40 صفحه.

ص:272

فصل دوم: ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه

1. پیشوای چهره بر خاک ساینندگان « صحیفه سجادیه » [فارسی - عربی]

فولادوند، محمد مهدی (ترجمه)، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، چاپ اول، 1379، 419 صفحه، وزیری.

2. ترجمه ساده و روان صحیفه کامله سجادیه زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله) [فارسی - عربی]

مجاهدی، محمد علی (مترجم)، قم، موسسه انتشارات حضور، چاپ اول، 1383، 416 صفحه، وزیری.

3. ترجمه صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

رضایی، محمد مهدی (مترجم)، ویراستار: مؤذن زاده، رضا، قم، نشر جمال، 1383 چاپ اول، 280 صفحه، پالتویی؛ قم، انتشارات اسوه، چاپ اول، 1383، 328 صفحه، رقعی. قم، منشور وحی، چاپ اول، 1384، 328 صفحه، رقعی.

4. ترجمه صحیفه کامله سجادیه [فارسی - عربی]

انصاریان، حسین، ویرایش: حسین استاد ولی، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ سیزدهم، 1382، 320 صفحه، وزیری.

5. ترجمه صحیفه کامله سجادیه حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

حسینی، جعفر (مترجم)، قم دار الثقلین، چاپ اول، 1380، 344 صفحه.

6. ترجمه منظوم صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

تشکری آرانی، شهاب، تهران، انتشارات اسوه، چاپ اول، 1388، 340 صفحه، رقعی.

7. ترجمه و شرح صحیفه کامله سجادیه [فارسی - عربی]

فیض الاسلام، سید علی نقی، تهران، 1376ق، 403 صفحه، وزیری، تهران، مرکز نشر آثار فیض. الاسلام 1366، 420 صفحه، تهران: 1367، 422 صفحه؛ تهران: فقیه، 1369، 410 صفحه؛ تهران: فیض الاسلام، 1369، 410 صفحه.

8. ترجمه و شرح و توضیح صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

واحد مطالعات و تحقیقات اسلامی سازمان اوقاف، (زیر نظر)، تهران، اسوه، سازمان اوقاف و امور خیریه، چاپ چهارم، 1381، 572، صفحه، وزیری.

9. ترجمه و شرح صحیفه کامله سجادیه: پنجاه و چهار دعای امام زین العابدین (علیه السلام) (بریل) [فارسی - عربی]

فیض الاسلام (مترجم و شارح)، خطاط: طاهر خوشنویس، تهران، مجتمع خدمات بهزیسی نابینایان رودکی، 1377، (5 جلد)، «به زبان بریل ویژه نابینایان».

10. ترنم های آسمانی: ترجمه منظوم صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

کفاش، محمدناصر، مشهد: عروج اندیشه، 1391، 180 صفحه.

نویسنده در این کتاب 55 نیایش از صحیفه سجادیه را به صورت نظم ترجمه کرده است. که تعدادی از آنها عبارتند از: در ستایش خدای عزوجل، پس از ستایش در طلب رحمت به رسول خدا (صلی الله علیه و آله)، در طلب رحمت بر حاملان عرش و فرشتگان مقرب، در ذکر خاندان حضرت محمد (صلی الله علیه و آله)، در طلب رحمت بر پیروان پیامبر و ... همچنین در ابتدای کتاب شعری از نورالدین عبدالرحمان جامی در فضیلت حضرت امام سجاد علیه السلام آورده شده است.

ص: 274

11. در خلوت عابدین: ترجمه منظوم صحیفه سجاده امام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

توکلی، علی (سراینده)، مشهد، نشر مرندیز، چاپ اول، 1379، 302 صفحه، وزیری.

12. دعای عرفه حضرت امام سجاده (علیه السلام) [فارسی - عربی]

یاسی پور، غلامرضا (مترجم)، تهران، انتشارات هنر و اندیشه، 1388، 101 صفحه.

13. سجاده عشق: ترجمه ای منظوم از صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

ظهرایی جمکرانی، ابراهیم، قم، انتشارات مشهور، چاپ اول، 1385، 110 صفحه، رقعی.

14. سرود آسمانی: نیایش های جاودانی حضرت امام علی بن الحسین (علیه السلام) (صحیفه سجاده) [فارسی - عربی]

موسوی گرمارودی، علی، (مترجم)، تهران، شهر کتاب، هومس، چاپ اول، 1386، 464 صفحه، وزیری.

15. سفینه نور: پرتوی از صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

محروقی، مجید، تهران، مجید محروقی، چاپ اول، 1382، 230 صفحه.

عنوان دیگر: سفینه نور: منظومه صحیفه کامله سجاده.

16. صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

خلخال، کاظم (ترجمه)، مقدمه: شهید سید محمد باقر صدر، تهران، انتشارات کاظمی، 1362، 658 صفحه.

17. صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

اسدی توپسرکانی، سهراب، ویراستار: اسماعیلی، سلیمان، تهران، انتشارات ستایش حور، چاپ اول، 1384، 350 صفحه، وزیری.

18. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

مبشری، اسدالله (مترجم)، با مقدمه: مهدی بازرگان، تهران، انتشارت نشرنی، چاپ دوم، 1381، 330 صفحه، وزیری.

19. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

شعرانی، ابوالحسن (ترجمه)، تهران، [بی نا]، 1378، 260 صفحه، رقعی.

20. صحیفه سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

محمودزاده، محسن (مترجم)، تهران، نشر محمد، چاپ اول، 1381، 244 صفحه، وزیری.

21. صحیفه سجادیه امام علی بن الحسین (علیه السلام) با ترجمه فارسی [فارسی - عربی]

ممدوحی کرمانشاهی، حسن (مترجم)، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1385، 448 صفحه، وزیری.

22. صحیفه سجادیه به روایت ابن شکیب [فارسی - عربی]

سجادی، سیداحمد (به اهتمام)، قم، موسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (س)، چاپ اول، 1383، 360 صفحه، وزیری.

23. صحیفه سجادیه کامله [فارسی - عربی]

عقیقی بخشایشی، عبدالرحیم (مترجم)، قم، دفتر نشر نوید اسلام، چاپ اول، 1381، 420 صفحه، وزیری.

24. صحیفه سجادیه منظوم [فارسی - عربی]

سلطانی لرگانی کجویی، محمد حسین (شاعر)، تهران، انتشارات آرون، چاپ اول، 1379، 286 صفحه، وزیری.

25. صحیفه سجادیه منظوم [فارسی - عربی]

اسدی توپسرکانی، سهراب (مترجم)، تهران، انتشارات راه ظفر، چاپ اول، 1382 صفحه، 350 صفحه، وزیری.

26. صحیفه سجادیه همراه با رساله حقوق [فارسی - عربی]

راشدی، لطیف (مترجم)، ویراستار: باقریان، سیدرضا، تهران، شرکت چاپ و نشر بین الملل، چاپ سوم، 1385، 488 صفحه، وزیری.

27. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

اسماعیل زاده، رسول (مترجم)، تهران، موسسه الهدی، چاپ اول، 1382، 408 صفحه، وزیری.

28. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

آیتی، حمید (مترجم)، ویراستار: اسوار، موسی، خطاط: ناصری، کاظم، سیمون، پرفکر (مذهب)، تهران، انتشارات صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران (سروش)، چاپ چهارم، 1380، 380 صفحه، وزیری.

29. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

تقدسی نیا، خسرو (مترجم)، قم، موسسه فرهنگی انتشاراتی ائمه (علیه السلام)، چاپ اول، 1381، 324 صفحه، وزیری

30. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

حجتی، سیدمهدی (مترجم)، قم، انتشارات بخشایش، چاپ اول، 1383، 292 صفحه، وزیری.

31. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

صلواتی، محمود (مترجم)، اصفهان، موسسه فرهنگی انتشاراتی فرهنگ مردم، مبارک، چاپ اول، 1381، 320 صفحه، رقعی.

32. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

فاضل، جواد (مترجم)، ویراستار: دهنوی، حسین، قم، انتشارات پارسایان، چاپ سوم، 1383، 380 صفحه، وزیری. قم، انتشارات شهاب الدین، چاپ اول، 1382، 376 صفحه، وزیری. قم، انتشارات روایت قلم، چاپ اول، 1385، 376 صفحه، وزیری.

33. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

فرمودی، محمد (مصحح)، قم، انتشارات ارمغان یوسف، چاپ اول، 1385، 416 صفحه، جیبی.

34. صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

مولوی نیا، جواد (مترجم)، قم، انتشارات مصطفی، چاپ اول، 1380، 320 صفحه، وزیری.

35. صحیفه سجادیه: زیور آل محمد (صلی الله علیه و آله): سخنان حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

الهی قمشه ای، مهدی (مترجم)، ویراستار: سید حسین وزیری، تهران، موسسه انتشاراتی دانش هوشیار، چاپ اول، 1384، 344 صفحه، وزیری. ، قم، نیلوفرانه، چاپ اول، 1382، 416 صفحه، جیبی.

36. صحیفه سجادیه: مجموعه دعاهاى امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

قمی، عباس (نویسنده)، مترجم: مهدی، الهی قمشه ای، قم، انتشارات وفا، چاپ اول، 1384، 352 صفحه، وزیری.

37. صحیفه کامله سجادیه [فارسی - عربی]

بلاغی، سید صدرالدین (مترجم)، ویراستار: سیروس صدوقی، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ اول، 1380، 264 صفحه، وزیری؛ تهران، شرکت سهامی انتشار

کتاب ؛ انتشارات حسینییه ارشاد ، 1361 ، 660 صفحه ؛ تهران ، محمود آخوندی ، چاپ سوم ، 1361 ، 322 صفحه .

38. صحیفه کامله سجادیه [فارسی - عربی]

رجالی تهرانی، علیرضا (مترجم)، قم، انتشارات خادم الرضا (علیه السلام)، چاپ هشتم، 1385، 480 صفحه، وزیری.

39. صحیفه کامله سجادیه [فارسی - عربی]

صفایی، غلامعلی (مترجم)، خطاط : حمزه اکبری، تهران، موسسه فرهنگی قدرو لایت، چاپ اول، 1382، 324 صفحه، وزیری.

40. صحیفه کامله سجادیه: زیورآل محمد (صلی الله علیه و آله)، یا انجیل اهل بیت (علیهم السلام)، متن کامل صحیفه سجادیه با ترجمه [فارسی - عربی]

عمادزاده، حسین (مترجم)، به اهتمام: محمود فرهادی، تهران، انتشارات گلبرگ، چاپ دوم، 1381، 384 صفحه، جیبی.

41. صحیفه کامله سجادیه: شیوه نوین در ترجمه متن و لغات به همراه فهرست موضوعی و تفصیلی [فارسی - عربی]

هاشمی، سید جواد، (مترجم)، تحقیق: زهره حمیدی، قم، انتشارات آیات بینات، چاپ اول، 1385، 584 صفحه، وزیری.

42. صحیفه کامله سجادیه: همراه با پیامهای پاسخگوی نیازها: شیوه های نوین در ترجمه و شرح متن و لغات و تفسیر نکات مهم [فارسی - عربی]

فتاحی، سید حمید، قم، انتشارات میرفتاح، چاپ اول، 1385، 720 صفحه، وزیری.

43. صحیفه کامله سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) با ترجمه منظوم [فارسی - عربی]

اصغری هشترودی، ناصر (مترجم)، تهران، انتشارات عارف کامل، چاپ اول، 1384، 376 صفحه، وزیری.

44. صحیفه کامله سجاده امام سجاد حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

رجبی، باقر (مترجم)، قم، مؤسسه انتشارات مشهور، چاپ اول، 1383، 318 صفحه، جیبی.

45. صحیفه کامله سجاده منظوم: قسمتی از دیوان نسیمی «وفا» [فارسی - عربی]

نسیمی، جمشید، تبریز، انتشارات اختر، چاپ اول، 1385، 143 صفحه.

46. صحیفه کامله سجاده همراه با مناجات خمسه عشر [فارسی - عربی]

مطوف راشدی، سعید (مترجم)، با مقدمه: لطیف راشدی، ویراستار: حسن عزیزی، قم، انتشارات صبح پیروزی، چاپ اول، 1385، 482 صفحه، وزیری.

47. صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

خلجی، محمدتقی (مترجم)، قم، انتشارات میثم تمار، چاپ اول، 1381، 424 صفحه، جیبی.

48. صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

شیروانی، علی (مترجم)، ویراستار: علی زینتی، قم، دارالفکر، چاپ اول، 1380، 274 صفحه، وزیری.

49. صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

عرب، یاسر (مترجم)، تهران، انتشارات گلی، چاپ اول، 1380، 460 صفحه، جیبی.

50. صحیفه کامله سجاده: با ترجمه دقیق و روان [فارسی - عربی]

جعفری، سیدعلیرضا (مترجم)، قم، انتشارات نبوغ، چاپ دوم، 1383، 370 صفحه، وزیری.

51. صحیفه کامله: مجموعه ادعیه حضرت امام علی بن الحسین (علیهما السلام) [فارسی - عربی]

جوادی، حیدر (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 672 صفحه، وزیری.

52. صحیفه کامله ی سجاده [فارسی - عربی]

استادولی، حسین (مترجم)، قم، انتشارات الهادی، چاپ دوم، 1384، 326 صفحه، وزیری.

53. صحیفه سجاده اثر گرانقدر حضرت امام سجاد زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

مجد، امید، (با ترجمه شعری) تهران، امیدمجد، 1385، 381 صفحه.

54. کتاب شریف صحیفه کامله سجاده: مجموعه دعاها ی امام علی بن الحسین حضرت سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

شاهمرادی، علی اکبر، قم، انتشارات عصر رهایی، چاپ اول، 1386، 336 صفحه، وزیری.

55. متن کامل صحیفه سجاده [فارسی - عربی]

رسولی، محمد (مترجم)؛ قم، انتشارات فاطمه الزهراء (س)، چاپ چهارم، 1388، 432 صفحه، رقعی.

56. مجموعه ی نظم صحیفه سجاده منطبق با ترجمه ی محمدتقی خلیجی [فارسی - عربی]

احمدی، سمیه، تهران، انتشارات کلام حق، 1391، 309 صفحه.

57. متن کامل صحیفه سجادیه [فارسی - عربی]

سپهر خراسانی، احمد (مترجم)، تهران، انتشارات اشرفی، چاپ اول، 1382، 504 صفحه، وزیری.

58. متن کامل صحیفه سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله) یا انجیل اهل بیت (علیهم السلام) [فارسی - عربی]

تهران، انتشارات بدرقه جاویدان، چاپ اول، 1384، 382 صفحه، وزیری.

59. متن کامل صحیفه سجادیه با ترجمه روان [فارسی - عربی]

محمدی اشتهدادی، محمد (مترجم)، بوشهر، انتشارات موعود اسلام، چاپ دوم، 1383، 640 صفحه، وزیری.

60. متن کامل صحیفه سجادیه حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

رحمت کاشانی، حامد (مترجم)، با مقدمه: سید کاظم ارفع، تهران، انتشارات پیام عدالت، چاپ سوم، 368 صفحه، وزیری.

61. متن کامل و ترجمه صحیفه کامله سجادیه بانضمام رساله الحقوق ودعاهایی دیگر از امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

عزیزی، عباس (مترجم)، قم، انتشارات صلاه، چاپ سوم، 1385، 400 صفحه، جیبی.

62. متن کامل و ترجمه صحیفه مبارکه سجادیه: انجیل اهل بیت (علیهم السلام) وزبور خاندان حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و ... [فارسی - عربی]

ثقفی تهرانی، حسن، تهران، انتشارات هاد، چاپ چهارم، 1384، 414 صفحه، وزیری.

63. متن کامل و ترجمه مبارکه سجاده [فارسی - عربی]

ارفع، سید کاظم، تهران، انتشارات فیض کاشانی، چاپ دوم، 1381، 372 صفحه، وزیری.

64. منظومه سجاده [فارسی - عربی]

جونپوری، سید سجاد حسین، هندوستان، لکهنو، 1377 ق.

65. نغمه های آسمانی، یا، (صحیفه سجاده منظوم) شامل 3805 بیت [فارسی - عربی]

شادرخ، سید حسین (شاعر)، تهران، انتشارات راه علم، چاپ اول، 1384، 344 صفحه، وزیری.

66. نگاهی منظوم به صحیفه سجاده [فارسی عربی]

تشکری آرانی، شهاب، قم: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، 1388.

67. نیایش های جاویدان: ترجمه منظوم صحیفه کامله سجاده [فارسی - عربی]

ثابتی، فرزین (شاعر)، تهران، انتشارات سبحان، چاپ اول، 1385، 200 صفحه، وزیری.

1. آشنایی با صحیفه سجادیه [انگلیسی]

مجددقیهی، محمدعلی؛ ترجمه کاظم بهوجانی، قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (صلی الله علیه و آله)، 2011م.، 152 صفحه.

از جمله موضوعات این کتاب می توان به عناوینی همچون: معرفی صحیفه سجادیه، زندگی امام سجاد علیه السلام، ترسیم کلی از مبارزه ائمه علیهم السلام، مسئولیت امام سجاد (علیه السلام)، دعای ختم قرآن اشاره نمود.

2. برای مامان و بابا [انگلیسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، قم، انتشارات انصاریان، 1393، 12 صفحه.

3. به سوی خوبی ها [انگلیسی]

حیدری ابهری، غلامرضا، مترجم عباس عندلیب، قم، انتشارات انصاریان، 1393، 12 صفحه.

4. ترجمه صحیفه کامله امام زین العابدین (علیه السلام) [اردو]

رضا، سید قاسم (مترجم)، لاهور، 1360 ق.، 900 صفحه،

5. ترجمه صحیفه کامله امام علی بن الحسین (علیه السلام) [اردو]

حسین، سید مهدی (مترجم)، لکنهو، تألیفات شیعه در شبه قاره هند، سید شهسوار حسین نقوی، قم، دلیل ما، ص 190»

6. ترجمه صحیفه کامله امام علی بن الحسین (علیه السلام) [اردو]

لکنهو، سید علی (مترجم)، لکنهو، 1984 م. «تألیفات شیعه در شبه قاره هند، سید شهسوار حسین نقوی، قم، دلیل ما، ص 190»

7. ترجمه صحیفه کامله امام علی بن الحسین (علیه السلام) [اردو]

هادی، محمد (مترجم)، «تألیفات شیعه در شبه قاره هند، سید شهنسوار حسین نقوی، قم، دلیل ما، ص 190»

8. چهارده اختر تابناک: زندگانی چهارده معصوم (علیهم السلام). امام زین العابدین (علیه السلام) [انگلیسی]

احمدی بیرجندی، احمد؛ مترجم احمد رضوانی، قم، بنیاد پژوهش های اسلامی، 1390، 44 صفحه.

این کتاب از کتاب "چهارده اختر تابناک: زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام (کوتاه و به زبان ساده)" برگزیده و ترجمه شده است.

9. دعای مکارم الاخلاق [انگلیسی]

گروهی از مترجمین، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، [بی تا]، 48 صفحه، رقعی.

10. دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجاده (1) [انگلیسی]

انصاریان، حسین؛ ترجمه: محمود فرخ پی، قم، انتشارات انصاریان، 2 جلد، وزیری،

این کتاب دربردارنده شرحی از زندگانی امام سجاد (علیه السلام) و سپس تفسیر 54 دعای صحیفه سجاده می باشد.

11. زیور آل محمد، انجیل اهل بیت (علیهم السلام)، صحیفه کامله [اردو]

اثر مولانا مفتی جعفر حسین صاحب که از سوی کتابخانه حیدری بمبئی و میرزا علی در سال 1379 ق در یک جلد به چاپ رسیده است. این کتاب با مقدمه ای در عظمت ابعاد معنوی و علمی صحیفه شروع شده و در آن 54 دعا به همراه ادعیه روزانه از حضرت امام سجاد (علیه السلام) ترجمه شده است.

12. الصحیفه الکامله السجاده [آلبانیایی]

سلیمانی، سلیم (مترجم)، مؤسسه اهل بیت کوزوو، 1999 م، 331 صفحه، جیبی.

این اثر از روی ترجمه بوسنیایی به زبان آلبانیایی ترجمه شده و شامل 54 دعای صحیفه، ادعیه روزانه و مناجات‌های 50 می باشد.

13. الصحیفه السجادیه. [آلبانیایی]

ترجمه آقای ادین لوحیا، به لحاظ تسلط وی به زبان آلبانیایی دارای نمودهای زیباشناختی و انعکاس دهنده جلوه های ادبی آن نیز هست.

14. الصحیفه السجادیه [آلبانیایی]

اصطفی، حاج سلیم (مترجم)، تحقیق: شیخ ولنت (عباس) مریا، تیرانا (آلبانی)، جمعیه النسیم؛ مرکز الابحاث القرآن والحديث، چاپ اول، 2008 م. 1429 ق، 511 صفحه، جیبی.

15. صحیفه سجادیه [اردو]

جوادی، علامه ذیشان حیدر (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 672 صفحه، وزیری

این کتاب با مقدمه ای در باب دعا و نیایش شروع شده و شامل این بخش ها می باشد: 68 دعای صحیفه، ادعیه روزانه، مناجات‌های 50 عشر و در نهایت شرح 68 دعای وارده می باشد. شارح در این اثر، از تحقیقات علامه مفتی جعفر حسین صاحب نیز استفاده کرده است.

16. صحیفه سجادیه [اردو]

حسینی صدرافاضل الکنهو، سیدمرتضی (تحقیق و ترجمه)، لاهور، مکتبه امامیه و اداره علوم آل محمد (صلی الله علیه و آله) لاهور، 1962-1958.

17. صحیفه سجادیه [اسپانیولی]

انزالدوا مورالس، محمدعلی (مترجم)، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، 1997 م.

اولین ترجمه صحیفه سجادیه توسط مرحوم محمد علی انزالدوا از اهالی مکزیک به زبان اسپانیولی است و مترجم از ترجمه انگلیسی آقای موهانی و اصل عربی آن

استفاده نموده است. همچنین مقدمه شهید محمد باقر صدر به همراه زندگی امام سجاد در ابتدای آن آمده است. اثر شامل ترجمه 54 دعای صحیفه می باشد.

18. صحیفه سجادیه [انگلیسی]

موهانی، احمد، و لاله بختیاری (مترجمان)، ویراستار: ضیاء الدین سعدی، انجمن امام صاحب الزمان (عج)، 1366 ش، 1987 م، 602 صفحه.

19. صحیفه السجادیه [انگلیسی]

موهانی، احمد (مترجم)، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت روابط بین الملل، 13405 ق، 1984 م، 632 صفحه، رقعی.

20. صحیفه سجادیه [انگلیسی]

این کتاب پس از ترجمه مقدمه آیت الله سید محمد باقر صدر، به ترجمه 54 دعا از صحیفه سجادیه پرداخته شده است.

21. الصحیفه الکامله السجادیه [انگلیسی]

چیتیک، ویلیام (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، 2006 م.

این اثر ترجمه ای دقیق و عالمانه از پژوهشگر بزرگ اسلامی، پروفیسور ویلیام چیتیک می باشد. مترجم ابتدا در مقدمه ای 30 صفحه ای به حیات امام، دعا و نیایش در اسلام، اسماء الهی، توحید و مفاهیمی مانند آن می پردازد و سپس با قرار دادن متن عربی و لفظ خوانی لاتین و ترجمه انگلیسی آن در مقابلش به آفرینش اثری پرداخته است که آوازه ای جهان شمول به صحیفه سجادیه بخشیده است.

22. الصحیفه السجادیه ادعیه و مناجات الامام علی بن الحسین (علیه السلام) [انگلیسی]

چیتیک، ویلیام (مترجم)، قم، نشر برگزیده، 301 صفحه، وزیری.

23. صحیفه العابدین فی حیاة الامام زین العابدین و سید الساجدین (علیه السلام) [اردو]

بلگرامی، سید اولاد حسین، (الذریعه، جلد 15، صفحه 22).

حسین، سید مسرور، 1929 م. «تألیفات شیعه در شبه قاره هند، سید شمسوار حسین نقوی، قم، دلیل ما، ص 190»

وسیلنوف، الکساندر (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1379، 480 صفحه، وزیری

مترجم در این اثر به ترجمه مقدمه پروفیسور ویلیام چیتیک به زبان بلغاری پرداخته و سپس 54 دعای صحیفه را برای اولین بار به زبان بلغاری ترجمه نموده است.

استروشنی، ملا معروف (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1376، 527 صفحه، وزیری

اثر شامل ترجمه 51 دعای صحیفه می باشد. ویژگی این اثر دارا بودن همزمان متن عربی، ترجمه فارسی و ترجمه تاجیکی به خط سریلیک می باشد.

مدنی، لافر (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1386، 475، صفحه، وزیری

مترجم با استفاده از متن عربی به ترجمه 54 دعای صحیفه پرداخته و در پایان مناجات خمسہ عشر آن امام را نیز ترجمه نموده است. اثر در 475 صفحه و برای اولین بار به زبان تامیل ترجمه شده و با متن عربی و در قطع وزیری منتشر شده است. این ترجمه در سایت های اینترنتی نیز قابل دسترسی می باشد. این اثر همچنین

در همان سال 2007 توسط سازمان حوزه ها و مدارس علمیه خارج کشور همراه با اصلاحات تجدید چاپ شد.

28. صحیفه سجادیه [تائی]

ترجمه به زبان تائی از حجت الاسلام شیخ غلامعلی اباذر. ایشان امام جمعه و مبلغ در پایتخت تایلند (بانکوک) می باشد.

(منبع سایت مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی).

29. الصحیفه السجادیه [ترکی]

حسینی (قره قوش)، سید سجاد (مترجم)، قم، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1376، 404 صفحه، رقعی.

30. صحیفه سجادیه [ترکی - آذربایجانی]

گروه مترجمین سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1382، 206 + 202 صفحه، وزیری

این اثر شامل متن عربی 54 دعای صحیفه در یک بخش کتاب و ترجمه آنها به زبان ترکی آذری و به الفبای سیریلیک در بخش دیگر آن می باشد.

31. صحیفه سجادیه [ترکی - آذری]

اسماعیل زاده، رسول، انتشارات بین المللی الهدی، 2003م.

اثر شامل متن عربی 54 دعای صحیفه در یک بخش کتاب و ترجمه آنها به زبان ترکی آذری و به الفبای سیریلیک در بخش دیگر آن می باشد. مترجم ترجمه قرآن کریم به زبان آذری را نیز در کارنامه خود دارد.

(منبع: سایت مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی)

32. صحیفه سجادیه [ترکی - استانبولی]

حسینی (قره قوش)، سید سجاد (مترجم)، ناشر: i m b c i l i k چاپ اول، 1996، چاپ چهارم، 2005 م، 415 صفحه، وزیری.

ص: 290

اثر شامل ترجمه ترکی استانبولی 54 دعای صحیفه می باشد که پس از پایان متن عربی هر دعا، ترجمه ترکی آن قرار گرفته است. ترجمه از اصل عربی صورت گرفته و در مواردی، از ترجمه مرحوم فیض الاسلام استفاده شده است.

33. صحیفه سجادیه [ترکی استانبولی]

ترابی، مرتضی (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، 1380، 440 صفحه، وزیری

مترجم پس از ذکر مقدمه کوتاهی درباره امام زین العابدین (علیه السلام) به ترجمه 54 دعای صحیفه و ادعیه روز پرداخته است.

34. صحیفه سجادیه [دانمارکی]

ترجمه به زبان دانمارکی از زکریا مجید. این ترجمه از سال 1386، شروع شده و به اتمام رسیده است.

(منبع: سایت مرکز ساماندهی ترجمه و نشر معارف اسلامی و علوم انسانی)

35. صحیفه سجادیه [روسی]

تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1376، 527 صفحه، وزیری

اثر شامل ترجمه 54 دعا به زبان روسی است. کتاب شامل دو بخش است که در یک بخش اصل عربی و در بخش دیگر آن ترجمه اثر چاپ شده است.

36. الصحیفه السجادیه [روسی]

قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، چاپ اول، 1381، 442 صفحه، وزیری.

37. صحیفه سجادیه [روسی]

تهران، انتشارات محبان الحسین (علیه السلام)، چاپ اول، 1380، 216 صفحه، رقعی

38. صحیفه سجادیه [روسی]

بنیاد مطالعات اسلامی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با همکاری انتشارات ایستوک در مسکو، ویراستار، «تاراس چرنینکو». (منبع: خبرگزاری کتاب ایران: 1388 / 9 / 16).

39. صحیفه سجادیه [سوئدی]

هاشمی، فضل الله (مترجم)

این ترجمه از انگلیسی به سوئدی صورت پذیرفته است

40. صحیفه سجادیه [فرانسوی]

مهدوی دامغانی، فریده (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1382، 22 + 237 صفحه .

این اثر با پیشگفتاری از مترجم درباره امام سجاد (علیه السلام) و اسناد صحیفه آغاز شده و سپس به ترجمه 61 دعای صحیفه، ادعیه روزانه و مناجات خمسه عشر پرداخته است. از خصوصیات این ترجمه در کنار هم قرار گرفتن متن عربی، لفظ خوانی لاتین آن و ترجمه فرانسه می باشد.

41. الصحیفه الکامله السجادیه [بوسنیایی]

روسمیر محمد و محمد علی هازیک (مترجم)، ناشر 1997 ، DLD م، 329 صفحه، رحلی،

این اثر، نخستین ترجمه صحیفه سجادیه به زبان بوسنیایی می باشد. مقدمه ای در باب اهل بیت علیهم السلام و صحیفه سجادیه دارد و پس از آن مناجات خمسه عشر ترجمه شده است.

42. الصحیفه الکامله السجادیه [ترکی استانبولی]

ترجمه: سید سجاد حسینی، قم، انتشارات مجمع جهانی اهل بیت (علیه السلام)، 1997 م، 404 صفحه، رقی.

43. صحیفه سجادیه [کردی]

حسینی موذن، سیدعلی (مترجم)، قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (صلی الله علیه و آله)، 1435ق.، 383 صفحه.

44. صحیفه سجادیه [کردی]

مرادی، توفیق (مترجم)، برای اداره کل تبلیغات اسلامی استان کردستان، قم، انتشارات کعبه دل، 1390، 513 صفحه.

45. الصحیفه السجادیه [مالایو]

ترجمه مالایو (اندونزی و مالزی) اثر جلال الدین رحمت که از سوی انتشارات شهید مطهری اندونزی در سال 1998 میلادی چاپ شده است.

46. فرازهایی از دعاهاى صحیفه سجادیه [به زبان های روسی و ازبکی و عربی و فارسی]

محدواف، فیض و دوران کریم اف با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در کشور ازبکستان (مترجم)، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، چاپ اول، 1387.

47. مطالعه صحیفه سجادیه [اردو]

حسینی جلالی، محمد حسین، ترجمه: طیب رضا نقوی، شیکاگو، انتشارات اوپن اسکول، 165 صفحه.

ص: 293

اشاره

فصل اول: شرح های رساله حقوق

فصل دوم: ترجمه های فارسی رساله حقوق

فصل سوم: ترجمه های غیر فارسی رساله حقوق

ص: 295

1. آئین بندگی: ترجمه رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

حسن زاده، صادق، قم، انتشارات کیش مهر، چاپ اول، 1386، 92 صفحه، رقعی.

رساله حقوق امام سجاد از آثار ماندگار فرهنگ شیعه است. این اثر حاوی یک دوره از مسئولیت ها و وظایف مسلمانان و مردم در قبال همه پدیده ها و حقایق هستی است. امام با دیدی وسیع علاوه بر ذکر مسئولیت مردم در مقابل همدیگر و وظایف آنها در مقابل خداوند از حقوق زیردستان، حقوق عبادات، حقوق اعضای بدن و حقوق پرندگان و حیوانات هم سخن گفته است. در واقع نظام اخلاقی اسلام و ابعاد اخلاق خانوادگی، اخلاق عبادی، اخلاق اجتماعی، اخلاق سیاسی و فرهنگی در این اثر آمده است. ترجمه روان و شیوای فارسی در صفحه سمت چپ و متن اعراب گذاری شده در صفحه سمت راست منعکس شده است. برخی از عناوین کتاب عبارت اند از: حق خدای تبارک و تعالی، حق خویشتن، حق زبان، حق گوش، حق چشم، دستت، حق پاهایت، حق گدا، حق آن کسی که از او چیزی بخواهند، حق کسی که تورا ارشاد نموده، حق کسی که به تو بدی کرده، حق عموم هم کیشان، حق اهل ذمه، از سخنان امام سجاد(علیه السلام) درباره زهد، نامه امام سجاد(علیه السلام) به محمد بن مسلم زهری که در آن وی را نصیحت کرده، سخنان کوتاه امام سجاد(علیه السلام)، حق نماز، حق روزه، حق صدقه، حق قربانی، حق آن که بر تو تسلط دارد، حق استاد تو، حق مالک، حق مردم زیرسلطه تو، حق دانش آموختگان تو، حق همسر، حق

برده، حق مادرت،

ص: 297

حق پدرت، حق فرزند، حق برادرت، حق آن که به تو نعمت رهایی داده، حق آن کس که به تو نیکی کرده، حق اذان گو، حق پیش نمازت، حق هم نشین، حق همسایه، حق دوست، حق شریک، حق دارایی، حق بستان کار، حق آن کس که با او نشست و برخاست داری، حق کسی که علیه تو شکایت کرده، حق خصمی که تو علیه او اقامه دعوی کرده ای، حق کسی که جویای تدبیر و نظر توست، حق مشاور، حق اندرز جوی تو، حق اندرز گوی تو، حق سالمند، حق خردسال...

2. اسلام و حقوق متقابل : شرحی بر رساله حقوق امام چهارم حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [فارسی - عربی]

میردامادی، سیدباقر، قم، انتشارات حضور، چاپ اول، 1391 ش.، 320 ص.، رقعی.

بیان و شرح درس هایی از رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) در موضوعات گوناگون، با استناد به آیات و روایات معصومین (علیه السلام) و طرح داستان هایی در این باره است. در ابتدای هر درس، یکی از این حقوق به همراه ترجمه آن بیان گردیده و سپس یک یا چند آیه در ارتباط با آن ذکر شده و در پایان هر مبحث، اشعاری به مناسبت ذکر گردیده است. حقوق خداوند، حقوق انسان ها، حقوق اعضای بدن بر انسان، حقوق عبادات بر انسان، حقوق سایر مردم و حقوق بستگان نسبی، عناوین بخش های شش گانه این نوشتار را به خود اختصاص داده است. البته در برخی از فصول، بحث های مفصل تری نیز مطرح گردیده که از آن جمله، می توان به نحوه برخورد اسلام با موضوع برده داری و اهداف اسلام از جنگ، اشاره نمود.

[ب]

3. بایسته ها در گفتار امام سجاد (علیه السلام): نکاتی از رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

حسینی، سیدحسین، تهران : انتشارات منیر، چاپ اول، 1393، 207 ص.

ص: 298

این کتاب از 4 بخش در 18 گفتار تشکیل شده است. حقوق از دیدگاه امام سجاده (علیه السلام)، نخستین حق، حق نفس، حق گوش، حق چشم، حق دست و پا، حق شکم، حق دامن، حق نماز، حق حج و روزه، حق صدقه، حق مال، حق برادر مومن، حق معلم، حق همسایه، حق معروف، حق جلیس و حق صاحب، حق شریک و حق غریم و حق خلیط هیجده گفتار این مجموعه را تشکیل می دهند.

4. بوسه می زنم بر او: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاده 3) [فارسی]

حیدری صدر، مهدی (شعر)، غلامرضا حیدری ابهری (نثر)، تصویر گر: کلثوم نظری، قم، نشر جمال، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

5. بی کران معارف: وظایف انسان در آینه رساله حقوق حضرت سجاده (علیه السلام) [فارسی-عربی]

اخوان، محمدعلی، قم، محمدعلی اخوان، بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1382، 64 صفحه، جیبی.

[ت]

6. تفصیل الحقوق: شرح روایی علی رساله الحقوق للامام السجاده (علیه السلام) [عربی]

رمزی طبسی، محمد حسن، مشهد، یوسف فاطمه (علیه السلام)، چاپ اول، 296 صفحه، وزیری.

7. توحید مفضل (ترکیب شده با رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام)) [فارسی]

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ساده نویسی، پاورقی و تحریر، سید جواد موسوی نجفی، مشهد، انتشارات اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1386، 179 صفحه، رقعی.

ص: 299

8. توخدای بی شریکی: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاده 1) [فارسی]

حیدری صدر، مهدی (شاعر)، غلامرضا حیدری ابهری (نثر)، تصویر گر: کلثوم نظری، قم، نشر جمال، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

[ح]

9. حق [فارسی - عربی]

ناصری، مهناز، تهران، انتشارات محراب عشق، چاپ اول، 1382، 45 صفحه.

این کتاب فرازهایی از کتاب ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاده (علیه السلام)، تألیف محمد سپهری می باشد

10. حق و تعالیم حقوقی در اسلام از منظر پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله) و امام علی (علیه السلام): به همراه رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی - عربی]

قلندری بردسیری، حمید و کاظم عابدینی، قم، انتشارات فراگفت، چاپ اول، 1386، 112 صفحه، رقعی.

نگارنده در کتاب حاضر به توضیح حق و تعالیم حقوقی در اسلام از دیدگاه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)، امیرالمومنین و امام سجاده (علیه السلام) پرداخته است.

11. حق و حقوق [فارسی - عربی]

موسوی خراسانی، حسن، قم، انتشارات نبوغ، چاپ اول، 1385، 175 صفحه، رقعی. عنوان روی جلد: حق و حقوق: شناخت الگوهای انواع حقوق، حق و حقوق از زبان امام سجاده «ع».

ص: 300

مجموعه آموزه های دینی و حدیثی در باب تعریف حق و باطل، معنای حقوق، امتیازات حق، و حق و حقوق از زبان امام سجاد(علیه السلام) است. حق همسر، حق والدین، حق مال، حق الناس و حقوق عبادات، از جمله این حقوق است که با ذکر داستانها و توصیه های اخلاقی نیز همراه است.

12. حقوق آموزش [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1389، 104 صفحه.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، پیرامون حقوق اخلاقی متقابل استاد و شاگرد مطالبی بیان شده است.

13. حقوق اجتماعی - 1 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 136 صفحه.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. حضرت امام سجاد علیه السلام در فرازهایی از رساله حقوق به تبیین حق همسایه و دوست پرداخته اند که در این نوشتار با محور قرار دادن این متن به تبیین حق همسایه و دوست پرداخته شده است.

14. حقوق اجتماعی - 2 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 152 صفحه.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. حضرت امام سجاد علیه السلام در فرازهایی از رساله حقوق به تبیین حق همنشین، حق هم کیش، حق بدی کننده و حق شاد کننده پرداخته اند، در این نوشتار با محور قرار دادن این متن به تبیین حقوق فوق پرداخته شده است.

یثیری کاشانی، سید محمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 160 صفحه.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. حضرت امام سجاد علیه السلام در فرازهایی از رساله حقوق به تبیین حق مشورت کننده، حق مشورت خواه، حق پند خواه، حق پند دهنده و حق طرفین دعوا پرداخته اند، در این نوشتار با محور قرار دادن این متن به تبیین حقوق فوق پرداخته شده است.

16. حقوق اخلاقی: براساس رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) و 150 نکته آموزنده و سازنده [فارسی - عربی]

مشفقی پور طالقانی، محمدرضا، تهران، انتشارات راستان، چاپ اول، 1380، 252 صفحه، رقعی.

در این کتاب که براساس رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) تدوین شده، مناسبات اخلاقی میان انسان و خدا، انسان و نفس، انسان و اعضا، انسان و افعال و انسان و دیگران، بررسی و تبیین شده است. افزون بر آن با استناد به آیات قرآن، احادیث و روایات در مورد حقی که در این ارتباط به وجود می آید، سخن می رود. برخی از حقوق عبارت اند از: حق خداوند، حق نفس، حق زبان، حق گوش، حق روزه، حق معلم، حق همسر، حق پدر، حق مشاور و حق سالخورده.

17. حقوق اخلاقی، اجتماعی در اسلام: ترجمه حقوق علامه نوری طبرسی به ضمیمه رساله حقوق پنجاه گانه امام سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

نوری، حسین بن محمد تقی، مترجم سید مرتضی حسینی اصفهانی، ویراستار سید مهدی حسینی، قم، انتشارات فرهنگ قرآن، 1388، 584 صفحه، وزیری.

ترجمه و تدوین بخشی از کتاب "دارالسلام فیما يتعلق بالرویا و المقام" نوشته حسین نوری طبرسی از علمای قرن چهاردهم هجری قمری است. در کتاب حاضر

مجموعه احادیثی در باب آداب اجتماعی و رعایت حقوق دیگران و همچنین توصیه های اخلاقی گردآوری شده است. نویسنده برای هر یک از توصیه های اخلاقی که با عنوان حقوق از آن ها یاد کرده، عنوانی انتخاب کرده و مباحث را بر اساس ترتیب الفبایی هر یک از حقوق تنظیم کرده است. مترجم کتاب، متن عربی احادیث را در پاورقی آورده و رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) را به پایان کتاب اضافه کرده است.

18. حقوق از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

عطایی، محمدحسین، مشهد، موسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب، چاپ اول، 1383، 76 صفحه، وزیری.

این کتاب دربردارنده سخنان گهربار و نظریات امام سجاد (علیه السلام) در رابطه با مساله حقوق است. افزون بر آن شرح مختصری از زندگینامه امام (علیه السلام) نیز در کتاب نگاشته شده است. برخی از موضوعات کتاب عبارتند از: حقوق اجتماعی، حقوق راهنمایان، حقوق زیردستان، حقوق خویشاوندان، حقوق افعال آدمی، حق اعضای بدن و ...

19. حقوق از دیدگاه امام سجاد علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) (شرح رساله الحقوق) [فارسی - عربی]

مشایخی، قدرت الله، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1379، 591 صفحه، وزیری.

پاره ای از مباحث کلامی و اخلاقی را در ضمن شرح رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) بیان کرده است. نویسنده در مقدمه، به تحلیل در باره مفهوم حق و حقوق به تبیین انواع و تقسیمات حق و هم چنین به حقوق از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) می پردازد و ضمن بررسی سند رساله حقوق و با استفاده از منابع شیعه بر صحت آن گواهی می دهد. وی از ترجمه ها و شرح های آن نیز نام می برد. نویسنده در این کتاب بندهایی از خطبه را با ترجمه فارسی همراه کرده و مضامین آن را با استناد به آیات

و احادیث و اقوال علما و عرفا و مفسران شرح داده است. علاوه بر حق خداوند و حق نفس و اعضای بدن و حق عبادات، حقوق این افراد و گروه ها نیز بیان شده است. سرفصل های اصلی کتاب عبارت اند از: حق خداوند، حق نفس و اعضای بدن (زبان، گوش، چشم، پا، دست، شکم، دامن)، حق افعال عبادی (نماز، روزه، حج، صدقه، قربانی)، حقوق پیشوایان (حق حاکم، استاد، مولا)، حقوق زیر دستان (مردم، شاگرد، همسر، برده)، حقوق خویشاوندان (مادر، پدر، فرزند، برادر)، حقوق عمومی (حق آزاد کننده، آزاد شده، احسان کننده، موذن، امام جماعت، همنشین، همسایه، همراه، شریک، مال، طلبکار، معاشر، مدعی و مدعا علیه، مشورت کننده، مشاور، نصیحت خواه، نصیحت کننده، بزرگ، کوچک، سائل و مسئول، خوشحال کننده، کسی که به توبدی کرده، همکیشان و حق اهل کتاب.

20. حقوق اسلامی شامل وظایف فردی و اجتماعی [علی بن حسین امام چهارم] [فارسی]

ناصری، علی اکبر، تهران، نشر کتاب، 1343، 283 صفحه.

21. حقوق اقتصادی [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 200ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حقوق صدقه، ثروت، بستانکار و سائل و مسئول پرداخته شده است.

22. حقوق جسم - 1 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1389، 86ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حق چشم، گوش، دست و پا پرداخته است.

ص: 304

23. حقوق جسم - 2 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1389.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حق نفس، غریزه جنسی، زبان و شکم پرداخته شده است.

24. حقوق حج [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1389، 88ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. حج و قربانی از جمله عبادات واجب بر عهده هر مسلمانی می باشند. امام سجاد علیه السلام در فرازهایی از رساله حقوق به بیان حج و قربانی پرداخته اند، که با رعایت آنها می توان از آثار این عبادت بهتر بهره مند شد. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، پیرامون حق حج و قربانی مطالبی بیان شده است.

25. حقوق خانواده - 1 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 172ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حق مادر، پدر، همسر و کودک پرداخته شده است.

26. حقوق خانواده - 2 [فارسی]

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 191ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حق فرزندان، برادر بزرگسالان پرداخته شده است.

یثیری کاشانی، سید محمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 134 ص.

این کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حق فرمانروا، حق اهل ذمه و حق زیردست پرداخته شده است.

28. حقوق شهروندی، حقوق همسایه به ضمیمه رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی - عربی]

روح بخش، سید علی، قم، انتشارات ورع، 1390، 128 ص،، رقعی.

در این نوشتار در دو بخش ابتدا به بحث درباره حقوق شهروندی و حقوق همسایه پرداخته شده و سپس مفاد رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) همراه با ترجمه آن درج گردیده است. نویسنده ابتدا تعریفی از همسایه و شهروند و نسبت بین آنها ارائه کرده و سپس اهمیت رعایت حقوق همسایه و مصادیق این حقوق را بیان کرده است. وی

تکریم همسایه، ترک آزار او، نیکی کردن به همسایه، احترام و اعتماد به او، بردباری در قبال آزار و اذیت همسایه، عفو و گذشت نسبت به خطاهای همسایه، کمک کردن به همسایه در حل مشکلات او، دفاع غیابی از همسایه، عیادت او، تعزیت همسایه و ترک عیب جوئی از همسایه را از مصادیق حقوق همسایه عنوان کرده و چگونگی رعایت حقوق همسایه در این امور را بیان کرده است. در بخش دوم متن رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) و ترجمه آن که در آن انواع حقوق اجتماعی از جمله حقوق همسایه و حقوق همشهری و شهروندی بیان شده است ذکر شده است.

29. حقوق فراموش شده (حضرت سجاد (علیه السلام)) [فارسی]

ا قدمی، عبدالکریم، تهران، [بی نا]، 1337 ش، 132 صفحه، وزیری.

30. حقوق متقابل در اسلام: شرح رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

فقیه، محسن، مشهد، موسسه انتشارات امامت، 1363، 419 صفحه.

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1389، 164ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق، به تبیین حقوق پروردگار بر انسان ها پرداخته شده است.

یثربی کاشانی، سیدمحمد، قم، انتشارات علامه بهبهانی، چاپ اول، 1390، 163ص.

کتاب حاضر شرحی بر کتاب "رساله حقوق" اثر امام سجاد (علیه السلام) است. حضرت امام سجاد علیه السلام در فرازهایی از رساله حقوق به تبیین حقوق نیکوکاران پرداخته

است. در این نوشتار با محور قرار دادن رساله حقوق به تبیین حق نیکوکار، حق امام جماعت و حق مؤذن پرداخته شده است.

[ار]

اخوت، زهرا سادات، کرج، سید محمود اخوت، چاپ اول، 1392، 48ص.

کتاب حاضر برگزیده کتاب «رساله ی حقوق امام سجاد علیه السلام» ترجمه شیخ صدوق است.

گلزاده غفوری، علی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1355، 223 صفحه، رقعی.

این کتاب ترجمه و شرحی از رساله حقوق امام سجاد است. مطالبی که در این کتاب به آنها اشاره شده است، عبارتند از:

حقوقی که به عهده داریم و باید آنها را انجام دهیم، حق آفریدگار بر ما، نسبت به اعضاء خود چه تکالیفی داریم؟، حق عبادات را چگونه ادا کنیم؟ حق کسانی که برای ما زحمت می کشند، یا، به هر ترتیبی به ما نیکی کرده اند؟ حقوق کسانی که تحت اداره ما هستند از نظر علم آموزی یا امور زندگی ...

35. رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

موسوی، سید عباس علی، بیروت، دارالمرتضی، 1431ق، چاپ هفتم، 255ص، وزیری.

این کتاب شرحی بر رساله حقوق امام سجاد علیه السلام است.

36. رساله الحقوق للامام السجاد (عليه السلام) والان العالمی لحقوق الانسان دراسه تربويه مقارنه [عربی]

جزایری، علی فاخر محسن، بغداد، جامعه بغداد (قسم العلوم التربويه والنفسیه)، 1431ق، 600ص.

37. رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام) [فارسی - عربی]

عقیل، محسن، ترجمه و تحقیق رضا جلیلی، قم، انتشارات مستجار، 1393، 495ص.

این اثر شرحی بر رساله حقوق امام سجاد علیه السلام است.

38. رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام): شرح نراقی [فارسی - عربی]

حیدری نراقی، علی محمد، قم، انتشارات مهدی نراقی، چاپ اول، 1385، 608 صفحه، وزیری.

نویسنده ابتدا فرازهایی از متن را نقل کرده و سپس به ترجمه و تحلیل آن پرداخته است. در تحلیل مفاهیم، از علوم زیست شناختی و علوم تربیتی و تفسیر استفاده شده است. برخی مباحث حقوقی از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) به صورت موضوعی فراهم آمده، عبارت اند از: حق خداوند، حق نفس، حق زبان، حق گوش، حق چشم، حق پا، حق دست، حق شکم، حق عورت، حق نماز، حق روزه، حق حج و قربانی،

ص: 308

حق صدقه، حق حاکم، حق استاد آموزگار، حقوق مالک و برده، حق رعیت، حق شاگرد، حق همسر، حق مادر و پدر، حق فرزند، حق برادر، حق احسان کننده، حق مؤذن، حق امام جماعت، حق هم نشین، حق همسایه، حق دوست و همراه، حق شریک، حق مال، حق طلب کار، حق مدعی و مدعی علیه، حق مشورت کننده و مشاور، حق نصیحت خواه و نصیحت کننده، حق بزرگسالان، حق خردسالان، حق مسائل و مسئل، حق خوشحال کننده، حق دشمن، حق هم کیشان، و حق اقلیت های دینی.

[س]

39. سبک زندگی بر اساس رساله امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

مقامی، مهدی، مشهد، موسسه فرهنگی تدبیر در قرآن و سیره، چاپ اول، 1392، 80ص.

در این نوشتار رساله حقوق امام سجاد بصورت تدبیری ارائه شده است برخی از ویژگی های این اثر عبارتند از:

یکم. هدف در این نوشتار، تبیین تدبیری و مجموعی است نه ترجمه.

دوم. تبیین نموداری رساله از ویژگی های این اثر است.

سوم. نثر ساده، روان و کاربردی در مقایسه با آثار مشابه، از دیگر مزایای آن است.

این کتاب از سه بخش تشکیل شده است. در بخش اول، حق خدا نسبت به خدا؛ در بخش دوم، حق خدا نسبت به انسان و در بخش پایانی نیز حقوق انسان نسبت به دیگران را که شامل پیشوایان، زبردستان، خویشاوندان و دیگر صاحبان حق می شود- از رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) استخراج کرده و در دسترس مخاطبان قرار داده است.

ص:309

40. سلسله رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) للناشئه [عربی]

اعداد مركز دار العلم للدراسات، بيروت، دارالمحججه البيضاء، 1423ق.، 150ص.، وزیری.

41. سیری در رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام): سلسله گفتارهای حضرت آیت الله سید محمد یثربی [فارسی - عربی]

یثربی کاشانی، سید محمد، قاسم نصیرزاده (تهیه کننده)، قم، فرهنگ آفتاب، چاپ سوم، 1384، 3 جلد، وزیری.

این کتاب مروری است تفصیلی به شرح مفاد رساله حقوق امام سجاد علیه السلام که شامل سلسله گفتارهای اخلاقی حضرت آیت الله سید محمد یثربی در تشریح رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام) می باشد. نویسنده در ضمن مباحث حقوق به مباحث اخلاقی می پردازد و در ذیل هر یک از حقوق توضیح مفصلی راجع به موضوع آن و

ابعاد مختلف آن حقوق ارائه می دهد. در این کتاب که در سه جلد تدوین شده ابتدا نگاهی به شخصیت و زندگانی امام سجاد علیه السلام به ویژه پس از واقعه کربلا صورت گرفته و دیدگاه شیعه و اهل سنت درباره این امام مطرح شده و ویژگی های اخلاقی ایشان تبیین گردیده است. آنگاه نگارنده به صورت مفصل انواع حقوق خداوند، انسان ها و اعضای بدن و حقوق سایر موجودات را بیان کرده است. وی ابتدا از حقوق خداوند شروع می کند و مهمترین حق خداوند بر بندگان را حق عبادت و طاعت انسان ها نسبت به خداوند دانسته و به همین مناسبت توضیحی درباره عبادت، انگیزه های عبادت، آفات عبادت، انواع عبادت، و ویژگی های عبادت حقیقی ارائه می نماید. در ادامه مباحث جلد اول کتاب حق نفس بر انسان، حق زبان، حق گوش و چشم، حق دست و پا، حق شکم، حق غریزه جنسی و شهوت، حق نماز، حق صدقه، حق حج، حق قربانی، حق فرمانروا و حق معلم به صورت مسبوط بیان شده است و در مورد هریک از این حقوق ابتدا متن رساله حقوق را ذکر کرده آنگاه به شرح مفاد متن می پردازد و از ابعاد مختلف درباره آن حق بحث می کند.

در جلد دوم از این مجموعه نیز ادامه حقوق مطرح شده که عبارت اند از حق مالک نسبت به برده یا بنده، حق رعیت نسبت به حاکم، حق دانش آموز نسبت به معلم، حق همسر نسبت به شوهر و بالعکس، حق برده و غلام نسبت به مولای خویش، حق مادر و پدر نسبت به فرزندان، حقوق فرزندان نسبت به والدین، حق برادر نسبی و دینی نسبت به برادر خویش، حق مولا بر بنده آزاد شده او و بالعکس، حق احسان کننده بر احسان شونده و حق مؤذن می باشد. در مورد هر یک از این حقوق نیز نویسنده به تناسب موضوع توضیحات مفصلی پیرامون آن حق می دهد. به عنوان مثال در مورد حقوق متقابل والدین و فرزندان مباحث مهمی در مورد خانواده و اخلاق و معاشرت افراد در محیط خانه ارائه می دهد و یا در مورد حقوق همسران نسبت به هم درباره مباحث زن و حقوق فردی، خانوادگی و

اجتماعی او مباحث مهمی مطرح می نماید. در جلد سوم و پایانی این مجموعه ادامه حقوق مطرح شده در رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) مانند حق امام جماعت، حقوق همنشین، حق همسایه، حقوق دوستان، حق شریک، حق ثروت، حق بستانکار (طلبکار)، حقوق و آداب معاشرت در اسلام، حقوق طرفین دعوا، حقوق مشورت کننده و مشورت شونده (مشورت دهنده)، حقوق افرادی که نصیحت خواه ما هستند، حقوق بزرگسالان و خردسالان، حق متقابل سائل و مسئول، حقوق شادمان کننده، حق بدی کننده، حق هم کیش و حقوق اهل ذمه بیان شده است. در پایان مباحثی درباره سند رساله حقوق و اثبات مستند بودن این رساله و استناد آن به امام سجاد مطرح شده است.

[ش]

42. شخصیت و عظمت حضرت امام زین العابدین(علیه السلام) و شرح حقوق خمسین [فارسی]

ترابی، ابوتراب، قم، انتشارات نسیم حیات، 1388، 404صفحه.

ص:311

43. شرح احکام القانونیه فی رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

عبودی، عباس، بیروت، منشورات الحلبي، 2012 م.، 192 ص.

44. شرح رساله حقوق از سرچشمه نور ولايت و حکمت مولانا علی بن الحسین بن ابیطالب علیه الصلوه والسلام [فارسی]

لطفی، اسماعیل، تهران، انتشارات ثامن الحجج، چاپ اول، 1387، 5 جلد، وزیری.

این اثر شرح و توضیح مختصری بر آموزه ها و معارف و تعالیمی است که در رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) آمده است. نگارنده در این مجموعه، مفاد 51 حق را با استفاده از آیات و روایات به تفصیل معرفی کرده و ابعاد مختلف آن را شرح داده است که

عبارتند از: ج 1: حاوی شرح ده حق؛ ج 2: حاوی حق صلاه، حق حج و حق صوم؛ ج 3: حاوی شرح ده حق؛ ج 4: حاوی شرح ده حق؛ ج 5: حاوی شرح 19 حق.

45. شرح رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

قبانجی، سید حسن، بیروت، مؤسسه دارالتفسیر، چاپ سوم، 1963 م، 2 جلد، وزیری؛ نجف اشرف، مطبعة الاداب، 1964 م، 660 صفحه، وزیری؛ قم، مؤسسه اسماعیلیان، 406، بیروت، دارالاضواء، 1409، 2 جلد، 1310 صفحه، وزیری.

46. شرح رساله الحقوق للامام زين العابدين علی بن الحسين (عليه السلام) [عربی]

درویش، سید طاهر عیسی، بیروت، دار و مکتبه الهلال؛ دارالبحار، چاپ اول، 2004 م، 247 صفحه، وزیری.

47. شرح رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

ساعدی نجفی، مهدی، بیروت، دار المرتضی، 1426 ق.، 864 ص.، وزیری.

48. شرح رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) و مختصری از زندگانی آن حضرت [فارسی]

حاجیانی دشتی، عباس، قم، انتشارات موعود اسلام، چاپ اول، 1387، 208 صفحه، وزیری.

مختصری از زندگانی امام سجاده (علیه السلام) و شرح و ترجمه مطالب مندرج در کتاب و رساله الحقوق منسوب به ایشان است. در نوشتار حاضر ابتدا گوشه ای از زندگانی و فضایل امام سجاده برشمرده شده و آنگاه اسناد روایی مربوط به کتاب رساله الحقوق بررسی شده است. در ادامه نگارنده ابتدا اصل متن عربی کتاب را ذکر کرده و پس از ترجمه توضیحاتی راجع به فقرات مهم آن ارائه می نماید. حقوق خداوند، اعضاء و جوارح

بدن انسان، حقوق رهبران و امامان، حقوق رعیت و زیردستان، حقوق خویشاوندان، حق نفس انسان بر او، بررسی معنای عبادت و اقسام عبادت کنندگان از مباحث مهم مندرج در این کتاب است.

49. شرحی بر رساله حقوق حضرت سجاده (علیه السلام) [فارسی]

میرتقی، مصطفی، یزد، مصطفی میرتقی، چاپ اول، 1372، 87 صفحه.

50. شرحی بر رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام): به پیوست متن اعلامیه ی جهانی حقوق بشر و اعلامیه ی اسلامی حقوق بشر

صحتی سهروردی، محمد، قم، فقه الثقلین، چاپ دوم، 1393، 405 صفحه.

[اص]

51. صاحبان حق در رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

محمدی راد، حمید، قم، دار الغدير، چاپ دوم، 1378، 224 صفحه، رقعی.

ص: 313

نویسنده با استفاده از آیات و احادیث معصومین (علیه السلام) و با شیوه ای اخلاقی به موضوع صاحبان حق پرداخته است. وی از رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) نیز بهره برده است. مؤلف ابتدا به بحث منشأ حقوق پرداخته است. آنگاه از حق خداوند و حق قرآن سخن به میان آورده است. سپس حق اعضاء و جوارح را بیان کرده است. انواع غذاهای حرام و میانه روی در خوردن غذای حلال از دیگر موضوعات این کتاب است.

52. صاحبان حقوق در رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

احمدی ندوشن، علیرضا، یزد، انتشارات نیکوروش، چاپ اول، 1381، 26 صفحه.

53. فی رحاب رساله الحقوق: شرح رساله الحقوق للامام زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

قاسم، نعیم، بیروت، دارالمحججه البیضاء، چاپ اول، 1424ق.، 685 صفحه، وزیری.

عنوان دیگر: شرح رساله الحقوق للامام زین العابدین (علیه السلام)

54. قبسات من رساله الحقوق [عربی]

القطیفی، ضیاء السید عدنان الخباز، قم، دار زین العابدین علیه السلام، چاپ اول، 1431ق.، 264 صفحه، وزیری.

55. القانون الاخلاقی فی رساله الحقوق للامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

مشایخی، قدرت الله، ترجمه کمال السید، قم، موسسه انصاریان، چاپ اول، 1432ق.، 672 ص.، وزیری.

رویکردی اخلاقی به حقوق با توجه به رساله الحقوق امام سجاد علیه السلام است. در این پژوهش به تجزیه و تحلیل مواد حقوقی مندرج در این رساله پرداخته شده و ابعاد مختلف حقوق اجتماعی و فردی از منظر امام سجاد بررسی گردیده است. نگارنده عناوین حقوقی رساله حقوق امام زین العابدین را به همراه متن مربوط به آن

ص: 314

ذکر نموده و سپس به شرح حقوق اعضای بدن انسان مانند چشم، گوش، پاها، دست ها، شکم، فرج (عورت) و حقوق عبادی مانند حق نماز، روزه، حج، صدقه (انفاق)، قربانی، حق حاکم بر رعیت، حق استاد بر شاگرد، مولی و عبد، رئیس و مرئوس، شاگرد بر معلم، زوج و زوجه، مالک و مملوک، حقوق خویشاوندان اعم از پدر و مادر، فرزند، برادر و سایر حقوق اجتماعی پرداخته است. در بخش دیگری از کتاب، حقوق خداوند بر انسان مانند حق اطاعت و بندگی و حقوق نفس بیان شده و ابعاد مختلف این موضوعات مورد بررسی اخلاقی و حقوقی قرار گرفته است. نگارنده برای شرح دیدگاه های امام سجاد از آیات، روایات و سایر موازین حقوقی و اخلاقی بهره گرفته و زوایای مختلف انواع حقوق را تبیین نموده است.

56. قصص و عبر من رساله الحقوق [عربی]

الزهیری الجعفری، اشرف، بیروت، دارالامیره للطباعة والنشر والتوزیع، چاپ اول، 1431ق.، 293ص.، وزیری.

[ک]

57. کودکان مواظب باش: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاد 5) [فارسی]

حیدری صدر، مهدی (شعر)، غلامرضا حیدری ابهری (نثر)، تصویرگر: کلثوم نظری، قم، نشر جمال، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

[گ]

58. گزیده رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی]

مجمع دینی صادقیه (گردآورنده)، تهران، انتشارات اندیشه پویا، چاپ اول، 1381، 172 صفحه، رفعی.

ص: 315

59. لحظه ای نشو غافل: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاده2) [فارسی]

حیدری صدر، مهدی (شعر)، غلامرضا حیدری ابهری (نثر)، تصویرگر: کلثوم نظری، قم، نشر جمال، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

60. مبانی قرآنی رساله الحقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

عرفانی طلب، حسینعلی، سبزواری، خمسه النجباء، چاپ اول، 1392، 252ص.

کتاب حاضر در اصل پایان نامه نویسنده در مقطع کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن و حدیث است. این اثر به شرح رساله حقوق امام سجاده علیه السلام می پردازد و مبنای هریک از حقوق مطرح شده در رساله حقوق امام سجاده در قرآن مورد بررسی قرار گرفته و آیات مربوطه آورده شده است. این اثر از پنج فصل تشکیل شده است که در فصل اول با عنوان کلیات و مفاهیم به کلیات تحقیق، معناشناسی واژه حق، مستندات قرآنی حق، سیری در زندگانی و حیات علمی امام سجاده (علیه السلام)، امام سجاده (علیه السلام) از دیدگاه شیعه و اهل سنت و آثار امام سجاده (علیه السلام) پرداخته شده است. فصل دوم حقوق الهی را مورد بررسی قرار داده است که مهم ترین موضوعات مطرح شده در آن عبارتند از: حق الله، حق الصلاة، حق الصوم و حق الصدقه. فصل سوم به حقوق فردی مشتمل بر حق نفس، حق اللسان، حق السمع، حق بصر، حق رجل، حق ید، حق بطن، حق فرج اشاره نموده است. فصل چهارم نیز به حقوق اجتماعی شامل: حق معلم، حق شاگرد، حق همسر، حق مادر، حق پدر، حق فرزند، حق برادر، حق مؤذن، حق همسایه، حق مال و ثروت و حق سائل و مسئول پرداخته شده است. در فصل پنجم به نتیجه گیری مباحث مطرح شده پرداخته است.

61. مدرسه امام سجاده (علیه السلام) [فارسی]

شعر از مهدی وحیدی صدر، نثر غلامرضا حیدری ابهری قم، نشر جمال، چاپ چهارم، 1387، 12 صفحه

کتاب مدرسه ی امام سجاد نخستین بازنویسی رساله حقوق برای کودکان است، که برای گروه سنی ب و ج تهیه گردیده است.

62. مثل عروسک ها : منظومه ای در باره حقوق بدن بر انسان: برداشتی آزاد از رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

علوی فرد، یحیی، قم : موسسه بوستان کتاب، 1392.30 ص.: مصور.

نویسنده در کتاب حاضر از رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) الهام گرفته و قصد داشته است تا به صورت غیر مستقیم نوجوانان را با بخشی از فضای روز قیامت آشنا کند. مثل عروسک ها یک داستان منظوم تخیلی - تمثیلی برای گروه سنی نوجوان است که موضوع آن به حقوق اعضای بدن بر انسان اختصاص دارد. نویسنده در این اثر سعی کرده که حقوق اعضای بدن و اهمیت آنها را به مخاطب یادآوری کند. او برای بیان این موضوع از داستانی تخیلی بهره برده که منظوم است. استفاده از وزن و قافیه در این اثر منظوم بر جذابیت کار افزوده است.

شخصیت اصلی این داستان، نوجوانی است که خواب وحشتناکی می بیند و اعضایش یکی یکی از او می گریزند و... داستان با بیداری او به پایان می رسد. این بیداری برای او خیلی خوشایند است. شاعر در ادامه اثر خود، به صورت غیر مستقیم فضای خواب را مثل فضای روز قیامت به تصویر می کشد که اعضا در آن به حرف می آیند. همچنین ترتیب فرار اعضا را به همان ترتیبی قرار می دهد که هنگام مرگ اتفاق می افتد.

ص: 317

عباس، محمدجلیل، بیروت، العتبه الحسینیه المقدسه (قسم العلاقات العامه) علی هامش مهرجان تراثیل سجاده الاول، چاپ اول، 1436ق.، 463ص.، وزیری.

64. منتخب رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام): شرح نراقی [فارسی - عربی] حیدری نراقی، علی محمد، قم، انتشارات مهدی نراقی، چاپ اول، 1387، 368 صفحه، جیبی.

65. منتخبی از رساله حقوق حضرت امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

دفتر نمایندگی سازمان تبلیغات اسلامی در کارخانه تولید آلومینیوم ایران (ایرالکو) (تهیه و تنظیم)، تهران، انتشارات ارغنون، چاپ اول، 1371، 59 صفحه، جیبی.

66. منشور حق: برگزیده ای از رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی - عربی]

تهران، انتشارات کارا، چاپ اول، 1380، 27 صفحه.

67. منشور متعالی حقوق در اسلام: رساله حقوق وجود مبارک امام سجاد(علیه السلام) [فارسی]

طباطبایی، سیدعلی، قم، مطبوعات دینی، چاپ اول، 1392، 116ص.

متن و ترجمه رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) می باشد که به همراه مقدمه مفصلی درباره آن، ارایه گردیده است. امام(علیه السلام) در این رساله، حقوق طیف وسیعی از افراد و اشیاء بر انسان را مورد توجه قرار داده که برخی از آن ها عبارت اند از: حق خداوند متعال، حق انسان بر خودش، حق اعضا و جوارح و اعمال عبادی و همچنین، حق اقشار گوناگون مردم. نگارنده در ابتدا مقدمه ای بر این اثر نوشته که حجم بیش تر مطالب کتاب را به خود اختصاص داده و در خلال آن، هشتاد نکته درباره این رساله، بیان نموده است. برخی از نکته ها بدین شرح است: مفهومی بودن حقوق و نه ماهوی بودن

آن، ارتباط ثبوت حقوق به بینش توحیدی، شناخت انسان، پیام انسان رشدیافته و به کمال رسیده، شناخت آزادی و اخلاق، ملاک انسانیت انسان، اصول حیات معقول انسانی، عبودیت و بندگی، نکته های مهم توحیدی، فقر محض بودن انسان، مطرح کردن نگاه های آلوده به عنوان علتی برای اضطراب قلب و راز قرارگرفتن دستور احسان به والدین در کنار فرمان توحید عبادی.

68. مهربان و خندان باش: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاده 4) [فارسی]

حیدری صدر، مهدی (شعر)، غلامرضا حیدری ابهری (نثر)، تصویرگر: کلثوم نظری، قم، نشر جمال، چاپ اول، 1388، 12 صفحه، خشتی.

ص: 319

فصل دوم: ترجمه های فارسی رساله حقوق

1. اساس عرفان واقعی : ترجمه ای روان بر رساله حقوق حضرت زین العابدین (علیه السلام) [فارسی عربی]

کاظمی، محسن، نشر میم، 1385، 96 صفحه.

2. ترجمه رساله حقوقی امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

بهتاش، محمدرضا (مترجم)، تهران، نشر سبحان، چاپ اول، 1389، 96 صفحه.

چاپ دوم، 1393.

3. ترجمه رساله الحقوق امام چهارم حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) به نظم فارسی [فارسی عربی]

راحتی سبزواری، حسن، مشهد: ضریح آفتاب، 1385، 79 صفحه.

4. ترجمه رساله الحقوق: به انضمام کلمات قصار آن حضرت (من کتاب تحف العقول عن آل الرسول للحرانی) [فارسی عربی]

نادری، غلام حسین، تهران، انتشارات اسلامی، 40 1360 صفحه .

5. ترجمه رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام): سیمای مؤمنین [فارسی عربی]

قبادی، محمدصادق، قم، انتشارات حلم، چاپ اول، 1385، 96 صفحه، جیبی.

در این نوشتار حقوقی را که حضرت امام سجاد (علیه السلام) ذکر کرده است. به صورت موضوعی دسته بندی شده و در هفت فصل بیان گردیده است. در فصل اول حق خداوند بر مردم چون: تقوی، نصیحت و همکاری برای اقامه حق در جامعه، نیکی، شکر، رضا و صبر، زیارت برادر مؤمن.. ذکر شده است. در فصل دوم حقوق اعضاء

و جوارح بدن چون حق نفس، حق زبان، حق گوش، حق چشم، حق پا، حق دست، حق شکم، حق عورت، بیان گردیده است. در فصل سوم حقوق واجبات مانند حق نماز، حق روزه، حق حج و قربانی، حق صدقه، برشمرده شده است. در فصل چهارم حقوق فرمانروایان و سرپرستان از قبیل حق معلم و حق ولی ذکر می شود. در فصل پنجم حق رعیت اعم از شاگرد، همسر و غلام بیان شده است و در فصل ششم حقوق خویشاوندان نسبت به هم و بالاخره در فصل هفتم نیز حقوق متقابل مردم نسبت هم بیان می گردد.

6. ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی عربی]

سپهری، محمد، قم، انتشارات دارالعلم، چاپ ششم، 1380، 196 صفحه، وزیری.

نویسنده در این کتاب با استفاده از آیات، روایات و سخنان دانشمندان اسلامی به شرح و بررسی انواع حقوق ذکر شده در کتاب رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) پرداخته است. وی ابتدا مروری به زندگی درخشان امام سجاد(علیه السلام) داشته و سپس به معرفی شیخ صدوق به عنوان یکی از دانشمندان فقها و محدثان بزرگ اسلامی که کتاب رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) از بین منابع روایی و کتاب های ایشان نقل شده است پرداخته است. نویسنده با اشاره به حوادث مهم دوران امام سجاد(علیه السلام) به معرفی و توصیف دو کتاب صحیفه سجادیه و رساله الحقوق آن امام و همچنین ترجمه ها و شرح های رساله الحقوق و بررسی سند این رساله و ارائه متن رساله و ترجمه آن، به شرح مفاد این رساله پرداخته است. نویسنده هریک از حقوق را به صورت جداگانه ذکر کرده و سپس توضیحی کلی درباره مفهوم آن حق ارائه کرده و آنگاه با استفاده از آیات قرآن و روایات معصومین به توضیح بیشتر مفاد حقوق الهی، حقوق انسان ها و حقوق سایر جانداران پرداخته است. وی همچنین اشعاری از شاعران، سخنانی از متفکران غیراسلامی و اسلامی نیز در تبیین سخنان خویش استفاده نموده است. حقوقی را که وی طبق متن رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) به آنها اشاره کرده و شرح

می نماید عبارت از: حق خداوند بر بندگان، حق نفس انسان بر او، حق زبان، حق گوش، حق پاها، حق معده و حق عورت انسان بر او، حق نماز، حق حج، حق روزه، حق صدقه، حق هدی (قربانی در راه خدا) حق حاکم و رعیت نسبت به هم، حق معلم و شاگرد نسبت به یکدیگر، حق مولی بر عبد، حق زیر دستان بر مولی و رئیس، حقوق متقابل همسران، حق متقابل والدین و فرزندان نسبت به هم، حقوق برادران دینی و نسبی نسبت به هم، حقوق آزاد شونده و آزاد کننده، حقوق مؤذن و امام جماعت حقوق همنشین، حقوق همسایه، حق همراه، حق شریک، حق مال، حق طلبکار، حق معاشرت با مردم، حق مدعی، حق طرف مخاصمه، حق مشورت کننده و نصیحت خواه، حق بزرگتر و کوچکتر، حق سائل و مسئول، حق بدی کننده و شاد کننده، حق همکیشان و حق اهل ذمه می باشد.

7. ترجمه رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

مولوی نیا، محمد جواد، قم، انتشارات موسسه انتشاراتی امام عصر (عج)، چاپ اول، 1383، 128 صفحه، رقعی.

مؤلف در این کتاب به زندگی و سجایای امام سجاد (علیه السلام) و حوادث زمان وی و ذکر خلفای معاصرش می پردازد. نیز با اشاره به آثار ماندگار امام سجاد (علیه السلام) و ادعیه منقول از امام سجاد (علیه السلام) مانند صحیفه سجادیه، مناجات خمسۀ عشر، دعای ابو حمزه ثمالی و رساله حقوق، به معرفی اجمالی ابو حمزه ثمالی از یاران آن حضرت می پردازد. بخشی از کتاب به تبیین و توضیح رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) اختصاص دارد. در این رساله پس از تشریح معنای حق، حقوقی که بر گردن هر مسلمان قرار دارد مانند حق خداوند، حق انسان بر خودش، حق نماز، حق روزه، حق صدقه، حق پیشوا، حق دوست، حق خویشان، حق پدر و مادر، حق رعیت و زیردستان و دیگران در قالب پنجاه بند بیان شده است. در بخشی دیگر مطالبی در باره قرآن و

تفسیر برخی از آیات از زبان امام سجاد (علیه السلام) و روایات رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و

امیرالمؤمنین (علیه السلام) به روایت امام سجاده (علیه السلام) و نیز روایات فقهی و برخی از مباحث عقیدتی و کلامی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. این کتاب به شیوه توصیفی و تحلیلی تهیه شده و در آن از منابع سنی و شیعی استفاده گردیده است.

عنوان دیگر: رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام): حقوق و روابط اجتماعی، قم، انتشارات خرم، چاپ اول، 1379، 128 صفحه، رقعی.

8. رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی عربی]

افشاری، محمدحسین (مترجم)، قم، انتشارات مشهور، 1388، 104 صفحه.

9. رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی عربی]

خورشیدی، محمدحسین (مترجم)، قم، انتشارات انتخاب اول، 1389، 48 صفحه.

10. رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی عربی]

روحانی معین، داوود (مترجم)، قم، انتشارات طاووس بهشت، 1393، 95 صفحه.

11. رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) [فارسی عربی]

شیروانی، علی، قم، انتشارات دارالفکر، چاپ اول، 1382، 136 صفحه، رقعی.

رساله الحقوق از امام سجاده (علیه السلام) در متون قدیمی از جمله کتاب تحف العقول، من لایحضره الفقیه و خصال نقل شده و اینک متن عربی این رساله با ترجمه فارسی با این موضوعات فراهم آمده است: حق خداوند، حق انسان بر خود، حقوق کارهای عبادی، حقوق پیشوایان، حقوق رعیت، و حق خویشاوندی، حق نفس، حق زبان، حق گوش، حق چشم، حق پا، حق دست، حق شکم، حق عورت، حق نماز، حق روزه، حق حج و قربانی، حق صدقه، حق حاکم، حق معلم، حقوق مالک، حق زیر دست،

حق متعلم، حق همسر، حق مادر و پدر، حق فرزند، حق برادر، حق نیکو کار،

حق اذان گو، حق امام جماعت، حق هم نشین، حق همسایه، حق هم صحبت، حق شریک، حق مال و دارایی، حق طلب کار، حق معاشر، حق طرف مدعی تو، حق مشورت کننده، حق اندرزخواه و اندرزگو، حق سال خردگان، حق خردسالان، حق سائل و مسئول، حق شاد کننده، حق کسی که از او به توبدی رسیده، حق هم کیشان، و حق اهل ذمه.

12. رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

تهران، انتشارات بين المللی الهدی، چاپ اول، 1376، 56 صفحه، جیبی.

13. رساله الحقوق امام سجاد (عليه السلام) [فارسی عربی]

رنجبری حیدر باغی، احمد، قم، انتشارات حضور، چاپ دوم، 1385، 80 صفحه، جیبی.

14. رساله الحقوق امام سجاد (عليه السلام) [فارسی عربی]

عزیزی، عباس (مترجم)، قم، انتشارات صلاه، 1393، 79 صفحه.

15. رساله الحقوق امام سجاد (عليه السلام) [فارسی عربی]

رزاقی، محمود (مترجم)، اصفهان، انتشارات همگام با هستی، چاپ اول، 1388، 120 صفحه، رقعی.

16. رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام) [عربی]

تهران، مجمع جهانی اهل بیت (عليه السلام)، 1418 ق.، 56 صفحه، جیبی.

17. رساله الحقوق للامام علی بن الحسین (عليه السلام) [عربی]

قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1380، 40 صفحه، رقعی.

18. رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام) [فارسی عربی]

مشهد، انتشارات برکات اهل بیت علیهم السلام، چاپ اول، 1389، 95 صفحه.

19. رساله حقوق [فارسی عربی]

میانجی، ابراهیم، تهران، انتشارات مرتضوی، 1359، 40 صفحه.

20. رساله حقوق [فارسی عربی]

مختار، عبدالهادی (تحقیق)، بغداد، [بی نا]، 1369، 179 صفحه؛ تهران، انتشارات دارالتوحید، 1402، 36 صفحه، جیبی.

21. رساله حقوق امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی عربی]

موسوی گلپایگانی، جمال الدین (مترجم)، (تهران)، مرکز نشر پاشا، 1376، 32 صفحه.

22. رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

دهقانی، رضا، تهران، انتشارات نسیم حیات، چاپ اول، 1383، 88 صفحه، جیبی؛ قم، دارالفکر، چاپ دوم، 1385، 136 صفحه، رقعی.

23. رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

کشفی شاهرودی، محمد، تهران، انتشارات دانشوران، چاپ اول، 1377، 63 صفحه؛ شاهرودی، محمد، تهران، انتشارات صائب، چاپ اول، 1381، 80 صفحه، رقعی.

در این کتاب احادیثی از امام سجاد (علیه السلام) درباره حقوق اعم از حق چشم، گوش، حق نماز، روزه صدقه، استاد، خویشاوندان، پدر، برادر، امام جماعت، همسایه، شریک، حق بزرگسالان و خردسالان گردآمده است. متن عربی این احادیث با ترجمه فارسی همراه است.

24. رساله شریفه حقوق حضرت امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

اصغری همدانی، علی، قم، انتشارات سلسله، چاپ اول، 1386، 112 صفحه، رقعی.

ترجمه ای روان از رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) است. در مقدمه مطالبی در خصوص مسئولیت انسان در برابر خدا و آفریده های او و نیز اهمیت رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام)

بیان شده؛ سپس متن کامل رساله که مشتمل بر پنجاه و یک حق است اعراب گذاری و ترجمه و در 51 فصل تدوین گردیده است. در پایان رساله حدیثی ارزشمند از امام باقر (علیه السلام) درباره بازخواست قرار گرفتن همه مردم در روز قیامت نسبت به حقوق این دنیا آمده است. در این رساله، امام سجاد با نگاهی تیزبین و حکیمانه و در کمترین عبارات وظایف و تعهدات انسان را نسبت به آنچه با او مرتبط است بیان می کند. در این رساله حق خداوند و حاکم و همسایه، حق دشمن و دوست و شریک، حق اعضای بدن، حق عبادات، حق معلم و حق همسر، مجموعه ای از حقوق معنوی، اجتماعی، سیاسی و خانوادگی را تشکیل داده است.

25. رساله ی حقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی عربی]

حسین پور، عبدالعلی، اصفهان، انتشارات شهید حسین فهمیده، چاپ دوم، 1385، 48 صفحه، جیبی. 1386، 112 صفحه، رقعی.

26. صراط المومنین در ترجمه رساله حقوقیه حضرت امام زین العابدین(علیه السلام) [فارسی عربی]

اسلامی جاسبی، قوام، قم، علامه [مرکز پخش]، 1356، 232 صفحه، وزیری. (کتابخانه مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی (حجتیه)

27. صفات متقین (ترجمه رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) [فارسی عربی]

قبادی، محمدصادق(مترجم)، قم، انتشارات حلم، 1385، 96 صفحه.

28. طریق نور: ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) و...

[فارسی عربی]

حجازی، زهرا سادات، تهران، انتشارات تام، چاپ اول، 1380، 134 صفحه، رقعی.

ص: 327

29. گوهر گرانمایه بها: : ترجمه رساله حقوق سخنان امام چهارم امام زین العابدین پیرامون بخشی از وظایف انسان ها در جامعه اسلامی [فارسی- عربی]

نجفی، ضیاءالدین، تهران، انتشارات آثار اهل بیت (علیه السلام)، 1391، 54 صفحه.

30. مائده آسمانی یا ترجمه رساله حقوق امام زین العابدین (علیه السلام) [فارسی عربی]

قهستانی، معصوم، مشهد، کتابفروشی جعفری، [بی تا].

31. متن و ترجمه رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

خلیلی، محمد جواد (مترجم)، تدوین و ویرایش محمد هادی زاهد غروی، قم، انتشارات علامه بهبهانی، 1389، 125 صفحه.

32. متن و ترجمه ی رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) [فارسی عربی]

رنجبری حیدر باغی، احمد (مترجم)، قم، انتشارات حضور، چاپ اول، 1385، 80 صفحه.

ص: 328

فصل سوم: رساله حقوق (ترجمه های غیرفارسی)

1. حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) [آذری کریل]

مشایخی، قدرت الله، قم، انتشارات انصاریان، 1386، وزیری

2. حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) [آذربایجانی بریل]

مشایخی، قدرت الله، ترجمه، فائق ولی اوف، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1384، 592 صفحه، وزیری.

3. حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام): شرح رساله الحقوق [اردو]

مشایخی، قدرت الله، ترجمه: نثار احمد زین پوری، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1384، 542 صفحه، وزیری .

4. حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) [انگلیسی]

مشایخی، قدرت الله؛ پیراوی، علی (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، 1423 ق.، وزیری.

5. حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) [فرانسه]

مشایخی، قدرت الله؛ مهدوی دامغانی، فریده (مترجم)، قم، انتشارات انصاریان، 1433 ق. وزیری.

6. رساله حقوق [اردو]

زین پوری، نثار احمد (مترجم)، تهیه کننده معاونت امور بین الملل مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری نمایندگی مجمع، چاپ اول، 1391 ش.

7. رساله الحقوق الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام) [اردو]

توحید، محمد علی (مترجم)، البلاغ المبین.

ص: 329

8. رساله حقوق [ارمنی]

گروه مترجمان، معاونت امور بین الملل مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری راینزی جمهوری اسلامی ایران در ایروان، چاپ اول، 1393 ش.

9. رساله حقوق [امهری]

تهیه کننده معاونت امور بین الملل مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری راینزی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در اتیوپی، چاپ اول، 1393 ش.

10. رساله حقوق [انگلیسی]

پیراوی، علی و خانم لیلا زینب مورگان، مترجم، انتشارات انصاریان، 2006 م.

کتاب در بردارنده رساله الحقوق امام علی بن الحسین علیه السلام و ترجمه آن به زبان انگلیسی است. مترجمان در این اثر از ترجمه پروفیسور ویلیام چیتیک برای همنوایی شکلی ترجمه نیز استفاده کرده اند و به شرح اصل رساله نیز پرداخته اند.

11. رساله حقوق [انگلیسی]

رضوی، سعید اختر (مترجم)، تهران، موسسه جهانی خدمات اسلامی، 1370

12. رساله حقوق [انگلیسی]

چیتیک، ویلیام (مترجم)، مؤسسه فرهنگی اسلامی، 1411 هـ -، وزیری.

13. رساله حقوق [انگلیسی]

سلیمان، حسین (مترجم)، قم، انتشارات یاس الزهراء، 1391 ش.، 45 صفحه.

14. رساله الحقوق للامام علی بن الحسین (علیه السلام) [پرتغالی]

خزرجی، شیخ طالب حسین (مراجعة و اشراف و تعلیق)، ترجمه: ناصرالدین طالب الخزرجی، برزیل، مرکز اسلامی در برزیل، چاپ اول، 1426 ق. - 2005 م، 154 صفحه، رقعی.

15. رساله حقوق [تاجیکی]

حکیم جان، ح. (مترجم) با همکاری کانون فرهنگی دانش پژوهان تاجیکستان، چاپ اول، 1391 ش.

16. رساله حقوق [تاگالوگ]

هاویر، زینب (مترجم)، تهیه کننده مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری ریزی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مانیل، چاپ اول، 1391 ش.، وزیری.

17. رساله حقوق [تایلندی]

شریف، محمد (مترجم)، تایلند، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام، 1393 ش.

18. رساله حقوق [چینی]

سو، سلیمان بای جی (مترجم)، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (صلی الله علیه و آله)، نمایندگی المصطفی در چین، 1393 ش.، 60 صفحه.

19. رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [روسی]

نراقی، مهدی، ترجمه محمود فیض، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، 2000 م.

20. رساله حقوق [صربی]

دراگوویچ، الکساندر (مترجم)، تهیه کننده معاونت امور بین الملل مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری ریزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صربستان، چاپ اول، 1391 ش.

21. رساله حقوق از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) [فرانسه]

مشایخی، قدرت الله، ترجمه، کمال جیروم، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1384، 5 صفحه، رقعی.

22. رساله حقوق [فرانسه]

کورسل، کمال ژروم (مترجم)، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

23. رساله حقوق [مالایی]

زهیری، کامل و عسکری، حسن (مترجمان)، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام،

24. رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) [یونانی]

میستاکیدو، لینا (مترجم)، یونان، انتشارات سیدریس، 2006 م.، 47 صفحه.

25. رساله حقوق [هندی]

ترجمه گروه مترجمان، تهیه معاونت امور بین الملل مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام با همکاری راینی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو، چاپ اول، 1393 ش.

26. رساله حقوق [هلندی]

تهیه شده توسط مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام.

ص: 332

بخش چهارم: نسخه های خطی

اشاره

ص: 333

(1).

1. آمال العارفين فی شرح صحیفه سید الساجدین [عربی]

برغانی قزوینی، میرزا عبدالوهاب بن محمد صالح، (کتابخانه آیه الله مرعشی - شماره 8854)، فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی آیت الله العظمی مرعشی نجفی، جلد 23، صفحه 41 - 42.

2. اثبات امامه علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

عیاشی، ابی النصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش السلمی السمرقندی، معروف به عیاشی، (الذریعه، جلد 1، صفحه 85).

3. اخبار علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

جلودی الازدی البصری، ابی احمد عبدالعزیز بن یحیی بن احمد بن عیسی، (الذریعه، جلد 1، صفحه 341).

ص: 335

1- (1) - یاد آور می گردد. در این اثر برخی از نسخه های خطی آمده است. محققان و پژوهش گران محترم برای اطلاع بیشتر می توانند به کتب ذیل مراجعه نمایند. 1 - الذریعه الی تصانیف الشیعه، شیخ آقابزرگ تهرانی. 2 - کتابنامه صحیفه سجاده، درگاهی، حسین، تهران، انتشارات راین، چاپ اول، 1378، 48 صفحه، رقعی. 3 - فهرستواره کتاب های فارسی، جلد 7 و 8 (بخش عرفان) منزوی، احمد، تهران، مرکز دایره المعارف اسلامی، چاپ اول، 1382، 1497 صفحه، وزیری. 4 - موسوعه زیارات المعصومین علیهم السلام، مؤسسه امام الهادی، قم، انتشارات پیام امام هادی (علیه السلام)، چاپ اول، 1383، (جلد 1) 430 صفحه، وزیری. 5 - نسخه های خطی شروح و ترجمه های صحیفه سجاده، حکیم، سید محمد حسین، قم، کتابخانه بزرگ حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی، چاپ اول، 1382، 208 صفحه، وزیری. 6 - کتاب شناسی نیایش، باقریان موحد، رضا، قم، بوستان کتاب قم، چاپ اول، 1386، 512 صفحه، رقعی.

4. اخبار علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

جعابی البغدادی، ابی بکر محمد بن عمر بن محمد بن سالم بن البراء بن سبره بن سیار التمیمی المعروف بالجعابی البغدادی، (الذریعه؛ جلد 1، صفحه 342).

5. ادعیه زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

علوی الحسینی، ناصر بن الرضا بن محمد بن عبد الله، (الذریعه، جلد 1، صفحه 396).

6. اسفار الداعین علی شرح صحیفه سید العابدین

شامی، محمد بن علی بن احمد، (کتابخانه عمومی خدابخش پتنه - هندوستان، شماره 2703).

7. الازهار اللطیفه فی شرح مفردات الصحیفه

حسینی الاعرجی الحلی، محمد رضا بن الحسن، (الذریعه، جلد 1، صفحه 534 و جلد 13، صفحه 351).

8. البدیعه النونیه فی مدح الامام السجاد زین العابدین علی بن الحسین (علیه السلام) [عربی]

(الذریعه، جلد 3، صفحه 74).

9. التحفه الرضویه فی شرح الصحیفه السجاده [عربی]

اردکانی یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد، (کتابخانه ملک تهران، شماره 5834؛ شماره 5746 و...).

10. التعليقه علی الصحیفه السجاده [عربی]

موسوی الکرکی، حسین ابن حسن ابن محمد، (الذریعه، جلد 6، صفحه 145).

11. الصحیفه السجادیه السادسه [عربی]

مازندرانی الحائری، شیخ محمد صالح بن فضل الله، (الذریعه، جلد 15، صفحه 21).

12. الفوائد الشریفه فی شرح الصحیفه [عربی]

کفعمی، تقی الدین ابراهیم بن علی، (الذریعه، جلد 13، صفحه 346 و جلد 16، صفحه 343 و 346).

13. المواهب السنیه فی شرح الصحیفه الکامله [عربی]

تونى، عبدالواسع بن علامى، (الذریعه، جلد 26، صفحه 197، کتابخانه دانشگاه تهران، شماره 6217).

14. المواهب الشریفه فی شرح دعاء التوبه من الصحیفه [عربی]

عبد اللطیف، میرزا محمد محسن، (کتابخانه دانشگاه، تهران، شماره 2065، کتابخانه دانشگاه الازهر، مصر، شماره 188 ادعیه).

15. النکت اللطیفه فی شرح الصحیفه [عربی]

طریحی، فخر الدین، (الذریعه، جلد 3، صفحه 355 و جلد 24، صفحه 306).

16. تبیان اللغه

گیلانی چهاردهی، میرزا محمد علی بن محمد نصیر (کتابخانه آستان قدس رضوی، شماره 6110)، فهرست الفبایی کتب خطی آستان قدس رضوی، صفحه 103 (در شرح لغات قرآن مجید و صحیفه سجادیه کامله)

17. ترجمه صحیفه سجادیه

روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، (آستان قدس رضوی، شماره 3199).

ص: 337

18. ترجمه صحیفه سجادیه

صفی، محمد، (دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، شماره 221)

19. ترجمه صحیفه سجادیه

صالح مازندرانی، محمد هادی بن محمد، معروف به مترجم، (الذریعه، جلد 4، صفحه 112 و جلد 13 صفحه 359).

20. ترجمه ملحقات صحیفه سجادیه

حسینی خاتون آبادی، محمد حسین بن محمد صالح، (کتابخانه آستان قدس رضوی، شماره 11983).

21. ترجمه الصحیفه السجادیه وملحقاته

نیشابوری، حسن بن ابی القاسم، (کتابخانه دانشگاه استانبول - ترکیه، شماره 309 IUK v).

22. ترجمه صحیفه سجادیه

ایمور ترکان، صفی قلی بن نوروز، (کتابخانه احسان بخش دانش آباد (شهر لاهور) - پاکستان، شماره 37).

23. تلخیص ریاض السالکین

مؤلف (گمنام)، (کتابخانه مرعشی نجفی، شماره 11482)؛ فهرست مرعشی ج 29 صفحه 108 - 109؛ مرکز احیاء میراث اسلامی قم
شرحی بر صحیفه سجادیه، شماره 2409).

24. حاشیه الصحیفه السجادیه [عربی]

طباطبایی النائینی، میرزا رفیع الدین محمد بن حیدر، (الذریعه، جلد 6، صفحه 146).

ص: 338

25. حاشيه الصحيحه الكامله السجديه

طباطبایى الشولستانى، على ابن حجه الله بن شرف الدين على بن عبدالله بن حسين بن محمد بن عبدالملك، معروف به امير شرف الدين، (الذريعه، جلد 6، صفحه 146 و جلد 13، صفحه 353).

26. حاشيه على الصحيحه السجديه [عربى]

تبريزى الاصفهانى، ميرزا عبادالله بن عيسى، (الذريعه، جلد 6، صفحه 146، و جلد 13، صفحه 353).

27. حاشيه على الصحيحه السجديه [عربى]

رشتى، مولى عبدالغفار، (الذريعه، جلد 6، صفحه 145 و جلد 13، صفحه 352).

28. حاشيه على الصحيحه الكامله [عربى]

حلى، ابن اديس، (آستان قدس رضوى، شماره 14849).

29. حاشيه على شرح الصحيحه الكامله السجديه [عربى]

مختارى النائنى، بهاء الدين محمد، (الذريعه، جلد 6، صفحه 124).

30. رساله فى شرح دعا أبى حمزه ثمالى فى السحر [عربى]

خوانسارى، سيد ابى القاسم جعفر بن الحسين بن قاسم بن محب الله، (الذريعه، جلد 21، صفحه 401).

31. روضات المتألهين فى شرح صحيحه سيد الساجدين [عربى]

كاشانى، مولى عبدالرسول المدنى ابن محمد، (الذريعه، جلد 6 صفحه 306).

32. زهد على بن الحسين (عليه السلام) [عربى]

شيخ صدوق، ابن جعفر محمد بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه القمى، (رجال النجاشى، صفحه 391).

33. سند الصحيحه السجديه [عربى]

حسينى، نجم الدين محمد بن الحسن، (الذريعه، جلد 12، صفحه 235).

34. شرافه الأعمال فى شرح دعاء مكارم الأخلاق من (الصحيحه السجديه) [عربى]

تستري، شيخ محمد جواد بن محمد على بن جعفر، (الذريعه، جلد 13، صفحه 44).

35. شرح الصحيحه [عربى]

حسينى التبريزى القزوينى، ميرزا ابراهيم بن مير محمد معصوم بن مير فصيح بن مير أطباء، (الذريعه جلد 13، صفحه 346).

36. شرح الصحيحه [عربى]

كوكيانى اليمانى، جمال الدين، (الذريعه، ج 13، صفحه 349).

37. شرح الصحيحه [عربى]

لاهيچى، ميرزا حسن عبدالرزاق، (الذريعه، جلد 13، صفحه 349).

38. شرح الصحيحه [عربى]

قزوينى، مولى خليل بن الغازى، (الذريعه، جلد 13، صفحه 351).

39. شرح الصحيحه [عربى]

صالح الطباطبايى، صدر الدين نصير الدين محمد، (الذريعه، جلد 13، صفحه 352).

40. شرح الصحيحه [عربى]

ابن مفتاح، ابى الحسن عبدالله بن ابى القاسم ابن مفتاح الزيدى اليمانى، (الذريعه، جلد 13، صفحه 353).

41. شرح الصحیفه [عربی]

صنعاپی الزیدی، سید محسن بن قاسم بن اسحاق، (الذریعه، جلد 13، صفحه 356).

42. شرح الصحیفه [عربی]

حسینی الفارسی الشیرازی، سید محمد باقر، (الذریعه، جلد 13، صفحه 346).

43. شرح الصحیفه [عربی]

کرکی، نور الدین ابی الحسن علی بن عبدالعالی، (الذریعه، جلد 13، صفحه 353).

44. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

طالقانی، ملا رضا علی، (الذریعه، ج 13 صفحه 351؛ مسجد گوهرشاد مشهد، شماره 806؛ آستان قدس رضوی، شماره 8837).

45. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

حسینی اصفهانی، سید عبدالله بن علی بن خلیفه سلطان، (مجلس سنا، تهران، شماره 213)، فهرست مجلس سنا، جلد 1 صفحه 99).

46. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

صاحب معالم عاملی، علی بن زین العابدین بن محمد بن حسن، معروف بن شیخ علی صغیر، (الذریعه، جلد 13، صفحه 353 - 354؛ کتابخانه آستان قدس رضوی، شماره 10854، دانشگاه تهران، شماره 42، مجلس شورای اسلامی، شماره 7043).

47. شرح الصحیفه السجادیه [عربی]

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، (الذریعه، جلد 6، صفحه 145 و جلد 13، صفحه 348، کتابخانه دانشگاه تهران، شماره 1849).

ص: 341

48. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

رازی، ملا محمد سلیم، (الذریعه، جلد 13، صفحه 351 - 352; کتابخانه دانشگاه تهران، شماره 38).

49. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، (الذریعه، جلد 13، صفحه 352، کتابخانه مرعشی، شماره 4834).

50. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

الفتونی، ابو الحسن بن محمد طاهر، (الذریعه، جلد 13، صفحه 346).

51. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

بلاغی، عباس بن حسن بن عباس بن محمد بن محمد، (الذریعه، جلد 13، صفحه 352).

52. شرح الصحيفة السجادية [عربی]

مشهدی قمی، میرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل، (الذریعه، جلد 13، صفحه 356، کتابخانه مرعشی، قم، شماره 4931، آستان قدس رضوی، شماره 10120 و...).

53. شرح الصحيفة [عربی]

اصفهان، تاج الدین حسن بن محمد، (الذریعه، جلد 13، صفحه 350).

54. شرح الصحيفة [عربی]

بختیاری الحویزی، یعقوب بن ابراهیم، (الذریعه، جلد 13، صفحه 359).

55. شرح دعاء افتتاح ماه مبارک رمضان (دعای 44) [عربی]

سردودی، میرزا محمد حسن بن محمد حسین بن عبدالمطلب بن فتح الله بن علی محمد بن جلیل، (کتابخانه مجلس شورای اسلامی، شماره 12328).

56. شرح دعاء الاستسقاء (دعای نوزدهم صحیفه) [عربی]

نائینی، محمد رضا بن محمد رشید، (کتابخانه مجلس شورای اسلامی، مجموعه طباطبائی، شماره 1032).

57. شرح دعاء السجاد

هروی اصفهانی، محمد تقی بن حسین علی، (کتابخانه دانشگاه اصفهان، شماره 146).

58. شرح دعاء الصباح والمساء [عربی]

صادق، محمد، (مجلس شورای اسلامی، شماره 1249، صفحه 522 - 611؛ مرعشی قم، شماره 21).

59. شرح صحیفه سجاده

گیلانی تنکابنی، میرزا سلیمان بن محمد، (کتابخانه مرعشی، قم، شماره 1361).

60. شرح صحیفه سجاده

مطیع بن محمود، (دانشگاه مدینه العلم امام خالصی - کاظمین، شماره 41: 2/3)

61. شرح صحیفه سجاده

لاهیجی، قطب الدین محمد بن علی شریف، (کتابخانه مرعشی، شماره 4829؛ آستان قدس رضوی، شماره 518، آستان قدس رضوی شماره 8165 و...)

62. شرح یکی از کلمات حضرت سجاد (علیه السلام) از صحیفه سجاده

بحرانی، محمد بن عبدالله بن علی، (دانشکده الهیات مشهد، شماره 666).

ص: 343

63. شفاء الصدور فی شرح الزبور

حسینی مولوی شهرستانی، سید عبدالرحیم بن محمد (جلد 1 - 2)، (کتابخانه ملک تهران، شماره 4060؛ کتابخانه آصفیه هند، شماره 283) (ادعیه)

64. کتاب الدعوات عن زین العابدین (علیه السلام) [عربی]

جعفری، ابی القاسم زین بن اسحاق، (الذریعه، جلد 8، صفحه 202).

65. لغات صحیفه [عربی]

عبدالباقی، محمد، (الذریعه، جلد 13، صفحه 357؛ کتابخانه سر یزدی، یزد، شماره 1340).

66. لوامع الانوار العرشیه فی شرح الصحیفه السجاده [عربی]

موسوی شیرازی، سید محمد باقر بن محمد ملا باشی، (الذریعه، جلد 13، صفحه 347، و جلد 18، صفحه 362؛ کتابخانه مجلس شورای اسلامی، شماره 7163؛ آستان قدس رضوی، شماره 9320 و...).

67. ملحقات الصحیفه السجاده [عربی]

صوفی زیابادی قزوینی، محمد تقی بن مظفر، (کتابخانه مرعشی قم، شماره 9944).

68. وفاه زین العابدین [عربی]

آل عصفور البحرانی، حسین بن محمد بن احمد بن ابراهیم، (الذریعه، جلد 25، صفحه 119).

ص: 344

فصل اول: امام سجاده (علیه السلام)

فصل دوم: صحیفه سجادیه

فصل سوم: رساله حقوق

ص: 345

1. ابعاد سیاسی دعا از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / نگارش: معصومه صادقی. - به راهنمایی سعید بهشتی. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، رشته تاریخ فلسفه آموزش و پرورش، گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)؛ 1376.
2. استراتژی مبارزاتی چهار امام (امام سجاد، امام باقر، امام صادق و امام کاظم (علیهم السلام)) / پژوهشگر: بتول قاسمی. - (دانشگاه باقرالعلوم «ع»؛ 1382.
3. اصول و اهداف تعلیم و تربیت از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: مسعود صفایی مقدم. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس)؛ 1366.
4. الگوی تربیت اخلاقی مبتنی بر آموزه های امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: حسین مهدوی منش. - به راهنمایی مهدی ایزدی؛ استاد مشاور: سعید بهشتی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه امام صادق علیه السلام، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1390.
5. امامان و بردگان (از امام یکم تا پایان حیات امام پنجم (علیه السلام)) / پدیدآور: سعیده کرمی. - استاد راهنما: هادی وکیلی استاد مشاور: مریم معزی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی)؛ 1392.
6. اوضاع سیاسی - اجتماعی عصر امام سجاد (علیه السلام) و مبارزات، فعالیتها و مواضع آن حضرت در قبال آن / نویسنده: سعید سلیمی. - استاد راهنما: احمد بهشتی؛ استاد مشاور: حسین توفیقی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس، رشته الهیات و معارف اسلامی)؛ 1374.

7. اوضاع فرهنگی مدینه در عصر امام سجاد(علیه السلام) (با تأکید بر نقش امام سجاد(علیه السلام)) (از سال 61 تا 95 هـ -) / دانشجو: علی یاسری. - استاد راهنما: نعمت الله صفری فروشانی؛ استاد مشاور: محمدرضا کاشفی. - کارشناسی ارشد؛ 1385.
8. بررسی جایگاه امام سجاد(علیه السلام) در حدیث شیعه/ نگارش زهره طباطبایی. - به راهنمایی مریم حاجی عبدالباقی؛ استاد مشاور عباس مصلائی پور. - (دانشگاه آزاد اسلامی (تهران شمال)، دانشکده الهیات و معارف اسلامی).
9. بررسی علل، چگونگی قیام های دوره امام سجاد(علیه السلام) و موضع گیری های آن حضرت در برابر آنها / دانشجو: ابوالحسن اسدی. - استاد راهنما: فواد پور آرین؛ استاد مشاور: صالح پرگاری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت معلم تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1392.
10. بررسی مبانی قرآنی و روایی دعای روز جمعه و عید قربان امام سجاد(علیه السلام) / دانشجو: زهره دولتی. - استاد راهنما: سیده فاطمه هاشمی؛ استاد مشاور: احمد رضا غایی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1392.
11. بررسی مشی سیاسی - اجتماعی امام علی بن الحسین(علیه السلام) / پدیدآور: محمود کرمی. - استاد راهنما: محمد جواد نجفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده الهیات)؛ 1392.
12. بیان در دیوان امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده مجید حسینی. - استاد راهنما ولوی؛ استاد مشاور فردانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرکزی، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1384.

13. تبیین انسان کامل از منظر امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: فاطمه گل باغی. - استاد راهنما: فاطمه علایی رحمانی، استاد مشاور: بی بی سادات رضی بهابادی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه الزهراء، دانشکده الهیات) ؛ 1391.
14. تبیین تربیت اخلاقی از منظر امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: طاهره جابری انصاری. - استاد راهنما: محمد نجفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی) ؛ 1391.
15. تحلیل قرآنی سیره عبادی و اخلاقی امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: بهزاد عطاران. - استاد راهنما: ولی الله تقی پورفر. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول دین)؛ 1388.
16. تحلیل قرآنی سیره سیاسی اجتماعی امام سجاد (علیه السلام) / دانشجو: فیض علی ملازاده. - استاد راهنما: محمد ابراهیم ایزدخواه ؛ استاد مشاور: ولی الله تقی پورفر. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول دین) ؛ 1390.
17. تحلیلی از زندگانی سیاسی - اجتماعی امام سجاد (علیه السلام) / پژوهشگر: محمدحسن زاهدی توچائی. - استاد راهنما: علی اکبر غفاری صفت. - کارشناسی ارشد (دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد) ؛ 1371.
18. تربیت اخلاقی از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / نگارش کیوان حیدری. - استاد راهنما سعید خرم رویی؛ استاد مشاور عیسی ابراهیم زاده. - کارشناسی ارشد (دانشگاه پیام نور، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علمی علوم تربیتی، رشته تاریخ و فلسفه تعلیم و تربیت) ؛ 1388.
19. جریان های سیاسی دوران امام سجاد (علیه السلام) و موضع گیری های آن حضرت در قبال آن / دانشجو: حمید خوشنویس. - استاد راهنما: یعقوب آژند. - کارشناسی ارشد؛ 1379.

20. رابطه متقابل امامان شیعه و ایرانیان از امام سجاد(علیه السلام) تا سال 260 هـ - ق/ دانشجو: احسان نیری. - استاد راهنما هاشم آقاجری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی) ؛ 1388.
21. روش شناسی روایات تفسیری امام سجاد(علیه السلام) / دانشجو: عذرا میثاقی. - استاد راهنما: سهیلا جلالی کندری ؛ استاد مشاور: فتحیه فتاحی زاده. - کارشناسی ارشد (دانشگاه الزهراء، دانشکده الهیات) ؛ 1388.
22. زندگی و اندیشه سیاسی امام سجاد(علیه السلام) / پژوهشگر: مریم آدامون. - استاد راهنما: اصغر منتظرالقائم. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد) ؛ 1379.
23. زندگانی و سیره امام سجاد(علیه السلام) / پژوهشگر: پروین حبیبی کرد علیوند. - (دانشگاه باقرالعلوم (علیه السلام)) ؛ 1384.
24. سیره اخلاقی و سیاسی امام سجاد(علیه السلام) / رقیه معتمدی. - استاد راهنما: سیدمرتضی موسوی جاجرمیاستاد مشاور: طوبا ولی پور. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه الزهراء(س) - بجنورد) .
25. سیره اخلاقی و سیاسی امام سجاد(علیه السلام) / ملیحه اسلمی. - استاد راهنما: علی کاظمی ؛ استاد مشاور: محمدجواد زنجانی طبسی. - (حوزه علمیه خراسان، دانشکده مدرسه علمیه الزهراء(س) - طبس) .
26. سیره اخلاقی و سیاسی امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: زهرا حاجی محمدی. - استاد راهنما: علی اکبر نوایی شورورزی ؛ استاد مشاور: مریم افخم بطحائی. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه نرجس«س») .

27. سیره اخلاقی و سیاسی امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: نسرین بختیاری. - استاد راهنما: علی باقرزاده فاروجی؛ استاد مشاور: فاطمه آدینه پور مقدم دوین. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه پیروان حضرت زهرا«س»). .
28. سیره اخلاقی، سیاسی و علمی امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: مهری رجبی. - استاد راهنما: اعظم رحمت آبادی؛ استاد مشاور: طوبی ولی پور بیرانوند. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه پیروان حضرت زهرا«س»). .
29. سیره امام سجاد(علیه السلام) در منابع متقدم شیعی و سنی با تکیه بر تاریخ یعقوبی و تاریخ طبری / پدیدآور: خدیجه خدایی. - استاد راهنما: هادی وکیلی؛ استاد مشاور: علی ناظمیان فرد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1393.
30. سیری در زندگی امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: صغری نیازمند. - استاد راهنما: صدیقه رضایی استاد مشاور: مریم تقوی مندی. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه نرجس(س) - فریمان). .
31. شیوه های تربیت از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) / پژوهشگر: زهرا فلاح پور. - (دانشگاه باقرالعلوم«ع»)؛ 1380.
32. شیوه های تربیتی از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: کبری احمدی. - استاد راهنما اعظم رحمت آبادی؛ استاد مشاور طاهره آشفته یزدی. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه زهراء اطهر«س»). .
33. عرفان در سیره علمی و عملی امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده: زیبا زاد سیرجان. - استاد راهنما: شهرام پازوکی؛ استاد مشاور: غلامحسین دینانی مزینانی. - کارشناسی ارشد (پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)؛ 1379.

34. گونه شناسی مکتب تفسیری امام سجاده (علیه السلام) با تأکید بر جریان‌ات عصری / دانشجو: محبوبه خوش رنگ. - استاد راهنما: محسن قاسم پور؛ استاد مشاور: پرویز رستگار جزی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه کاشان، دانشکده علوم انسانی)؛ 1391.
35. نقش امام سجاده (علیه السلام) در رهبری شیعه بعد از واقعه کربلا / نویسنده: محسن رنجبر. - کارشناسی ارشد (موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، رشته تاریخ)؛ 1378.
36. نقش امام سجاده (علیه السلام) در معارف اعتقادی امامیه / دانشجو: سید احمد احمدزاده. - استاد راهنما: علی راد؛ استاد مشاور: رسول رضوی. - کارشناسی ارشد (دانشکده علوم حدیث)؛ 1392.
37. نقش زنان در نهضت کربلا پیش از عاشورا تا زمان امام سجاده (علیه السلام) / پژوهشگر: حمیرا ریاضی. - (دانشگاه باقرالعلوم «ع»).
38. وضعیت سیاسی فرهنگی تشیع در عصر امام سجاده (علیه السلام) / دانشجو: محسن کشوری. - استاد راهنما: حجت اله ایزدی؛ استاد مشاور: حسن شهرکی پور. - کارشناسی ارشد (دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده الهیات)؛ 1389.

1. آداب حسنه از نظر صحیفه سجادیه / نگارش زهرا مصباح. - استاد راهنما محمدعلی مهدوی راد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، رشته علوم قرآن و حدیث)؛ 1383.
2. آرایه های بدیعی در صحیفه سجادیه / نویسنده: صدیقه مظفری. - استاد راهنما: سید محمد رضا ابن الرسول؛ استاد مشاور: محمد خاقانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه اصفهان، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1387.
3. آداب و آث -ار توبه و استغفار براساس نهج البلاغه و صحیفه سجادیه / پژوهشگر: اعظم عربها. - استاد راهنما: محمد مهدی مظاهری. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شمال تهران)؛ 1379.
4. استعاره در متون مذهبی: بررسی راهکارهای استفاده شده در ترجمه استعارات صحیفه سجادیه امام سجاد(علیه السلام) / پژوهشگر سجاد پیرمیرادیان. - استاد راهنما حسین وحیددستجردی؛ استاد مشاور محسن شاهرخی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر رضا، دانشکده علوم انسانی، گروه زبان انگلیسی، رشته زبان انگلیسی)؛ 1392.
5. استغفار و آثار تربیتی آن در صحیفه علویه و صحیفه سجادیه / پژوهشگر سمیرا آزاد. - استاد راهنما: احمد رضا غایی؛ استاد مشاور: سیده فاطمه هاشمی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، رشته علوم قران و حدیث)؛ 1388.

6. اسلوب ادبی در صحیفه سجادیه / نگارنده سعیده نواصر. - استاد راهنما سهیلا پرستگاری ؛ استاد مشاور ماجد نجاریان. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان، گروه آموزشی زبان و ادبیات عرب) ؛ 1392.
7. اخلاق شهروندی در اسلام (با تکیه بر قرآن، نهج البلاغه و صحیفه سجادیه) / محمد حسنی. - استاد راهنما ابراهیم فتح الهی ؛ استاد مشاور ناصر محمدی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه پیام نور، مرکز تهران، رشته فلسفه اخلاق) ؛ 1389.
8. اصول اخلاق اجتماعی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فردین احمدوند. - استاد راهنما: عسکر دیرباز ؛ استاد مشاور: احمد عابدی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی) ؛ 1389.
9. اصول تربیتی و اخلاقی در صحیفه کامله سجادیه / نویسنده: معصومه شرف الدین الموسوی. - استاد راهنما: محمد ذبیحی؛ استاد مشاور زهرا خزاعی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، رشته فلسفه و کلام اسلامی) ؛ 1386.
10. اصول و مبانی تربیتی در صحیفه کامله سجادیه / نویسنده: دریه حق دوست. - استاد راهنما: علی شریعتمداری؛ استاد مشاور: ابوالقاسم وافی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم) ؛ 1373.
11. اعراب دعاهاى صحیفه سجادیه از اول دعای دوازدهم تا آخر دعای بیست و پنجم / پژوهشگر فریبرز باقری. - استاد راهنما ولی الله شجاع پوریان؛ استاد مشاور جواد سعدون زاده. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آبادان، خرمشهر) ؛ 1379.
12. اعراب دعای صحیفه سجادیه از دعای 26 تا 42 / پژوهشگر: سید اسحاق بلندنظر. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خرمشهر و آبادان) ؛ 1378.

13. اعراب دعا‌های صحیفه سجادیه از دعای 43 تا 54 / پژوهشگر: محمد گنجی. - استاد راهنما ولی الله شجاع پوریان؛ استاد مشاور جواد سعدون زاده. - (دانشگاه آزاد اسلامی - واحد آبادان خرمشهر)؛ 1378.
14. برداشت‌های فلسفی از سخنان امام سجاد (علیه السلام) / نگارش طاهره نقیان. - استاد راهنما احمد عابدی؛ استاد مشاور محمد ذبیحی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده علوم انسانی)؛ 1378.
15. بررسی آثار تربیتی حمد و شکر در آیات و روایات (با تأکید بر صحیفه سجادیه) / پژوهشگر: نرگس الماسی. - استاد راهنما: فتح الله نجارزادگان، استاد مشاور: ناصر رفیعی. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول الدین)؛ 1384.
16. بررسی آموزه‌های اخلاق سیاسی در صحیفه سجادی / سارا توحیدیان. - استاد راهنما: محمد جواد نجفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، 1389).
17. بررسی آیات قرآن و دعا‌های صحیفه سجادیه / نگارش عباس شیرین. - استاد راهنما سید محمد امام زاده. - کارشناسی (دانشکده علوم قرآنی)؛ 1383.
18. بررسی ابعاد تربیت فردی و اجتماعی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر مهری فاضل قاضیانی. - استاد راهنما مهشید ایزدی؛ استاد مشاور فهیمه انصاریان. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، گرایش تعلیم و تربیت اسلامی)؛ 1390.
19. بررسی ادبی مفاهیم و مضامین دعا در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فاطمه شفی زاده. - استاد راهنما: صادق سیاحی؛ استاد مشاور: غلام رضا کریمی

فرد.- کارشناسی ارشد (دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1391.

20. بررسی تطبیقی ادب دعا و مرتبه شکرگزاری در صحیفه سجادیه .- کارشناسی ارشد (رشته علوم قرآن و حدیث)؛ 1388.

21. بررسی تطبیقی مزامیر داود(علیه السلام) با ادعیه صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فریبا باقری نجف آبادی.- استاد راهنما دیاری؛ استاد مشاور ناصح.- کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده علوم انسانی)؛ 1378.

22. بررسی جنبه های زیبا شناختی توابع در صحیفه سجادیه / معصومه موسوی.- استاد راهنما: محمود آبدانان مهدیزاده ؛ استاد مشاور: غلامرضا کریمی فرد.- کارشناسی ارشد (دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1389.

23. بررسی جلوه های زیبایی شناختی صحیفه سجادیه / پژوهشگر: حسن خلف.- استاد راهنما: مرضیه آباد ؛ استاد مشاور: بلاسم محسنی . سید حسین سیدی.- دکتری (دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی)؛ 1393.

24. بررسی دعاهای صحیفه سجادیه با تاکید بر عناصر بلاغی / دانشجو: علی خانی.- استاد راهنما: سید محمد رضی مصطفوی نیا.- کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1393.

25. بررسی سندی و متنی صحیفه سجادیه / پژوهشگر احمد غلامعلی.- استاد راهنما: محمدعلی مهدوی راد؛ استاد مشاور: عبدالهادی مسعودی.- کارشناسی ارشد (دانشکده علوم حدیث)؛ 1388.

26. بررسی عناصر سه گانه ادبی (عاطفه، خیال، اسلوب) در صحیفه سجادیه - کارشناسی ارشد (دانشگاه شهید بهشتی)؛ 1386.

27. بررسی مبانی، اهداف، اصول و روش های تربیتی بر اساس دعاهاى صحیفه سجادیه / احمد ابوالفتحی. - استاد راهنما: کاظم اکرمی؛ استاد مشاور: محمد حسن آموزگار. - کارشناسی ارشد (دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش)؛ 1387.

28. بررسی مبانی و روش های تربیت اجتماعی از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه سجادیه / دانشجو: فرشته ملاسلمانی. - استاد راهنما: علی قایمی، استاد مشاور: سعید بهشتی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش)؛ 1388.

29. بررسی مباحث صرفی، نحوی و بلاغی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: غلامرضا کریمی فرد. - استاد راهنما: محمود شکیب. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی)؛ 1370.

30. بررسی مستندات قرآنی سیمای اخلاقی مؤمن در صحیفه سجادیه. - کارشناسی ارشد (رشته اخلاق)؛ 1390.

31. بررسی مضامین مشترک صحیفه سجادیه و مناجات های منشور فارسی تا پایان قرن هفتم هجری / دانشجو: صغری صالحی ساداتی. - استاد راهنما: اسحاق طغیانی؛ استاد مشاور: محمدرضا ابن الرسول. - کارشناسی ارشد (دانشگاه اصفهان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1387.

32. بررسی مفردات صحیفه سجادیه / پژوهشگر: شیما عابدین نسب. - استاد راهنما: منصور پهلوان؛ استاد مشاور: حمیدرضا مستفید. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول دین)؛ 1388.

33. بررسی موارد تربیتی کودکان در قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه / پژوهشگر: مهرانگیز مافی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد، علوم تحقیقات و فناوری)؛ 1382.
34. بررسی نقش صحیفه سجادیه در تفسیر قرآن / دانشجو: امید صبوری. - استاد راهنما: محسن صمدانیان؛ استاد مشاور: رضا شکرانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه اصفهان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، رشته الهیات علوم قرآن و حدیث)؛ 1387.
35. بررسی و پژوهش در خصوص جایگاه آیات قرآنی در صحیفه سجادیه / نگارش زهرا آجورلو. - استاد راهنما احمد حسنی رنجبر؛ استاد مشاور محمد غفرانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی (تهران شمال)، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، گروه علوم قرآن و حدیث، رشته علوم قرآن و حدیث)؛ 1386.
36. بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه از دعای اول تا دعای هشتم / نگارش اکرم حسینی سرشنیزی. - استاد راهنما سهیلا پرستگاری؛ استاد مشاور ماجد نجاریان. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، رشته ادبیات عرب)؛ 1392.
37. بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه (45-47) / نگارش لیلا احسنی. - استاد راهنما سهیلا پرستگاری؛ استاد مشاور سیدرضا سلیمان زاده نجفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1393.
38. بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه (48-54) / نگارنده مینا صفدریان کروی. - استاد راهنما سهیلا پرستگاری؛ استاد مشاور ماجد

نجاریان..- کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1393.

39. بررسی و مقایسه ی دو مفهوم توجه و هشیاری در صحیفه سجادیه و روان شناسی / نگارش فرحناز تحویلیان.- استاد راهنما: فریبرز باقری؛ استاد مشاور هادی وکیلی.- کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، رشته روان شناسی عمومی)؛ 1391.

40. بررسی و نقد مسئله عدالت در صحیفه سجادیه و مقایسه آن با نظرات امام راحل (ره) / نگارش فروغ حاجی اصغر شعراف.- استاد راهنما محمدباقر حجتی؛ استاد مشاور احمد حسنی رنجبر.- کارشناسی ارشد، (رشته الهیات، گرایش علوم قرآن و حدیث)؛ 1386.

41. بومی سازی و بیگانه سازی در ترجمه های انگلیسی صحیفه سجادیه / نگارش معصومه سجادی.- استاد مشاور فرزانه فرحزاد.- کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، دانشکده زبان و ادبیات)؛ 2013م.

42. بیان (تشبیه استعاره کنایه) در 25 دعای اول صحیفه سجادیه / پژوهشگر طاهره رسولی.- استاد راهنما علی رضا باقر؛ استاد مشاور باقر قربانی زرین.- کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی (تهران مرکزی)، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1382.

43. بیماری های روحی و اخلاقی دعای هشتم صحیفه سجادیه و درمان کاربردی آنها از دیدگاه قرآن، نهج البلاغه و روایات / محمد مرجانه.- استاد راهنما محمدهادی امین ناجی؛ استاد مشاور ناصر محمدی.- کارشناسی ارشد (دانشگاه پیام نور، مرکز شیراز، دانشکده الهیات، گروه الهیات و معارف اسلامی)؛ 1390.

44. پژوهشی در استخراج مضامین قرآنی از صحیفه سجادیه ی امام سجاد (علیه السلام) / پژوهشگر میهن بهمنش. - استاد راهنما: محمد غفرانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی تهران، واحد شمال، رشته علوم قرآن و حدیث)؛ 1379.
45. پیوند قرآن با صحیفه سجادیه / پژوهشگر: طیه حسینی. - استاد راهنما: مرتضی ابروانی نجفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس)؛ 1378.
46. تأثیر پذیری لغوی و معنایی صحیفه سجادیه از قرآن کریم / پژوهشگر: فاطمه حاجی پور. - استاد راهنما: عزت الله مولایی نیا؛ استاد مشاور: مصطفی شیروی خوزانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم)؛ 1388.
47. تبیین ارتباط متن قرآنی با واقعیت در صحیفه سجادیه / پدیدآور: لیلا طاهری. - استاد راهنما: علی حسینی؛ استاد مشاور: بی بی زینب حسینی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه یاسوج، دانشکده علوم انسانی)؛ 1393.
48. تجلی قرآن کریم در صحیفه سجادیه / نگارش ربابه محمدزاده سرایی. - استاد راهنما علی اصغر باستانی؛ استاد مشاور بابک فرزانه. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی. واحد تهران شمال، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، رشته الهیات و معارف اسلامی گرایش علوم قرآن و حدیث)؛ 1382.
49. تجلی قرآن در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: سلمان علی رحیمی. - استاد راهنما: محمد احسانی فر؛ استاد مشاور: محمد نقیب زاده. - کارشناسی ارشد (جامعه المصطفی العالمیه، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1385.
50. تحلیل فلسفی و عرفانی اسماء و صفات الهی در صحیفه سجادیه / دانشجو: قربانعلی صمدی. - استاد راهنما: احمد عابدی؛ استاد مشاور: علی اله بداشتی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1384.

51. تحلیل و بررسی عوامل و موانع قرب الهی در ادعیه با تأکید بر صحیفه سجادیه / نویسنده: هادی محمد خواه. - استاد راهنما: اسماعیل دار ابکلایی؛ استاد مشاور: حسین مقیسه. - کارشناسی ارشد (دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، رشته مدرسی معارف اسلامی)؛ 1391.

52. تحلیل و بررسی مشکلات نحوی صحیفه سجادیه / نویسنده نعمت الله حسنی ساطحی. - استاد راهنما نصراله شاملی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه اصفهان)؛ 1384.

53. تربیت اخلاقی در صحیفه کامله سجادیه / پژوهشگر: سعیده داودی راد. - استاد راهنما: علی قایمی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس)؛ 1375.

54. تربیت اخلاقی از دیدگاه صحیفه سجادیه / پژوهشگر: رحمت خرم شکوه. - استاد راهنما: صمد دیلمقانی موحد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی)؛ 1381.

55. تربیت در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: علی رحیمی ریگ - ی. - استاد راهنما: محمد باقر سعدی روشن. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک)؛ 1379.

56. تربیت معنوی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر محمد برزوئی. - استاد راهنما گل بابا سعیدی؛ استاد مشاور صمد موحد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم اجتماعی و روانشناسی، رشته تاریخ و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی)؛ 1384.

57. ترجمه کتاب صقراء لغویه و نقدیه فی الصحیفه السجادیه، تحلیل زبان شناختی و نقدی صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فاطمه شرکایی. - استاد راهنما: حجت اله فسقری؛ استاد مشاور: مهدی خرمی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت معلم، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1391.

58. تصویر ادبی و بلاغی در صحیفه سجادیه / نگارش اصغر مکوندی. - [استاد راهنما] حسین چوبین؛ [استاد مشاور] محمود شکیب انصاری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان و خرمشهر، رشته زبان و ادبیات عربی)؛ 1381.

59. تقوی در نهج البلاغه و صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فاطمه اعتمادیان. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی)؛ 1378.

60. توحید در صحیفه سجادیه / پژوهشگران: محمد حسین مظفر، زهرا نقدعلی. - استاد راهنما: محمد واعظ زاده خراسانی. احمد عابدی؛ استاد مشاور: فتح الله نجارزادگان. محمدعلی مهدوی راد. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول الدین)؛ 1381.

61. تعالیم عرفانی امام سجاد (علیه السلام) در صحیفه سجادیه / نویسنده: محمد لطیفی. - استاد راهنما: محمد تقی فعالی؛ استاد مشاور محمد نصیری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه ادیان و مذاهب، دانشکده مذاهب، رشته تصوف و عرفان اسلامی)؛ 1389.

62. تقدم و تأخر دعا برای خود و دیگران در صحیفه سجادیه / نگارش شیما عزیزی. - استاد راهنما مرتضی بدخشان. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دزفول گروه زبان و ادبیات عرب، رشته گرایش زبان و ادبیات عرب)؛ 1393.

63. التوحید فی الصحیفه السجادیه. - کارشناسی ارشد، (رشته علوم قرآن و حدیث)؛ 1382.

64. جامعیت قرآن از منظر صحیفه سجادیه / پژوهشگر: زهرا خراسانی. - استاد راهنما: رضا سیفی. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک)؛ 1381.

65. جایگاه اخلاق در صحیفه کامله سجادیه / دانشجو: پری سیما اقتصادی فرد. - استاد راهنما: محمد هادی معرفت ؛ استاد مشاور: محمد شریفانی. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول دین) ؛ 1380.
66. جایگ - اه خوف و رجاء در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: فریبا صباحی. - استاد راهنما: خلیل اله امینی. - (دانشگاه آزاد اسلامی ، واحد شمال تهران) ؛ 1381.
67. جایگاه و نقش اهل بیت (علیهم السلام) در صحیفه سجادیه / نویسنده : نسرین جمال پور مطلق. - استاد راهنما: محمد علی مهدوی راد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تهران) ؛ 1382.
68. جلوه های توحید و یگانگی خداوند در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: افسانه اسماعیل زاده. - استاد راهنما: بهروان حسن. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سبزوار) ؛ 1378.
69. خدا و صفاتش در دعاهای صحیفه سجادیه و مقایسه آن با نظر برخی فیلسوفان مسلمان (ابن سینا و شیخ اشراق و ملا صدرا) / پژوهشگر : زینب تاجیک ایجدان. - استاد راهنما: زهره توازیانی؛ استاد مشاور: نرگس نظر نژاد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه الزهراء، دانشکده الهیات) ؛ 1392.
70. خداشناسی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر : اظهر علی موسوی. - استاد راهنما: محمد علی مجد فقیهی؛ استاد مشاور: محسن اصغری. - کارشناسی ارشد (جامعه المصطفی العالمیه، دانشکده الهیات و معارف اسلامی) ؛ 1386.
71. خداشناسی در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: اسحاق استحقاقی. - حسین هوشنگی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه امام صادق (علیه السلام) ، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد) ؛ 1382.

72. درسهای خداشناسی بر گرفته از صحیفه سجاده حضرت علی بن الحسین (علیه السلام). - کارشناسی ارشد (رشته فلسفه و کلام اسلامی)؛ 1379.

73. دلالت های تربیتی از منظر صحیفه سجاده / پژوهشگر حسن عموزاده سماکوش. - استاد راهنما فرشته کردستانی؛ استاد مشاور سیدفرهاد افتخارزاده. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه علوم تربیتی، رشته علوم تربیتی، گرایش تاریخ فلسفه آموزش و پرورش و تعلیم و تربیت اسلامی)؛ 389.

74. دور الصحیفه السجاده فی تربیه الفرد و المجتمع / دانشجو: عصری فاضل البانی. - استاد راهنما: علی النصیری؛ استاد مشاور: علی المعموری. - کارشناسی ارشد؛ 1385.

75. ذات و صفات حق در صحیفه سجاده / نویسنده: سید محمد موسوی بایگی. - استاد راهنما نجفقلی حبیبی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تهران، رشته الهیات)؛ 1372.

76. راه های جلوگیری از وسوسه های شیطانی با تکیه بر صحیفه سجاده / پژوهشگر: مهراظم جزینی درچه. - استاد راهنما: سیده فاطمه هاشمی؛ استاد مشاور: محسن احتشامی نیا. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علوم قرآن و حدیث).؛ 1392.

77. رفتارشناسی سیاسی امام سجاد (علیه السلام) با تکیه بر صحیفه سجاده / پژوهشگر قربان برزگر. - استاد راهنما علی اکبر امینی؛ استاد مشاور اکبر اشرفی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم سیاسی، رشته اندیشه های سیاسی در اسلام)؛ 1387.

78. رویکرد صحیفه سجادیه به اخلاق اجتماعی / نویسنده: حمیدرضا حق شناس. - استاد راهنما: محمد علی تجری؛ استاد مشاور: محمود تقی زاده داوری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، رشته علوم قرآن و حدیث).

79. رویکرد عرفانی به گناه با تاکید بر صحیفه سجادیه / نگارش زهرا اردکانیان. - استاد راهنما محمد تقی فعالی؛ استاد مشاور ابوالفضل محمودی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، رشته عرفان اسلامی)؛ 1388.

80. سیری بر صحیفه سجادیه / نویسنده: زهره یعقوب پور. - استاد راهنما مرجانه عذرا مرادی؛ استاد مشاور احمد یعقوب پور. - (حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه پیروان حضرت زهرا(س)).

81. شاخصه های مهم ورود و خروج ماه مبارک رمضان با محوریت دعای وداع صحیفه سجادیه / دانشجو: نرگس مبینی. - استاد راهنما: سید فاطمه هاشمی؛ استاد مشاور: سید محمد رضوی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علوم قرآن و حدیث)؛ 1391.

82. شرح و بررسی اسما و صفات الهی در صحیفه سجادیه / دانشجو: فاطمه علمی راد. - استاد راهنما: سید مرتضی حسینی شاهرودی؛ استاد مشاور: عزیزالله فیاض صابری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده الهیات و معارف اسلامی شهید مطهری)؛ 1390.

83. شرح و بررسی دعای ختم قرآن در صحیفه سجادیه از دیدگاه قرآن و روایات / پدیدآور: معصومه عیوضی. - استاد راهنما: فاطمه هاشمی؛ استاد

- مشاور: سید محمد رضوی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1392.
84. صور خیال در صحیفه سجادیه / دانشجو: محمد منوچهری. - استاد راهنما: احمد نهیرات؛ استاد مشاور: حسن سرباز. - کارشناسی ارشد (دانشگاه کردستان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی)؛ 1390.
85. فرهنگ و شرح لغات صحیفه سجادیه / پژوهشگر: افسانه علی حوری. - استاد راهنما: محمد حسین معصومی. - (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم)؛ 1381.
86. قرآن از منظر امام سجاد (علیه السلام) / نگارش حمید رجب پور. - به راهنمایی استاد سید منذر حکیم. - کارشناسی ارشد (دانشکده علوم حدیث، رشته علوم حدیث)؛ 90.
87. قرآن در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: مصطفی محمدی عراقی. - استاد راهنما: سید محمدباقر حجتی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تهران، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1370.
88. قلب سلیم در صحیفه سجادیه / پژوهشگر بی بی فاطمه مظلوم. - به راهنمایی استاد راهنما: محمدرضا مشایی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه تربیت مدرس، رشته الهیات و معارف اسلامی)؛ 1373.
89. معاد و امامت در صحیفه سجادیه. - کارشناسی ارشد (رشته فلسفه و کلام اسلامی)؛ 1380.
90. معجم الافعل الوصفی مع الاستشهاد بالقرآن و نهج البلاغه و الصحیفه السجادیه / پژوهشگر ایرج صالحی. - استاد راهنما علیرضا باقر؛ استاد مشاور هوشنگ زندی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده الهیات، ادبیات و علوم انسانی، رشته ادبیات عرب)؛ 1384.

91. مفاهیم قرآن در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: پریسا احمدی. - استاد راهنما: قاسم بستانی؛ استاد مشاور: علی مطوری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده الهیات و معارف اسلامی)؛ 1388.
92. مقابله ی ترجمه های فارسی صحیفه سجادیه (از دعا های 32 تا دعا ی 38) / نگارنده سوسن امیری سامانی. - استاد راهنما سهیلا پرستگاری؛ استاد مشاور اکرم السادات میرممتاز. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد فلاورجان، رشته زبان و ادبیات عرب)؛ 1392.
93. مقایسه نیایشهای عطار و مولانا در مثنوی معنوی با صحیفه سجادیه / نگارش سیمین بختیاری. - استاد راهنما رضا اشرف زاده؛ استاد مشاور سیدرضا محمود مهدوی دامغانی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، رشته زبان و ادبیات فارسی)؛ 1392.
94. نبوت و امامت در صحیفه سجادیه / دانشجو: هانیه داوند. - استاد راهنما: عبدالرضا زاهدی؛ استاد مشاور: محمود دشتی. - کارشناسی ارشد (دانشکده اصول الدین)؛ 1386.
95. نظام سیاسی در صحیفه سجادیه / حمیدرضا ابراهیمی آشتیانی. - (دانشگاه باقرالعلوم (علیه السلام))؛ 1378.
96. نقش تربیتی استغفار در صحیفه سجادیه / پژوهشگر: محمد حسین مبلغی. - استاد راهنما: سیدصادق موسوی نسب. - کارشناسی ارشد (دانشگاه مرکز جهانی علوم اسلامی، دانشکده مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی)؛ 1385.
97. نقش معاد باوری بر تربیت اخلاقی از دیدگاه صحیفه سجادیه / پدیدآور: مهدی رحیمی. - استاد راهنما: اکبر حسینی قلعه بهمن؛ استاد مشاور: محمد علی مجد فقیهی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه معارف اسلامی قم)؛ 1392.

98. نمایه نامه داده ها و مطالب صحیفه سجادیه / پژوهشگر محمدصادق حق شناس. - استاد راهنما احمدرضا غایی ؛ استاد مشاور محمد مهدی پورگل. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه علوم قرآن و حدیث، رشته علوم قرآن و حدیث) ؛ 1385.

99. همطرازی اسلوب های تأکید در ترجمه صحیفه سجادیه (با بهره گیری از دعا های مناسب ها و با تأکید بر ترجمه های الهی قمشه ای، بلاغی، فیض الاسلام، موسوی گرمارودی) / دانشجو: اکرم کریمی راد. - استاد راهنما: مینا جیگاره ؛ استاد مشاور: سهیلا صلاحی مقدم. - کارشناسی ارشد (دانشگاه الزهراء علیها السلام، دانشکده ادبیات، زبانهای خارجی و تاریخ).

100. هویت و انتساب صحیفه سجادیه با تکیه بر شاخصه های متن / پژوهشگر: حامد خانی. - استاد راهنما احمد پاکتچی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، دانشکده الهیات و معارف اسلامی و ارشاد) ؛ 1382.

1. بررسی تطبیقی حقوق بشر با مبانی اسلام، تکیه بر نهج البلاغه و رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / نویسنده هیفاء مسجدی. - استاد راهنما: علی مظهر قراملکی ؛ استاد مشاور: مجید وزیری. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی تهران، رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی) ؛ 1385.
2. بررسی فقهی حقوق خانواده در رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / نویسنده ایمان ضیاء جلدی. - استاد راهنما محمد جواد وزیری فرد ؛ استاد مشاور یوسف علوی وثوقی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی) ؛ 1386.
3. بررسی فقهی رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / نگارش امیر صادق زاده. - استاد راهنما محسن ولایتی؛ استاد مشاور سید حسین موسوی راد. - کارشناسی ارشد (دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار) ؛ 1392.
4. بررسی مفاهیم و فضایل اصلی اخلاق از منظر رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / نگارش سید علی آیت اللهی. - استاد راهنما سید حسن اسلامی؛ استاد مشاور سید محمد میر دامادی. - کارشناسی ارشد (دانشگاه پیام نور، دانشکده الهیات و علوم انسانی، گروه فلسفه اخلاق، رشته فلسفه اخلاق) ؛ 1388.
5. ترجمه و تحقیق کتاب الرعایه لحقوق الله و تطبیق آن با رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / نگارنده غلامرضا مرادی. - استاد راهنما: غلامحسین ابراهیمی

دینانی و اسماعیل منصوری لاریجانی ؛ استاد مشاور علی شیخ الاسلامی.- دکتری (دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران) ؛ 1391.

6. ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده محمد سپهری.- استاد راهنما جعفر سامی الدبونی.- کارشناسی ارشد (دانشگاه تهران، رشته الهیات) ؛ 1368.

7. تطبیق رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) با قرآن / نویسنده : نسرین احمدی.- استاد راهنما: خلیل الله احمدوند. - (دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، رشته علوم قرآنی) ؛ 1385.

8. شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) / نویسنده احمد فغانی.- استاد راهنما مصطفی محقق داماد ؛ استاد مشاور جعفر نکونام و محمد تقی دیاری.- (دانشگاه قم، رشته علوم قرآن و حدیث) ؛ 1383.

9. مبانی فقهی حقوق اعضای بدن با تاکید بر رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) / پژوهشگر: فاطمه نوری دهنوی.- استاد راهنما: دکتر سید محمد جواد وزیری فرد ، استاد مشاور: دکتر حمیده عبداللهی.- کارشناسی ارشد (دانشگاه قم، دانشکده الهیات) ؛ 1391.

10. مبانی قرآنی رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام) / دانشجو: حسینعلی عرفانی طلب.- استاد راهنما: احمد فغانی.- کارشناسی ارشد (دانشکده علوم حدیث) ؛ 1388.

آبروی، غلامرضا/ص 102

آجورلو، زهرا/ص 358

آدامون، مریم/ص 350

آزاد، سمیرا/ص 353

آراغلو، شادمان (مترجم)/ص 156

آستان قدس رضوی، اداره امور فرهنگی/ص 67

آصفی، محمد مهدی/ص 33

آل عصفور البحرانی، حسین بن محمد/ص 344

آل عنوز، عبدالرسول/ص 199

آل قطیط، هشام/ص 107

آل هرید، منذر کاظم/ص 61

آیت اللهی، سید علی/ص 369

آیت اللهی، سید مهدی/ص 44، 136، 153

آیتی، حمید (مترجم)/ص 277

اباذر، غلامعلی (مترجم)/ص 29

ابراهیمی آشتیانی، حمیدرضا/ص 367

ابراهیمی، سمیه/ص 97

ابراهیمی فر، عبدالجواد/ص 230

ابراهیمی فر، علی اصغر/ص 52، 167

ابطحی، سعیده/ص 147

ابن الجوزی، ابی الفرج/ص122

ابن خلّکان، ابی العباس شمس الدین احمد بن محمّد بن ابی بکر/ص123

ابن حجر العسقلانی، شهاب الدین أحمد بن علی/ص122

ابن سعد/ص122

ابن شهر آشوب، محمد بن علی/ص138

ابن عساکر، علی بن حسن/ص63

ابن مفتاح، ابی الحسن عبدالله/ص340

الاربلی، علی بن عیسی بن ابی الفتح/ص74، 129

ابوالفتحی، احمد/ص357

ارجمند. س./ص39

احسنی، لیلا/ص358

احمدزاده، سیداحمد/ص352

احمدوند، فردین/ص263، 354

احمدی، پریسا/ص367

احمدی، حبیب الله/ص38

احمدی، ذکرالله/ص173، 228

احمدی، سمیه(مترجم)/ص281

احمدی، فاطمه/ص174

احمدی، کبری/ص351

احمدی، مهدی/ص156

احمدی، نسرین/ص370

احمدی بیرجندی، احمد/ص 90، 286

احمدی فراز، مهدی/ص 246

احمدی میانجی، علی/ص 137

احمدی ندوشن، علیرضا/ص 314

ص: 371

اخوان، محمدعلی/ص 299

اخوت، زهرا سادات/ص 307

اردکانیان، زهرا/ص 356

اردکانی یزدی، قاضی بن محمد/ص 175، 336

ارفع، سیدکاظم/ص 31، 110، 202، 230، 283

اسبر، محمدعلی/ص 79، 84

استادولی، حسین (مترجم)/ص 273، 281

استحقاقی، اسحاق/ص 363

استروشنی، ملا معروف (مترجم)/ص 289

اسدی، ابوالحسن/ص 348

الاسدی، مختار/ص 44

اسدی پویا، علی اکبر/ص 253

اسرار، مصطفی/ص 205

اسلام، جواد (مترجم)/ص 155

اسلمی، ملیحه/ص 350

اسماعیل، خفاف/ص 35

اسماعیل زاده، افسانه/ص 363

اسماعیل زاده، رسول (مترجم)/ص 277، 290

استادی، رضا/ص 43، 91

اسدی توپسرکانی، سهراب (مترجم)/ص 275، 277

اسفندیاری محتشم السلطنه، حسین/ص 162

اسلامی جاسبی، قوام/ص 327

اسوار، موسی (ویراستار)/ص 277

اشتہاردی، علی پناہ/ص 116

اصطفی، حاج سلیم (مترجم)/ص 287

اصفہانی، تاج الدین حسن بن محمد/ص 342

اصفہانی (عمازاد زادہ)، عماد الدین حسین/ص 90

اصغری ہمدانی، علی (مترجم)/ص 326

اصغری ہشترودی، ناصر (مترجم)/را اردکانیان۔۔۔ ص 279

اعتمادیان، فاطمہ/ص 362

الاعرجی، زہیر/ص 45

افتخارزادہ، محمود رضا (مترجم)/ص 208

افراسیابی (نہاوندی)، علی/ص 27

افشاری، محمد حسین (مترجم)/ص 324

اقدمی، عبدالکریم/ص 306

اکبرپور، حبیب اللہ/ص 135

البانی، عصری فاضل/ص 364

الماسی، نرگس/ص 355

الہی قمشہ ای، مہدی (مترجم)/ص 168، 169، 170، 171، 261، 278

الامانہ العامہ للعتبہ الکاظمیہ المقدسہ/ص 43

امیرخانی، غلام حسین/ص 79

امیری سامانی، سوسن/ص 367

امین، حسن/ص 100

امین، سید عبدالودود/ص 47

امین زاده، محمدرضا/ص 209

ص: 372

امین عاملی، سید محسن/ص 86، 110

امیدوار، امید/ص 31

انزالدوا مورالس، محمدعلی (مترجم)/ص 287

انتشارات انصاریان/ص 325

انتشارات برکات اهل بیت (علیهم السلام)/ص 325

انتشارات بین المللی الهدی/ص 291، 325

انصاری، محمدعلی/ص 225

انصاریان، حسین/ص 23، 100، 179، 181، 182، 184، 185، 186، 188، 189، 191، 193، 194، 196، 212، 273، 286

انصاریان، علی/ص 246، 261

ایران پرست، سعید/ص 107

ایرانمیش، فاطمه/ص 176

ایمانی یامچی، حسین/ص 257

ایمور ترکان، صفی قلی بن نوروز/ص 338

اینجه، وحد الدین (مترجم)/ص 154

بابایی آملی، ابراهیم/ص 59، 109

باقر، حسین/ص 42، 127

باقری، فربرز/ص 354

باقری فر، علی/ص 204

باقری نجف آبادی، فریا/ص 356

باقریان، احمد/ص 159

باقریان، سیدرضا (ویراستار)/ص 277

باقریان موحد، سید رضا/ص 223

بحرانی اصفهانی، عبدالله/ص 123

بحرانی، شیخ عبدالله بن نور الله/ص 74

بحرانی، محمد بن عبدالله/صص 343

بحرانی، سید عبدالله /ص 36

البخاری الکلاباذی، ابی نصر أحمد بن محمد بن الحسین/ص 122

بختیار، مریم/ص 257

بختیاری، سیمین/ص 367

بختیاری، لاله (مترجم)/ص 288

بختیاری، نسرین/ص 351

بختیاری الحویزی، یعقوب بن ابراهیم/ص 342

بدرخانی، ایرج/ص 58

برکت، محمد (محقق)/ص 264

برزگر، ابراهیم/ص 206

برزگر، قربان/ص 364

برزوئی، محمد/ص 361

برغانی قزوینی، میرزا عبدالوهاب بن محمد صالح/ص 335

بطاط، یوسف حسن/ص 198

بغدادی، محمود/ص 125، 143

بلاغی، سید صدرالدین (مترجم)/ص 278

بلاغی، عباس بن حسن/ص 342

بلگرامی، سید اولاد حسین/ص 288

بلندنظر، سید اسحاق/ص 354

بنیاد مطالعات اسلامی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی/ص 291

بهتاش، محمدرضا (مترجم)/ 321

بهتاش، یدالله/ص 103

ص: 373

بہمنش، میهن / ص 360

بہمنی رامہرمزی، محمدعلی / ص 179

بہوجانی، کاظم (مترجم) / ص 285

بیات زنجانی، بیت اللہ / ص 241

بیگدلی، لیلا / ص 165

پارسا، غلامعلی / ص 41

پژوہشکده تحقیقات اسلامی / ص 60

پور حسینی، سیدعلی / ص 121

پهلوانی، احمد / ص 105

پیراوی، علی (مترجم) / ص 319، 330

پیرمادیان، سجاد / ص 353

پیشوائی، مهدی / ص 116

پیوندی، محمدرضا (ویراستار) / ص 152

تاجیک ایجدان، زینب / ص 363

تاجیک ورامینی، اصغر / ص 135

تبریزی الاصفهانی، میرزا عبادلہ / ص 339

تحویلیان، فرحناز / ص 359

تراپی، ابوتراب / ص 311

تراپی، احمد / ص 39

تراپی، مرتضی (مترجم) / ص 291

تستری، شیخ محمد جواد / ص 340

تشکری آرائی، شهاب (مترجم) / ص 283، ص 284

تقدس، علیرضا / ص 81

تقی اف، زین العابدین / ص 31

تقدسی نیا، خسرو (مترجم) / ص 277

تقی زاده، حسین / ص 236

تقیان، حبیب الله / ص 86

تلاقی، علی اکبر / ص 125

تنکابنی، میرزا محمد بن سلیمان / ص 234

توحید، محمد علی (مترجم) / ص 329

توحیدیان، سارا / ص 355

توکل، علی (مترجم) / ص 275

تونی، عبدالواسع بن علامی / ص 337

ثابتی، فرزین (شاعر) / ص 283

ثقفی تهرانی، حسن (مترجم) / ص 282

جابری انصاری، طاهره / ص 349

جبرالحسن، کریم / ص 40

جرادی، شفیق / ص 264

جزایری، بشیر (مترجم) / ص 74

الجزائری، عزالدین / ص 246

جزایری، علی فاخر محسن / ص 308

جزایری، نعمت الله بن عبدالله / ص 236

جزائری، سید نعمت الله/ص 269

الجزائری شوشتری، سید نور الدین محمد بن نعمت الله/ص 126

جزینی درچه، مهرا عظم/ص 364

جعابی البغدادی، ابی بکر محمد/ص 336

جعفری، ابی القاسم زین بن اسحاق/ص 344

جعفری، سید علیرضا (مترجم)/ص 281

جعفری نیکو، فاطمه/ص 98

جلالی، محمد محسن/ص 24

جلودی الازدی البصری، ابی احمد عبدالعزیز/ص 236

ص: 374

جلیلی ، رضا (مترجم) / ص 308

جمال پور مطلق، نسرین / ص 363

جمعیه المعارف الاسلامیہ الثقافیہ / ص 47

جوادی، حیدر (مترجم) / ص 281

جوادی، علامہ ذیشان حیدر (مترجم) / ص 287

جوادی، مرتضیٰ / ص 91

جونپوری، سید سجاد حسین / ص 283

جیروم، کمال (مترجم) / ص 331

چیتیک، ویلیام (مترجم) / ص 288، 330

حاتم، شیخ نوری / ص 74

حاتمی طبری، کاظم / ص 99

حاتمی موسوی، اکرم / ص 136

حاج حسین، حسن / ص 40

حاجی اصغر شعرفاف، فروغ / ص 359

حاجیانی دشتی، عباس / ص 313

حاجی پور، فاطمہ / ص 360

حاجی محمدی، زہرا / ص 350

الحائری، جعفر عباس / ص 54

حایری، جعفر / ص 76، 106

حبیب، جمیل ابراہیم / ص 132

حبیبی، سلمان / ص 129

- حبیبی کرد علیوند، پروین/ص 350
- حجازی، زهرا سادات (مترجم)/ص 327
- حجازی، عبدالرضا/ص 210
- حجازی، علاءالدین/ص 173
- حجتی، سید مهدی (مترجم)/ص 277
- حجوانی، مهدی (ویراستار)/ص 32
- حریفی، محمود/ص 55
- حریری، محمد یوسف/ص 125
- حسن زاده، صادق/ص 297
- حسن زاده، علی/ص 201، 260
- حسن زاده آملی، حسن/ص 244
- حسنی ساطحی، نعمت الله/ص 361
- حسنی، سیدرضا/ص 164
- حسنی، علی اکبر/ص 29
- حسنی، محمد/ص 354
- حسین، سید مسرور/ص 289
- حسین، سید مهدی (مترجم)/ص 285
- حسین، محمدعلی/ص 364
- حسین پور، عبدالعلی (مترجم)/ص 327
- حسینی، ابوالفضل/ص 252
- حسینی، اعظم السادات/ص 101

حسینی، سید جعفر/ص 78

حسینی، جعفر، (مترجم)/ص 273

حسینی، سید رحیم (محقق)/ص 128، ص 139

حسینی، سید حسین/ص 298

حسینی، سید مهدی (ویراستار)/ص 302

حسینی، طیبہ/ص 360

حسینی، مجید/ص 348

حسینی، محسن/ص 139

حسینی امینی، سید محسن/ص 215

حسینی، نجم الدین محمد بن الحسن/ص 339

ص: 375

حسینی اصفهانی، سید مرتضی (مترجم)/ص 302

حسینی اصفهانی، سید عبدالله/ص 341

حسینی الاعرجی الحلی، محمد رضا/ص 336

حسینی امینی، سید محسن (محقق)/ص 215

حسینی التبریزی القزوینی، میرزا ابراهیم/ص 340

حسینی جلالی، محمد جواد/ص 99

حسینی جلالی، سید محمد رضا/ص 64، 66

حسینی جلالی، سید محمد حسین/ص 139، 207، 231، 293

حسینی خاتون آبادی، محمد حسین/ص 338

حسینی سرتشنیزی، اکرم/ص 358

حسینی شیرازی، سید حسن/ص 141

حسینی شیرازی، محمد/ص 35

حسینی صدر الافاضل الکنهوی، سید مرتضی/ص 287

حسینی طهرانی، سید محمد حسین/ص 165

حسینی الفارسی شیرازی، سید محمد باقر/ص 341

حسینی (قارا قوش)، سید سجاد (مترجم)/ص 290، 292

حسینی قمی، سید علی/ص 129

حسینی مدنی شیرازی سید علی خان/ص 215

حسینی منجم، محمد باقر بن محمد شفیع/ص 204

حسینی موذن، سید علی (مترجم)/ص 292

حسینی مولوی شهرستانی، سید عبدالرحیم/ص 344

حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر/ص 232

حق دوست، دریه/ص 354

حق شناس، حمید رضا/ص 162، 365

حق شناس، محمد صادق/ص 368

حکیم، سید محمد حسین/ص 265

حکیم، سید منذر/ص 99، 153، 154

حکیم جان، ح. (مترجم)/ص 331

حکیمی، محمد رضا/ص 59

حکیمی، محمود/ص 78 ف 107

حلی، ابن ادیس/ص 339

حماسیان، حسین (صابر کرمانی)/ص 86

حمزه پوراسدی، مظفر/ص 210

حمودی، حسین باقر/ص 36

حمیدی، زهره (ویراستار)/ص 279

حیدرآبادی، قطب الدین محمد علی/ص 63

حیدرزاده، عباس/ص 19

حیدری، سید جمال/ص 128

حیدری، کیوان/ص 349

حیدری ابهری، غلامرضا/ص 138، 167، 172، 224، 271، 285

حیدری صدر، مهدی/ص 299، 300، 315

حیدری نراقی، علی محمد/ص 308، 318

خاتمی، سید احمد/ص 112

خاتمی، سید روح الله/ص 161

خاقانی، محمد عبدالمنعم (مترجم)/ص 29

خامنه ای، سید علی/ص 56، 114

خانلری، احمد/ص 221

خانی، حامد/ص 368

خانی، علی/ص 356

خداخواه، صدیقه/ص 22

خدایی، خدیجه/ص 351

خراسانی، زهرا/ص 200، 362

خرم شکوه، رحمت/ص 361

خزانه دارلو، محمد علی/ص 102

خزاعی، ماجد/ص 109

خزایی، محمد جواد/ص 147

خزرجی، شیخ طالب حسین/ص 330

الخزرجی، ناصرالدین طالب (مترجم)/ص 330

خسروی، موسی (مترجم)/ص 64

خفاجی، نافع/ص 125

خلجی، محمد تقی/ص 163، 280

خلخالی، کاظم (مترجم)/ص 275

خلف، حسن/ص 356

خلیلی، سپیدہ/ص 39

خلیلی، محمد جواد (مترجم)/ص 328

خوانساری، سید ابی القاسم/ص 339

خورشیدی، محمد حسین (مترجم)/ص 324

خوش رنگ، محبوبہ/ص 352

خوشنویس، حمید/ص 349

خویی، مصطفیٰ محمد بن محمد/ص 102

دادور، مهدی/ص 155

دارابی، محمد بن محمد/ص 218

دارالقرآن امام حسین (علیہ السلام)، واحد خواهران/ص 252

دانش، موسیٰ (مترجم)/ص 66

دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد/ص 134

دانشور، محمد (ویراستار)/ص 67

داودی پور، امیر محمد/ص 47

داودی راد، سعیدہ/ص 361

داورزنی، علیرضا/ص 64

داوری، محمود/ص 40

داوند، ہانیہ/ص 367

دباغ، محمد رضا عباس/ص 108

دخیل، احمد علی/ص 73

دخیل، علی محمد علی/ص 44، 109 ف 246

دبیرخانه جشنواره صحیفه سجادیه/ص 20

دبیرخانه کانون های فرهنگی و هنری مساجد استان هرمزگان/ص 105

دراگوئیچ، الکساندر/ص 331

درانی، محمد رحیم/ص 156

درایتی، محمد حسین (محقق)/ص 214

درایتی، مصطفی/ص 261، 267

درگاهی، حسین/ص 217، 218، 253

درویره، زهیر یوسف/ص 3

ص: 377

درویش، سید طاهر عیسی/ص 312

دزفولی، سید علی بن مرتضی طیب موسی/ص 231

دژستان، علی اصغر/ص 205

دستغیب، عبدالحسین/ص 259

دعایی، سید محمد محسن/ص 25

دعوتی، میرابوالفتح/ص 69

دفتر نمایندگی سازمان تبلیغات اسلامی در کارخانه تولید آلومینیوم ایران/ص 318

دلیلی صالحی، علی اصغر (ویراستار)/ 67

دولتی، زهره/ص 348

ده بزرگی، احد/ص 119

دهقانی، رضا (مترجم)/ص 326

دهکردی، حسین/ص 166

دهکردی، فاطمه/ص 95

دهنوی، حسین (ویراستار)/ص 278

الذهبی، شمس الدین محمد بن أحمد بن عثمان/ص 122

ذوعلم، علی/ص 268

ذوعلم، محمد حسین/ص 268

راحتی سبزواری، حسن (مترجم)/ص 321

رازی، محمد سلیم/ص 232، 342

راشدی، لطیف (مترجم)/ص 277

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در تیرانا/ص 156

رجالی تهرانی، علیرضا/ص 101، 279

رجایی، سید مهدی (محقق)/ص 231، 249

رجب پور، حمید/ص 366

رجب زاده، زهرا/ص 176، 203، 204، 215، 258

رجبی، باقر (مترجم)/ص 280

رجبی، مهدی/ص 351

رحمت، جلال الدین (مترجم)/ص 293

رحمت کاشانی، حامد (مترجم)/ص 282

رحیمی، مهدی/ص 53، 367

رحیمی ریگ - ی، علی/ص 361

رحیمی، سلمان علی/ص 360

رزاقی، محمود (مترجم)/ص 325

رسولی، طاهره/ص 359

رسولی، محمد، (مترجم)/ص 281

رشتی، مولی عبدالغفار/ص 339

رضا، سید قاسم (مترجم)/ص 285

رضا (نوری)، مسعود/ص 171

رضایی، حسن رضا/ص 225

رضایی، محمد مهدی (مترجم)/ص 273

رضائی بیرجندی، علی/ص 222

رضوانی، احمد (مترجم)/ص 286

رضوانی، داوود/ص 240

رضوانی، مجتبیٰ/ص 167

رضوی، احسان حیدر/ص 154

رضوی، سعید اختر (مترجم)/

رضی، احمد (ویراستار)/ص 102

رفاعی، عبدالجبار/ص 136

رکنی یزدی، فاطمه/ص 248

ص: 378

رمزی طبسی، محمد حسن/ص 299

رمضانی، عباس/ص 79، 127

رنجبر، محسن/ص 52، 352

رنجبر، محمود(ویراستار)/ص 167

رنجبری حیدر باغی، احمد(مترجم)/ص 325، 328

روح افزا، سعید/ص 19

روحانی، حبیب/ص 88

روحانی معین، داوود(مترجم)/ص 324

روح بخش، سید علی/ص 306

روحو، محمد/ص 76

روسمیر محمد، محمد علی هازیح(مترجم)/ص 292

روغنی قزوینی، محمد صالح/ص 236، 337، 342

رهبر، محمد تقی/ص 160، 226

ریاضی، حمیرا/ص 352

زاد سیرجان، زیبا/ص 351

زارع، محبوبه/ص 49

زارع، محمد حسین/ص 92

زارع مولایی، صدیقه/ص 37

زاهدی توچائی، محمد حسن/ص 349

زاهدی زرنق، فهیمه/ص 173

زبیدی، ماجد ناصر/ص 126

- زرین تاج، عبدالله (مترجم) / ص 156
- زکی زاده رنانی، علیرضا / ص 148
- زندى، مجيد / ص 168
- الزهیری الجعفری، اشرف / ص 315
- زیدی، سید حمید الحسن (مترجم) / ص 153
- زینتی، علی (ویراستار) / ص 280
- زینی وند، تورج / ص 164
- زین پوری، نثار احمد (مترجم) / ص 329
- زهیری، کامل (مترجم) / ص 322
- سازمان اوقاف. واحد مطالعات و تحقیقات اسلامی / ص 274
- ساعدی، کاظم جواد / ص 73
- ساعدی نجفی، مهدی / ص 312
- ساعی، علی / ص 206
- سالمی، محمد / ص 159
- سبحانی، کریم / ص 105
- سبزواری خراسانی، وثوق الحکماء میرزا ابراهیم بن محمد علی / ص 230، 235
- سپاهی یونسی، عباس علی / ص 152
- سپهر، عباس علی خان / ص 141
- سپهر خراسانی، احمد (مترجم) / ص 282
- سپهر، محمد تقی بن محمد علی / ص 21
- سپهری، محمد (مترجم) / ص 322، 370

ستاد برگزاری شب شعر عاشورا/ص 152

ستاد برگزاری چهارمین اجلاس مجمع عمومی مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)/ص 272

سجادی، سیداحمد/ص 249، 276

سجادی، احمد/ص 265

سجادی، سیدمحمد (ویراستار)/ص 168

سجادی، معصومه/ص 359

ص: 379

سردودی، میرزا محمد حسن/ص 342

سروش، عبدالکریم/ص 68

السلامی، حوراء غازی عناد/ص 198

سلیمی، سعید/ص 347

سلطان مرادی، محمد/ص 228

سلطانی لرگانی کجویی، محمد حسین/ص 276

سلمانیپور، محمد جواد/ص 220

سلیمان، حسین/ص 330

سلیمانی، سلیم (مترجم)/ص 286

سمامی، امید/ص 151

سماوی نجفی، محمد/ص 130

سو، سلیمان بای جی (مترجم)/ص 331

سیدالاهل، عبدالعزیز/ص 87، 100

السید، کمال/ص 19، 44، 149، 314

سیدی، حسین/ص 19، 148

سیف، محمود/ص 39

سیما اقتصادی فرد، پری/ص 363

شادرخ، سید حسین (شاعر)/ص 283

شاهمرادی، علی اکبر (مترجم)/ص 281

شاکر العشی، اسحاق/ص 31، 46

شاکری، حسین/ص 104، 138، 141

شامی، محمد بن علی بن احمد/ص 336

شاهین، عبدالله (مترجم)/ص 156

شرف الدین، حیدر/ص 59

شرف الدین موسوی، معصومه/ص 354

شرفی، شراره/ص 68

شرکایی، فاطمه/ص 361

شریعت، محمدصادق (مترجم)/ص 93، 97

شریعتمداری، محمدتقی/ص 266

شریعتی، علی/ص 36، 98، 137

شریف، محمد (مترجم)/ص 331

شریفی، محمود/ص 67، 106، 137

الشروقانی، عبدالله/ص 32

شعبان، نبیل/ص 260

شعبانی، راضیه/ص 123

شعرانی، ابوالحسن (مترجم)/ص 276

شفی زاده، فاطمه/ص 355

شمس الدین، سعیدتقی/ص 46

شمس الدین، مهدی/ص 125

شوشتری، سلطان علی صابر/ص 117

شهبازی، زهرا (ویراستار)/ص 80

شهرستانی، عبدالامیر/ص 24

شهيد ثانی، زين الدين بن علی/ص 233

شهیدی، سيد جعفر/ص 74، 93

شیخانی، علی باقر/ص 37

شیخ صدوق، ابن جعفر محمد/ص 339

شیخی، حمیدرضا(ویراستار)/ص 66

شیرازی، رضا/ص 113

شیروانی، علی/ص 214، 280، 324

شیرین، عباس/ص 355

صابری، حسین(محقق)/ص 138

صاحب، جعفر حسین/ص 286

صاحب معالم عاملی، علی بن زين العابدين/ص 341

ص: 380

صاحبی، مسلم/ص 106

صادقی، اصغر/ص 261

صادقی، معصومه/ص 347

صادق، محمد/ص 347

صادق زاده، امیر/ص 369

صادق کوهستانی، عطیه/ص 61

صادقی، اکبر/ص 75

صادقی اردستانی، احمد/ص 40، 76، 106

الصاغر جی، مامون (محقق)/ص 122

صالح، حسین/ص 102

صالح الطباطبائی، صدر الدین نصیر الدین/ص 340

صالح مازندرانی، محمد هادی/ص 338

صالحی، ایرج/ص 338

صالحی، عبدالله/ص 66

صالحی، محمد/ص 97

صالحی، سید محمد/ص 111

صالحی اصل، عزت الله/ص 254

صالحی ساداتی، صغری/ص 357

صایم، محمد/ص 221

صباحی، فریبا/ص 363

صبوری، امید/ص 358

- صحتی سهروردی، محمد/ص 313
- صدر، سید محمد صادق/ص 201
- صدوقی، سیروس (ویراستار)/ص 278
- صغیر، محمد حسین علی/ص 32
- صفایی، غلامعلی (مترجم)/ص 279
- صفایی مقدم، مسعود/ص 132، 347
- صفدریان کرویہ، مینا/ص 358
- صفرزادہ، داوود/ص 131
- صفی، محمد/ص 338
- صلواتی، محمود/ص 228، 270، 277
- صمدی، قربانعلی/ص 223، 360
- صنعاہی الزیدی، سید محسن/ص 341
- صوفان، احسان (مترجم)/ص 36
- صوفی زیابادی قزوینی، محمد تقی/ص 344
- ضیاء آبادی، سید محمد/ص 198، 248
- ضیاء جلدی، ایمان/ص 369
- طالقانی، سید محمد حسین/ص 150
- طالقانی، ملا رضا علی/ص 341
- طاہائی، فاطمہ/ص 227
- طاہایی، کمال الدین/ص 92
- طاہری، لیلا/ص 360

طاهریان، امیرمسعود/ص 119

طباطبائی، زہرہ/ص 348

طباطبائی، سیدعلی/ص 318

طباطبائی، علیرضا/ص 71

طباطبائی الشولستانی، علی ابن حجہ اللہ/ص 339

طباطبائی النائینی، میرزا رفیع الدین/ص 338

طباطبائی نسب، سید محمد رضا/ص 101

طریحی، فخر الدین/ص 337

طیبی، ناہید/ص 118

ص: 381

ظهراىى جمكرانى، ابراهيم (مترجم)/ص 275

عابدى، احمدعلى/ص 155

عابدين نسب، شيما/ص 357

عابدينى، كاظم/ص 300

عاشور، سيدعلى/ص 139

عاملى، جعفر مرتضى/ص 174، 226

العاملى (شيخ بهايى)، محمدبن الحسين/ص 202

عباس، احسان (محقق)/ص 122، 123

عباس، محمد جليل/ص 260 ف 318

عباسى، على/ص 119

عبدالباقى، محمد/ص 344

عبدالحلليم، محمود/ص 108

عبدالرحيم، محمد/ص 83، 100

عبدالساده، رسول كاظم/ص 108

عبد اللطيف، ميرزا محمد/ص 337

عبداللهى، على اصغر (ويراستار)/ص 97

عبداللهى، مهدى/ص 124

عبداللهى فريزهبرى، اعظم/ص 215

عبدى اسكندرى تربقان، مجتبى/ص 98

عبود، شلتاغ/ص 246، 262

عبودى، عباس/ص 312

عرب، یاسر (مترجم) / ص 280

عربها، اعظم / ص 353

عرفانی طلب، حسینعلی / ص 316، 370

عزیزی، شیما / ص 362

عزیزی، حسن (ویراستار) / ص 280

عزیزی، عباس (مترجم) / ص 282

عسکری، حسن (مترجم) / ص 332

عسگری منفرد، منصوره (ویراستار) / ص 98

عشایری منفرد، محمد / ص 175

عصفوری بلادی بحرانی، شیخ حسین بن علی / ص 150

عطا، عبدالقادر احمد / ص 41

عطار، قیس (محقق) / ص 204

عطاران، بهزاد / ص 349

عطاردی، عزیزالله / ص 134

عطایی، زینب / ص 20

عطایی، محمد حسین / ص 303

عطایی، محمدرضا (مترجم) / ص 276

العطیه، ماجد / ص 83

عقیل، محسن / ص 137، 308

عقیقی بخشایشی، عبدالرحیم (مترجم) / ص 276

علمی راد، فاطمه / ص 365

علوی، سیدعلیرضا/ص 214

علوی فرد، یحیی/ص 317

العلی، علی فرحان/ص 49

علی برزی، ابراهیم/ص 152

علی حوری، افسانه/ص 366

علوی الحسینی، ناصر بن الرضا/ص 336

علیزاده، حسین/ص 167

علیزاده، مهدی (مترجم)/ص 118

عمادزاده، حسین (مترجم)/ص 279

ص: 382

عموزاده سماکوش، حسن/ص 165، 364

عندلیب، عباس (مترجم)/ص 285

عیاشی، ابی النضر محمد.../ص 335

عیسی فر، احمد/ص 131

عیوضی، معصومه/ص 365

غرویانی، محسن/ص 145، 247

الغزیری، سامی (محقق)/ص 252

غفوری، علی/ص 142

غلامعلی، احمد/ص 356

غیاثی کرمانی، محمدرضا/ص 27

فاخوری، محمود (محقق)/ص 122

فاضل، جواد/ص 97، 278

فاضل قاضیانی، مهری/ص 355

فاضلی، علی (محقق)/ص 175، 219، 234، 236

فاضلی، قادر/ص 247

فاضلی، محمدرضا (محقق)/ص 233

فتاحی، حسین/ص 32

فتاحی، سید حمید (مترجم)/ص 279

فتاحی معصوم، حسین/ص 266

الفتونی، ابو الحسن بن محمد طاهر/ص 342

فدوی اردستانی، حامد/ص 150

فرخ پی، محمود (مترجم) / ص 286

فرودی، محمد (مصحح) / ص 278

فرجی، مجتبی (محقق) / ص 137

فرزانه، عبدالمجید / ص 201

فریبا، کلهر / ص 133

فضل الله، سید محمد حسین / ص 160

فغانی، احمد / ص 370

فقیه، شبر / ص 134

فقیه، محسن / ص 306

فقیه، محمد مهدی / ص 85

فلاح پور، کبری / ص 351

فلسفی، محمد تقی / ص 237

فوزی، محمد / ص 118

فولادزاده، عبدالامیر / ص 36

فولادوند، محمد مهدی (مترجم) / ص 273

فهری زنجانی، سید احمد / ص 236

فہیم کرمانی، مرتضی / ص 85

فیض، محمود (مترجم) / ص 331

فیض الاسلام، سید علینقی / ص 269، 274

فیض کاشانی، محمد بن المرتضی / ص 177

قاسم، نعیم / ص 222، 314

قاسمی، بتول/ص 347

قاسمی، صدیقہ/ص 79

قاسمی، محمد/ص 134

القاضی، سعد/ص 33

قاضی زاہدی، احمد/ص 132

قاضی زاہدی گلپایگانی، علی/ص 92

قانع، سعید/ص 25

قائم امیری، علی/ص 80

قبادی، محمدصادق (مترجم)/ص 321، 327

قبانجی، سید حسن/ص 312

ص: 383

قدیانی، عباس/ص 31، 69

قره الاعیان، زهرا/ص 269

قوشی، باقرشریف/ص 61، 73، 140، 156

قرشی، سید علی اکبر/ص 261

قرشی، مهدی باقر (محقق)/ص 140

قربانپور، رمضانعلی/ص 67

القزوینی، مریم سید امیر محمد/ص 128

قزوینی، مولی خلیل بن الغازی/ص 340

القطفی، ضیاء السید عدنان الخباز/ص 314

قلندری بردسیری، حمید/ص 300

قمی، عباس/ص 19، 95، 278

قنبری، احسان/ص 68، 69

قهپایی، بدیع الزمان/ص 217

قهستانی، معصوم/ص 328

قیومی اصفهانی، جواد/ص 21

کاشانی، غلام رضا بن عبدالعظیم/ص 202

کاشانی، منصوره/ص 209

کاشانی، مولی عبدالرسول المدنی/ص 339

کاظمی، محسن (مترجم)/ص 321

کاظمی نایینی، سیدرضا موسی/ص 150

الکاف، علی (مترجم)/ص 154

کافی، محمد مہدی/ص 82

کانون فرهنگی دانش پژوهان تاجیکستان/ص 331

کتانی، سلیمان/ص 33

کتبی، سرور/ص 22

الکتبی، محمد بن شاکر/ص 122

کرکی، نور الدین ابی الحسن/ص 341

کرمی، بختیار/ص 144

کرمی، سعیدہ/ص 347

کرمی، محمود/ص 348

کریم اف، دوران (مترجم)/ص 293

کریمی، رضا/ص 126

کریمی جہرمی، علی/ص 229

کریمی راد، اکرم/ص 368

کریمی فرد، غلامرضا/ص 357

کریمیان، منصور/ص 56

کشاوری، محمد مہدی/ص 98

کشفی شاهرودی، محمد (مترجم)/ص 326

کشوری، محسن/ص 352

کعبی، ملا داود/ص 81

کفاش، حمیدرضا/ص 58، 92

کفاش، محمد ناصر/ص 274

کفعمی، تقی الدین ابراهیم/ص 337

کلباسی، ابوالمعالی محمد بن ابراهیم/ص 214

کمپانی، فضل الله/ص 71

کمیته مطالعات و تحقیقات مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)/ص 156

کورسل، کمال ژروم (مترجم)/ص 331

کویانی الیمانی، جمال الدین/ص 340

گروه آموزشی و پژوهشی شهیری/ص 131

گروه تحقیق و پژوهش جهان رایانه/ص 111

گروه تحقیق و پژوهش مجمع شاعران اهل بیت (علیهم السلام)/ص 135

ص: 384

گروه ترجمه مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) / ص 156

گروه مترجمین سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی / ص 290

گروه معارف نشر آئل / ص 61

گروه مولفان دفتر نشر معارف / ص 245

گل باغی، فاطمه / ص 349

گلزاده غفوری، علی / ص 307

گلزار، مارتا (مترجم) / ص 155

گنجی، محمد / ص 355

گیلانی تنکابنی، میرزا سلیمان / ص 343

گیلانی چهاردهی، میرزا محمد / ص 337

لاجوردی، فاطمه / ص 269

لاهیجی، میرزا حسن عبدالرزاق / ص 340

لاهیجی، قطب الدین محمد / ص 343

لطفی، اسماعیل / ص 312

لطیفی، محمد / ص 343

لنابانی، محمد حسین بن محمد حسن / ص 233

لکنهوی، سید علی (مترجم) / ص 285

لوحیا، ادین / ص 287

لیاقتدار، محمدباقر / ص 178

اللیثی، عبدالله (محقق) / ص 122

مازندرانی الحائری، شیخ محمد صالح / ص 337

مافی، مهرانگیز/ص 358

مبشری، اسدالله (مترجم)/ص 276

مبلغی، محمد حسین/ص 367

مبینی، نرگس/ص 365

مجاهدی، محمدعلی (مترجم)/ص 273

مجاهدی، محمد (مترجم)/ص 155

مجد، امید (مترجم)/ص 281

مجد فقیهی، محمدعلی/ص 159، 285

مجلسی، محمد باقر/ص 49، 63، 234، ص 249، 299

مجلسی، محمد تقی/ص 219، 341

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)/ص 27، 291، 325، 331، 332

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، معاونت امور بین الملل/ص 329، 330 ف 331، 332

مجمع دینی صادقیه/ص 315

مجید، زکریا (مترجم)/ص 291

مجیدی، حسن (مترجم)/ص 174

محبوبی، مجید/ص 123

محدثی، جواد/ص 73، 109، 210

محدثی، مهدی/ص 77

محروقی، مجید (مترجم)/ص 275

محسن بیگی، مطهره (مترجم)/ص 174

محمد خواه، هادی/ص 361

محمدی راد، حمید/ص 313

محمدزاده، راضیه/ص 144

محمدزاده، مرضیه/ص 121

محمدزاده سرایی، ربابه/ص 360

محمدی، علی/ص 98

محمدی اشتیاردی، محمد/ص 99، 145، 209، 282

ص: 385

- محمدی عراقی، مصطفی/ص 366
- محمودزاده، محسن (مترجم)/ص 276
- محمودی، محمدباقر (محقق)/ص 63
- محمودی، محمدجواد (محقق)/ص 232
- محدواف، فیض (مترجم)/ص 293
- مختار، عبدالهادی (محقق)/ص 326
- مختاری النائی، بهاء الدین محمد/ص 339
- مدرس چهاردهی، محمدعلی بن محمد نصیر/ص 232
- مدرسی، سیدهادی/ص 32
- مدرّسی، سید محمدتقی/ص 41، 92، 97
- مدنی، علی خان بن احمد/ص 198
- مدنی، لافر (مترجم)/ص 289
- مرادحاصل، امیر مهدی/ص 77، 80
- مرادی، توفیق (مترجم)/ص 293
- مرادی، غلامرضا/ص 369
- مرتضوی زاده، محمدتقی/ص 52
- مرجانه، محمد/ص 359
- مرکز دار العلم للدراسات/ص 310
- مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان/ص 254
- مسجدی، هیفاء/ص 369
- مشایخی، قدرت الله/ص 303، 314، 329، 331

مشفقی پور طالقانی، محمدرضا/ص 302

مشهدی قمی، میرزا محمد/ص 342

مصباح، زهرا/ص 353

مصباح یزدی، محمد تقی/ص 105

مصطفی پور، سمیه/ص 20

مطهری، مرتضی/ص 106

مطیع بن محمود/ص 343

مطوف راشدی، سعید/ص 280

مظاهری، علی اکبر/ص 22

مظفر، حسین/ص 96

مظفر، محمد حسین/ص 211، 250

مظفری، صدیقه/ص 353

مظفری، محمد/ص 76

مظلوم، بی بی فاطمه/ص 366

معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش/ص 27

معاونت فرهنگی شورای سیاستگذاری ائمه جمعه/ص 256

معتمدی، رقیه/ص 350

معهد سید الشهداء (علیه السلام) للمنبر الحسینی (اعداد)/ص 107

مغنیه، محمد جواد/ص 208، 252

مقامی، مهدی/ص 309

مقیسه، اعظم/ص 56

مکوندي، اصغر/ص 362

ملازاده، فيض علي/ص 349

ملاسلماڻي، فرشته/ص 357

ملا محمدي، مجيد/ص 20، 141

ملڪ پور افشار، ابراهيم/ص 92

ملڪي، مصطفيٰ/ص 120

ص: 386

ممدوحی کرمانشاهی، حسن/ص 241، ص 276

المنذری الکاظم، سامی جواد/ص 47

منصور نژاد، محمد/ص 208

منگنه چی، حجت/ص 172

منوچهری، محمد/ص 366

مورگان، لیزا زینب (مترجم)/ص 320

موذن زاده، رضا/ص 273

مؤسسه الامام الحسین (علیه السلام)/ص 31

مؤسسه امام الهادی/ص 140

مؤسسه البلاغ/ص 30، 106، 154

مؤسسه پیام امام هادی (علیه السلام)/ص 48

موسوی، اظهر علی/ص 363

موسوی، جعفر/ص 92

موسوی، سید عباس علی/ص 308

موسوی، سید مهدی/ص 131

موسوی، سید هاشم/ص 83، 125، 126

الموسوی، عباس علی/ص 251، 308

موسوی، معصومه/ص 356

موسوی بایگی، سید محمد/ص 364

موسوی حسینی شیرازی، محمدباقر/ص 255

موسوی خراسانی، حسن/ص 300

موسوی خراسانی، سیدعلی/ص202

موسوی شیرازی، سید محمد باقر/ص344

موسوی کاشانی، سید محمد حسن/ص50

موسوی الکرکی، حسین ابن حسن/ص336

موسوی گرمارودی، علی/ص275

موسوی گلپایگانی، جمال الدین (مترجم)/ص326

موسوی مقرر، سید عبدالرزاق/ص30، 73، 85، 88

مولوی نیا، جواد (مترجم)/ص278

مولوی نیا، محمد جواد (مترجم)/ص323

موهانی، احمد (مترجم)/ص288

مهدوی دامغانی، احمد/ص113

مهدوی دامغانی، فریده (مترجم)/ص292، 329

مهدوی منش، حسین/ص347

مهدی پور، محمود/ص67

مهران، محمدبیومی/ص47

میانجی، ابراهیم (مترجم)/ص326

میثاقی، عذرا/ص350

میرتقی، مصطفی/ص313

میرداماد، محمدباقر بن محمد/ص202، 231

میردامادی، سیدباقر/ص298

میرزاخانی، حسین/ص22

میرزایی، حسین/ص 69

میرزایی (لطفی آذر)، فاطمه/ص 210

میستاکیدو، لینا (مترجم)/ص 322

ناجی اصفهانی، حامد/ص 235

نادری، غلام حسین (مترجم)/ص 321

نادری، ناصر/ص 48

ص: 387

ناصری، علی اکبر/ص 304

ناصری، محمد/ص 55

ناصری، مسلم/ص 20، 114

ناصری، مہناز/ص 300

نائیجی، محمد حسین (مترجم)/ /ص 244

نائینی، محمد رضا بن محمد رشید/ص 343

نجازادگان، فتح اللہ (محقق)/ص 177

نجفی، ضیاء الدین/ص 328

نجفی، محمد جواد/ص 104

نجفی یزدی، سید جلیل/ص 138

نحوی، طہماسب/ص 103

ندیمی، عباس/ص 148

نراقیف مہدی/ص 331

نسیمی، جمشید (مترجم)/ص 280

نصیرزادہ، قاسم/ص 310

نعمتی، جواد/ص 95

نعیم آبادی، غلامعلی/ص 118

نعیمی، جواد/ص 103

نقوی، طیب رضا (مترجم)/ص 293

نقدعلی، زہرا/ص 362

نقیان، طاہرہ/ص 355

نگهبان، حمیدرضا (ویراستار) / ص 73

نگهبان، سیدجلال / ص 44

نمازی، عبدالنبی / ص 96

نواصر، سعیده / ص 354

نودهی، کبری (ویراستار) / ص 200

نورائی یگانه قمی، احمد / ص 115

نوری، حسین بن محمد تقی / ص 302

نوری، یحیی / ص 222

نوری، محمد / ص 270

نوری دهنوی، فاطمه / ص 370

نیازمند، صغری / ص 351

نیری، احسان / ص 350

نیشابوری، حسن بن ابی القاسم / ص 338

واحد تحقیقاتی گل نرگس (عج) / ص 120

واعظ موسوی، علی اکبر / ص 55، 106

وجدانی، حسین (مترجم) / ص 86، 87، 110

وحیدی صدر، مهدی / ص 31، 71 ف 76، 114، 133

الودود، عبدالامیر / ص 250

وزارت کار و امور اجتماعی، دفتر امور فرهنگی / ص 123

وزیری، سیدحسین (ویراستار) / ص 278

وسام، بغدادی / ص 99، 153، 154

وسيلتوف، الكساندر (مترجم) / ص 289

ولى اوف، فائق (مترجم) / ص 329

هادى، محمد (مترجم) / ص 286

هادى زاده، مجيد / ص 255

هادى منش، ابوالفضل / 27، 53، 68، 71، 132، 148

هازيج، محمدعلى / ص 292

هاشمى، سيدجواد / ص 221، 258، 279

هاشمى، فضل الله (مترجم) / ص 292

ص: 388

هاشمی نجفی، سیدعلی بن الحسین/ص 117

هاویر، زینب(مترجم)/ص 331

هروی اصفهانی، محمد تقی/ص 343

هنرمندینا، اسماعیل/ص 36

هیئت تحریریه مؤسسه در راه حق/ص 59، 86، 155، 156

هیئت مسابقات سراسری آموزشی قران و عترت/ص 160

یاسری، علی/ص 348

الیاسری عبدالله شمنخی موسی/ص 36

یاسی پور، غلامرضا، (مترجم)/ص 275

یام بی، ایوب(مترجم)/ص 153

یزبک، محمدحسین/ص 81

یثیری کاشانی، سیدمحمد/ص 301، 302، 304، 305، 306، 307

یعقوب پور، زهره/ص 310، 365

یونسیان، علی اصغر/ص 261

ص: 389

- آشنایی با حضرت امام سجاد (علیه السلام) برگرفته از منتهی الامال/ص 19
- آشنایی با سیره و زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) /ص 19
- آشنایی با صحیفه سجاده/ص 159
- آشنایی با صحیفه سجاده: تجلی پیام جاوید عاشورا/ص 159
- آشنایی با صحیفه سجاده «اخذ القرآن»/ص 160
- آفاق الروح فی ادعیه الصحیفه السجاده/ص 160
- آفتاب در زنجیر: مروری تحلیلی بر زندگی امام سجاد (علیه السلام)/ص 19
- آفتاب در سجده (روایت داستانی زندگی امام سجاد (علیه السلام))/ص 20
- آفتاب سرخ غمگین: نگاهی نوبه زندگی و زمانه امام سجاد (علیه السلام)/ص 19
- آمال العارفین فی شرح صحیفه سید الساجدین (علیه السلام)/ص 335
- آهو و شکارچی: قصه هایی از زندگی امام سجاد (علیه السلام)/ص 20
- آهوی غمگین: داستان هایی از زندگی امام سجاد (علیه السلام)/ص 20
- آینه مکارم: شرح دعای مکارم الاخلاق امام سجاد (علیه السلام)/ص 161
- آیین بندگی: ترجمه رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام)/ص 297
- آیین جهاد در صحیفه سجاده/ص 160
- آینه اجابت با زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله)/ص 20
- الابعاد الانسانیة والحضاریة فی الصحیفه السجادیة للامام علی بن الحسین (علیه السلام)/ص 161
- اثبات امامه علی بن الحسین (علیه السلام)/ص 335
- احوال سید الساجدین امام زین العابدین (علیه السلام) /ص 21
- اخبار علی بن الحسین (علیه السلام)/ص 335

اخلاق اجتماعی در صحیفه سجاده/162

اخلاق در قرآن کریم و صحیفه سجاده/ص164

اخلاق محتشمی: شرح متن صحیفه سجاده حضرت امام زین العابدین .. /ص162

ادعیه زین العابدین(علیه السلام)/ص 336

ادعیه الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص21

ارمغانی از آسمان: براساس داستانی از زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص22

از انسان چه می خواهند؟: گفتار حضرت امام زین العابدین(علیه السلام)/ص23

از زینت عبادت کنندگان امام سجاد (علیه السلام) برام بگو/ 22

الازهار اللطیفه فی شرح مفردات الصحیفه/ص336

ص:391

از ژرفای حج: پیام امام سجاد(علیه السلام) به «شبلی» در باب فلسفه حج/ص 22

اساس عرفان واقعی: ترجمه ای روان بر رساله حقوق حضرت زین العابدین(علیه السلام)/ص 321

اسالیب الاصلاحات الاجتماعیه عند الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 24

از محراب تا سنگر: شرحی فشرده بر نیایش زیباترین روح پرستنده درباره مرزداران اسلام/ص 22

اسرار حج از امام سجاد(علیه السلام)/ص 24

اسرار خاموشان: شرح صحیفه سجاده/ص 163

اسلام و حقوق متقابل: شرحی بر رساله حقوق امام چهارم حضرت علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 298

اسفارالداعین علی شرح صحیفه سید العابدین/ص 336

اسوه علم و دانش: امام سجاد(علیه السلام)/ص 25

اسوه کامل: بررسی مقاطع زندگی و ابعاد نورانی وجود اقدس حضرت زین العابدین و.. /ص 25

اسوه نیایش: برگزیده ای از سیره ی امام سجاد(علیه السلام) برگرفته از کتاب چهارده آینه خورشید/ص 27

اسوه ی نیایش: سیره ی امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 27

اشعار فرزددق در مدح امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 27

اعتراض آتشین: خطبه حضرت سجاد(علیه السلام)/ص 27

اعلام الهدایه: الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 27

الامام الرابع الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 29

امام چهارم(علیه السلام) پاسدار انقلاب خونین کربلا

الامام زین العابدین(علیه السلام)/30 - 31

امام زین العابدین(علیه السلام): برای دبستانی ها/ص 32

الامام زین العابدین(علیه السلام) حوار مع یزید/ص 32

الامام زین العابدین(علیه السلام) صاحب الصحیفه الربانیه و حامل الآلام المضیئیه/ص 32

الإمام زين العابدين (عليه السلام) العقائد - الداعية - الانسان / ص 32

الإمام زين العابدين على بن الحسين رضی الله عنهما / ص 33

الإمام زين العابدين عليه الحسين (عليه السلام) دوره الثقافي والسياسي / ص 33

الإمام زين العابدين عنقود مرصع / ص 33

الإمام زين العابدين (عليه السلام) في شعر القدماء والمعاصرين / ص 35

الإمام زين العابدين (عليه السلام): قدوة الصالحين / ص 35

الإمام زين العابدين (عليه السلام): كهف المومنين و منار العارفين / ص 36

الإمام زين العابدين (عليه السلام) و جهوده في علوم القرآن / ص 36

امام زين العابدين يادگ - ار كربلا / ص 36

امام سجاد (عليه السلام) / ص 36

الإمام السجاد (عليه السلام) / ص 36

ص: 392

الامام السجاد(عليه السلام): اجمل روح عابده/ص36

امام سجاد(عليه السلام) از دیدگاه اهل سنت /ص37

امام سجاد(عليه السلام): از ولادت تا اسارت تا شهادت/ص37

الامام السجاد(عليه السلام)، اضواء علی سیره/ص39

امام سجاد(عليه السلام): الگوی زندگی /ص38

امام سجاد (عليه السلام) پس از بلای کربلا/ص39

امام سجاد (عليه السلام) پیشوای چهارم/ص39

امام سجاد(عليه السلام) جمال نیایشگران/ص39

الامام السجاد جهاد و امجاد ... /ص45

امام سجاد(عليه السلام): ، خطبه ها و نامه ها /ص40

الامام السجاد: درسه تحلیلیه/ص40

امام سجاد(عليه السلام)زینت ساجدین/ص40

الامام السجاد علی زین العابدین رضی الله عنه/ص41

الامام السجاد(عليه السلام) قدوه و اسوه/ص41

امام سجاد(عليه السلام) و شهدا: بررسی تطبیقی سیره شهدا با فرازهایی از صحیفه سجادیه/ص164

امام سجاد(عليه السلام) قهرمان مبارزه با تهاجم فرهنگی/ص41

الامام السّجاد محاوله لاكتشاف دور الامام الرابع فی الامه من خلال .../ص42

الامام السجاد(عليه السلام) و المفاهیم التربویه/ص43

امام سجاد و داستان حره /ص43

امام شناسی (صحیفه سجادیه) /ص165

امام عشق و عبادت شرح زندگانی حضرت امام زین العابدین سروده به مثنوی/ص44

الامام علی بن الحسین/ص 44

الامام علی ابن الحسین(علیه السلام) زین العابدین/ص 46

الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 45

الامام علی بن الحسین در اسه تحلیلیه /ص 44

الامام علی بن الحسین السجاد(علیه السلام)/ص 47

الامام علی بن الحسین « زین العابدین » و الخلافه الاسلامیه/ص 46

الامام علی زین العابدین(علیه السلام)/ص 47

ام الامام السجاد(علیه السلام)/ص 47

امام مهدی و منتظران از زبان امام سجاد(علیه السلام)/ص 47

انسان از منظر قرآن و صحیفه سجاده و دلالت های تربیتی آن/ص 165

انوارالسجاد/ص 47

انوار هدایت: چهل حدیث معتبر در موعظه و حکمت به ضمیمه صحیفه امام سجاد(علیه السلام) پیرامون زهد/ص 48

بازگشت به صحیفه سجاده : منتخبی از دعا های ارزشمند امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده/ص 166

باغ آسمان: چهل قصه از زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 48

باغ سیب، درخت شکیب: هفتاد و دو شاخه از درخت یادگار عاشورا امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 49

ص: 393

بال در بال ملایک (گلگشتی در متن دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه) / ص 167

بایسته ها در گفتار امام سجاد (علیه السلام): نکاتی از رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / ص 298

بیلوجرافیا الامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 49

بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار (جلد 46) / ص 49

البديعيه النونيه في مدح الامام السجاد زين العابدين على بن الحسين (علیه السلام) / ص 336

بر امام سجاد (علیه السلام) و امام باقر (علیه السلام) چه گذشت ؟ / ص 50

برای مامان و بابا: برگرفته از صحیفه سجادیه / ص 167

بررسی نظام تربیتی صحیفه سجادیه / ص 167

بررسی نقش امام سجاد (علیه السلام) در رهبری شیعه پس از واقعه کربلا / ص 52

بر کرانه صحیفه سجادیه / ص 168

برگی از صحیفه ی سجادیه (آشنایی با امام سجاد (علیه السلام) و حقوق والدین) ... / ص 168

برگی از صحیفه ی سجادیه 1 دوره اول متوسطه (پایه هفتم) / ص 168

برگی از صحیفه سجادیه 4 دوره دوم متوسطه (پایه اول) / ص 169

برگی از صحیفه سجادیه 5 دوره دوم متوسطه (پایه دوم) / ص 170

برگی از صحیفه ی سجادیه 6 دوره دوم متوسطه (پایه سوم) / ص 170

برگی از صحیفه سجادیه 7 دوره دوم متوسطه (پایه چهارم) / ص 171

برگزیده کتاب نور نیایش: پژوهشی در سیره و زندگانی امام سجاد (علیه السلام) / ص 53

برگزیدگان: سیری کوتاه در زندگی چهارده معصوم: حضرت امام سجاد (علیه السلام) برای نوجوانان / ص 53

بکاء الامام السجاد (علیه السلام) اسرار و نتائج / ص 53

بلاغه الامام علی بن الحسین: خطب، رسائل، کلمات / ص 54

بوسه می زنم بر او: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاد 3) / ص 299

به سوی خوبی ها: برداشتی از دعای مکارم الاخلاق دعای بیستم صحیفه ی سجادیه/ص 172

بهترین پرهیزکاران (زندگینامه امام سجاد(علیه السلام)) /ص 55

بهترین زندگی در پرتو سخنان امام سجاد(علیه السلام)/ص 171

بیان حق، یا، خطبه امام زین العابدین علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 55

بیراهه ها (رهیافت هایی از دعای هشتم صحیفه سجادیه)/ص 172

بی کران معارف: وظایف انسان در آینه رساله حقوق حضرت سجاد(علیه السلام)/ص 299

پاسدار حماسه جاوید: معصوم ششم، امام سجاد(علیه السلام)/ص 55

پرتوی از خطبه امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 55

ص: 394

پرسش و بخشش، راه نجات: داستانی از زندگانی حضرت امام حسین (علیه السلام) و حضرت امام سجاد (علیه السلام)/ص 56

پرواز/ 56

پژوهشی در صحیفه امام سجاد(علیه السلام): بررسی و تحقیق از تاریخ صحیفه سجادیه و .. /ص 173

پژوهشی در زندگی امام سجاد(علیه السلام)/ص 56

پنجاه و هفت درس زندگی از سیره عملی حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 58

پیام آوران عشق و رستگاری: خطبه ها و سخنان حضرت امام سجاد(علیه السلام) و زینب کبری (س) /ص 58

پیام آوران کربلا: خطبه های امام سجاد (علیه السلام) در کوفه و شام و ... /ص 59

پیام معصومین(علیه السلام) به انسانها و انسانیتها(6): امام سجاد (علیه السلام)/ص 59

پیامی از صحیفه سجادیه/ص 173

پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام) /ص 59

پیشوای چهره بر خاک ساینندگان « صحیفه سجادیه» /ص 273

پیک صحیفه سجادیه/ص 173

تاریخ اسلام در عصر امامت امام سجاد(علیه السلام) و امام باقر(علیهما السلام)/ص 60

تاریخ زندگی امام سجاد(علیه السلام)/ص 61

تاریخ زندگی چهارده معصوم : (امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 61

تاکتیک های جنگی دفاع از مرزهای اسلامی در دعای اهل الثغور امام سجاد(علیه السلام)/ص 174

تبیان اللغة/ 337

تجلی قرآن در صحیفه ی مبارکه ی سجادیه: با ترجمه ای نوین.../ص 174

تحریر العید بین الامام السجاد(علیه السلام) و الرئيس لنکولن/ص 61

التحفه الرضویه فی شرح الصحیفه السجادیه/ص 175

تحفه رضویه شرح صحیفه سجادیه /ص 175

تحلیل ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجاده/ص 175

تحلیلی از زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 61

تخمیس مدح سیدنا زین العابدین (تخمیس قصیده فرزدق)/ص 63

ترتیب در صحیفه سجاده/ص 176

ترجمه الامام زین العابدین علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 63

ترجمه جلد یازدهم بحار الانوار: در زندگانی حضرت امام علی بن الحسین السجاد./ص 63

ترجمه رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 323

ترجمه رساله حقوقی امام سجاد(علیه السلام)/ص 321

ترجمه رساله الحقوق امام چهارم حضرت علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام) به نظم فارسی/ص 321

ترجمه رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام): سیمای مؤمنین/ص 321

ص: 395

ترجمه رساله الحقوق: به انضمام کلمات قصار آن حضرت .../ص 321

ترجمه ساده و روان صحیفه کامله سجاده زیور آل محمد (علیهم السلام)/ 273

ترجمه صحیفه سجاده/ص 273، 337، 338

ترجمه الصحیفه السجاده وملحقاته/ص 338

ترجمه صحیفه کامله سجاده/ص 273

ترجمه صحیفه کامله سجاده حضرت امام زین العابدین (علیه السلام)/ص 273

ترجمه ملحقات صحیفه سجاده/ص 338

ترجمه منظوم صحیفه سجاده/ص 273

ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام)/ص 322

ترجمه و شرح صحیفه کامله سجاده/ص 177، ص 274

ترجمه و شرح کوتاهی بر خطبه امام سجاد (علیه السلام)/ص 64

ترجمه و شرح و توضیح صحیفه سجاده/ص 274 ترجمه و شرح صحیفه کامله سجاده : پنجاه و چهار دعای امام زین العابدین (علیه السلام) (بریل)/ص 274

ترنم آفتاب: فرهنگ جامع موضوعی صحیفه سجاده/ص 176

ترنم های آسمانی : ترجمه منظوم صحیفه سجاده/ص 274

تعلیقات علی الصحیفه السجاده/ص 177

التعلیقہ علی الصحیفه السجاده/ص 336

تعلیم و تربیت از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام): بررسی اجمالی نکات تربیتی دعای مکارم الاخلاق/ص 178

تفسیر دعای مکارم الاخلاق /ص 179

تفسیر و شرح صحیفه سجاده /ص 179، 197

تفصیل الحقوق: شرح روائی علی رساله الحقوق للامام السجاد (علیه السلام)/ص 299

التقابل الدلالي في الصحيفة السجادية للإمام علي بن الحسين (عليه السلام) / ص 198

تلخيص رياض السالكين / ص 338

تلخيص الرياض او تحفه الطالبين: المقتطف من رياض السالكين في شرح ... / ص 198

توبه : شرح دعای سی و یکم از صحیفه سجادیه / ص 198

التوبه في الصحيفة السجادية / ص 198

توحيد مفضل (تركيب شده با رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام)) / ص 299

توخذای بی شریکی: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاد 1) / ص 300

توضیح الصحيفة السجادية / ص 199

جامعیت قرآن از منظر صحیفه ی سجادیه / ص 200

جرعه های نیایش: گامی نودر معرفی صحیفه سجادیه به نوجوانان / ص 201

جهاد الامام السجاد زين العابدين علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب (عليه السلام) / ص 64

جهاد امام سجاد (عليه السلام) / ص 66

الجهاد الصامت في تحليل موقف الامام علي بن الحسين في الصحيفة السجادية / ص 201

ص: 396

چهل حدیث از امام زین العابدین (علیه السلام) : گهرهای سجادی / ص 67

چهل حدیث از امام سجاد (علیه السلام) / ص 67

چهل حدیث از امام سجاد (علیه السلام) : زینت عارفان / ص 67

چهل حدیث از حضرت زین العابدین (علیه السلام) / ص 67

چهل حدیث سیره سجادی / ص 67

چهل داستان و چهل حدیث از امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 66

چیستی و بایستی انسان از دیدگاه صحیفه سجادیه / ص 201

حاجی خردسال: امام سجاد (علیه السلام) / ص 68

حاشیه الصحیفه السجادیه / ص 202

حاشیه الصحیفه السجادیه / ص 338

حاشیه الصحیفه الکامله السجادیه / ص 339

حاشیه علی شرح الصحیفه الکامله السجادیه / ص 339

حاشیه علی الصحیفه السجادیه / ص 339

حاشیه علی الصحیفه الکامله / ص 339

حدیث بندگی و دلبردگی / ص 68

حدیث بندگی: شرح موضوعی صحیفه سجادیه / ص 202

حدائق الصالحین / ص 202

الحدیقه الهالیه: شرح دعاء الهلال من صحیفه السجادیه / ص 202

حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 69

حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) امام چهارم / ص 699

حضرت امام سجاد (علیه السلام) / ص 68، 69

حضرت امام سجاده عليه السلام: پاسدار خون شهیدان/ص 75

حضرت سجاده(عليه السلام)/ص 71

حضرت شهربانو (سلام الله عليها)- مادر امام سجاده(عليه السلام)/ص 71

حضرت علی بن الحسین (سجاده) (عليه السلام): گل عبادت/ص 71

حضور و مراقبه همراه با شرح مناجات العارفين/ص 71

حق/ص 300

حق و تعالیم حقوقی در اسلام از منظر ... به همراه رساله حقوق امام سجاده(عليه السلام)/ص 300

حق و حقوق/ص 300

حقوق آموزش /ص 301

حقوق اجتماعی 1/ص 301

حقوق اجتماعی 2/ص 302

حقوق اجتماعی 3/ص 302

حقوق اخلاقی: براساس رساله الحقوق امام سجاده(عليه السلام) و.../ص 302

حقوق اخلاقی، اجتماعی در اسلام: ترجمه حقوق.../ص 302

حقوق از دیدگاه امام سجاده(عليه السلام)/ص 303

حقوق از دیدگاه امام سجاده علی بن الحسین زین العابدین(عليه السلام) (شرح رساله الحقوق) /ص 303

حقوق اسلامی شامل وظایف فردی و اجتماعی /ص 304

حقوق اقتصادی/ص 304

حقوق پدر و مادر و فرزندان در صحیفه سجادیه/ص 303

ص: 397

حقوق جسم 1/ص 304

حقوق جسم 2/ص 305

حقوق حج/ص 305

حقوق خانواده 1/ص 305

حقوق خانواده 2 /ص 305

حقوق سیاسی/ص 306

حقوق شهروندی، حقوق همسایه به ضمیمه رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 306

حقوق شهروندی در صحیفه سجادیه/ص 204

حقوق شهروندی در صحیفه سجادیه/ص 204

حقوق فراموش شده (حضرت سجاد(علیه السلام)) /ص 306

حقوق متقابل در اسلام: شرح رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 306

حقوق نیایش/ص 307

حقوق نیکوکار/ص 307

حکمت های سجادی: ترجمه توضیح چهل حدیث از امام سجاد(علیه السلام)/ص 73

حکم و وصایا الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 73

حل لغات الصحیفه السجادیه/صص 204

حیاه الامام زین العابدین(علیه السلام) /صص 73

حیاه الامام زین العابدین(علیه السلام) : دراسه و تحلیل /ص 73

حیاه الامام علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 73، 74

حیاه الامام السجاد(علیه السلام) : عوالم العلوم/ص 74

حیاه الامامین زین العابدین(علیه السلام) و محمد الباقر(علیه السلام)/ص 74

الحياه السياسه للامام السجاد(عليه السلام)/ص74

خداشناسی پرستش، عبادت و خواندن او، اقتباس از ... و صحیفه سجادیه /ص205

خطبه حضرت سجاد و زینب علیهما السلام/

خطبه ها، نامه ها و سخنان امام سجاد علی بن الحسین(عليه السلام)/ص76

خلاصه البیان فی احوال شاه زنان ام الامام سید الساجدین علی بن حسین(عليه السلام)/ص76

خورشید محراب: حکایتی از زندگی امام سجاد(عليه السلام)/ص76

داستان زندگی امام سجاد(عليه السلام)/ص77

داستانهای امام سجاد(عليه السلام) و صادقین(عليهما السلام) برگرفته از بحار الانوار/ص78

داستان هایی از زندگانی امام سجاد(عليه السلام): زندگینامه امام سجاد علی بن الحسین(عليه السلام)/ص78

داستان هایی از زندگی امام حسن مجتبی و امام سجاد(عليه السلام): حیات پاکان 2 /ص77

دانستنی های صحیفه سجادیه/ص205

دانشگاه درد و درمان/ص206

دانه های مروارید: داستان ها و روایت هایی از زندگی حضرت امام سجاد(عليه السلام)/ص79

درآمدی بر اندیشه سیاسی صحیفه سجادیه/ص206

دراسات عن الامامین علی زین العابدین و علی الرضا(عليه السلام)/ص69

دراسه حول الصحیفه السجادیه، روایه أبی علی محمد .../207

ص:398

در خلوت عابدین: ترجمه منظوم صحیفه سجاده امام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) / ص 275

در سایه سار صحیفه: شرح و ترجمه صحیفه سجاده / ص 208

درس گفتارهای سیری در صحیفه سجاده با تاکید بر سیاست و اخلاق و معیشت / ص 208

در سهای صحیفه آموزه های اعتقادی و عبادی از نگاه صحیفه سجاده / ص 209

در سهایی از صحیفه سجاده / ص 209

درس هایی از صحیفه سجاده زبور آل محمد ... / ص 210

در سهایی از صحیفه سجاده: زبور آل محمد ... / ص 210

در سهایی از متون اسلامی «قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجاده» / ص 209

درسی از صحیفه کامله سجاده / ص 210

در فضائل علی بن الحسین زین العابدین علیه صلوات المصلین / ص 79

در قله سجود حضرت امام سجاده (علیه السلام) / ص 80

در مکتب پیشوای ساجدان امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 80

الدروع الداودیه فی معاجز العتره الاحمدیه (جلد 1): احوال الامام السجاد (علیه السلام) / ص 81

دریای مکرمت (شرحی بر دعای مکارم الخلاق) / ص 210

دعای عرفه حضرت امام سجاده (علیه السلام) / ص 275

الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجاده / ص 211

الدموع الناطقه الامام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 81

دنیا در صحیفه سجاده و کلام امام حسین (علیه السلام) / ص 213

دنیای ناشناخته نیایش: نگرشی بر نیایش امام سجاده سید الساجدین (علیه السلام) / ص 81

دیار سجده: چهل حدیث از سیره سید الساجدین در سفر به بیت الحرام / ص 82

دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجاده حضرت زین العابدین (علیه السلام) / ص 212

دیوان اشعار مذهبی «قصرنور»: دفتر سوم ، حضرت امام سجاد (علیه السلام) و.../ص 83

دیوان زین العابدین رضی الله عنه علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب /ص 83

دیوان الامام السجاد زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب/ص 83

ذکریات المعصومین (علیهم السلام): ج. 6. ذکر وفاه الامام زین العابدین (علیه السلام)/ص 84

راز احقاق حق: تلخیص از رساله ی حقوق امام سجاد (علیه السلام)/ص 307

راهنمای موضوعی صحیفه سجادیه: براساس الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجادیه/ص 214

راه و رسم زندگی از نظر امام سجاد (علیه السلام)/ص 307

رحله فکریه فی ریاض عبقریه الامام زین العابدین (علیه السلام)/ص 84

رحم الطیب قصه حیاة السیده شهربانو ام الامام السجاد (علیه السلام)/ص 85

ص: 399

رساله الحقوق للامام زين العابدين (عليه السلام)/ص 308

رساله الحقوق امام زين العابدين (عليه السلام)/ص 325

رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام)/ص 308، 324، 325

رساله الحقوق للامام السجاد (عليه السلام) والان العالمى لحقوق الانسان دراسه .../ص 308

رساله الحقوق للامام على بن الحسين (عليه السلام)/ص 325

رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام): شرح نراقي/ص 308

رساله شريفه حقوق حضرت امام سجاد (عليه السلام)/ص 326

رساله ي حقوق امام سجاد (عليه السلام)/ص 327

رساله فى السند الصحيحه السجديه/ص 214

رساله فى شرح دعا أبى حمزه ثمالى فى السحر/ص 339

رمضان قاصد عشق: بر اساس دعاهاى صحيحه سجديه/ 215

روح وريحان/ص 215

روضات المتألهين فى شرح صحيحه سيد الساجدين/ص 339

رويش سبز: بر اساس دعاهاى صحيحه سجديه امام زين العابدين (عليه السلام)/ص 215

رهرآزادگان سيد ساجدان على بن الحسين/ص 85

رياض السالكين فى شرح صحيحه سيّد الساجدين/ص 215

رياض العابدين فى شرح صحيحه مولانا ومولى المؤمنين على بن الحسين زين العابدين (عليه السلام)/ص 217

رياض العارفين فى شرح صحيحه سيّد الساجدين/ص 218

رياض المومنين و حدائق المتقين وفقه الصالحين/ص 219

زبان دعا در صحيحه سجديه/ص 220

زبور صالحان در کلام دیگران : زندگی و سیره امام سجاد(علیه السلام)/ص 86

زالال نیایش: ترجمه و شرح موضوعی صحیفه سجادیه نیایش عارفانه امام سجاد(علیه السلام) ... /ص 221

زندگانی امام چهارم، حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 86

زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام)/

زندگانی امام زین العابدین علی بن حسین(علیه السلام)/ص 86، 87

زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 90

زندگانی امام سجاد علی بن الحسین(علیهما السلام)/ص 90

زندگانی با سعادت امام سجاد(علیه السلام)/ص 91

زندگانی چهارده معصوم(علیهم السلام)، یا، تتمه القصص داستانهای شگفت انگیز/ص 92

زندگانی حضرت امام زین العابدین(علیه السلام): گزیده ای از منتهی الامال/ص 92

زندگانی حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 92

زندگانی حضرت امام سجاد زین العابدین(علیه السلام)/ص 92

زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام)/ص 92

ص: 400

زندگانی حضرت بی بی شهربانو مادر گرامی امام سجاد(علیه السلام)/ص 92

زندگانی زین العابدین حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 92

زندگانی علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 93

زندگانی قهرمان کربلا حضرت سجاد(علیه السلام): سجده عشق همراه با داستانی پندآموز/ص 95

زندگی امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 95

زندگی امام سجاد(علیه السلام) /ص 96

زندگی سیاسی امام سجاد (علیه السلام)/ص 96

زندگی چهارده معصوم(علیهم السلام): سیری در زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 97

زندگی علی بن الحسین سیدالساجدین(علیه السلام)/ص 97

زندگی و سیره معصومین(امام زین العابدین(علیه السلام))/ص 97

زندگی و سیمای حضرت امام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 97

زندگینامه امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 98

زندگی نامه امام سجاد(علیه السلام)/ص 98

زندگینامه و خطبه امام سجاد در شام/ص 98

زهد علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 339

زیباترین روح پرستنده امام سجاد(علیه السلام)/ص 98

زیباشناسی زیور آل محمد(صلی الله علیه و آله)/ص 221

زید فرزند امام سجاد(علیه السلام) شهید انقلابگر/ص 99

زین العابدین(علیه السلام)/ص 99

زین العابدین(علیه السلام)، امام الخاشعین/ص 221

زین العابدین حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 99

زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب/ص 100

زین العابدین علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 100

زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب(علیه السلام)/ص 100

زین العابدین(علیه السلام) کیست/ص 100

زینت پرهیزگاران : نکاتی پیرامون زندگی و شخصیت امام سجاد(علیه السلام)/ص 101

زینت عابدان امام سجاد(علیه السلام)/ص 101

زینت عابدان: شرح حال زندگانی حضرت امام سجاد، زین العابدین(علیه السلام)/ص 101

زینت عبادت کنندگان حضرت امام سجاد(علیه السلام) /ص 102

زینة المدایح: شرح قصیده فرزددق در مدح امام سجاد(علیه السلام)/ص 102

سالار عشق و عبادت: بررسی سیره اخلاقی، اجتماعی و عرفانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 103

سبک زندگی از منظر امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه /ص 222

سبک زندگی بر اساس رساله امام سجاد(علیه السلام)/ص 309

سیلک الی مکارم الاخلاق شرح دعاء مکارم الاخلاق للامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 222

ص: 401

سپهرسبز ستایش: قصه زندگانی امام سجاده (علیه السلام) / ص 103

ستارگان درخشان: سرگذشت امام چهارم حضرت سجاده (علیه السلام) و... / ص 104

ستاره ساجدین: زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 103

السجاده علی (علیه السلام): کتاب علمی، ادبی، تاریخی بیحسب فی حیاة النبی (صلی الله علیه و آله) / ص 104

سجاده عشق: ترجمه ای منظوم از صحیفه سجاده / ص 275

سجاده عشق: داستانهای برگرفته از صحیفه سجاده / ص 222

سجاده نور / ص 223

سجاده های خورشید (منتخب مجموعه مقالات) کنگره بن المللی امام سجاده (علیه السلام) / ص 105

سجاده های خورشید 2: مجموعه سخنرانی های منتخب کنگره بین المللی امام سجاده (علیه السلام) / ص 105

سجاده های سلوک: شرح مناجات های حضرت سجاده (علیه السلام) / ص 105

سخنان علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 106

سخنان گهربار امام سجاده (علیه السلام) / ص 106 سخنی پیرامون امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 106

سرچشمه نور یا هفت دعا از امام زین العابدین علی بن الحسین السجاده (علیه السلام) / ص 106

سرچشمه های نور: فرازهایی از زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 106

سرود آسمانی: نیایش های جاودانی حضرت امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 275

سروش رمضان: شرحی بر دو نیایش امام سجاده (علیه السلام) در آغاز و انجام ماه رمضان / ص 223

سفینه نور: پرتوی از صحیفه کامله سجاده / ص 275

سلام ای ماه زیبا: برگرفته از صحیفه سجاده (مدرسه امام سجاده 4) / ص 224

سلامتی و بهداشت در صحیفه سجاده / ص 225

سلسله رساله الحقوق للامام زین العابدین (علیه السلام) للناشئه / ص 310

سلوا زین العابدین (علیه السلام) عن حقوق العالمین / ص 107

سلوک جمیل: شرح دعای مکارم الاخلاق صحیفه سجادیه / ص 225

سند الصحیفه السجادیه / ص 339

سیاسه الحرب فی دعاء اهل الثغور: منطلقات و ضوابط / ص 226

سیاست و اجتماع در صحیفه سجادیه / ص 226

سید البکائین : شهاده الامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 107

سید ساجدین / ص 107

سید الساجدین: زندگانی حضرت امام سجاد (علیه السلام) برگرفته از منتهی الآمال حاج شیخ عباس قمی (ره) / ص 107

سیدنا زین العابدین (علیه السلام) / ص 108

سیره الانمه زین العابدین - الباقر - الصادق (علیهما السلام) .. / ص 108

ص: 402

سیره الامام زین العابدین (علیه السلام) عند الجمهور/ص 108

سیره امام سجاد(علیه السلام)/ص 108

سیره الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 109

سیره حیاہ الامام علی بن الحسین(علیه السلام) سید العابدین و سلالہ الوصیین/ص 109

سیره سجادى: ترجمه و توضیح چهل حدیث درباره سیره امام سجاد(علیه السلام)/ص 109

سیره علمى و عملى امام سجاد (علیه السلام)، داستان مختار ثقفی/ص 109

سیره عملی اهل بیت(علیهم السلام) امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 110

سیره معصومان: امام حسن، امام حسین، امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 110

سیره و زندگانی کامل امام سجاد(علیه السلام)/ص 111

سیری در دعای مکارم الاخلاق امام سجاد(علیه السلام)/ص 227

سیری در رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام): سلسله گفتارهای حضرت .../ص 310

سیری در زندگانی امام زین العابدین(علیه السلام): سیدالساجدین /ص 111

سیری کوتاه در صحیفه سجادیه/ص 228

سیمای پاسدار/ص 228

سیمای پیامبر اعظم(صلی الله علیه و آله) در صحیفه سجادیه/ص 228

سیمای حماسی امام سجاد(علیه السلام)/ص 112

سیمای رمضان در صحیفه سجادیه /ص 229 شام غریبان (داستان زندگی امام سجاد(علیه السلام)/ص 113

شاهدخت والاتبّار شهربانو والده معظمه امام علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 113

شاهزاده خانم: بانو شهربانو مادر امام سجاد(علیه السلام)/ص 114

شایانه های ارزش: ترجمه و شرح دعای مکارم الاخلاق از صحیفه سجادیه/ص 230

شتر سرگردان: مجموعه دوازده قصه از زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 114

شخصیت و سیره امام سجاد/ص 114

شخصیت و عظمت حضرت امام زین العابدین و شرح حقوق خمسين/ص 311

شرافه الأعمال فی شرح دعاء مكارم الأخلاق من (الصحيحه السجديه)/ص 340

شرح احكام القانونيه فی رساله الحقوق للامام زين العابدين(عليه السلام)/ص 312

شرح بعض ادعيه غامضه صحيحه /ص 230

شرح خطبه امام سجاد (عليه السلام)در مسجد جامع شام/ص 115

شرح دعاء افتتاح ماه مبارك رمضان (دعای 44)/ص 342

شرح دعاء الاستسقاء (دعای نوزدهم صحيحه)/ص 343

شرح دعاء السجاد/ص 343

شرح دعاء الصباح والمساء /ص 343

شرح دعای مكارم الاخلاق/ص 230

شرح رساله الحقوق للامام زين العابدين(عليه السلام)/ص 312

ص: 403

شرح رساله حقوق الامام زين العابدين على بن الحسين (عليه السلام) / ص 312

شرح رساله حقوق از سرچشمه نور ولايت و حكمت مولانا على بن الحسين بن ابيطالب عليه الصلوه و السلام / ص 312

شرح رساله حقوق امام سجاد (عليه السلام) و مختصرى از زندگاني آن حضرت / ص 313

شرح زندگاني امام زين العابدين على بن الحسين (عليه السلام) / ص 116

شرح زندگاني چهارمين امام شيعيان على بن الحسين سيد الساجدين حضرت امام زين العابدين (عليه السلام) و شرح صحيفه سجاديه / ص 116

شرح الصحيفه / ص 340، 341، 342

شرح الصحيفه السجديه الكامله / ص 231

شرح صحيفه سجاديه / ص 231، 232، 234، 235، 343

شرح الصحيفه السجديه / ص 232، 237، 233

شرح قصيده الفرزدق و تخامسيها / ص 117

الشرح الكبير على الصحيفه السجديه... / ص 236

شرح ملحقات الصحيفه السجديه / ص 236

شرح ميميه ابى فراس / ص 117

شرح و ترجمه صحيفه سجاديه / ص 236

شرح و تفسير دعای مكارم اخلاق / ص 237

شرح يکى از کلمات حضرت سجاد (عليه السلام) از صحيفه سجاديه / ص 343

شرحى بر خطبه امام سجاد (عليه السلام) در نزديكى مدينه / ص 118

شرحى بر دعای 25 صحيفه سجاديه / ص 340

شرحى بر دعای بيست و هفتم صحيفه سجاديه (مرزداران در دعای امام سجاد (عليه السلام)) / ص 241

شرحى بر رساله حقوق حضرت سجاد (عليه السلام) / ص 313

شرحی بر رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام): به پیوست متن اعلامیه ی جهانی حقوق بشر و اعلامیه ی اسلامی حقوق بشر/ص 313

شفاء الصدور فی شرح الزبور/ص 344

شهربانو: بازکاوی و پژوهشی درباره همسر امام حسین(علیه السلام)/ص 118

شهود و شناخت: ترجمه و شرح صحیفه سجادیه /ص 241

شیفتگان مکتب اهل بیت(علیهم السلام) (یاران امام سجاد(علیه السلام)/ص 118

صاحبان حق در رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 313

صاحبان حقوق در رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 314

صحیفه زمردین در سخنان سید ساجدین و سرچشمه حیات/ص 244

صحیفه زندگی (در پرتو سیره و سخن امام سجاد(علیه السلام)/ص 245

صحیفه سجادیه /ص 275، 276، 277

صحیفه سجادیه اثر گرانقدر حضرت امام سجاد زین العابدین(علیه السلام)/ص 281

صحیفه سجادیه امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 276

ص: 404

صحیفه سجادیه امام علی بن الحسین با ترجمه فارسی / ص 276

صحیفه سجادیه با اشاراتی به بهداشت روانی / ص 246

صحیفه سجادیه به روایت ابن شکیب / ص 276

الصحیفه السجادیه خصائصها و مضامینها / ص 246

الصحیفه السجادیه دروس عالیّه فی التریبه الذاتیه / ص 246

صحیفه سجادیه: زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله): سخنان حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 278

الصحیفه السجادیه السادسه / ص 337

صحیفه سجادیه کامله / ص 276

الصحیفه السجادیه من ادعیه الامام زین العابدین شرح کلمات و دروس / ص 246

صحیفه کامله سجادیه / ص 278، 279، 280

صحیفه کامله ی سجادیه / ص 281

صحیفه کامله سجادیه امام زین العابدین (علیه السلام) با ترجمه منظوم / ص 279

صحیفه کامله سجادیه امام سجاد حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) / ص 280

صحیفه کامله سجادیه: با ترجمه دقیق و روان / ص 281

صحیفه کامله سجادیه: زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله)، یا انجیل اهل بیت (علیه السلام)، متن کامل صحیفه سجادیه با ترجمه / ص 279

صحیفه کامله سجادیه: شیوه نوین در ترجمه متن و لغات به همراه فهرست موضوعی و تفصیلی / ص 279

الصحیفه السجادیه الکامله مع الدلیل الموضوعی والمعجم اللغوی... / ص 246

صحیفه کامله سجادیه منظوم: قسمتی از دیوان نسیمی « وفا » / ص 28

صحیفه کامله سجادیه: همراه با پیامهای پاسخگوی نیازها: شیوه های نوین در ترجمه و شرح متن و لغات و تفسیر نکات مهم / ص 279

صحیفه کامله سجادیه همراه با مناجات خمسّه عشر / ص 280

صحیفه کامله: مجموعه ادعیه حضرت امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 281

صحیفه سجاده: مجموعه دعاهاى امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 278

صحیفه سجاده منظوم / ص 276، ص 277

صحیفه سجاده موضوعی / ص 247

صحیفه سجاده همراه با رساله حقوق / ص 277

صحیفه محرم: برگزیده شعر معاصر مذهبی در ستایش امام سجاد (علیه السلام) / ص 119

صراط المومنین در ترجمه رساله حقوق حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 327

صفات متقین: ترجمه رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) / ص 327

طریق نور: ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) و ... / ص 327

طوفان خطبه ها: خطبه های امام حسین (علیه السلام)، خطبه امام سجاد (علیه السلام) ... / ص 119

ص: 405

عابدترین پدر دنیا: امام سجاد (علیه السلام)/ص 119

عاشقانه های امام سجاد (علیه السلام)/ص 120

عجایب و معجزات شگفت انگیزی از امام سجاد(علیه السلام) (اثبات حقانیت مذهب تشیع)/ص 120

عرفان عرفه: ترجمه و شرح و تفسیر موضوعی دعای عرفه امام حسین و امام سجاد(علیه السلام)/ص 247

عرفان عملی در صحیفه سجادیه/ص 248

عطر معرفت: (گلوآزگانی از گلستان معرفت توبه، شرح دعای 31 صحیفه سجادیه)/ص 248

علم و محراب علی بن حسین(علیه السلام)/ص 121

علی بن الحسین(علیه السلام) امام سجاد(علیه السلام)/ص 121

علی بن الحسین بن ابی طالب الهاشمی العلوی: زین العابدین. فی: سیر أعلام النبلاء/ص 122

علی بن الحسین بن ابی طالب زین العابدین» فی: فوات الوفيات /ص 122

علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب(علیه السلام) فی: صفوه الصفوه /ص 122

علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب(علیه السلام) فی: الطبقات الكبرى /ص 122

علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب الهاشمی ... فی: تهذیب التهذیب /ص 122

علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب، أبو الحسن المعروف بزین العابدین. فی: وفيات الاعیان /ص 123

علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب، أبو الحسن. فی: رجال صحیحی البخاری/ص 122

عوامل العلوم و المعارف الاحوال من الآیات والاخبار والاقوال الامام علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 123

غزال طلایی/ص 123

الفرائد الطریفه فی شرح الصحیفه/ص 249

فرازهایی از دعاهاى صحیفه سجادیه به زبان های روسی و ازبکی و عربی و فارسی

فرشته ای در کویر (قصه هایی از زندگی امام سجاد(علیه السلام)) /ص 123

فرهنگ و آداب کار در کلام امام سجاد(علیه السلام)/ص 123

فرهنگ نامه موضوعی صحیفه سجادیه/ص 249

فروغ عاشورا در گفتار امام سجاد(علیه السلام)/ص 124

فریاد یک رهبری (زندگانی معصوم ششم)/ص 125

فریادی در محراب: زندگانی حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 125

فضایل السجاد(علیه السلام)/ص 125

الفوائد الشریفه فی شرح الصحیفه/ص 337

فهارس ریاض السالکین /ص 250

فی رحاب الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 125

فی رحاب رساله الحقوق: شرح رساله الحقوق للامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 314

فی رحاب رسول الله و اهل بیه: الامام علی بن الحسین زین العابدین .../ص 125

ص: 406

فی رحاب سیاسه الامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 125

فی رحاب الصحیفه / ص 250

فی رحاب الصحیفه السجادیه / ص 251

فی ظلال الصحیفه السجادیه / ص 252

قاموس الصحیفه للامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 252

القانون الاخلاقی فی رساله الحقوق للامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) / ص 314

قبسات من رساله الحقوق / ص 314

قرآن از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / ص 126

قصر نور (دفتر سوم) حضرت امام سجاد (علیه السلام) و ... / ص 126

قصص زین العابدین الامام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 126

قصص المعصومین: امام سجاد (علیه السلام) / ص 126

قصص و عبر من رساله الحقوق / ص 315

قصه ی زندگی امام سجاد (علیه السلام) / ص 127

قیاده المیسره فی رؤیه الامام السجاد (علیه السلام) / ص 127

القیم الاخلاقیه فی سیره و دعاء الامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 128

کتاب التوحید للامام زین العابدین (علیه السلام) و یلیه الندیہ / ص 128

کتاب الدعوات عن زین العابدین (علیه السلام) / ص 344

کتاب شریف صحیفه کامله سجادیه: مجموعه دعاها ی امام علی بن الحسین حضرت سجاد (علیه السلام) / ص 281

کتابشناخت صحیفه سجادیه / ص 252

کتابشناسی امام چهارم ... / ص 128

کتابنامه حضرت امام سجاد (علیه السلام) / ص 129

کرامات و مقامات عرفانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 129

کشف الغمه فی معرفه الائمه: امام سجاد، امام صادق، امام کاظم، امام رضا(علیه السلام)/ص 129

الکواکب السماویه فی شرح القصیده الفرزدقیه /ص 130

کودکم مواظب باش: برگرفته از رساله حقوق /ص 315

گزیده رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 315

گزیده زندگانی حضرت سجاد(علیه السلام)/ص 131

گزیده مفاهیم طبی و بهداشتی از صحیفه سجادیه/ص 253

گزیده ای از خطبه امام سجاد(علیه السلام) و حضرت زینب (س) در کوفه، شام و مدینه/ص 130

گذر از فتنه: شگردهای فتنه گران و راهکارهای مقابله با آن از منظر امام سجاد(علیه السلام) /ص 131

گذری بر زندگانی امام العارفین علی ابن الحسین(علیه السلام)/ص 131

گلچین سخنان اثربخش: گلچینی از زیباترین نیایش های روزانه امام سجاد(علیه السلام)/ص 131

گنجینه نور: پرسش های مردم و پاسخ های امام سجاد(علیه السلام)/ص 132

گوهر گرانمایه بها : ترجمه رساله حقوق سخنان امام چهارم امام زین العابدین (علیه السلام) پیرامون بخشی .../ص 328

لحظه ای نشو غافل: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاده)/ص 316

لذت بخشش امام سجاده (علیه السلام)/ص 132

لذت تندرستی (شرح دعای پانزدهم امام سجاده در صحیفه سجاده)/ص 254

لغات صحیفه/ص 344

لغت نامه صحیفه سجاده/ص 254

لمحات من سیره و اقوال الامام زین العابدین الزاهد العابد (علیه السلام)/ص 132

لوامع الانوار العرشیه فی شرح الصحیفه السجاده / صص 255، 344

مائده آسمانی یا ترجمه رساله حقوق امام زین العابدین (علیه السلام)/ص 328

ما و صحیفه سجاده /ص 256

مبانی تربیت از نگاه امام سجاده (علیه السلام)/ص 132

مبانی عرفان در صحیفه سجاده/ص 257

مبانی قرآنی رساله الحقوق امام سجاده (علیه السلام)/ص 316

متن کامل صحیفه سجاده/ص 281

متن کامل صحیفه سجاده /ص 282

متن کامل صحیفه سجاده امام زین العابدین (علیه السلام) زبور آل محمد (صلی الله علیه و آله) یا انجیل اهل بیت (علیهم السلام)/ص 282

متن کامل صحیفه سجاده با ترجمه روان/ص 282

متن کامل صحیفه سجاده حضرت علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام)/ص 282

متن کامل و ترجمه صحیفه کامله سجاده بانضمام رساله الحقوق ودعاهایی دیگر از امام زین العابدین (علیه السلام)/ص 282

متن کامل و ترجمه صحیفه مبارکه سجاده: انجیل اهل بیت وزبور خاندان حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و.../ص 282

متن کامل و ترجمه مبارکه سجاده /ص 283

متن و ترجمه رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 328

متن و ترجمه ی رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 328

مثل آسمان امام سجاد(علیه السلام)/ص 133

مثل عروسک ها : منظومه ای در باره حقوق بدن بر انسان: برداشتی آزاد از رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 317

مجموعه با علی یا علی : امام سجاد(علیه السلام)/ص 133

مجموعه چکیده مقالات همایش ملی سبک زندگی امام سجاد(علیه السلام)/ص 134

مجموعه ی نظم صحیفه سجاده منطبق با ترجمه ی محمدتقی خلیجی/ص 281

محمد(صلی الله علیه و آله) راز آفرینش: ترجمه و شرح موضوعی صحیفه سجاده/ص 258

مدایح و مراثی اهل البیت(علیهم السلام) : ولادت .../ص 134

مدرسه امام سجاد(علیه السلام)/ص 316

المدینه الفاضله بین الامام السجاد و افلاطون رویه للدولة الاسلامیه المعاصره/ص 134

مرزداران: دعای بیست و هفتم صحیفه سجاده امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 258

ص: 408

مسند الامام السجاد(عليه السلام)/ص134

مشق عزا: مجلس چهاردهم امام سجاد(عليه السلام) ، ورود به شام، مجلس یزید لعین/ص135

مصائب الاولیاء(علیهم السلام)، مقتل چهارده معصوم جلد دوم: امام سجاد (عليه السلام) تا امام عصر/ص135

مظالم: با الهام از دعای 38 صحیفه سجادیه/ص259

المعانی الجلیه فی شرح الصحیفه السجادیه/ص260

معجزات امام سجاد(عليه السلام) /ص135

معجم اعراب الفاظ رساله الحقوق/ص318

معجم اعراب الفاظ الصحیفه السجادیه/ص260

معجم ماکتب عن الرسول واهل البيت صلوات الله علیهم: جلد 8 /ص136

المعجم المفهرس الالفاظ الصحیفه السجادیه/ص261

المعجم المفهرس لالفاظ صحیفه السجادیه الجامعه/ص261

معصوم ششم حضرت امام زین العابدین(عليه السلام)/ص136

معماهای صحیفه سجادیه /ص260

مفاهیم اخلاقی از دیدگاه زیباترین روح پرستنده/ص136

مقتل معصومین(علیهم السلام) جلد سوم: شهادتنامه امام زین العابدین.../ص137

مکاتیب الامام الحسن والحسین وعلی بن الحسین.../ص137

مکارم اخلاق در صحیفه/ص263

مکتب سجاد/ص137

ملحقات الصحیفه السجادیه/ص344

ملوک الکلام: شرح فرمایشات چهارمین امام در بیست تکلیف روزانه امام/ص261

المناجات الخمسه عشر للامام زین العابدین علی بن الحسین(عليه السلام)/ص261

مناجاتی از امام سجّاد (علیه السلام): دعای ابو حمزه ثمالی / ص 261

من اروع ما قاله الامام زين العابدين (عليه السلام) / ص 137

من امام سجّاد (عليه السلام) را دوست دارم / ص 138

مناقب اهل البيت (عليهم السلام): در احوالات و فضایل حضرت سجّاد ... / ص 138

مناقب خاندان نبوت و امامت (برگردان فارسی مناقب آل ابی طالب): ... / ص 138

منتخب رساله حقوق امام سجّاد (عليه السلام): شرح نراقی / ص 318

منتخبی از رساله حقوق حضرت امام سجّاد (عليه السلام) / ص 318

من سيره العظماء السجّاد علی (عليه السلام) /

منشور حق: برگزیده ای از رساله حقوق امام سجّاد (عليه السلام) / ص 318

منشور متعالی حقوق در اسلام: رساله حقوق وجود مبارک امام سجّاد (عليه السلام) / ص 318

منهج الامام السجّاد (عليه السلام) فی التوحید و السلوک و التریب / ص 262

منظومه سجّادیه / 283

موارد الاعتبار فی سيره الامام زين العابدين (عليه السلام) / ص 139

ص: 409

المواهب السنیه فی شرح الصحیفه الکامله/ص 337

المواهب الشریفه فی شرح دعاء التوبه من الصحیفه/ص 337

المواهب الغیبیه شرح دعاء استعاذه الامام السجاد(علیه السلام)/ص 264

موسوعه الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 139

موسوعه الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 139

موسوعه زیارات المعصومین(علیهما السلام)/ص 140

الموسوعه السجادیه/ص 264

موسوعه سیره اهل البیت (علیه السلام): الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 140

موسوعه الکلمه : کلمه الامام زین العابدین(علیه السلام) /ص 141

موسوعه المصطفی والعترة: السجاد علی(علیه السلام)/ص 141

مهربان ششم امام سجاد(علیه السلام)/ص 141

مهربان و خندان باش: برگرفته از رساله حقوق (مدرسه امام سجاد4)/ص 319

ناسخ التواریخ حضرت سجاد(علیه السلام)/ص 141

نامه ای از امام زین العابدین به زهری/ص 142

نجوای عارفانه: شرحی بردعای چهل وهفتم صحیفه سجادیه (دعای روزعرفه)/ص 265

نسبت به فرزند، دانش آموز کودک چه تکالیفی داریم ؟/ص 142

نسخه شفابخش: دعای پانزدهم صحیفه سجادیه/ص 266

نسخه های خطی شروح و ترجمه های صحیفه سجادیه/ص 265

نسیم بهشت: شرح صحیفه ی سجادیه/ص 266

النظریه السیاسیه لدی الامام زین العابدین/ص 143

نقش امام سجاد(علیه السلام) در احیای دین/ص 144

نقش تبلیغی حضرت امام سجاد (علیه السلام) در حادثه کربلا/ص 144

نغمه های آسمانی، یا، (صحیفه سجادیه منظوم) شامل 3805 بیت/ص 283

نکته های اخلاق و عرفان در مناجاتهای سید ساجدان/ص 145

النکت اللطیفه فی شرح الصحیفه/ص 337

نگاهی بر زندگانی امام سجاد(علیه السلام) /ص 145

نگاهی منظوم به صحیفه سجادیه/ص 283

نگره ئی بر یکی از خطبه های امام سجاد(علیه السلام)/ص 147

نگین محراب : آشنایی با زندگی نامه ی حضرت امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 147

نمایه نامه موضوعی صحیفه سجادیه/ص 267

95 [نود و پنج] پرسش در محضر امام سجاد(علیه السلام)/ص 148

نورالآفاق شرح دعای مکارم الاخلاق/ص 268

نورالانوار فی شرح صحیفه السجادیه/ص 269

نور نیایش: پژوهشی در زندگانی و سیره امام سجاد(علیه السلام)/ص 148

نیایش: امام سجاد(علیه السلام)/ص 148

ص: 410

نیایش عرشیان : واژگان صحیفه کامله سجاده/ص 269

نیایش معلولین: ادعیه امام سجاد(علیه السلام) در دشواری ها و نیازها/ص 270

نیایش های جاویدان: ترجمه منظوم صحیفه کامله سجاده/ص 283

نیلوفر نیایش: نگاهی نوبه زندگی و شخصیت امام سجاد(علیه السلام)/ص 148

و سلاحه البكاء او ابک یا ولدی الحبيب/ص 149

وصایای چهارده معصوم(علیهم السلام): ج.4. وصیتهای امام سجاد، امام باقر.../ص 150

وفاه الامام السجاد علی بن الحسین(علیهم السلام)/ص 150

وفاه زین العابدین/ص 344

وقتی بارون بارون می باره: برگرفته از دعای نوزدهم صحیفه سجاده /ص 271

ولاده امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 150

ویژگی های امام سجاد، الخصائص السجاده/ص 150

همراه با امام سجاد(علیه السلام) ویژه نوجوانان عزیز/ص 151

همایش صحیفه : ویژه نامه نشت مقدماتی همایش بین المللی امام سجاد(علیه السلام)/ص 272

یادگار عاشورا حضرت سجاد(علیه السلام)/ص 151

یادگار کربلا: امام سجاد(علیه السلام)/ص 152

یادواره دوازدهمین مراسم شب شعر عاشورا ویژه امام سجاد حضرت علی بن الحسین(علیه السلام) .../ص 152

یار مهربان: داستان هایی از زندگانی امام سجاد(علیه السلام)/ص 152

نمایه عناوین(آذربایجانی بریل)

حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 329

نمایه عناوین(آذری - کریل)

پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 155

حقوق از دیدگاه امام سجاده (علیه السلام) / ص 329

نمایه عناوین (آلبانیایی)

زندگینامه امام سجاده (علیه السلام)، امام باقر، امام صادق، امام کاظم (علیه السلام) / ص 156

الصحیفه السجادیه / ص 287

الصحیفه الکامله السجادیه / ص 286

نمایه عناوین (اردو)

اعلام الهدایه ج. 6. الامام علی بن الحسین زین العابدین (علیه السلام) / ص 153

الامام زین العابدین (علیه السلام) / ص 154

پیشوای چهارم حضرت امام سجاده (علیه السلام) / ص 155

ترجمه صحیفه کامله امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 285

ترجمه صحیفه کامله امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 285

ترجمه صحیفه کامله امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 285، 286

ص: 411

حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیهم السلام): شرح رساله الحقوق/ص 329

رساله الحقوق/ص 329

رساله الحقوق الامام علی بن الحسین زین العابدین(علیه السلام)/ص 329

زبور آل محمد، انجیل اهل بیت، صحیفه کامله/ص 286

صحیفه سجادیه/ص 287

صحیفه العابدین فی حیاة الامام زین العابدین و سید الساجدین(علیه السلام)/ص 288

مطالعه صحیفه سجادیه/ص 293

نمایه عناوین: (ارمنی)

رساله حقوق/ص 330

نمایه عناوین: (ازبکی)

فرازهایی از دعاهاى صحیفه سجادیه به زبان های روسی و ازبکی و عربی و فارسی/

نمایه عناوین: (اسپانیولی)

پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام)

صحیفه سجادیه/ص 155، 287

نمایه عناوین: (امهری)

رساله حقوق/ص 330

نمایه عناوین: (اندونزیایی)

اعلام الهدایه. ج. 6. الامام علی بن الحسین(علیه السلام) زین العابدین/ص 154

نمایه عناوین: (انگلیسی)

آشنایی با صحیفه سجادیه/ص 285

برای مامان و بابا/ص 285

به سوی خوبی ها/ص 285

پیشوای چهارم حضرت امام سجاد(علیه السلام)/ص 155

چهارده اختر تابناک: زندگانی چهارده معصوم(علیهم السلام). امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 286

حقوق از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 329

دعای مکارم الاخلاق/ص 286

دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجاده(1)/ص 286

رساله حقوق/ص 330

صحیفه سجاده/ص 288

الصحیفه الکامله السجاده /ص 288

الصحیفه السجاده ادعیه و مناجات الامام علی بن الحسین(علیه السلام)/ص 288

صحیفه کامله/ص 289

مقتبس من حیاہ المعصومین الاربعه عشر(علیهم السلام) فی تاریخ الاسلام حیاہ الامام زین العابدین(علیه السلام)/ص 156

نمایه عناوین(برمه ای)

پیشوای چهارم و پنجم حضرت امام سجاد و امام محمدباقر(علیهما السلام)/ص 156

نمایه عناوین(بلغاری)

با چهارده معصوم آشنا شویم: امام زین العابدین(علیه السلام)/ص 155

صحیفه سجاده/ص 289

نمایه عناوین(بوسنیایی)

الصحیفه الکامله السجاده/ص 292

نمایه عناوین(پرتغالی)

رساله الحقوق للامام على بن الحسين (عليه السلام) / ص 330

نمايه عناوين: (پشتو)

پيشواى چهارم حضرت امام سجاد (عليه السلام) / ص 156

نمايه عناوين: (تاجيکى)

پيشواى چهارم حضرت امام سجاد (عليه السلام) / ص 156

رساله حقوق / ص 331

صحيفه سجاديه / ص 289

نمايه عناوين: (تاگالوگ)

رساله حقوق / ص 331

نمايه عناوين: (تاميلى)

صحيفه سجاديه / ص 289

نمايه عناوين: (تائى)

صحيفه سجاديه / ص 290

نمايه عناوين: (تايلندى)

آشنايى با معصومين (عليه السلام)، معصوم ششم حضرت امام على زين العابدين (عليه السلام) / ص 153

رساله حقوق / ص 331

نمايه عناوين: (ترکى)

اعلام الهدايه. ج. 6. الامام على بن الحسين (عليه السلام) زين العابدين / ص 154

پيشواى چهارم حضرت امام سجاد (عليه السلام) / ص 156

الصحيفه السجاديه / ص 290

نمايه عناوين: (ترکى آذربايجانى)

صحیفه سجادیه / ص 290

نمایه عناوین (ترکی - استانبولی)

با چهارده معصوم آشنا شویم: امام زین العابدین (علیه السلام) / ص 155

صحیفه سجادیه / ص 290، 291

الصحیفه الکامله السجادیه / ص 292

نمایه عناوین (چینی)

رساله حقوق / ص 331

نمایه عناوین (دانمارکی)

صحیفه سجادیه / ص 291

نمایه عناوین (روسی)

رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / ص 331

صحیفه سجادیه / ص 291

الصحیفه السجادیه / ص 291

فرازهایی از دعاهاى صحیفه سجادیه به زبان های روسی و ازبکی و عربی و فارسی / ص 293

نمایه عناوین (سوئدی)

صحیفه سجادیه / ص 292

نمایه عناوین (صربی)

رساله حقوق / ص 331

ص: 413

نمایه عناوین: (فرانسوی)

حقوق از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / ص 329

رساله حقوق / ص 331

رساله حقوق از دیدگاه امام سجاد (علیه السلام) / ص 331

صحیفه سجادیه / ص 292

نمایع عناوین: (کردی)

صحیفه سجادیه / ص 292، 293

نمایه عناوین: (مالایی)

رساله حقوق / ص 332

الصحیفه السجادیه / ص 293

نمایه عناوین: (یونانی)

رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) / ص 332

نمایه عناوین: (هلندی)

رساله حقوق / ص 332

نمایه عناوین: (هندی)

رساله حقوق / ص 332

ص: 414

- آداب حسنه از نظر صحیفه سجاده/ص 353
- آداب و آث -ار توبه و استغفار براساس نهج البلاغه و صحیفه سجاده/ص 353
- آرایه های بدیعی در صحیفه سجاده/ص 353
- ابعاد سیاسی دعا از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 347
- اخلاق شهروندی در اسلام (با تکیه بر قرآن، نهج البلاغه و صحیفه سجاده)/ص 354
- استراتژی مبارزاتی چهار امام (امام سجاد، امام باقر، .../ص 347
- استعاره در متون مذهبی: بررسی راهکارهای استفاده شده در ترجمه/ص 353
- استعارات صحیفه سجاده امام سجاد(علیه السلام)/ص 353
- استغفار و آثار تربیتی آن در صحیفه علویه و صحیفه سجاده/ص 353
- اسلوب ادبی در صحیفه سجاده/ص 354
- اصول اخلاق اجتماعی در صحیفه سجاده/ص 354
- اصول تربیتی و اخلاقی در صحیفه کامله سجاده/ص 354
- اصول و اهداف تعلیم و تربیت از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 347
- اصول و مبانی تربیتی صحیفه کامله سجاده/ص 354
- اعراب دعای صحیفه سجاده از دعای 26 تا 42/ص 354
- اعراب دعاهاى صحیفه سجاده از دعای 43 تا 54/ص 355
- اعراب دعاهاى صحیفه سجاده از دعای 12 تا 25/ص 354
- الگوی تربیت اخلاقی مبتنی بر آموزه های امام سجاد(علیه السلام)/ص 347
- امامان و بردگان (از امام یکم تا پایان حیات امام پنجم(علیه السلام))/ص 347
- اوضاع سیاسی - اجتماعی عصر امام سجاد و مبارزات، فعالیتها و مواضع آن حضرت در قبال آن/ص 347

اوضاع فرهنگی مدینه در عصر امام سجاد(علیه السلام) با تاکید بر نقش امام سجاد(علیه السلام)/ص 348

برداشتهای فلسفی از سخنان امام سجاد(علیه السلام)/ص 355

بررسی آثار تربیتی حمد و شکر در آیات و روایات (با تاکید بر صحیفه سجادیه)/ص 355

ص: 415

- بررسی آموزه های اخلاق سیاسی در صحیفه سجاده/ص 355
- بررسی آیات قرآن و دعاهاى صحیفه سجاده /ص 355
- بررسی ابعاد تربیت فردی و اجتماعی در صحیفه سجاده/ص 355
- بررسی ادبی مفاهیم و مضامین دعا در صحیفه سجاده/ص 355
- بررسی تطبیقی ادب دعا و مرتبه شکرگزاری در صحیفه سجاده/ص 356
- بررسی تطبیقی حقوق بشر با مبانی اسلام، تکیه بر نهج البلاغه و رساله حقوق امام سجاده(علیه السلام)/ص 369
- بررسی تطبیقی مزامیر داود (علیه السلام) با ادعیه صحیفه سجاده/ص 356
- بررسی جایگاه امام سجاده(علیه السلام) در حدیث شیعه/ص 348
- بررسی جلوه های زیبایی شناختی صحیفه سجاده/ص 356
- بررسی جنبه های زیبا شناختی توابع در صحیفه/ص 356
- بررسی دعاهاى صحیفه سجاده با تاکید بر عناصر بلاغی/ص 356
- بررسی سندی و متنی صحیفه سجاده/ص 356
- بررسی علل , چگونگی قیام های دوره امام سجاده(علیه السلام) و موضع گیری های آن حضرت در برابر آنها/ص 348
- بررسی عناصر سه گانه ادبی (عاطفه، خیال، اسلوب) در صحیفه سجاده/ص 357
- بررسی فقهی حقوقی حقوق خانواده در رساله حقوق امام سجاده(علیه السلام)/ص 369
- بررسی فقهی رساله حقوق امام سجاده(علیه السلام)/ص 369
- بررسی مباحث صرفی، نحوی و بلاغی در صحیفه سجاده/ص 357
- بررسی مبانی، اهداف، اصول و روش های تربیتی بر اساس دعاهاى .../ص 357
- بررسی مبانی قرآنی و روایی دعای روز جمعه و عید قربان امام سجاده(علیه السلام)/ص 348
- بررسی مبانی و روش های تربیت اجتماعی از دیدگاه امام سجاده(علیه السلام)/.../ص 357
- بررسی مستندات قرآنی سیمای اخلاقی مؤمن در صحیفه سجاده/ص 357

بررسی مشی سیاسی - اجتماعی امام علی بن الحسین (علیه السلام) / ص 348

بررسی مضامین مشترک صحیفه سجادیه و مناجات های منشور فارسی ... / ص 357

بررسی مفاهیم و فضایل اصلی اخلاق از منظر رساله حقوق امام سجاده (علیه السلام) / ص 369

بررسی مفردات صحیفه سجادیه / ص 357

ص: 416

بررسی موارد تربیتی کودکان در قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجاده/ص 358

بررسی نقش صحیفه سجاده در تفسیر قرآن/ص 358

بررسی و پژوهش در خصوص جایگاه آیات قرآنی در صحیفه سجاده/ص 358

بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجاده از دعای اول تا دعای هشتم/ص 358

بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجاده (45-47)/ص 358

بررسی و مقابله ترجمه های فارسی صحیفه سجاده (48-54)/ص 358

بررسی و مقایسه ی دو مفهوم توجه و هشیاری در صحیفه سجاده و روان شناسی/ص 359

بررسی و نقد مسئله عدالت در صحیفه سجاده و مقایسه آن با نظرات امام .../ص 359

بیان در دیوان امام سجاده(علیه السلام)/ص 348

بیان (تشبیه استعاره کنایه) در 25 دعای اول صحیفه سجاده/ص 359

بیماری های روحی و اخلاقی دعای هشتم صحیفه سجاده و درمان .../ص 359

بومی سازی و بیگانه سازی در ترجمه های انگلیسی صحیفه سجاده/ص 359

پژوهشی در استخراج مضامینی قرآنی از صحیفه سجاده امام سجاده(علیه السلام)/ص 360

پیوند قرآن با صحیفه سجاده/ص 360

تأثیر پذیری لغوی و معنایی صحیفه سجاده از قرآن کریم/ص 360

تبیین ارتباط متن قرآنی با واقعیت در صحیفه سجاده/ص 360

تبیین انسان کامل از منظر امام سجاده(علیه السلام) /ص 349

تبیین تربیت اخلاقی از منظر امام سجاده(علیه السلام)/ص 349

تجلی قرآن کریم در صحیفه سجاده/ص 349

تجلی قرآن در صحیفه سجاده/ص 360

تحلیل فلسفی و عرفانی اسماء و صفات الهی در صحیفه سجاده/ص 360

تحلیل قرآنی سیره عبادی و اخلاقی امام سجاده (علیه السلام) / ص 349

تحلیل قرآنی سیره سیاسی اجتماعی امام سجاده (علیه السلام) / ص 349

تحلیل و بررسی عوامل و موانع قرب الهی در ادعیه با تأکید بر صحیفه سجاده / ص 361

تحلیل و بررسی مشکلات نحوی صحیفه ی سجاده / ص 361

تحلیلی از زندگانی سیاسی - اجتماعی امام سجاده (علیه السلام) / ص 349

ص: 417

تربیت اخلاقی از دیدگاه صحیفه سجاده/ص 361

تربیت اخلاقی از دیدگاه صحیفه سجاده/ص 349

تربیت اخلاقی در صحیفه سجاده/ص 361

تربیت در صحیفه سجاده/ص 361

تربیت معنوی در صحیفه سجاده/ص 361

ترجمه کتاب صقراء لغویه و نقدیه فی الصحیفه السجاده تحلیل .../ص 361

ترجمه و تحقیق کتاب الرعایه لحقوق الله و تطبیق آن با رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 369

ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 370

تصویر ادبی و بلاغی در صحیفه سجاده/ص 362

تطبیق رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام) با قرآن/ص 370

تعالیم عرفانی امام سجاد(علیه السلام) در صحیفه سجاده/ص 362

تقدم و تاخر دعا برای خود و دیگران در صحیفه سجاده/ص 362

تقوی در نهج البلاغه و صحیفه سجاده/ص 362

توحید در صحیفه سجاده/ص 362

التوحید فی الصحیفه السجاده/ص 362

جامعیت قرآن از منظر صحیفه سجاده/ص 362

جایگاه اخلاق در صحیفه کامله سجاده/ص 363

جایگاه -اه خوف و رجاء در صحیفه سجاده/ص 363

جایگاه و نقش اهل بیت(علیهم السلام) در صحیفه سجاده/ص 363

جریان های سیاسی دوران امام سجاد(علیه السلام) و موضع گیری های آن حضرت در قبال آن/ص 349

جلوه های توحید و یگانگی خداوند در صحیفه سجاده/ص 363

خداشناسی در صحیفه سجادیه/ص 363

خداشناسی در صحیفه سجادیه/ص 363

خدا و صفاتش در دعاهاى صحیفه سجادیه و مقایسه آن با نظر بر خى فیلسوفان .../ص 363

در سهای خداشناسی بر گرفته از صحیفه سجادیه حضرت .../ص 364

دلالت های تربیتی از منظر صحیفه سجادیه/ص 364

دور الصحیفه السجادیه فی تربیه الفرد و المجتمع /ص 364

رابطه متقابل امامان شیعه و ایرانیان از امام سجاد(علیه السلام) تا سال 260 هـ - .ق/ص 350

ص:418

- راه های جلوگیری از وسوسه های شیطانی با تکیه بر صحیفه سجاده/ص 364
- رفتارشناسی سیاسی امام سجاد(علیه السلام) با تکیه بر صحیفه سجاده/ص 364
- روش شناسی روایات تفسیری امام سجاد(علیه السلام)/ص 350
- رویکرد صحیفه سجاده به اخلاق اجتماعی/ص 365
- رویکرد عرفانی به گناه با تاکید بر صحیفه سجاده/ص 365
- ذات و صفات حق در صحیفه کامله سجاده/ص 364
- زندگانی و سیره امام سجاد(علیه السلام)/ص 350
- زندگی و اندیشه سیاسی امام سجاد(علیه السلام)/ص 350
- سیره اخلاقی و سیاسی امام سجاد(علیه السلام)/ص 350 و 351
- سیره اخلاقی، سیاسی و علمی امام سجاد(علیه السلام)/ص 351
- سیره امام سجاد (علیه السلام) در منابع متقدم شیعی و سنی با تکیه بر تاریخ یعقوبی و تاریخ طبری/ص 351
- سیری بر صحیفه سجاده/ص 365
- سیری در زندگی امام سجاد(علیه السلام)/ص 351
- شاخصه های مهم ورود و خروج ماه مبارک رمضان با محوریت دعای وداع صحیفه سجاده/ص 365
- شرح رساله الحقوق امام سجاد(علیه السلام)/ص 370
- شرح و بررسی اسما و صفات الهی در صحیفه سجاده/ص 365
- شرح و بررسی دعای ختم قرآن در صحیفه سجاده از دیدگاه قرآن و روایات/ص 365
- شیوه های تربیت از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 351
- شیوه های تربیتی از دیدگاه امام سجاد(علیه السلام)/ص 351
- صور خیال در صحیفه سجاده/ص 366
- عرفان در سیره علمی و عملی امام سجاد(علیه السلام) /ص 351

فرهنگ و شرح لغات صحیفه سجاده/ص 366

قرآن از منظر امام سجاده(علیه السلام)/ص 366

قرآن در صحیفه سجاده/ص 366

قلب سلیم در صحیفه سجاده/ص 366

گونه شناسی مکتب تفسیری امام سجاده(علیه السلام) با تأکید بر جریانات عصری/ص 352

مبانی فقهی حقوق اعضای بدن با تأکید بر رساله حقوق امام سجاده(علیه السلام)/ص 370

مبانی قرانی رساله الحقوق امام سجاده(علیه السلام)/ص 370

معاد و امامت در صحیفه سجاده/ص 366

معجم الافعل الوصفی مع الاستشهاد بالقرآن و نهج البلاغه و الصحیفه السجاده/ص 366

مفاهیم قرآن در صحیفه سجاده/ص 367

مقابله ی ترجمه های فارسی صحیفه سجاده (از دعاهاى 32 تا دعاى 38)/ص 367

ص: 419

مقایسه نیایش های عطار و مولانا در مثنوی معنوی با صحیفه سجاده/ص 367

نبوت و امامت در صحیفه سجاده/ص 367

نظام سیاسی در صحیفه سجاده/ص 367

نقش امام سجاد(علیه السلام) در رهبری شیعه بعد از واقعه کربلا /ص 352

نقش امام سجاد(علیه السلام) در معارف اعتقادی امامیه/ص 352

نقش تربیتی استغفار در صحیفه سجاده/ص 367

نقش زنان در نهضت کربلا پیش از عاشورا تا زمان امام سجاد(علیه السلام)/ص 352

نقش معاد باوری بر تربیت اخلاقی از دیدگاه صحیفه سجاده/ص 367

نمایه نامه داده ها و مطالب صحیفه سجاده/ص 368

وضعیت سیاسی فرهنگی تشیع در عصر امام سجاد(علیه السلام)/ص 352

همطرازی اسلوب های تأکید در ترجمه صحیفه سجاده (با بهره گیری از دعا های مناسب ها و با تأکید بر ترجمه های الهی قمشه ای،

بلاغی، فیض الاسلام، موسوی گرمارودی)/ص 368

هویت و انتساب صحیفه سجاده با تکیه بر شاخصه های متن/ص 368

ص: 420

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند ؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

